

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (1b-36a)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra ÇETİNKAYA

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

AĞUSTOS-2020

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMU‘A-İ EŞ‘ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (1b-36a)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra ÇETİNKAYA

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez sınavı 19/08/2020 tarihinde online olarak yapılmış olup aşağıda isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Özgür KIYÇAK	Başarılı

	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1
Öğrencinin		
Adı Soyadı	: BÜŞRA ÇETİNKAYA	
Öğrenci Numarası	: Y176011006	
Enstitü Anabilim Dalı	: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	
Enstitü Bilim Dalı	: ESKİ TÜRK EDEBİYATI	
Programı	: ☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA	
Tezin Başlığı	: Mecmuâ-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03473 (1b-36a) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)	
Benzerlik Oranı	: %22	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,		
☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.		
19/08/2020 İmza		
☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.		
Bilgilerinize arz ederim.		
...../...../20..... İmza		
Uygundur		
Danışman Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN		
Tarih: 19.08.2020 İmza:		
☒ KABUL EDİLMİŞTİR ☐ REDDEDİLMİŞTİR EYK Tarih ve No:	Enstitü Birim Sorumlusu Onayı	

ÖNSÖZ

Edebiyat tarihimizin tam anlamıyla ortaya koyulabilmesi için dîvân, mesnevî, tezkire ve mecmua gibi değerlerimizi neşretmek Sayın Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın ifade ettiği gibi ilmi ve milli bir ödevdir. Biz de bu ödev bilinciyle İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr isimli şiir mecmuasının 1b-36a varakları arasında yer alan şiirlerinin karşılaştırmalı metnini oluşturup incelemesini yapmaya çalıştık. Çalışmamızın amacı dîvânı bulunmayan ve çeşitli nedenlerle tezkirelerde yer almayan şairlerin şiirlerini ve edebi kişilikleri hakkındaki bilgileri gün yüzüne çıkarmak, dîvânı bulunan şairlerin şiirlerindeki eksiklikleri ortaya koymak ve şairini tespit edemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmaktır.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca üzerimde emeği olan, bu çalışmanın hazırlanmasındaki bütün aşamalarda tecrübesiyle bana yol gösteren, sorularımı sabırla yanıtlayan değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Bilgileri ve karakterleriyle bana her zaman rehber olan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali KAYA, Prof. Dr. Ozan YILMAZ, Doç. Dr. Vildan COŞKUN ve Arş. Gör. Dr. Bedriye Gülay AÇAR'a gönülden teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak her zorluğu ve güzelliği benimle birlikte yaşayan, çalışmam boyunca desteklerinden güç aldığım kıymetli aileme minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Büşra ÇETİNKAYA

19.08.2020

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ	xii
ÖZET	xiii
SUMMARY	xiv
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1: MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN TANITIMI VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri	4
1.2. Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	18
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	19
1.5. Mecmuanın (1b-36a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu	50
BÖLÜM 2: MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ.....	117
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol.	106
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol.	110
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	112
2.4. Karşılaştırmalı Metin.....	113
SONUÇ	324
KAYNAKÇA.....	327
TIPKIBASIM.....	352
ÖZGEÇMİŞ	388

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- ‘Abdûlbâkî ‘Arif D.** : Abdûlbâkî ‘Arif Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni), Ali Şahin, Konya 2002.
- ADŞ.** : Antepli Divan Şairleri, Halil İbrahim Yakar, Gaziantep 2013.
- Ahmedî D.** : Ahmedî Dîvân, Yaşar Akdoğan, Ankara 2017.
- Ahmed Paşa D.** : Ahmed Paşa Divanı, Ali Nihad Tarlan, İstanbul 1966.
- Arpaemîni-zâde Sâmî D.** : Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvân, Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Ankara 2017.
- AZ.** : Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ’sı, Sadık Erdem, Ankara 1994.
- Azmi-zâde Hâletî D.** : Azmi-zâde Hâletî Dîvânı, Bayram Ali Kaya, Sakarya 2017.
- Bağdatlı Rûhî D.** : Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin), Coşkun Ak, Bursa 2001.
- Bâkî D.** : Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara 2015.
- Behiştî D.** : Behiştî Dîvânı (Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni), Yaşar Aydemir, Ankara 2000.
- Bosnalı Sâbit D.** : Bosnalı Alaeddin Sabit Dîvân, Turgut Karacan, Sivas 1991.
- Bursalı Tâlib D.** : Bursalı Tâlib ve Dîvânı, Melike Erdem, İstanbul 1991.
- Derzi-zâde ‘Ulvî D.** : Derzi-zâde ‘Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni), İsmail Çetin, Elazığ 1993.
- Dürrî D.** : Dîvân-ı Dürrî, Süleymaniye Ktp. Esad Efendi, Nr. 3409.

- Emrî D.** : Emrî Dîvânı, M. A. Yekta Saraç, İstanbul 2002.
- Enverî D.** : Enverî: Hayatı, Divanı, Zeynep Sabuncu, İstanbul 2000.
- Fâ'ik D.** : Fâik Mahmud ve Dîvânı, Fatma Koçak, Ankara 2006.
- Fâ'iz D.** : Edirneli Fâiz Divanı İnceleme-Metin-Dizin, Tarık Demir, Ankara 2006.
- Fasîh D.** : Fasîh Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin), Mustafa Çıpan, İstanbul 2003.
- FDM.** : Fahrî Dede ve Mecmuası (İnceleme ve Seçme Metinler), Hakan Türkben, Konya 2008.
- Fevrî D.** : Dîvân-ı Fevrî, Süleymaniye Ktp. Lala İsmail, Nr. 474.
- Feyzî (Topkapılı) D.** : Topkapılı Feyzî Dîvânı, Nazmi Özerol, Elazığ 1996.
- Figânî D.** : Kanunî Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figanî ve Divançesi, Abdülkadir Karahan, İstanbul 1966.
- Fuzûlî D.** : Fuzûlî Divanı, Kenan Akyüz-Süheyl Beken Sedit Yüksel-Müjgan Cumbur, Ankara 2000.
- GB.** : Gaziantep Büyükleri ve Gaziantep Meşahirine Ek, Cemil Cahit Güzelbey, Ankara 1988.
- Gelibolulu 'Âlî D.** : Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı, İ. Hakkı Aksoyak, Ankara 2018.
- GŞ.** : Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin), Süleyman Solmaz, Ankara 2018.
- Hayâlî Beg D.** : Hayâlî Divanı, Ali Nihat Tarlan, Ankara 1992.
- Hâşimî D.** : Hâşimî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Ayşe Bulan, Konya 1993.
- HMN.** : Hisâlî, Hayatı-Eserleri ve Metâliü'n-Nezâir Adlı Eserinin Birinci Cildi (İnceleme, Metin), Bilge Kaya, Ankara 2003.

- Hüdâyî-i Kadîm D.** : Hüdâyî-i Kadîm (16. yy.) ve Dîvânı İnceleme Tenkidli Metin, Mehmet Demiralay, Isparta 2007.
- İBB.-M.** : İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_O0043 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası'nın (1b-75a) Transkripsiyonlu Metni ve Şiir Mecmualarının Sistematiği Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi, Ekim Ortaç Uludüz, Zonguldak 2018.
- İbn Kemâl D.** : İbn-i Kemâl Dîvân, Mustafa Demirel, İstanbul 1995.
- İsmetî D.** : İsmetî Dîvânı (Edisyon Kritik), Haluk İpekten, Ankara 1974.
- KA.** : Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı Gelibolulu Mustafa Âlî, Mustafa İsen, Ankara 2017.
- Kabûlî D.** : Kabûlî İbrahim Efendi Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin), Mustafa Erdoğan, Ankara 2008.
- Kadrî D.** : Kadrî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Transkripsiyonlu Metni, Mehmet Külahlıoğlu, Konya 1997.
- Kâmî D.** : Kâmî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Kezban Özyılmaz, Konya 1994.
- KSM.** : Kemiksiz-zâde Safvet Mustafa Ve "Nuhbetü'l-Âsâr Min Ferâidi'l-Eş'âr" İsimli Şair Tezkiresi, Bilal Güzel, Ankara 2012.
- Kâşif D.** : Kâşif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili, Ayşe Büyükyıldırım, Elazığ 1998.
- KŞ.** : Kâfile-i Şu'arâ Mehmed Tevfik, Fatma Sabiha Kutlar Oğuz-Hanife Koncu-Müjgan Çakır, Ankara 2017.

- LT.** : Tezkiretü’ş-Şu‘arâ ve Tabsiratü’n-Nuzamâ
Latîfî, Rıdvan Canım, Ankara 2018.
- Mânî D.** : 16. Yüzyıl Dîvân Şâirlerinden Mânî Dîvân ve
Şehr-engîz-i Bursa (İnceleme-Metin), Şener
Demirel, Ankara 2011.
- Mantıkî D.** : XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet
Efendi ve Divançesi, Bilge Kaya, Ankara
1991.
- MC.** : Defterdâr-zâde Ahmed Cemâlî’nin Metâlî‘-i
Cemâlî ve Şehr-engîz -i İstanbul Adlı Eserleri
(İnceleme-Metin), Aysun Eren, Konya 2012.
- M.Ebyât** : Milli Kütüphane 06 Mil Yz FB 402 Numarada
Kayıtlı Mecmû‘â-i Ebyât’ın Mecmuaların
Sistematiik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP)
Göre Tasnifi (Vr. 1b-113b), Mustafa Kaplan,
Konya 2019.
- ME-1** : Milli Kütüphane Ötüken Koleksiyonu: 06 HK
984’te Kayıtlı Mecmû‘a-i Eş‘âr (Vr. 1-135)
(İnceleme-Metin), Beytullah Yavuz, Antalya
2018.
- ME-2** : Mecmu‘a-i Eş‘âr [AEMnz 635] (Metin
İnceleme, İlker Hayat, İstanbul, 2016.
- MN.** : Edirneli Nazmî Mecma’un-Nezâ’ir, M. Fatih
Köksal, Ankara 2017.
- MŞ.** : Âşık Çelebi Meşâ‘irü’ş-Şu‘arâ, Filiz Kılıç,
Ankara 2018.
- MŞTÜ.** : Mecma‘-i Şu‘arâ ve Tezkire-i Üdebâ Mehmed
Sirâceddîn, Mehmet Arslan, Ankara 2018.
- Mezâkî D.** : Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı’nın
Tenkidli Metni, Ahmet Mermer, Ankara 1991.
- Milli-M.** : Mecmû‘a-i Eş‘âr (Milli Kütüphane Fb533)
İnceleme-Metin, Yücel Ünlü Aydın,

- Gaziantep 2018.
- NA.** : İsmail Belig Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr, Abdülkerim Abdulkadiroğlu, Ankara 1999.
- Nâbî D.** : Nâbî Dîvânı, Ali Fuat Bilkan, Ankara 2011.
- Nâdirî D.** : Ganî-zâde Nâdirî Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni, Numan Külekçi, Erzurum 1985.
- Nahîfî D.** : Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni), A. İrfan Aypay, Konya 1992.
- Nâ'ilî D.** : Nâ'ilî Divânı, Haluk İpekten, Ankara 1990.
- Nâlî D.** : Nâlî ve Dîvânı, Bahattin Kahraman, Konya 2010.
- Nâzım (İstanbul) D.** : Nâzım (İstanbul) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni, Vesile Sak, Konya 1994.
- Nazîm D.** : Yahya Nazîm Dîvânı I (İnceleme-Metin), Nevin Gümüş, Kayseri 1992.
- Nazmî (Şeyh Mehmed) D.** : Şeyh Mehmed Nazmî Dîvânı (Edisyon Kritik, İnceleme), Halime Bektaş, Sivas 2005.
- Necâtî Beg D.** : Necatî Beg Dîvânı, Ozan Yılmaz, Ankara 2015.
- Nedîm D.** : Nedîm Dîvânı, Muhsin Macit, Ankara 2017.
- Nedîm-i Kadîm D.** : Nedîm-i Kadîm Dîvânçesi, Osman Horata, Ankara 1987.
- Nef'î D.** : Nefî Divanı, Metin Akkuş, Ankara 2018.
- Nesîb D.** : Nesîb Dede, Hayâtı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Ahmet Selahattin Hidayetoğlu, Konya 1996.
- Neşâtî Kadîm D.** : Neşâtî Hayatı ve Eserleri, Sadettin Nüzhet Ergun, İstanbul 1933.
- Nev'î D.** : Nev'î Dîvânı, Mertol Tulum, M. Ali Tanyeri, İstanbul 1977.

- Nev‘î-zâde ‘Atâyî D.** : Nev‘î-zade Atayi Divanı (Kısmi Tahlil-Metin), Saadet Karaköse, Malatya 1994.
- OM.** : Osmanlı Müellifleri Bursalı Mehmed Tâhir Efendi, A. Fikri Yavuz, İsmail Özen, İstanbul 1972-75.
- Râgıb Paşa D.** : Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb, Ömer Demirbağ, Van 1999.
- Rahmî D.** : Bursalı Rahmî Çelebi ve Dîvânı, Fatih Tıgılı, İstanbul 2006.
- Râmî D.** : Râmî Dîvânı, Fatma Zehra Kavukçu, Bursa 2000.
- Râmî Mehmed Paşa D.** : Rami Paşa (Hayatı ve Eserleri), Sadettin Nüzhet Ergun, İstanbul 1933.
- Râsih D.** : Râsih Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini), Özge Öztekin, Ankara 1997.
- Râşid D.** : Râşid (Vak‘anüvis) Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi, Fatih Günay, Edirne 2001.
- Riyâzî D.** : Riyâzî Divanı’ndan Seçmeler, Namık Açıkgöz, Ankara 1990.
- RT.** : Riyâzü’ş-Şu‘arâ Riyâzî Muhammed Efendi, Namık Açıkgöz, Ankara 2017.
- Rüşdî D.** : Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı, Melike Tunadurur, Edirne 2012.
- RZT.** : Rızâ Tezkiresi Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ, Gencay Zavotçu, Ankara 2017.
- Sabrî-i Şâkir D.** : Sabrî-i Şâkir Dîvânı, Müslim Câhid Yılmaz, Kütahya 2010.
- Sâkıb D.** : Kâtip-zâde Sâkıb Dîvânı, Mehmet Kırbıyık, Ankara 2017.
- Seyyid Vehbî D.** : Seyyid Vehbî ve Divanının Karşılaştırmalı

- Metni, Hamit Dikmen, Ankara 1991.
- SHME.** : Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş‘âr Kâbilî,
Mehmet Gürbüz, Ankara 2018.
- Sırrî D.** : Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî
Kişiliği, Divan’ı (Tenkitli Metin-İnceleme
ve Şerhu Medhi’n-Nebî), Şevkiye Kazan,
Ankara 2003.
- ST-1** : Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî
(Nuhbetü’l-Âsâr min Fevâ’idi’l-Eş‘âr)
İnceleme-Metin-İndeks, Pervin Çapan,
Ankara 2005.
- ST-2** : Tezkiretü’ş-Şu‘arâ Mirzâ-zâde Mehmed Sâlim
Efendi, Adnan İnce, Ankara 2018.
- Şâkir D.** : XVIII. Yüzyıl Divan Şairi Şâkir Hayatı,
Eseri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli
Metni, Seyhan Yıldız, Ankara 2002.
- Şehrî D.** : Şehri (Malatyalı Ali Çelebi) Dîvânı, Şenel
Demirel, Ankara 2017.
- ŞM.** : Şem‘î Mecmu‘ası (Çeviriyazılı Metin
İnceleme), Neslihan Yorulmaz, Gaziantep
2011.
- Şeyhülislâm Bahâyî D.** : Şeyhülislâm Bahayî Divânı (İnceleme
Karşılaştırmalı Metin), Erdoğan Uludağ,
Erzurum 1992.
- Şeyhülislâm Yahyâ D.** : Yahyâ Divanı, Rekin Ertem, Ankara 1995.
- Tarlan-M.** : Süleymaniye Kütüphanesi, 34-Sü-Tarlan 67/1
Numaralı Şiir Mecmuası (1a-54a Varak)
(İnceleme-Metin), Mustafa Uğur Karedeniz,
Kocaeli, 2014.
- Taybî D.** : Taybî Mehmed Çelebi Hayatı- Eserleri- Edebî
Kişiliği, Dîvânı’nın Tenkidli Metni, Halil
İbrahim Bulan, Konya 1995.

- TN-1** : Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva 1. Cilt s. 234-467, Mihrican Odabaşı, Sivas 2009.
- TN-2** : Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (II. Cilt s. 735 999), Bünyamin Yuvacı, Sivas 2014.
- TN-3** : Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (II. Cilt, s. 1000 1263), Osman Zahit Şener, Sivas 2013.
- TN-4** : Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilî'si (s. 301 400), Resul Kaya, Balıkesir 2008.
- Topkapı-M.** : Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (Vr. 280b-360a) (İnceleme-Metin), Esra Bozyiğit, İstanbul 2015.
- TŞ.** : Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ, Aysun Sungurhan, Ankara 2017.
- TŞM.** : Esrar Dede Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, İlhan Genç, Ankara 2018.
- 'Ubeydî D.** : 'Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme), Ömer Arslan, İstanbul 2013.
- Vecdî D.** : Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni), Eşref Yanmaz, Erzurum 1995.
- Vechî D.** : Vechî, Dîvân-ı Vechî, Veli Atalay, Erzurum 2017.
- Vesîm D.** : Abbas Vesîm Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi, İbrahim Halil Tuğluk, Ankara 2007.
- Veysî D.** : Veysî Divânı Tahlili, Fadıl Hoca, İstanbul 2002.
- Zâtî D.-1** : Zâtî Dîvânı-Gazeller Dışındaki Şiirler-, Orhan Kurtoğlu, Ankara 2017.
- Zâtî D.-2** : Zâtî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı, Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, İstanbul 1987.

ZE.

: Kâf-zâde Fâ'izî'in Zübdetü'l-Eş'âr'ı, Bekir
Kayabaşı, Malatya 1997.

2. Diğer Kısaltmalar

AKMB	: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı
B.	: Beyit
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: D�v�n/D�vane
D�A	: Türkiye Diyanet Vakfı �sl�m Ansiklopedisi
DT.	: Doktora Tezi
ET	: Erişim Tarihi
G.	: Gazel
Haz.	: Hazırlayan
�A	: �sl�m Ansiklopedisi
K.	: Kaside
KB	: Kültür Bakanlığı / Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kt.	: Kıt'a
L.	: Lugaz
M.	: Mecmua
Mat.	: Matla'
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
M�f.	: Müfred
N.	: Nazm
Nr./Nu.	: Numara
�.	: Ölüm Tarihi
R.	: Rub�'�
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Sal.	: Saltanatı
SA�	: Sakarya Üniversitesi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tb.	: Tıpkıbasım
TDK	: Türk Dil Kurumu
TE�S	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü

vr. : Varak
Yay. : Yayınevi / Yayınları
yk. : Yaprak
YLT : Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	13
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	18
Tablo 3: Mecmuanın (1b-36a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu	50
Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu.....	123

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	11
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları.....	12
Şekil 3: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar.....	12
Şekil 4: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Yüzyıllara Göre Dağılımı.....	12

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	X	Doktora	
Tezin Başlığı: Mecmû'a-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03473 (1b-36a) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Büşra ÇETİNKAYA		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	
Kabul Tarihi: 19.08.2020		Sayfa Sayısı: xiv (ön kısım)+362+35(ek)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı	
Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarada kayıtlı olan Mecmû'a-i Eş'âr isimli şiir mecmuasının 1b-36a varaklı arasında yer alan şiirlerin transkripsiyonu yapılmış karşılaştırmalı metni ve incelemesinden oluşmaktadır. Çalışmanın amacına, önemine, yöntemine ve konusuna değinildikten sonra ilgili mecmua tanıtılmış, mecmuada yer alan şiirler ve şairlerle ilgili çeşitli bilgiler verilmiş, sayısal veriler tablolar ve grafiklerle gösterilmiştir. Ardından mecmuanın ilgili kaynaklarla karşılaştırması yapılarak transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Karşılaştırma yapılan eser ile mecmua arasındaki farklar dipnotlar ile gösterilmiştir. Mecmuadan elde edilen bilgiler ve veriler sonuç kısmında belirtilmiştir. Mecmuanın 1b-36a varakları arasında 46'sı Farsça, 362'si Türkçe olmak üzere toplam 408 şiir yer almaktadır. Bu şiirler 15. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında yaşamış mahlasını tespit edebildiğimiz 133 şair tarafından 8 farklı nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Şiirler 22 farklı aruz kalıbıyla yazılmıştır. Farsça şiirler inceleme kısmına dahil edilmemiştir. Çalışmamızda yer alan muhteva tablosu ise <i>Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)</i>'ne uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmamızın amacı dîvânı bulunmayan ve çeşitli nedenlerle tezkire gibi kaynaklarda yer almayan şairlerin şiirlerini gün yüzüne çıkarmak, dîvânı bulunan ya da hakkındaki bilgilere muhtelif kaynaklardan ulaşabildiğimiz şairlerin yeni şiirlerini ortaya koymak, varsa şiirlerindeki eksiklikleri tamamlamak, dîvân nüshalarında şiirleri okumaya engel olan yıpranmalar bulunuyorsa bu şiirlerin doğru okunmasına katkı sağlamaktır. Şairini tespit edemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmak da bir diğer amacımızdır.			
Anahtar Kelimeler: Mecmua, şiir mecmuası, Klasik Türk Edebiyatı, MESTAP.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	X	Ph.D.	
Title of Thesis: Mecmû'a-i Eş'âr, Istanbul University Rare Books Library, Number: NEKTY03473 (1b-36a) (Examination-Comparative Text-MESTAP Table)			
Author of Thesis: Büşra ÇETİNKAYA Supervisor: Assist. Prof. Orhan KAPLAN			
Accepted Date: 19.08.2020		Number of Pages: xiv (Description Page)+362 (main body)+35 (App.)	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
This study consists of the analysis and transcribed comparative study of the poems between the pages 1b-36a in the poetry journal Mecmû'a-i Eş'âr that is registered in number NEKTY03473 in Istanbul University Library of Rare Books. After explaining the goal, importance, method and the subject of this study, the journal has been introduced, various informations regarding the poems and poets in the journal has been shared, and showed with numeric datas, tables and graphics. Following that is journals comparison with related academic sources and transcription. Differences between compared works and the journal has been showed in footnotes. The information and data from the journal has been shared in the conclusion. Between the pages 1b-36a of the journal there is 408 total poems with 46 Persian, 362 Turkish poems. These poems have been written in 8 different poetry styles by 133 poets with pseudonyms that could be confirmed that lived between the 15th and 19th century. Poems have been written with 22 different prosodies. Persian poems have not been included in the review. The content table of this work has been prepared in accordance to Systematic Classification Project of Journals (MESTAP). The goal of our study is to unearth the poems of the poets without diwans, presenting the newer poems of the poets with diwans and that you can reach informations regarding them via various resources, completing the missing parts of the poems if such exist and contributing the correct reading of these poems if there are wears and ageing that would prevent them to be read correctly in diwan copies. Another of ours is to present the works of the poems that we could not confirm the poets of.			
Keywords: Journal, poetry journal, Classical Turkish Literature, MESTAP.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmayı hazırlamaktaki amacımız, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarada kayıtlı *Mecmû'a-i Eş'âr* isimli şiir mecmuasının 1b-36a varakları arasında yer alan şiirleri transkripsiyon alfabesiyle yazıya geçirmek, ilgili şiirleri varsa yayımlanmış dîvânlarla, yoksa dîvânın yazma nüshası, tezkire ve mecmua gibi diğer eserlerle karşılaştırıp mevcut farkları ortaya koymaktır. Böylece dîvânı bulunmayan ve çeşitli sebeplerle tezkire gibi kaynaklarda yer almayan şairleri ve şiirlerini gün yüzüne çıkarma imkanı sağlanacaktır. Dîvânları bulunan ya da hakkındaki bilgilere tezkire gibi kaynaklardan ulaşabildiğimiz şairlerin yeni şiirlerini ortaya koymak, mevcut şiirlerindeki eksiklikleri tamamlamak, dîvân nüshalarında şiirleri okumaya engel teşkil edecek yıpranmalar varsa bu şiirlerin doğru okunmasına katkı sağlamak çalışmamızın amaçlarından biridir. Bir diğer gayemiz de şairlerini tespit edemediğimiz şiirleri saha araştırmacılarının ilgisine sunmaktır.

Çalışmanın Önemi

Edebiyatımızın bütün değerlerini gün yüzüne çıkarmak ilmî ve millî bir ödevdir (Köksal, 2012a: 181). Şiir mecmuaları da kültür tarihimizin değerlerindendir. Bu eserler üzerine araştırmalar yapılması edebiyat tarihimizin eksik yönlerini tamamlayacak, tarihî hafızanın canlı tutulmasına katkı sağlayacaktır (Kaplan, 2018: 326). 15-19. yüzyıl arasında yaşamış 133 şairin 8 farklı nazım şekliyle kaleme aldığı 408 şiiri ihtiva eden mecmuamız, yukarıda belirttiğimiz amaç ve ödevler doğrultusunda önemli bir yere sahiptir.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarada kayıtlı *Mecmû'a-i Eş'âr* isimli şiir mecmuasının karşılaştırmalı metnini ve inceleme kısmını oluştururken bizden önce yapılmış tez çalışmalarından da faydalanıp kendi yöntemimizi belirlemeye gayret ettik. Şiirler üzerine yaptığımız sistematik tasnifi *Mecmuaların*

*Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)*¹ çerçevesinde hazırladık.

Çalışmamızda ilk olarak karşılaştırma yaptığımız eserlerin kısaltmalarını *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Âit Kısaltmalar* başlığı altında verdik. Bu kısa künyelere eser için uygun gördüğümüz kısaltmayla birlikte eserin ismini, yazarını, yayımlandığı şehri ve tarihi kaydettik. Detaylı künyeleri ise çalışmamızın sonunda yer alan *Kaynakça* kısmında gösterdik.

Çalışmamızı *Giriş*, *Bölüm-1* ve *Bölüm-2* şeklinde üç ayrı kısımda inceledik. *Giriş* başlığı altında çalışmamızın amacına, önemine, yöntemine ve konusuna değindik.

Çalışmamızın *Bölüm 1* isimli kısmında mecmuamızı dış özellikleri, içeriği, dil ve yazım özellikleri yönünden tanıttık. Bu bölümde nazım şekilleri, mahlaslar, kafiye ve redif gibi hususlarda yapılan hataları verdik. Ayrıca harflerin, eklerin ve kelimelerin yazımıyla ilgili hataları maddeler halinde anlattık. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleriyle ilgili sayısal verileri grafikte gösterdik. Aynı yöntemi mecmuada yer alan şair sayısını, şairlerin yaşadıkları yüzyılları, şiirlerin yazıldıkları yüzyılları gösterirken de uyguladık. Ayrıca şairleri ve şiir sayılarını alfabetik sırayla bir tabloda gösterdik. Kimliğini tespit edebildiğimiz şairlerin kısa biyografilerini verdikten sonra *MESTAP* tablosunu hazırladık. Bu tabloda şiirlere ait bilgileri varak numarasına göre sıraladık.

Bölüm 2 isimli kısımda karşılaştırmalı metin oluştururken izlediğimiz yol ile metnin çeviri yazısı ve imlasında dikkat ettiğimiz hususları maddeler halinde verdikten sonra metnin işaretler sistemini tablo ile gösterdik. Çalışmamızın ikinci bölümünün sonunda mecmuamızın 1b-36a varakları arasında yer alan şiirlerinin transkripsiyonlu metnini verdik. Mecmuada bulunan şiirleri dîvân, tezkire, mecmua vb. kaynaklarla karşılaştırıp mevcut farkları dipnotlar ile gösterdik.

Çalışmamızı *Sonuç*, *Kaynakça*, *Tıpkıbasım* (1b-36a) ve *Özgeçmiş* kısımlarını vererek tamamladık.

¹ Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL'ın başlattığı bu proje çeşitli üniversitelerden araştırmacıların katılımıyla devam etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm> (ET: 05.02.2020).

Çalışmanın Konusu

Sözlük anlamı “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” olan mecmua, terim olarak “Bir veya birden fazla yazarın ya da şairin çeşitli şekillerde ve hacimde kaleme aldığı nesir ya da şiirlerden meydana gelen derleme kitaplar” anlamına gelmektedir. Bu eserlere muhtevaları dikkate alınarak “mecnûatü’l-eş’âr, mecmûa-i ed’iye, mecmûatü’l-münşeât” gibi isimler verilmiştir (Uzun, 2003: 265-266).

Mecmualar, içerik ve şekil yönünden bir tertip gözetilmeksizin mürettibinin kişisel zevkine göre düzenlenmiştir. Böyle serbest bir formun bulunması okur-yazar olan herkese eser ortaya koyma imkânı tanımıştır (Gülbüz, 2013: 316). Bu durum mecmuaların sayısını arttırmıştır.

Mecmualar, edebiyat tarihimizin tam manası ile ortaya koyulabilmesi için bazen asıl kaynağa yardımcı olan ikinci kaynak konumundadırlar, bazen de yegâne kaynak olma misyonunu üstlenirler. Muhtevaları ile dönemlerinin okuyucu zevkini ve şairlerin popülerliğini yansıtır. Başka kaynaklarda yer almayan şairlerin hayatları, edebî kişilikleri ve şiirleri konusunda önemli bir kaynak durumundadırlar. Dîvânı bulunan şairlerin eksik şiirlerine mecmualar vasıtasıyla ulaşılabilir (Aydemir, 2007: 127-132). Ayrıca mecmualarda çeşitli türlerde yazılmış, varlığı bilinen ancak nüshasına ulaşamamış eserlere de rastlamak mümkündür. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekillerini, bilinen nazım şekillerinin örneğine rastlanmayan kafiye tiplerini, edebiyatımızda kullanımına rastlanmayan aruz kalıplarını ve yeni türleri içermesi bakımından da mecmuaların önemi büyüktür. Bunun yanında şairlerin hayatları hakkında bilinmeyen noktalara da mecmualar sayesinde ulaşılabilir. Örneğin ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümüne düşürülen bir tarih manzumesinden ya da der-kenâr olarak kaydedilmiş bir bilgiden hareketle ölüm tarihi belirlenebilir (Köksal 2012b: 409-431).

Çalışmamızın konusunu yukarıdaki amaçlar doğrultusunda hazırlamaya gayret ettiğimiz İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarada kayıtlı *Mecmû‘a-i Eş’âr* adlı şiir mecmuasının 1b-36a varakları arasında yer alan şiirlerin karşılaştırmalı metni ve incelemesi oluşturmaktadır.

BÖLÜM 1: MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri

Çalıştığımız şiir mecmuası, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde NEKTY03473 numarada *Mecmû‘a-i Eş‘âr* ismiyle kayıtlıdır. 215x149 mm ölçülerine sahip olan eserin tamamı 86 varaktır. Bizim çalışmamız, ilgili eserin 1b-36a varakları arasını kapsamaktadır.

Mecmuanın 1b numaralı sayfasına şiir kaydedilmemiştir. İlgili sayfada İstanbul Üniversitesi’ne ait bir mühür ve çiçek desenleri bulunmaktadır. 2a-36a arasında yer alan bölümde boş sayfa yoktur. Mecmuada şiirlerin okunmasına engel olacak bir yıpranma veya yırtılma oluşmamıştır. Az sayıda bulunan mürekkep izleri de okumaya mâni olacak boyutta değildir.

Ta‘lik yazı türüyle kaleme alınan mecmua harekesizdir. Ancak aynı harflerle yazılan, okunuşları ve anlamları farklı olan kelimelerin birbiriyle karıştırılmaması için zaman zaman hareke kullanılmıştır. Örneğin 275 (22a) numaralı şiirin 47. beytinin ilk mısrasında yer alan “mühr” kelimesi “ötre (.)” ile “مهر” şeklinde yazılırken, ikinci mısradaki bulunan mihr kelimesi “esre (.)” ile “مهر” şeklinde kaydedilmiştir. Mecmuada yer alan bazı tamlamalar “esre (.)” ile işaretlenmiştir.

Mecmua harf, redif, şair ve nazım şekli yönünden bir tertip ile oluşturulmamıştır. Satır sayısı 4-22 arasında değişmektedir. Mecmuanın her sayfasında 2-4 sütun bulunmaktadır. Bazı durumlarda şiirlerin son beyitleri, şiirin yer aldığı sütunun sol kenarına aşağıdan yukarıya doğru yazılarak kaydedilmiştir. Aynı şiirin devam ettiği iki sütun arasına farklı şiirlerin yazıldığı örnekler de mevcuttur.

Mecmuada 46’sı Farsça, 362’si Türkçe olmak üzere 408 şiir yer almaktadır. 362 Türkçe şiirin 239’u başlıksız olarak kaydedilmiştir. 100 şiire şairinin mahlası, 16 şiire yazıldığı nazım şeklinin ismi, 4 şiire hem şairinin mahlası hem nazım şeklinin ismi, 1 şiire tür adı (Lugaz) başlık olarak verilmiştir. Ayrıca 1 şiir “Lâ-Edrî”, 1 şiir de “Nazîre-i Hazret-i İmâm-ı Evvel” başlığı ile kaydedilmiştir. Başlıklar şiirler ile aynı renkte, yani siyah mürekkeple yazılmıştır. Mahlas beyti bulunan şiirlerde mahlasların üzeri kırmızı mürekkep ile işaretlenmiştir. Başlık ile kaydedilen bazı şiirlerde ayrıyeten mahlasın üzerinin çizilmediği örnekler bulunmaktadır.

Şiirlerin çoğu eğik olarak yazılmıştır. Bazı sayfalarda sütunların sonunda yer alan beyitler düz olarak verilmiştir. Birkaç sayfanın kenarına ya da altına mecmuanın kaleme alındığı yazı türünden farklı bir hatla şiirler kaydedilmiştir.

Gazellerin beyitleri mecmuanın tamamında bir sayfa içerisinde verilmiş, başka bir sayfada devam ettirilmemiştir. Gazeller çoğunlukla bir sütun içerisine kaydedilmiştir. Ancak aynı sayfadaki başka bir sütunda devam eden gazeller de bulunmaktadır. Bir sütun içerisine birden fazla gazelin yazıldığı sayfalar da mevcuttur.

Bir önceki sütunda yer alan gazelin devam ettiğini göstermek için yeni sütunun başına yazılmıştır. Mecmuanın en hacimli şiiri olan Nâbî'ye ait 275 numaralı kaside 21a ile 23a arasında yer alan 5 sayfaya kaydedilmiştir. Bu sayfalara bir önceki şiirin devam ettiğini belirten bir işaret konulmamıştır. Mecmuada birbirini takip eden şiirler aynı şaire aitse aralarına bazen yazılmıştır. Farklı bir şairin şiirine geçildiğinde , veya işaretinin kullanıldığı örnekler vardır.

1.2.Mecmuanın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri

Mecmû'a-i Eş'âr'ın çalışmamızın konusu olan sayfalarında (1b-36a) 15-19. yüzyıl arasında yaşayan şairlerin şiirlerine yer verilmiştir. Şair sayısı dikkate alındığında mecmuada en az 19., en çok 17. yüzyıl şairi bulunmaktadır. Şiir sayısına baktığımızda ise yine en az şiirin 19. yüzyıla, en çok şiirin 17. yüzyıla ait olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 1).

Mecmuanın tertibinde herhangi bir harf, redif ya da nazım şekli sıralaması gözetilmemiştir. Mecmuada birbirine nazîre olarak yazıldığı düşünülen şiirler mevcuttur. Ancak bu şiirler bir düzen içerisinde sıralanmamış, bazen aynı sayfada, bazen birbirini takip eden sayfalarda, bazen de araya başka bir şiirin eklenmesi suretiyle kaydedilmiştir. Mecmuanın 4b numaralı sayfasında yer alan şiirlerin tamamında “hatt” kelimesi geçmektedir. Diğer sayfalarda ise böyle bir derlemeye rastlanmamıştır.

Mecmuada yer alan 362 Türkçe şiirden 130 tanesinin şairi hakkında ipucu verebilecek bir başlık ya da mahlas beyti bulunmamaktadır. Dîvân, tezkire ve mecmua gibi eserlerin taranması sonucu bu şiirlerden 103 tanesinin şairi tespit edilmiştir. 27 şiirin şairi ise belirlenememiştir.

Mecmuada Necâtî, Zâtî, Bâkî ve Nâbî gibi tanınmış şairlerin yanında Emînî, Firâkî, Kadîmî, Meşkî, Semâ'î ve Tîgî gibi yukarıdaki şairlere nazaran daha az bilinen, kaynaklarda hayatları hakkında sınırlı bilgiye ulaşılan şairler de bulunmaktadır. Şiirlerine yalnızca Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde yer alan Seyfettin Özege Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu'nda "ASL 568, Mec 26" numara ile kayıtlı eserde rastlanan Zülfî'nin bir şiiri de (182/13b) mecmuada yer almaktadır.

Mecmuada 408 şiir bulunmaktadır. Şiirler kaside, gazel, kıt'a, rubâ'î, matla', müfred, nazm ve mesnevî olmak üzere 8 farklı nazım şekliyle yazılmıştır. Eserde, bu nazım şekilleriyle yazılan şiirlerin tamamının verilmediği, içinden bir ya da birkaç beytin seçildiği örnekler de mevcuttur. Bazı şiirlerde mahlas beyti bulunmamaktadır. Tür olarak baktığımızda ise eserde 1 lugaz ve 1 tevhid örneğinin yer aldığı görülmektedir. Bu şiirlerden yalnızca birine "Lugaz" başlığı verilmiştir. Diğerinin türü başlıkta belirtilmemiştir.

Mecmuada 46 tane Farsça şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin bazıları başlıksız olarak verilmiştir. Başlıklı olarak verilen şiirler, nazım şekli veya şairinin mahlasıyla kaydedilmiştir. Farsça şiirler mecmuada genellikle birbirini takip eder şekilde toplu olarak yer almaktadır. Örneğin 19b, 20a ve 20b numaralı sayfaların tamamı Farsça şiirlerden oluşmaktadır. Bunun yanında 4b numaralı sayfaya kaydedilen 4 Farsça şiir, Türkçe şiirlerin arasına yazılmıştır. Çalışmamızın inceleme bölümünde sadece Türkçe şiirlere yer verilmiştir. Farsça şiirler nazım şekli, vezin, yazıldığı yüzyıl vb. özellikler bakımından tablolara ve sayısal verilere dahil edilmemiştir.

Mecmuada Râmî Paşa'ya ait olan bir şiir hem 6b, hem 17a numaralı sayfalara yazılmıştır. Şiirin tekrar yazıldığını belirten bir açıklama bulunmamaktadır. Ayrıca 46 (3a) numaralı şiir hem Şehrî hem de Nâbî dîvânında yer almaktadır. Kaynaklarda Şehrî'nin ölüm tarihi 1660 olarak kayıtlıdır. Nâbî'nin doğum tarihini ise 1642'dir. Yani Şehrî'nin vefat ettiği dönemde Nâbî henüz 18 yaşındadır ve İstanbul'a gelmemiştir. Nâbî, İstanbul'a gelerek himaye kazandığında ve şiirleri tanınmaya başladığında (1665 ve sonrası) Şehrî vefat edeli en az 5 yıl olmuştur. Bu sebeple şiirin Şehrî'ye ait olma olasılığı daha yüksek görülmüştür. Aynı durum 68. (3b) şiirde de mevcuttur. Bu şiir muhtelif tezkirelerde Hâtemî'ye ait olarak gösterilmiştir. Aynı şiir Bosnalı Sâbit Dîvânı'nda da yer almaktadır. Ancak Hâtemî'nin 16. yüzyılda, Bosnalı Sâbit'in ise 17. yüzyılda yaşaması göz önünde

bulundurulduğu zaman şiirin Hâtemî'ye ait olduğu düşünülmüştür.

Eserde aynı mahlası kullanan şairler bulunmaktadır. Mecmuada yer alan birden fazla şairin kullandığı 7 mahlas bulunmaktadır:

- ‘Âlî mahlasını kullanan şairler: Damat Şehid ‘Âlî Paşa, Gelibolulu Mustafâ ‘Âlî ve Kınalı-zâde ‘Âlî Çelebi.
- Kelîm mahlasını kullanan şairler: Mehmed Kelîm, Mûsâ Kelîm.
- Nâzım mahlasını kullanan şairler: İstanbullu Nâzım, Ördek-zâde Nâzım.
- Nedîm mahlasını kullanan şairler: Nedîm Ahmed, Nedîm-i Kadîm.
- Râgıb mahlasını kullanan şairler: Bursalı Râgıb, Koca Râgıb Paşa.
- Râmî mahlasını kullanan şairler: Abdurrahmân Râmî, Râmî Mehmed Paşa.
- Sabrî mahlasını kullanan şairler: Galatalı Sabrî, Sabrî-i Şâkir.

Mürettip, bu mahlasların birbiriyle karışmaması için bir önlem almamıştır. Örneğin Galatalı Sabrî'nin de Sabrî-i Şâkir'in de mahlası “Sabrî” olarak kaydedilmiştir. Hatta Abdurrahmân Râmî'nin bir şiirine “Râmî Paşa” başlığı verilirken Râmî Mehmed Paşa'nın şiirlerine “Râmî” başlığının verilmesi kafa karışıklığına yol açabilecek bir durumdur. Bazen de bir şairin mahlası iki farklı şekilde kaydedilmiştir. Örneğin Abbas Vesîm'e ait şiirler bazen “Vesîm” başlığıyla kaydedilirken bazen de “Seyyid Vesîm” başlığı ile verilmiştir. Şeyhülislâm Yahyâ'ya ait şiirler bazen “Yahyâ” bazen de “Yahyâ Efendi” başlığı ile yazılmıştır. Başlıklarda bazen mahlasın yanına şairin doğduğu şehir, lakabı veya “Efendi”, “Çelebi”, “Paşa” gibi eklemeler de yapılmıştır: Hâdî-i Bursevî, Ârif-zâde Âsım, Nedîm Efendi, Nazîm Çelebi vb.

Mecmuanın bazı bölümlerinde yapılan hatalar ve mecmuanın genel yazım özellikleri ise şu şekildedir:

1. Bazı harflerin yazılmaması:

- Bulunma hâli ekinde yer alan “he (ه)” harfinin yazılmaması: elünde الكد (11/2a), ğamda غمد (186/14a), devrde دورد (204/16a), ğınâda غناد (212/16b).
- Bildirme ekinde yer alan “ra (ر)” harfinin yazılmaması: meşeldür مثلد (123/6a), sükündür سکوند (178/13a).
- Kelimenin kökünde yer alan harflerden birinin yazılmaması: tezerv تذر (376/31b), sāye ساي (405/36a).

2. Bazı kelimelerde yer alan noktalı harflerin noktasız yazılması:

- “be (ب)” harfinin noktasız yazılması: bāba باه (10/2a), āb آب (210/16b), hep هس (328/27a), qābil قابل (344/28a).
- “cim (ج)” harfinin noktasız yazılması: cezbe حديه (373/31b).
- “çim (چ)” harfinin noktasız yazılması: çeşm حشم (285/24b).
- “hı (خ)” harfinin noktasız yazılması: hırāma حرامه (184/14a).
- “ze (ز)” harfinin noktasız yazılması: müzdaḥim مردحم (155/9a), mezāyāsun مزایاسن (275/22a).
- “zel (ذ)” harfinin noktasız yazılması: cezbe حديه (373/31b).
- “dad (ض)” harfinin noktasız yazılması: qabza قبصه (210/16b), ‘arza عرصه (275/22a), naqīza نقيصه (405/36a).
- “zı (ظ)” harfinin noktasız yazılması: zāhir طاهر (288/24b).
- “gayın (غ)” harfinin noktasız yazılması: gamda عمده (30/2b).
- “nūn (ن)” harfinin noktasız yazılması: nāz ناز (178/13a).
- “ye (ی)” harfinin noktasız yazılması: Hāqānīdūr خاقاندر (157/9b), öyle الله (168/11b), kemīn کمن (188/14b), sāye سانه (387/33b), ider اندر (395/34b).

3. Bazı kelimelerde yer alan noktasız harflerin noktalı yazılması:

- “ḥa (ح)” harfinin noktalı yazılması: mecrūḥuma مجروخمه (165/10b), maḥall محل (381/32a), šūrāḥī صراحی (376/31a).
- “ra (ر)” harfinin noktalı yazılması: bārī بازی (168/11a), šerer-bār شررباز (168/11a), recā زجا (403/35a).
- “ṣad (ص)” harfinin noktalı yazılması: naqṣ نقص (184/13b).
- “ṭı (ط)” harfinin noktalı yazılması: ṭannāz طنناز (26/2a).

4. Bazı kelimelerde yer alan harflerdeki nokta sayılarının yanlış yazılması: naḥṣīr نخجیر (80/4a), bālā پالا (159/9b), berler یرلر (325/27a), cirm چرم (395/34b).

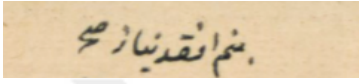
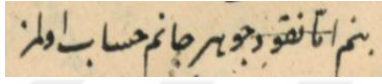
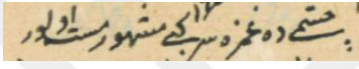
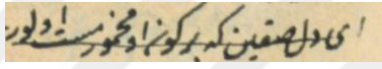
5. Bazı kelimelerin yanlış yazılması: tū-ber-tū ته برته (79/4a), bī-hūde بيهده (132/7a), šūḥdur شولقدرد (279/23b), kām-yāb کسمياب (383/32b) vb.

6. Akuzatif ekinin bazen hemze ile gösterilmesi: āyīneyi آيينه (79/4a), neṣ’eyi نشئه (208/16a), dīdeyi ديدء (391/34a) vb.

7. “İle” kelimesinde yer alan “elif (l)” harfinin bazen uzun (l̄) yazılması: luṭf ile لطف (113/5a), bī-ḥad ile بيهد (151/8b), ḳalb ile قلب (151/8b), zāt ile ذات (169/12a) vb.

8. “İt-, et-” fiilinde yer alan “elif (l)” harfinin bazı kelimelerde uzun (l̄) yazılması: mekān itdi مکان آيتدی (225/18b), azm itdi عزم آيتدی (227/18b), kerem it کرم آيت (275/21b), men‘ itme منع آيتمه (331/27b), fehmi iden فهم آيدن (342/28a) vb.

9. Mecmuanın bazı bölümlerinde yapılan yanlışların üstünün çizilmesi ve doğrularının tekrar yazılması:

-   (405/36a)
-   (354/29a)
- (396/35a)

10. Yapılan bazı yazım yanlışlarının doğru şekillerinin yanlış yapılan kelimelerin üstü çizilmeden altına ya da üstüne tekrar yazılması:

- gīsūlar (128/6b), gerd (191/14b), ḥavāsum (228/18b), ‘ahdinde (275/22a), ider (395/34b), rüy (405/36a) vb.

11. Bazı kelime gruplarının arasına yazılması gereken atıf vavlarının kullanılmaması: Rūm [u] ‘Acem (275/21a), berḳ [ü] tāb (231/19a), ‘izz [ü] ḳanā‘at (170/12a) vb. (Verilen örneklerde rūm, berḳ ve ‘izz heceleri bir buçuk hece değerindedir. Atıf vavı olmadan da beyitte vezin ve anlam uygunluğu vardır. Ancak şairlerin yayımlanan dîvânlarıyla yapılan karşılaştırmada ilgili yerlerde atıf vavlarının kullanılması sebebiyle bu örneklerde atıf vavlarının eksik olduğu düşünülmektedir).

12. Çift ünsüzle biten kelimelerin vezne göre bazı yerlerde şeddeli (ˆ) bazı yerlerde şeddesiz yazılması: ḥaṭuṇ خطك (314/26a), ḥaṭṭını خطنی (320/26b) vb.

13. Tamlamaların bazı yerlerde esre (.) ile gösterilmesi: limān-ı dil لیمان دل (121/6a), çeh-

i zekān چه ذقن (129/6b), cāy-ı tebessüm جای تبسم (137/7b), dil-i şīşe دل شیشه (181/13b),
ḳadem-i mesned-i Cem قدم مسند جم (275/21a) vb.

14. Bazı kelimelerde hareke kullanılması: gird کرد (153/8b), birdür بُردُر (162/10a), nūr نُور (162/10a), gürbe كُرْبِه (222/18a), düzd دُزد (224/18a), timşāl تِمْشَال (225/18b) vb.

15. Kafiye ve redif konusunda yapılan hatalar:

- “ne disün (نه دیسون)” redifiyle yazılan şiirin (155/9a) 2. beytinde redif “ne disün” yerine “disün (دیسون)” olarak kaydedilmiştir.
- “+āna hep (انه هب)” kafiye ve redifiyle yazılan şiirin (328/27a) 3. beytinde kafiye ve redifi içeren kelimeler “giryāna hep (کریانه هب)” şeklinde kaydedilmesi gerekirken “giryānuma (کریانمه)” olarak yazılmıştır.

16. Mecmuada mahlaslar konusunda iki tür hata yapılmıştır:

- 6 şiirde şairin mahlası yanlış başlık ile verilmiştir:

Şiirin Ait Olduğu Şair	Mecmuada Kaydedilen Başlık	Şiir Numarası/ Varak Numarası
Tâlib	Şehrî	16/2b
Dürri	Makâlî	49/3a
Zâtî	Ganî-zâde	51/3a
Emînî	Nâbî	56/3a
Belîğî	Kâmî	150/8b
Ahmed Paşa	Sâbirî	406/36a

- 4 yerde mahlas beytinde bulunan yanlış kelimenin üzeri çizilmiştir:

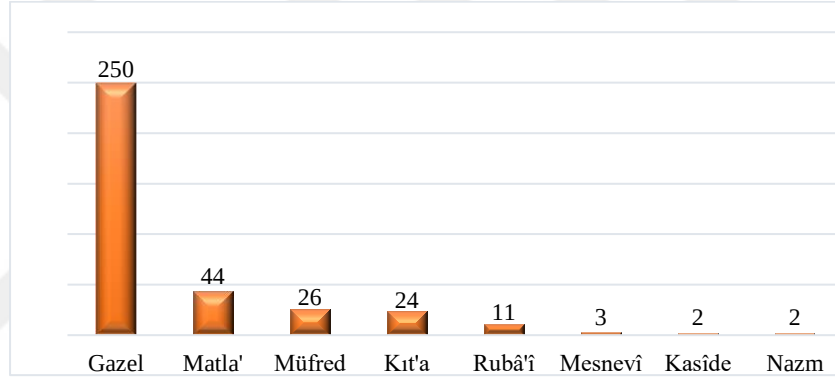
Şiirin Ait Olduğu Şair	Üzeri Çizilen Kelime	Şiir Numarası/ Varak Numarası
Nâbî	münîf	275/21a
Nâbî	ahdi	275/23a
Fâ'ik	emîn	373/31b
Vassâf	dâniş	382/32b

17. Nazım şekli konusunda yapılan hatalar: 13 (2a) numaralı şiir “Ḳıṭ‘a-Güne” başlığı ile kayıtlıdır. Fakat şiirin mesnevîden alındığı tespit edilmiştir. 352 (28b) numaralı şiir “Ḳıṭ‘a” başlığı ile kaydedilmiştir. Ancak şiirin nazım şeklinin kıt‘a değil, kasîde olduğu belirlenmiştir.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

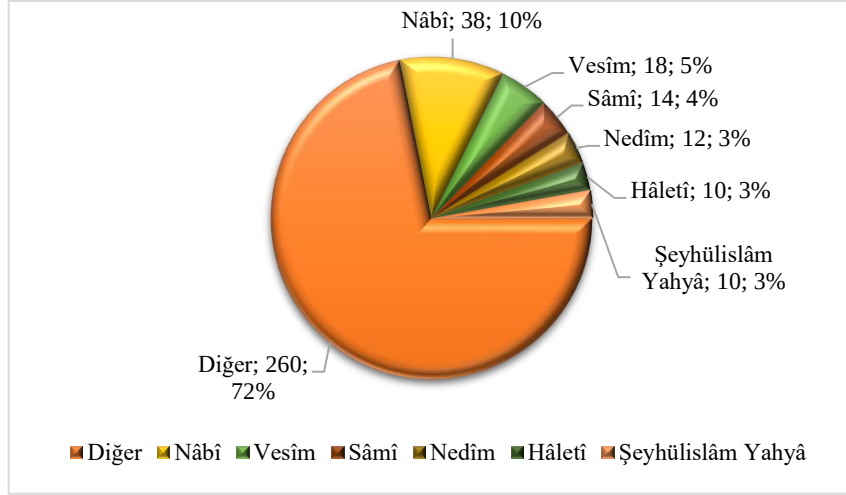
Mecmû'a-i Eş'âr'da bulunan 362 Türkçe şiirden 27 tanesinin şairi tespit edilememiştir. 335 şiiri kaleme alan 133 şairin mahlası, bu şairlerden 112'sinin ise kimliği belirlenmiştir. Aynı mahlasla yazılan şiirlerden bazılarının şairleri tespit edilebilmiş, bazıları belirlenememiştir. Örneğin Nedîm mahlaslı 15 şiirden 12'sinin 18. yüzyıl şairi Nedîm'e, 1'inin 17. yüzyıl şairi Nedîm-i Kadîm'e ait olduğu tespit edilmiştir. Ancak 2 şiirin Nedîm mahlasını kullanan şairlerden hangisine ait olduğu belirlenememiştir.

Mecmuada kaside, gazel, kıt'a, rubâ'î, matla', müfred, nazm ve mesnevî olmak üzere 8 farklı nazım şekliyle yazılmış 362 Türkçe şiir bulunmaktadır. Mecmuada 250 gazel, 44 matla', 26 müfred, 24 kıt'a, 11 rubâ'î, 3 mesnevî, 2 kasîde ve 2 nazm yer almaktadır.

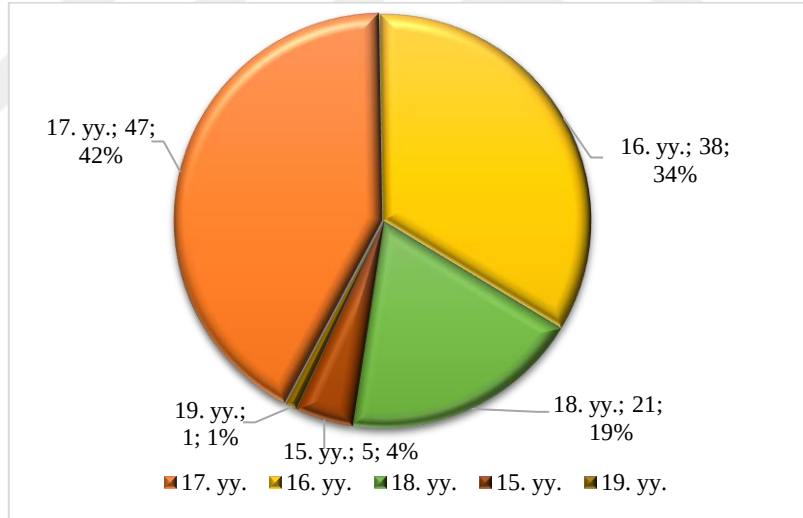
Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmû'a-i Eş'âr'da en çok şiiri bulunan şairler; Nâbî (38), Vesîm (18) ve Sâmi (14)'dir. Bu şairleri Nedîm (12), Hâletî (10) ve Şeyhülislâm Yahyâ (10) takip etmektedir. Emrî, Fuzûlî, Nâilî, Sabrî-i Şâkir, Rüşdî gibi şairler de mecmuada birden fazla şiirle yer almışlardır. Bununla birlikte Cemâlî, Emîn, Fennî, Keşfî ve Meşkî gibi 81 şairin mecmuada 1 şiiri bulunmaktadır.

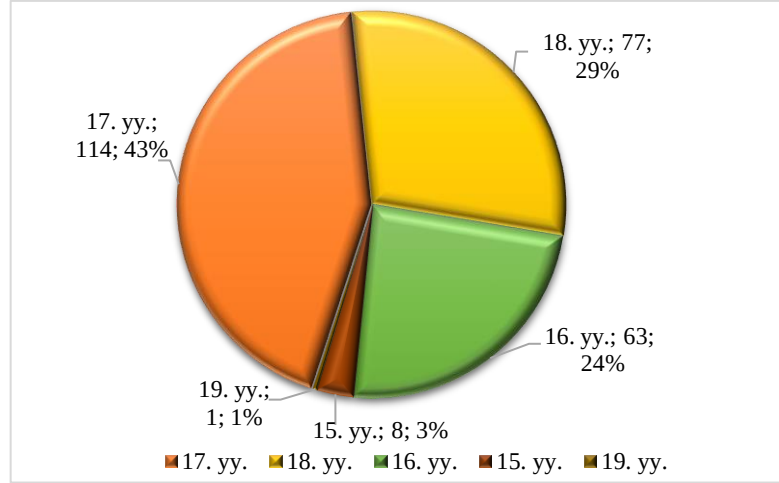
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları

Mecmû'a-i Eş'âr'da 15-19. yüzyıl arasında eser veren 112 şairin kimliği tespit edilmiştir. Yaşadıkları yüzyıl dikkate alındığında mecmuada en az 19. yüzyıl (1), en fazla 17. yüzyıl (47) şairinin bulunduğu görülmektedir.

Şekil 3: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar

Mecmû'a-i Eş'âr'da yazıldığı yüzyılı tespit edebildiğimiz 263 şiir bulunmaktadır. Bu şiirler en az 19. yüzyıla (1), en fazla 17. yüzyıla (114) aittir.

Şekil 4: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Yüzyıllara Göre Dağılımı

Kimliğini tespit edemediğimiz şairler şunlardır: ‘Abdûlbâkî, ‘Abdî, ‘Abdûlhâlîm, ‘Âzim, Bezmî, Ehlî, Hâdî, Lebîb, Makâlî, Nevres, Rızâ, Salâhî, Sâbirî, Sâlim, Selmân, Şerîf, Tarzî, Vâkî, Vâsîf, Yümnî, Zihnî.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Nazım Şekli ve Sayısı
1	‘Abdî	1 gazel
2	‘Abdurrahmân Efendi	1 gazel
3	‘Abdûlbâkî	1 müfred
4	‘Abdûlhâlîm	1 kıt’a
5	Ahmedî	1 kaside
6	Ahmed Paşa	1 kıt’a
7	‘Âlî (Damad Şehîd)	1 müfred
8	‘Âlî (Gelibolulu)	2 gazel, 1 kıt’a
9	‘Âlî (Kınalı-zâde)	1 matla‘
10	‘Ârif (‘Abdûlbâkî)	1 gazel
11	‘Ârif*	2 matla‘
12	‘Âsım (‘Ârif-zâde)	1 matla‘
13	‘Âzim	1 rubâ‘î
14	‘Azîzî	1 matla‘
15	Bahâyî	3 gazel

* ‘Ârifî mahlaslı iki matla‘dan birinin şairinin kimliği tespit edilmiş, diğerinin tespit edilememiştir.

16	Bâhir	1 kıt'a
17	Bâkî	2 gazel
18	Behiştî	1 gazel, 1 nazm
19	Belîğî	2 gazel
20	Bezmî	2 gazel
21	Cemâlî	1 matla'
22	Dürrî	3 gazel, 1 müfred
23	Ehlî	1 müfred
24	Emin	1 rubâ'î
25	Emînî	1 müfred
26	Emrî	6 gazel, 3 kıt'a
27	Enverî	1 gazel
28	Fâ'ik	3 gazel
29	Fâ'iz	2 gazel
30	Fasîh*	1 gazel, 1 matla', 1 rubâ'î
31	Fennî	1 müfred
32	Fevrî	3 gazel
33	Feyzî	1 gazel
34	Figânî	1 gazel
35	Firâkî	1 matla'
36	Fuzûlî	4 gazel
37	Gavsî	1 gazel, 1 müfred
38	Hâdî	1 gazel
39	Hâletî	7 gazel, 2 kıt'a, 1 matla'
40	Hâtemî (Mâtemî)	1 matla'
41	Hâşimî	1 matla'
42	Hayâlî	1 gazel
43	Hüdâyî*	2 gazel
44	İbn Kemâl*	2 gazel, 2 mesnevî
45	İsmetî	3 gazel
46	Kabûlî	1 gazel
47	Kadîmî	1 müfred
48	Kadrî	1 gazel
49	Kâmî*	1 kıt'a, 1 matla'

* Fasîh mahlaslı gazelin ve matla'nın şairinin kimliği tespit edilmiş, rubâ'înin tespit edilememiştir.

* Hüdâyî mahlaslı iki gazelden birinin şairinin kimliği tespit edilmiş, diğer gazelin tespit edilememiştir.

* İbn Kemâl mahlaslı 2 gazelin şairinin kimliği tespit edilmiştir. Ancak 2 mesnevî, şairin eserlerinde bulunamamıştır.

* Kâmî mahlaslı matla'nın şairinin kimliği tespit edilmiş, kıt'anın tespit edilememiştir.

50	Kâşif	1 gazel
51	Kelîm (Mehmed)	1 gazel
52	Kelîm (Seyyid Mûsâ)	1 gazel
53	Keşfî	1 matla‘
54	Kurbî	1 matla‘
55	Lebîb	2 matla‘
56	Makâlî	2 gazel
57	Mânî	1 matla‘
58	Mantıkî	2 gazel
59	Meşâmî	1 gazel, 1 matla‘
60	Meşkî	1 kıt‘a
61	Mezâkî	1 gazel
62	Nâbî	29 gazel, 5 rubâ‘î, 1 kasîde, 1 matla‘, 1 müfred, 1 mesnevî
63	Nâdirî (Ganî-zâde)	3 gazel
64	Nahîfî	3 gazel, 1 matla‘
65	Nâ‘ilî	5 gazel
66	Nâlî	1 gazel
67	Nâzım (İstanbulî)	1 gazel
68	Nâzım (Ördek-zâde)	1 gazel
69	Nazîm (Yahyâ)	2 gazel
70	Nazmî (Şeyh Mehmed)	1 gazel
71	Necâtî Beg	2 gazel, 2 kıt‘a
72	Nedîm*	11 gazel, 2 matla‘, 1 nazm
73	Nedîm-i Kadîm	1 gazel
74	Nef‘î	1 gazel
75	Nesîb	1 gazel
76	Neşâtî	1 gazel
77	Nev‘î	2 gazel
78	Nev‘î-zâde ‘Atâyî	1 matla‘
79	Nevres	1 gazel
80	Ni‘metî	1 müfred
81	Râgıb (Bursalî)	1 gazel
82	Râgıb Paşa	1 gazel
83	Rahmî	3 gazel
84	Râmî (‘Abdurrahmân)	1 gazel
85	Râmî Mehmed Paşa	3 gazel, 1 müfred

* Nedîm mahlaslı gazellerin ve nazmın şairinin kimliği tespit edilmiş, 2 matla‘nın tespit edilememiştir.

86	Râsih (Sofyalı)	3 gazel
87	Râşid	4 gazel
88	Ref'etî	1 gazel
89	Ref'î	1 kıt'a
90	Reşîd	1 gazel
91	Rezmî	1 gazel
92	Rızâ	1 gazel
93	Riyâzî	1 gazel
94	Rûhî (Bağdatlı)	1 kıt'a
95	Rüşdî*	6 gazel
96	Sabrî (Galatalı)	2 kıt'a
97	Sabrî-i Şâkir	6 gazel
98	Sâbirî	1 kıt'a
99	Sâbit (Bosnalı)	4 matla', 3 gazel
100	Sâkıb	2 gazel
101	Salâhî	1 matla'
102	Sâlim	2 gazel
103	Sânî'î	1 matla'
104	Sâmî (Arpaemîni-zâde)	14 gazel
105	Selîm (Kavsara-zâde)	1 gazel
106	Selmân	1 matla'
107	Semâ'î	1 matla'
108	Sırrî	2 gazel
109	Şâkir	2 gazel
110	Şehrî	4 gazel
111	Şemsî	1 matla'
112	Şerîf	1 gazel
113	Tâlib*	3 gazel
114	Tâli'î	1 müfred
115	Tarzî	1 gazel
116	Taybî	1 gazel
117	Tiğî	1 matla'
118	'Ubeydî	1 gazel
119	'Ulvî	1 gazel
120	Vâki'	1 müfred
121	Vânî	1 kıt'a

* Rüşdî mahlaslı gazellerden 5 tanesinin şairinin kimliği tespit edilmiş, 1 gazelin tespit edilememiştir.

* Tâlib mahlaslı gazellerden 2 tanesinin şairinin kimliği tespit edilmiş, 1 gazelin tespit edilememiştir.

122	Vâsıf	1 gazel
123	Vassâf	1 gazel
124	Vecdî	2 gazel
125	Vechî	1 gazel
126	Vehbî*	4 gazel, 2 kıt'a, 1 müfred
127	Vesîm*	19 gazel, 1 matla'
128	Veysî	1 gazel
129	Yahyâ (Şeyhülislâm)	10 gazel
130	Yümnî	1 gazel
131	Zâtî	2 gazel, 2 müfred
132	Zihnî	1 gazel
133	Zülfî	1 gazel
	Lâ-Edrî	10 müfred, 10 matla', 3 kıt'a, 3 rubâ'î, 1 gazel
	Farsça Şiir	46
	Toplam	408 (362 Türkçe, 46 Farsça) Gazel-250, Matla-44, Müfred-26, Kıt'a-24, Ruba'î-11, Mesnevî-3, Kasîde-2, Nazm-2

* Vehbî mahlaslı 2 gazel ve 1 kıt'anın şairinin kimliği tespit edilmiş, 2 gazel, 1 kıt'a ve 1 müfredin tespit edilememiştir.

* Vesîm mahlaslı 18 gazelin şairinin kimliği tespit edilmiş, 1 gazel ve 1 matla'nın tespit edilememiştir.

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmû'a-i Eş'âr'da 408 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerden 362'si Türkçe, 46'sı ise Farsçadır. Farsça şiirler vezin bakımından değerlendirmeye alınmamıştır. 362 Türkçe şiir ahreb, remel, hezec, muzâri', müctes, cedîd, recez ve serî' olmak üzere 8 farklı bahirle kaleme alınmıştır. Mecmuada en fazla remel bahri kalıpları kullanılmıştır. 122 şiir bu bahrin kalıplarıyla kaleme alınmıştır. 1 şiirin yazıldığı serî' ise en az kullanılan bahirdir. Şiirlerde toplam 22 aruz kalıbı kullanılmıştır.

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün (Remel)	73
2	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün (Hezec)	70
3	mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün (Muzâri')	71
4	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün (Remel)	44
5	mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün (Müctes)	40
6	mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün (Hezec)	20
7	fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün (Cedîd)	13
8	mef' ülü fâ' ilâtün mef' ülü fâ' ilâtün (Muzâri')	6
9	mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün (Hezec)	3
10	mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilün fâ' (Ahreb)	3
11	mef' ülü mefâ' ilün mefâ' ilü fa' ül (Ahreb)	3
12	müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün (Recez)	2
13	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün (Remel)	2
14	mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilâtün (Müctes)	2
15	mef' ülü mefâ' ilün mef' ülün fâ' (Ahreb)	2
16	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün (Remel)	2
17	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün (Remel)	1
18	mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fa' ül (Ahreb)	1
19	mef' ülü mefâ' ilün mefâ' ilü fâ' (Ahreb)	1
20	mef' ülü mefâ' ilün mef' ülü fa' ül (Ahreb)	1
21	müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün (Recez)	1
22	müfte' ilün müfte' ilün fâ' ilün (Serî')	1

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

‘**Abdurrahmân Efendi (?/?)**: Doğum tarihi bilinmeyen şair, İstanbul’un Şehzâde semtinde dünyaya gelmiştir. 1710 yılında Fatih Camii’nde ikinci imamlık vazifesine getirilmiştir. Daha sonra muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. 1717’de Şehzâde Süleymân’ın hocalığı görevine atanmıştır. İmam-ı evvel olmasının ardından kendisine Afyonkarahisar ve Servi kazaları arpalık olarak verilmiştir. 1720’de Yenişehir Fenar kadılığı görevine getirilen Abdurrahmân Efendi, aynı sene Mekke payesiyle ödüllendirilmiştir. 1727-28’den sonra öldüğü düşünülmektedir. Kaynaklarda şairin eserleri hakkında bilgi bulunmamaktadır (Kesik, 2014).

Ahmedî (1334-35?/1410’dan sonra)²: Asıl adı İbrâhîm olan şair, Tâceddîn lakabıyla da anılmıştır. Germiyanlı, Sivaslı veya Amasyalı olduğuna dair rivayetler bulunmaktadır. Şairin ilköğrenimini nerede tamamladığı bilinmemektedir. Ancak kaynaklarda Mısır’a gittiği ve Şeyh Ekmeleddîn’den dersler aldığı bilgisi kayıtlıdır. Şair, tasavvufî ve dinî ilimlerle beraber astroloji, astronomi, belagat, dil bilgisi, felsefe, geometri, mitoloji ve tıp alanındaki ilimlere de hâkimdir. Aydınoğulları’ndan Ayas Bey’e intisap eden Ahmedî, daha sonra Germiyan Beyi Süleymân Şâh’ın hocalığını ve müşavirliğini yapmıştır. Osmanlı hükümdarı Yıldırım Bâyezîd (Sal. 1389-1403)’in hizmetinde bulunduktan sonra, hükümdarın aldığı yenilginin üzerine Timur’un yanında kalmıştır. Şehzâde Emîr Süleymân ile Edirne’de bulunan şair, son olarak Sultân Çelebi Mehmed (Sal. 1413-1421)’in hizmetine girmiştir. Tahminen 1410 yılında Amasya’da vefat etmiştir. Şairin *Dîvân*’ının yanında *İskender-nâme* ve *Cemşîd u Hurşîd* isimli mesnevîleri, *Tervîhu’l-Ervâh* isimli tıp kitabı, *Mirkatü’l-Edeb* isimli manzum lugatı, Arapça sarf ve nahiv kurallarının anlatıldığı *Mîzânu’l-Edeb* ve *Mî’yârü’l-Edeb* isimli kasideleri ile *Bedâyi’u’s-Sihr fî-Sanâyi’i’ş-Şî’r* isimli bir risalesi bulunmaktadır (Kartal, 2015).

Ahmed Paşa (1426?/1496-97)³: Sultan II. Murad (Sal. 1421-1444, 1446-1451)’in kazaskerlerinden Veliyüddîn Efendi’nin oğludur. Tahsilini Edirne’de tamamlamıştır. Daha sonra Murâdiye Medresesi’nde müderris olarak görev yapmıştır. Ardından Edirne’ye kadı tayin edilmiştir. Fâtih Sultân Mehmed (Sal. 1444-1446, 1451-1481)’in

² Detaylı bilgi için bkz. Günay Kut, “Ahmedî”, **DİA**, C. 2, İstanbul 1989, s. 165-167.

³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Günay Kut, “Ahmed Paşa, Bursalı”, **DİA**, C. 2, İstanbul 1989, s. 111-112.

tahta geçtiği dönemde padişahın beğenisini kazanmıştır. Ahmed Paşa, Fâtih döneminde önce kazaskerlik görevine getirilmiş, sonra da sultana musahip ve hoca olmuştur. Vezirlik rütbesine kadar ulaşan paşanın padişaha olan yakınlığı kıskançlıklara yol açmıştır. Ahmed Paşa, hakkında çıkan bazı dedikodular sebebiyle hapsedilmiştir. Padişaha hitaben yazdığı “Kerem Kasidesi” ile kendini affettirmiştir. Daha sonra Bursa’ya gönderilen şair, burada çeşitli görevlerde bulunmuştur. Düzenlediği edebî sohbetlerle pek çok şairin yetişmesine de katkı sağlamıştır. Devrinde “Şu‘arâ-yı Rûm” olarak anılan şairin dikkat çeken yönlerinden biri de nazirecilik anlayışıdır. Ayrıca tarih düşürmedeki başarısıyla da meşhur olmuştur. Bursa’da vefat eden şairin elde bulunan tek eseri ise *Dîvân*’ıdır (Karabey, 2014).

‘Âlî [Damad Şehîd] (?/1716)⁴: İznik Gölü sahilinde bulunan Selöz köyünde dünyaya gelmiştir. Babası vezir kethüdâlığından emekli olan Hacı Hüseyin Ağa’dır. II. Ahmed (Sal. 1691-1695) döneminde Enderun’a alınmış ve kilerhânede hizmet etmiştir. Burada iyi bir eğitim alan şair, III. Ahmed (Sal. 1703-1730) döneminde sırasıyla rikâbdârlık, çukadârlık ve silahdârlık görevinde bulunmuştur. 27 Nisan 1713’te sadrazamlık görevine getirilmiştir. Aynı yıl III. Ahmed’in kızı Fâtıma Sultan ile evlenmiştir. 1716 yılında serdâr-ı ekrem unvanıyla Nemçe Seferi sırasında şehit olmuştur. Mezarı, Belgrad Kalesi’nde bulunan Sultan Süleymân Han Câmii hazîresindedir. Kaynaklarda bir divânçe oluşturacak kadar şiire sahip olduğu kayıtlıdır. Ancak bu manzumelerini kayıt altına almadığı için günümüze kadar ulaşmamışlardır. Günümüze ulaşan eseri ise *Ta’lîmât-ı Hikmet-Âyât-ı Şehîd ‘Âlî Paşa* isimli risâlesidir (Yekbaş, 2014).

‘Âlî [Gelibolulu] (1541/1600)⁵: Gelibolu’da doğmuştur. Şair, beş yaşındayken okula başlamıştır. Habib-i Hamidî ve Sürurî’den dersler almıştır. On altı yaşında İstanbul’a gelerek medrese eğitimine burada devam etmiştir. Sonraki yıllarda bürokrasiye yönelen şair, Manisa ve Kütahya’da Şehzâde Selim’in maiyetinde bulunmuştur. 1563’te Şam’a giden ‘Âlî burada 6 yıl çalışmıştır. Daha sonra Şam Beylerbeyi Lala Mustafa Paşa’yla beraber Mısır’a gitmiştir. Bu şekilde çeşitli memuriyetlerde bulunan; tayin ve aziller yaşayan şair, 1585-1591 yılları arasında bir göreve getirilmemiştir. Eserlerinde bu yıllar

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Özcan, “Şehid Ali Paşa”, *DİA*, C. 38, İstanbul 2010, s. 433-434.

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bekir Kütükoğlu, “Âlî Mustafa Efendi”, *DİA*, C. 2, İstanbul 1989, s. 414-416.

arasında yaşadığı zorlukları görmek mümkündür. Son görevi olan Cidde Sancakbeyliği sırasında vefat etmiştir. Dördü *Türkçe*, biri *Farsça* olmak üzere beş tane *Dîvân*'ı bulunmaktadır. Ayrıca *Künhü'l-Ahbâr*, *Mihr ü Mâh*, *Mihr ü Vefâ*, *Gül-i Sad-Berg*, *Riyâzü's-Sâlikîn*, *Tuhfetü'l-Uşşâk*, *Enîsü'l-Kulûb*, *Ravzatü'l-Letâif*, *Sadeî-i Sad-Güher*, *Subhatü'l-Abdâl*, *Kırk Hadis Tercümesi*, *Mecmau'l-Bahreyn*, *Bedî'u'r-Rukûm*, *Câmiu'l-Buhûr der Mecâlis-i Sûr*, *Menşeu'l-Înşâ* gibi eserleri bulunmaktadır (İsen-Aksoyak, 2013).

‘Âlî [Kınâlî-zâde] (1550/1576)⁶: Isparta’da doğan şair, dedesi Abdülkadir Hamîdî’nin kına kullanması sebebiyle Kınalı-zâde olarak tanınmıştır. Babası ise Mîrî mahlaslı Emrullah Efendi’dir. Kınalı-zâde ‘Âlî, ilk öğrenimini Isparta’da tamamladıktan sonra İstanbul’a gelerek devrin tanınmış müderrislerinden dersler almıştır. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra Anadolu kazaskerliği görevine getirilmiştir. Arapça ve Farsçaya hâkim olan şair, muamma türünün edebiyatımıza girmesine ve yayılmasına da katkı sağlamıştır. II. Selim (Sal. 1566-1574)’in maiyetinde bir sefer hazırlığı sırasında nikris hastalığının nüksetmesi sebebiyle vefat etmiştir. Çeşitli kaynaklarda mürettep bir *Dîvân*’ının olduğu kayıtlıysa da bu eserin bir nüshası henüz ele geçmemiştir. Şairin *Ahlâk-ı Alâî* ve *Münşeât-ı Kınâ-lîzâde* isimli Türkçe eserlerinin yanında çok sayıda Arapça eseri de bulunmaktadır (Tuğluk, 2014).

‘Ârif [Abdûlbâkî] (1642/1713)⁷: İsmi Abdûlbâkî’dir. İstanbul Kasımpaşa’da dünyaya gelmiştir. Babası Tersâne-i Âmîre’de mahzen kâtibi olarak görev yapan Ammi-zâde Mehmed bin Mustafa Efendi’dir. Öğrenimini mülâzım olarak tamamladıktan sonra çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Selanik, Bursa ve İstanbul kadılığı görevlerinin ardından Anadolu ve Rumeli kazaskerliği vazifelerinde bulunmuştur. 1713 yılında vefat etmiştir. Şairliğin yanında iyi bir hattat olarak tanınmıştır. Ayrıca musiki alanında da bilgi sahibidir ve yaptığı bestelerle zamanının üstatlarından biri olarak kabul edilmiştir. *Dîvân*’ı bulunan şairin bilinen diğer eserleri *Minhâcü'l-Usûl*, *Mirâciyye* ve *Siyer-i Şerîf*’tir (Aksoyak, 2014).

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Aksoy, “Kınalızâde Ali Efendi”, *DİA*, C. 25, Ankara 2002, s. 416-417.

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, “Abdûlbâkî Ârif Efendi”, *DİA*, C. 1, İstanbul 1988, s. 195-198.

‘Ârifî (?/1552)⁸: Asıl adı Hüseyin olan şair, İstanbul doğumludur. Bir süre eğitim gördükten sonra kâtip olmuş, bu süreçte şiir ve hat sanatı üzerine çalışmalar yapmıştır. Mısır’a giderek burada Gülşenî tarikatine intisap etmiştir. İstanbul’a döndükten sonra yaklaşık on sene insanlardan uzak bir hayat tercih etmiştir. Yaşamını yardımsever kimselerin desteği ile sürdürmüştür. 1540-41 yılında silahdâr olarak görev yapmıştır. 1552 tarihinde İstanbul’da vefat etmiştir. Şairin şiirlerine nazîre mecmûalarında rastlanmaktadır (Köksal, 2013).

‘Ârif-zâde ‘Âsım (?/1737): İsmi Mehmed ya da Mahmud olduğu düşünülmektedir. Babası Rumeli kadılarında ‘Ârif Efendi’dir. Bu sebeple ‘Ârif-zâde lakabıyla anılmıştır. Devrin önemli âlimlerine bağlanmış ve onların meclislerinde yer almıştır. Ancak keyif verici maddelere olan düşkünlüğü nedeniyle gözden düşmüştür. Hayatının son dönemlerinde maddî ve manevî sıkıntılar çeken şair, 1737 tarihinde vefat etmiştir. *Dîvânçe*’si bulunmaktadır (Çınar, 2013).

‘Azîzî (?/1585): İstanbul Yedikule’de dünyaya gelmiştir. Asıl ismi kaynaklarda Mehmed veya Mustafa olarak kayıtlıdır. Kethüdâlık görevinde bulunan şair aynı zamanda iyi bir mücellittir. 1585 yılında vefat etmiştir. Şiirlerinde işret ve musiki öğeleri dikkat çekmektedir. Çeşitli kaynaklarda *Dîvân* sahibi olduğu kayıtlı ise de henüz bu eserin bir nüshasına ulaşılamamıştır. Ayrıca *Şehr-Engîz-i İstanbul Der-Hûbân-ı Zenân yahut Nigâr-nâme-i Zevk-Âmîz Der-Üslûb-ı Şehr-Engîz* isimli bir eseri de bulunmaktadır (Tuğluk, 2014).

Bahâyî [Şeyhülislâm] (1601/1654): Asıl adı Mehmed olan Bahâyî Efendi, İstanbul’da doğmuştur. Osmanlı Devleti’nin 32. şeyhülislâmıdır. İlmî ve kültürel mevki bakımından yüksek bir aileye mensuptur. Genç yaşta müderris olmuş ve muhtelif medreselerde görev yapmıştır. Halep ve İstanbul kadılığının ardından Anadolu, daha sonra da Rumeli kazaskerliğine getirilmiştir. 1649’da şeyhülislâmlık vazifesine yükselmiştir. Boğmaca sebebiyle 1654’te vefat etmiştir. Âlim ve şairliğinin yanında bestekârlığı ve hattatlığı ile de tanınmıştır. *Dîvân*’ı bulunmaktadır (Uludağ, 2013).

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa İsen, “Ârifî Hüseyin Çelebi”, *DİA*, C. 3, İstanbul 1991, s. 373.

Bâhir (1688-89/1746-47)⁹: Asıl adı ‘Abdurrahmân’dır. İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Arap-zâde olarak bilinen sülâleye mensuptur. Medrese eğitimi almıştır. Sesinin güzelliği ve musiki ilmine vâkıf olması sebebiyle III. Ahmed (Sal. 1703-1730) tarafından imam-ı sultânîlik görevine getirilmiştir. Şehzade hocalığı da yapan şair, müderrislik ve kadılık vazifelerinin ardından önce Anadolu, sonra Rumeli kazaskerliği görevinde bulunmuştur. 1746-47’de İstanbul’da vefat etmiştir. Türkçe, Arapça ve Farsça şiirler yazan şairin dîvânına rastlanmamıştır. Kendisinin Arapça tarihler düşürdüğü ve çok sayıda şarkı bestelediği bilinmektedir (Kesik, 2014).

Bâkî (1526/1600)¹⁰: İstanbul’da dünyaya gelen şairin gerçek ismi Mahmud Abdülbâkî’dir. Gençliğinde saraç çıraklığı yapan şair, bir yandan medrese eğitime de devam etmiştir. Devrin tanınmış müderrislerinden dersler almıştır. Ayrıca Zâtî’nin remilci dükkanına giderek şiirlerini usta şaire sunmuş ve onun beğenisini kazanmıştır. Bâkî, yaşadığı dört padişah döneminde de devrinin en büyük şairi olarak anılmış ve “sultânü’ş-şu‘arâ” unvanına layık görülmüştür. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra kadılık vazifesine getirilmiştir. Anadolu ve Rumeli kazaskerliği görevlerinin ardından çok istediği şeyhülislâmlık makamına gelemeyen emekliye sevk edilmiştir. 1600 yılında vefat etmiştir. *Dîvân*’ının yanında *Me‘âlimü’l-Yakîn Fî-Sîreti Seyyidi’l-Mürselîn*, *Fezâ’ilü’l-Cihâd*, *Fezâ’il-i Mekke* isimli eserleri ve *Kırk Hadis Tercümesi* bulunmaktadır (Macit-Kaplan, 2014).

Behiştî (?/1571-72)¹¹: Vize’de dünyaya gelen Behiştî’nin asıl adı Ramazan’dır. İlk eğitimini nerede aldığı bilinmemektedir. Medrese eğitimini ise İstanbul’da tamamlamıştır. Merkez Efendi’ye intisap ederek tasavvuf yoluna girmiştir. Hayatının sonuna kadar Çorlu’da imamlık ve vâizlik yapmıştır. Ayrıca burada çok sayıda talebe yetiştirmiştir. 1571-72’de vefat eden şairin *Dîvân*’ı bulunmaktadır. Diğer eserleri *Hâşiye Âdâb-ı Mes‘ûdî*, *Heşt Behişt*, *Şerh-i Manzûme-i Muammâ*, *Cemşâh u Alemşâh*, *Şehr-engîz*, *Ta’likât ‘Alâ Şerhi’l-Miftâh*, *Ta’likât ‘ala’l-Câmî*, *Mevlid*, *Hindî’nin Kafiye*

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nuri Özcan, “Abdurrahman Bâhir Efendi”, **DİA**, C. 1, İstanbul 1988, s. 158.

¹⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Çavuşoğlu, “Bâkî”, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s. 537-540.

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, “Behiştî Ramazan Efendi”, **DİA**, C. 6, İstanbul 1992, s. 145-146.

Şerhine Ta'lika, Tefsîru Âyeti "yevme ye'ti ba'u âyâti rabbike" (En'âm, 6/158)'dir (Aydemir, 2013).

Belîğî (?/1562): Kaynaklarda İstanbul doğumlu olduğu kayıtlı olan şairin gerçek ismi ve doğum tarihi bilinmemektedir. Belîğî, bir yeniçeri ve kuloğludur. Sekerân Bâlî Efendi'ye intisap etmiştir. Daha sonra Şeyh Ramazan'dan el alarak Kurşunlu Tekkesi'ne şeyh olmuştur. 1562 yılında vefat etmiştir. Mürettep bir dîvânı bulunmamaktadır. Şiirlerine mecmualarda rastlanmakta olup özellikle kahve ile ilgili söylediği şiiri meşhurdur (Pektaş, 2013).

Cemâlî (?/1583): İstanbul'da doğan şair, babasının defterdâr olması sebebiyle Defterdâr-zâde olarak tanınmıştır. Kardeşi Kemâlî de onun gibi şairdir. Kaynaklarda yer alan bilgilerden hareketle öğrenim gördüğü söylenebilir. Ayrıca devlet vazifelerinde bulunduğu düşünülmektedir. 1583'te İstanbul'da vefat eden şair, İstinye mezarlığına defnedilmiştir. *Metâli'-i Cemâlî, Risâle-i Durûb-ı Emsâl, Şehr-engîz-i İstanbul, Şehr-engîz-i Siroz, Denâ'et-nâme-i Cemâlî, Berâ-yı Kimyâ* isimli eserleri bulunmaktadır (Kaplan, 2014).

Dürri (?/1722-23)¹²: Vâfî mahlasını da kullanan şairin asıl adı Ahmed'dir. Van'da dünyaya gelmiştir. Bir gözünü kaybetmesi sebebiyle "Yek-çeşm" olarak anılmıştır. Genç yaşta İstanbul'a gelerek devlet adamlarının dikkatini çekmiştir. Kâtiplik, elçilik ve muhasebecilik gibi çeşitli görevlerde bulunmuştur. 1722-23'te İstanbul'da vefat etmiştir. Tarih düşürme sanatındaki yeteneğiyle tanınmıştır. *Dîvân*'ı da bulunan şairin en ünlü eseri *Sefâret-nâme*'sidir. Bu eserde İran'daki elçilik görevi sırasında yaşadığı hadiseleri kaleme almıştır (Öztürk, 2014).

Emîn (?/1744-45): Bursalıdır. Asıl adı Mehmed Emin'dir. Babası Abdülhâdî Efendi de onun gibi şairdir. Babasının mahlasından dolayı Hâdî-zâde olarak anılmıştır. Devrin âlimlerinden dersler alarak mülâzım olmuştur. Daha sonra muhtelif medreslerde müderris olarak görev yapmıştır. Trablus-Şam, Kütahya, Kayseri, Belgrad ve Filibe kadılığı yapan şair, son görev yeri olan Filibe'de vefat etmiştir. Kaynaklarda bir *Dîvân*'ı olduğu söylene de esere ulaşamamıştır (Ekinci, 2014).

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Aydın Talay, "Dürri Ahmed Efendi", **DİA**, C. 10, İstanbul 1994, s. 34-35.

Emînî (?/1663-64): Asıl ismi Mehmed olan şair Bursa’da dünyaya gelmiştir. Eğitimini İstanbul’da tamamladıktan sonra Karaçelebi-zâde Mehmed Efendi’den mülâzım olmuştur. Muhtelif şehirlerde kadılık görevinde bulunmuştur. Son olarak Üsküdar kadılığı vazifesini yerine getirmiştir. 1663-64’te vefat eden şairin mezarı Kanlıca’daki İskender Paşa Camii hazîresindedir. Bayramiyye tarikatine mensup olduğu bilinmektedir. Kaynaklarda eserleri hakkında bilgi bulunmamaktadır (Aksoyak, 2014).

Emrî (?/1525)¹³: Edirne’de dünyaya gelen şair, hayatını burada ve İstanbul’da geçirmiştir. Muhtelif devlet memuriyetlerinde bulunan Emrî, devletin ileri gelenlerini öven şiirler yazmadığı için bir hâmîye sahip olamamıştır. Bu durum hayatının yoksulluk içinde geçmesine sebep olmuştur. Ömrünün son yıllarında şuurunu kaybetmiş ve 1525 tarihinde Edirne’de vefat etmiştir. Muammaları ve tarih düşürmedeki yeteneği ile dikkat çekmiştir. Günümüze ulaşan eserleri muammaları ve *Dîvân*’ıdır. *Dîvân*’ı ölümünün ardından çeşitli nüshaların bir araya getirilmesiyle tertip edilmiştir (Saraç, 2014) .

Enverî (?/?): Hayatı hakkındaki bilgiler sınırlıdır. I. Ahmed (Sal. 1603-1617), I. Mustafa (Sal. 1617-1618, 1622-1623) ve II. Osman (Sal. 1618-1622) dönemlerini gördüğünü söylemek mümkündür. Bilinen tek eseri *Dîvân*’ında yer alan manzumelerden hareketle vatan hasreti çektiği düşünülmektedir. Şiirlerinde sade ve akıcı bir dil kullanan şairin en çok işlediği tema aşk ve rintliliktir. Bunun yanında bazı şiirlerinde tasavvufi öğelere de yer verdiği görülmektedir (Savran, 2014).

Fâik (?/1715): Fiziksel özelliği sebebiyle Fâik-i Leng olarak tanınan şairin asıl adı Mahmud’dur. Urfa’da dünyaya gelmiştir. Medrese eğitiminin ardından müderrislik görevinde bulunmuştur. Antalya ve İznik kadılığı vazifelerinin ardından 1715’te vefat etmiştir. Akrabası olan şair Nâbî ile karşılıklı şiirler söylemiştir. Hoş sohbet oluşu ve rintliliği ile tanınan Fâik Mahmud’un bilinen tek eseri *Dîvân*’ıdır (Üstüner, 2014).

Fâiz (?/1717): Asıl adı Mustafa olan şair, Börekçi-zâde ve Müderris Mustafa Efendi olarak tanınmıştır. Edirnelidir. Müderris Hasan Efendi’nin oğludur. İyi bir eğitim aldığı bilinen Fâiz, Abdülvasî Medresesi’nin ilk müderrisidir. Bu görevinin ardından muhtelif medreselerde müderrislik vazifesine devam etmiştir. 1717’de vefat eden şair, Edirne-

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M. A. Yekta Saraç, “Emrî, Emrullah”, *DİA*, C. 11, İstanbul 1995, s. 164.

İstanbul yolu üzerindeki bir mezarlığa defnedilmiştir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Aksoyak, 2014).

Fasîh (?/1699)¹⁴: Doğum tarihi bilinmeyen şair, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Ahmed'dir. Mevlevîliği ve mutasavvıflığı ile tanınan Fasîh Ahmed Dede'nin Dukakin-zâde sülalesine mensup olduğu düşünülmektedir. Devrin hangi âlimlerinden eğitim aldığı bilinmemektedir. Ancak Türkçe, Arapça ve Farsçaya olan hâkimiyeti, hat ve resimdeki başarısı, şiir ve inşadaki kabiliyeti göz önünde bulundurulduğu zaman iyi bir eğitim aldığı söylenebilir. Hayatının son yıllarını Galata Mevlevîhânesi'ndeki hücrelerinde geçirmiştir. 1699 tarihinde vefat etmiş ve oldukça kalabalık bir cenaze töreniyle defnedilmiştir. *Türkçe Dîvân*'ı ve *Farsça Dîvânçesi*'nin yanında *Münşeât*'ı, *Kalem Makalesi*, *Münâzara-i Gül ü Mül*, *Münâzara-i Rûz u Şeb*, *Hüsrev ü Şîrîn*, *Mahmûd u Ayâs* isimli mesnevîleri ve *Behîşt-Âbâd* isimli nasihat-nâme özelliği gösteren bir eseri mevcuttur (Ünal, 2014).

Fennî (?/1715): İstanbul doğumlu olan şairin asıl adı Mehmed'dir. Dedesi Avlonyalı Ayas Paşa'dır. Fennî, önce Halvetî sonra da Mevlevî tarikatine intisap etmiştir. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa için kaleme aldığı kasidenin ilgi görmesi üzerine Cizye kitâbeti verilmiştir. IV. Mehmed (Sal. 1648-1687)'in musahipliğini de yapan şair, sultanın çeşitli iltifatlarına ve lütuflarına nail olmuştur. Planını kendisinin çizdiği, Rumeli Hisarı İskeleyi'nin yakınlarında bulunan yalısı, devrinde çok meşhur olmuştur. Hatta yalının bulunduğu yer "Fennî Burnu" olarak adlandırılmıştır. Şair, 1715 tarihinde vefat etmiştir. Kaynaklarda bir *Dîvân*'ı olduğu kayıtlıysa da bu eserin nüshasına rastlanmamıştır (Aksoyak, 2015).

Fevrî (?/1571)¹⁵: Arnavutluk'ta dünyaya gelmiştir. Ailesi Hırvat asıllı ve Hristiyan'dır. Kendisi çocukken Muhyiddin Arabî'yi rüyasında görüp Müslüman olmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Küçük yaşlarda İstanbul'a gelen Fevrî, pek çok devlet adamının himayesinde bulunmuştur. Devrin tanınmış âlimlerinden eğitim aldıktan sonra muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. Şam kadılığı vazifesini de yerine getiren şair, 1571'de vefat etmiştir. *Dîvân*'ı bulunan Fevrî'nin diğer Türkçe eserleri *Kühl-i Dîde-i A'yân*, *Ahlâk-ı*

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Çıpan, "Fasîh Ahmed Dede", *DİA*, C. 12, İstanbul 1995, s. 213-214.

¹⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Kalpaklı, "Fevrî", *DİA*, C. 12, İstanbul 1995, s. 505-506.

Süleymânî ve *Risâle fî ilmi'l-Hutût*'tur. Şairin Arapça eserleri de bulunmaktadır (Kalpaklı, 2014).

Feyzî [Topkapılı] (?/?): Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul Topkapı'da dünyaya gelmiştir. Bu sebeple Topkapılı-zâde olarak tanınmıştır. Cevrî'nin öğrencisidir. Şiirlerinde tasavvuf etkisi yoğun bir şekilde görülmektedir. Ölüm tarihi hakkında çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Kaynaklarda bilinen tek eserinin *Dîvân*'ı olduğu kayıtlıdır. *Dîvân*'ının metnine rastlanmamıştır. Ancak çeşitli mecmualarda yer alan nüshalardan bir *dîvân* metni meydana getirilmiştir (Özerol, 1996).

Figânî (?/1531-32)¹⁶: Trabzonludur. Asıl ismi Ramazan olan şair, ilk şiirlerini Hüseyinî mahlasıyla kaleme almıştır. Kısa süren medrese eğitiminin ardından mukâta'a kâtipliği görevinde bulunmuştur. Bu görevi sırasında şiir yazmaya yönelmiştir. Devrin ileri gelen tabiplerinden tıp ilmi tahsil etmiştir. İbrahim Paşa'nın isteğiyle Budin'den getirilen heykellerin İstanbul'a diktirilmesi üzerine söylediği Farsça beyit nedeniyle idam ettirilmiştir. Şairin bir *Dîvânçe*'si bulunmaktadır (Köksal, 2014).

Firâkî (?/?): Kânûnî devri şairlerinden olan Firâkî'nin Asıl adı Abdurrahmân, doğum yeri ise Kütahya'dır. Babasının isteğiyle medrese eğitimini tamamlamadan memleketine dönüp vâizliğe başlamıştır. Sultan Bâyezîd kendisinin vaazlarını dinleyerek onu caize ile ödüllendirmiştir. Firâkî, Abdülmümin Zaviyesi'nde çile çıkarmıştır. Ölüm tarihi hakkında çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Hüseyin b. Ali Vâiz Kâşifi'nin *Ahlâk-ı Muhsinî* adlı eserini Türkçe'ye çevirmiştir. Kaynaklarda *Kırk Sual* isimli bir eserinin olduğu bilgisi de kayıtlıdır (Köksal, 2013).

Fuzûlî (1483/1556)¹⁷: Asıl adı Mehmed'dir. Kerkük ve Bağdat çevresindeki bölgeye yerleşen Türkmenlerin Bayat boyuna mensuptur. Fuzûlî-i Bağdâdî olarak da anılması sebebiyle Bağdatlı olduğu düşünülmektedir. Necef, Hille veya Kerbelalı olduğunu söyleyen kaynaklar da bulunmaktadır. Devrindeki padişahlara ve beylere yazdığı şiirler sebebiyle iltifat görmüştür. Ancak hayatı boyunca bir hâmî sahibi olamamıştır. Necef'te bulunan Hz. Ali Türbesi'nde türbedârlık yaptığı düşünülmektedir. Vefat ettiğinde Kerbela'daki Hz. Hüseyin'in kabrinin yanına defnedildiği söylenmektedir. *Türkçe*,

¹⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, "Figânî", *DİA*, C. 13, İstanbul 1996, s. 57-58.

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, "Fuzûlî", *DİA*, C. 13, İstanbul 1996, s. 240-246.

Farsça ve Arapça Dîvân'ı bulunmaktadır. Türkçe yazdığı eserlerinden olan *Leylâ vü Mecnûn* adlı mesnevîsi Türk edebiyatında türünün en başarılı örneği olarak görülür. Türkçe kaleme alınan diğer eserleri *Sohbetü'l-Esmâr*, *Heft-Câm*, *Beng ü Bâde* isimli mesnevîleriyle beraber *Hadîs-i Erbaîn Tercümesi*, *Hadîkatü's-Suadâ* ve *Mektuplar*'dır. *Enîsü'l-Kalb*, *Risâle-i Mu'ammeyât*, *Rind ü Zâhid* ve *Hüsn ü 'Aşk* ise Farsça eserleridir. *Matla'u'l-Î'tikâd* ise Arapça eseridir (Macit, 2013).

Gavsî (?/1697): İstanbul'da dünyaya gelmiştir. İsmi Ahmed'dir. Yazıcı-zâde Mehmed Efendi'nin kardeşi, Ahmed-i Bîcân'ın oğlu, Nâyî Osman Dede'nin kayınpederi olduğu rivayet edilir. Devrinin önemli âlimlerinden ders alan Gavsî, Bursa Mevlevîhânesi şeyhi Sâlih Dede'ye intisap etmiştir. Konya'daki Mevlânâ Dergâhı'na giderek dervişlik hırkası giymiştir. Burada geçirdiği 16 yılın ardından İstanbul'a dönerek Galata Mevlevîhânesi'ne intisap etmiştir. Daha sonra bu mevlevîhânenin postnişini olmuştur. Vefat ettiğinde buraya defnedilmiştir. Kaynaklarda bir *Dîvân*'ı olduğu kayıtlıdır (Karavelioğlu, 2014).

Hâletî [Azmi-zâde] (1570/1631)¹⁸: Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Eğitimini tamamladıktan sonra muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. Müderrisliğin ardından kadılık mesleğini geçiş yapan Hâletî; sırasıyla Şam, Kahire, Bursa, Edirne, Şam, İstanbul, Kahire ve Uzunca Ova kadılığı görevlerinde bulunmuştur. Anadolu ve Rumeli kazaskerliği de yapan şair, 1631 yılında vefat etmiş ve Fatih'teki evinin karşısında bulunan okul sahasına defnedilmiştir. *Dîvân*'ı bulunan Hâletî'nin diğer eserleri *Rubâiyyât*, *Sâki-nâme*, *Münşeât*, *Hidâye* ve *Miftah Şerhleri'ne Ta'likat*, *Mihr ü Müşterî Hâşiyesi*, *Muğni'l-Lebîb Şerhi Dürer* ve *Gurer Hâşiyeleri*, *Menar Şerhi Hâşiyesi* ve *Kelimât*'tır (Kaya, 2013).

Hâşimî (?/1641'den sonra): Asıl adı Mehmed olan şair, Bursa'da dünyaya gelmiştir. Babası Bakkâl-zâde 'Âlî Edîbî Efendi'dir. Hâşimî, ticaretle uğraşmış ve saraçlık yapmıştır. Bazı kaynaklar saraçlığın yanında tahsiline devam ettiğini söylerken, bazı kaynaklar kadılık da yaptığını belirtir. Bayramiyye tarikatine mensup olduğu bilinmektedir. Ölüm tarihi hakkında çeşitli rivayetler mevcuttur. Şairin *Dîvân*'ından başka *Mihr ü Mâh* isimli bir mesnevîsi ve kendi muammalarını çözümlediği *Şerh-i Mu'ammât* isimli bir eseri de bulunmaktadır (Yıldız, 2014).

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, "Azmi-zâde Mustafa Hâletî", *DİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 348-349.

Hâtemî/Mâtemî (?/1595): Edirnelidir. Asıl adı İbrahim olan şair, aynı zamanda sipahi zümresindendir. Sipahilikten ayrıldıktan sonra yaya olarak hacca gitmiş, ardından Şam, Mısır ve Halep’i seyahat etmiştir. Döndüğünde Konya’da Şehzâde Selim’e kasideler sunmuştur. Padişahın isteğiyle “Mâtemî” olan mahlasını “Hâtemî” olarak değiştirmiştir. II. Selim (Sal. 1566-1574) tahta çıkınca onun müteferrikası olmuştur. Önce Gülşenî, ardından Hayderî ve Kalenderî tarikatlerine intisap etmiştir. Mürettep bir *Dîvân* tertip ettiği bilinen Hâtemî’nin bu eserine ulaşamamıştır (Kaplan, 2013).

Hayâlî (1497-99?/1557)¹⁹: Asıl ismi Mehmed’dir. Bekâr Memi olarak tanınmıştır. Vardar Yenicesi’nde dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlardan itibaren Bostân ve Gülistân gibi klasik eserleri okumuş ve şiirler yazmaya başlamıştır. Tasavvuf kültürünü Kalenderî şeyhi Baba ‘Âlî’den öğrenmiştir. İstanbul Kadısı Sarı Gürz Nureddin onun Kalenderîler arasında yaşamasını uygun bulmamıştır. Hayâlî’yi Uzun ‘Âlî’ye emanet etmiştir. İstanbul’a döndüğünde eğitimine devam eden şair, bir yandan şiirler yazarak devlet erkânının dikkatini çekmiştir. Daha sonra padişah muhasipliğine kadar yükselmiştir. Kanûnî’yle beraber fetihlere katılmıştır. Saraydan düzenli olarak câize almıştır. 1557 tarihinde Edirne’de vefat etmiştir. *Dîvân*’ı bulunmaktadır (Karagözlü, 2014).

Hüdâyî (?/1584): Gerçek ismi Mustafa Hüdâyî’dir. Dönemin ünlü mutasavvıfı olan Aziz Mahmud Hüdâyî ile karıştırılmaması için Hüdâyî-i Kadîm olarak anılmıştır. Ayrıca Müezzîn Hüdâyî, Muslî Şâh, Salâ Muslîsî olarak da tanınmıştır. İstanbul doğumludur. Kaynaklarda iyi bir eğitim aldığı ve musiki konusunda da şöhret sahibi olduğu bilgisi kayıtlıdır. Sesinin güzelliğinden dolayı Haseki Hürrem Sultan Camii’nde müezzîn olarak görev yapmıştır. 1584 yılında vefat etmiş ve Edirnekapısı Mezarlığına defnedilmiştir. Şairin bilinen tek eseri *Dîvân*’ıdır (Yekbaş, 2013).

İbn Kemâl (1469/1534)²⁰: Dedesi Kemâl Paşa sebebiyle İbn Kemâl ve Kemâl Paşa-zâde olarak anılmıştır. Asıl adı Şemseddin Ahmed olan şairin Tokat veya Amasyalı olduğu düşünülmektedir. Anne tarafı ilmiye sınıfına, baba tarafı ise üst bürokrat sınıfa mensuptur. Döneminin bilimlerine dair temel eserleri okumuş, Kur’ân-ı Kerîm’i ezberlemiş ve Farsça öğrenmiştir. Daha sonra devlet hizmetine girmiş ve orduya

¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cemal Kurnaz, “Hayâlî Bey”, *DİA*, C. 17, İstanbul 1998, s. 5-7.

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Şerafettin Turan, Şükrü Özen, İlyas Çelebi, M. A. Yekta Saraç, “Kemalpaşazâde”, *DİA*, C. 25, Ankara 2002, s. 245-247.

katılmıştır. Askerlikten ayrıldıktan sonra devrin önemli âlimlerinden dersler almaya devam etmiştir. Tahsilini tamamladıktan sonra çeşitli medreselerde müderris olarak görev yapmıştır. 1525-26'da şeyhülislâm olmuştur. 1534 yılında vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında tarih, dil, edebiyat, felsefe, akaid, kelâm ve tefsir gibi alanlarda pek çok eser kaleme almıştır (Saraç, 2015).

‘İsmetî (1611-13/1665)²¹: İstanbul'da doğduğu tahmin edilen ‘İsmetî'nin asıl adı Mehmed'dir. Sultan I. Mustafa (Sal. 1617-1618, 1622-1623) dönemi şeyhlerinden Fazlullah Efendi'nin oğludur. Dedesi de devrin tanınmış âlimlerinden Birgivî Mehmed Efendi'dir. Köklü bir aile mensup olan şair, ilk eğitimini babası ve dedesinden almıştır. Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhlerinden Ahmed Togani Dede'ye intisap eden ‘İsmetî, medrese eğitimini tamamladıktan sonra müderris olmuştur. Kadılık ve kazaskerlik görevlerinde de bulunan şair, 1665 yılında vefat etmiştir. 703 beyitten oluşan bir *Dîvânçe*'si ve *et-Tarîkatü'l-Muhammediyye* isimli bir tercüme eseri bulunmaktadır (Kılıç, 2019).

Kabûlî (1523?/1591-92)²²: Asıl adı İbrahim olan şair, Kütahya'nın Gediz ilçesinde dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini Gediz'de aldığı tahmin edilmektedir. Medrese öğreniminden sonra kadılık vazifesini yerine getirmiştir. Son görev yeri Mısır'dır. Şiirlerinde Bektâşilik ve Mevlevîlik izleri bulunmaktadır. Ancak bir tarikate mensup olup olmadığı bilinmemektedir. Tek eseri olan *Dîvân*'ında mahallî ve arkaik unsurlara yer vermiştir. Ayrıca cinas sanatını sıklıkla kullanmıştır (Erdoğan, 2013).

Kadîmî (?/1586-87): Akşemseddin-zâde Hamdullah Hamdî'nin oğlu olan şairin asıl adı Hamdî'dir. *Dîvân-ı Hümayûn* kâtipliği yapmıştır. 1586-87 yılında vefat etmiştir. Kaynaklarda *dîvân* sahibi olduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır. *Yûsuf u Züleyhâ* isimli bir mesnevîsi vardır (Kaplan, 2014).

Kâşif (1665-66/1699): İstanbul'da doğmuştur. İsmi Seyyid Mehmed Sadeddin'dir. Şairin babası Nakibüleşraf Rumeli kazaskeri Seyyid Said Efendi'dir. Mehmed Esad Efendi'nin torunudur. Bu sebeple Esad-zâde Seyyid Sadeddin Efendi olarak tanınmıştır. Medrese eğitiminin ardından müderris olmuş ve çeşitli medreselerde görev yapmıştır. Hat

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, “İsmetî, Mehmed”, *DİA*, C. 23, İstanbul 2001, s. 140-141.

²² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsa Kayaalp, “Kabûlî”, *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 43.

sanatıyla ilgili özel hocalardan dersler almıştır. 1699'de vefat ederek Emir Buhari Camii'ne defnedilmiştir. Üslubunda Sebk-i Hindî'nin etkisi görülen şairin *Farsça* ve *Türkçe* mürettep *Dîvân*'ı bulunmaktadır (Aksoyak, 2014).

Kadrî (?/1671): Antep'te dünyaya gelen şairin asıl ismi Abdülkadir Çelebi'dir. Genç yaşta İstanbul'a gelerek Rûzname kâtipliği görevinde bulunmuştur. Bazı padişahların vakıflarında müteveli olmuştur. 1671-72'de vefat etmiştir. Kaynaklarda *Dîvân*'ı bulunduğu söylene de bu esere ulaşılamamıştır (Yakar, 2014).

Kâmî (1649-50/1724)²³: Asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğması sebebiyle Edirneli Efendi ve Edirnevî Çelebi olarak anılmıştır. Eğitimine genç yaşlarda Edirne'de başlayan şairin İstanbul'a gelerek medrese eğitime burada devam ettiği düşünülmektedir. Gülşenî tarikatine intisap edip tasavvuf terbiyesi almıştır. Müderrislik görevinin ardından çeşitli vazifelerde bulunmuştur. Humma hastalığı sebebiyle vefat etmiştir. *Dîvân*, *Behcetü'l-Feyhâ*, *Tuhfetü'z-Zevrâ*, *Fîrûz-nâme*, *Şerh-i Hicv-i Şifâî*, *Âsaf-nâme* gibi eserleri mevcuttur (Yazıcı, 2014).

Kelîm [Mehmed] (?/1851): Asıl ismi Mehmed, babasının ismi Hasan Ağa'dır. Torunları bugün Bilen soyadını taşımaktadır. 1851 yılında vefat etmiştir. Az sayıda şiiri günümüze ulaşmıştır. Bunlardan bazıları devrin tanınmış kişilerinin mezar taşları için yazdığı tarih manzumeleridir (Yakar, 2014).

Kelîm [Seyyid Mûsâ] (?/1738-39/1740): İstanbul'un Eyüp semtinde dünyaya gelen şairin gerçek ismi Mûsâ'dır. Eyüplü Seyyid Kelîm Efendi lakabıyla tanınmıştır. Bazı kaynaklarda Ebe-zâde Abdullâh Efendi'den, bazı kaynaklarda ise Hâmid-zâde Efendi'den mülâzım olduğu kayıtlıdır. Muhtelif medreselerde müderris olarak görev yapmıştır. 1738-39'da vefat etmiştir. Farsça şiirler de yazan Kelîm'in dikkatleri üzerine çektiği şiiri *Bahariyye* kasidesidir (Kaplan, 2013).

Keşfî (?/1617'den önce): Manastır'da dünyaya gelmiştir. Mustafa Keşfî Efendi olarak tanınmıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra Kara Çelebi-zâde Mehmed Efendi'den mülâzım olmuştur. I. Ahmed (Sal. 1603-1617) devrinde vefat etmiştir. Eserlerinin olup olmadığı bilinmemektedir (Bülbül, 2014).

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Gülgün Yazıcı, "Kâmî", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 279-280.

Kurbî (?/1549): Gerçek ismi Emir Şah olan şair, İznik doğumludur. Kemâl Paşa-zâde'den mülâzım olmasının ardından bazı medreselerde müderrislik yapmıştır. Bir diğer vazifesi ise mutasarrıflıktır. 35 yaşlarında sağır olmuştur. Daha sonra her şeyi bırakarak içki müptelâlığına düşmüştür. 1549 tarihinde vefat etmiştir. Dîvân tertip edip etmediği bilinmemektedir. Fettah-ı Nişâbûrî'nin *Şebistân-ı Hayâl* isimli eserini tercüme etmiştir (Kaplan, 2014).

Mânî (?/1598-99): Doğum yeri ve doğum yılı bilinmemektedir. Mehmed Çelebi ve Şeyh Mehmed olarak tanınmıştır. Babası Çolak Ali, ağabeyi ise Mevlânâ Abdurrahmân Efendi'dir. Mânî, eğitiminin ardından muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. 1598-99'da Serdâr Güzelce Mahmut Paşa'ya intisap ederek Ordû-yı Hümâyûn kadılığı vazifesine getirilmiştir. Ancak aynı sene içerisinde vefat etmiştir. *Dîvân'ı* ve *Şehr-engîz-i Bursa* isimli eseri bulunmaktadır (Demirel, 2013).

Mantıkî (1594-95/1635): Şam'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed'dir. Molla Zeynüddin isimli Nahcıvanlı bir âlimin oğludur. Annesi Arap asıllı bir hanımdır. Mantıkî, küçük yaşlardan itibaren devrinin önemli âlimlerinden dersler almıştır. Bu sebeple tahsil hayatını çok genç yaşta tamamlamıştır. İstanbul'da pek çok medresede ders vermiştir. IV. Murad'ın (Sal. 1623-1640) meclisine dahil olan Mantıkî, nüktedan kişiliği ile tanınmıştır. Nef'î ile birbirlerine söyledikleri hicivler dikkat çekmiştir. Mısır valisi Hüseyin Paşa tarafından Mısır'da idam ettirilen şairin ölüm sebebiyle ilgili pek çok rivayet bulunmaktadır. Bilinen tek eseri *Dîvânçe*'sidir (Kaya Yiğit, 2014).

Meşâmî (?/1585): Konya'da dünyaya gelmiştir. Babası, Rüstem Paşa'nın kethüdâlığını yapan Mustafa Çelebi'dir. Bazı kaynaklarda Meşâmî ile Ahmed Paşa'nın amca çocukları olduğu söylenmektedir. Bazı kaynaklarda da seyyit olduğu bilgisi kayıtlıdır. Mevlevî olduğunu söyleyen kaynaklar da bulunmaktadır. 1585 tarihinde Konya'da vefat etmiştir (Kaplan, 2014).

Meşkî (?/1595-96): Tokatlı olan Meşkî'nin asıl adı Mehmed'dir. Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliği yapmıştır. 1595-96'da İstanbul'da vefat etmiştir. Kaynaklarda eserlerine dair bir bilgi yer almamaktadır (Kaplan, 2014).

Mezâkî (?/1676)²⁴: Asıl adı Süleymân olan Mezâkî'nin doğum yeri Bosna-Hersek'tir. Genç yaşta İstanbul'a gelmiştir. Enderun'da çeşitli ilimler tahsil etmiş ve kimya ile ilgilenmiştir. Saraydan ayrıldıktan sonra sipahi olmuştur. Kâtiplik ve dîvân efendiliği vazifelerinde de bulunmuştur. Tezkirecilikle ilgilendiği de bilinmektedir. 1676 yılının Ramazan ayında vefat etmiştir. *Dîvân*'ı bulunmaktadır. Ayrıca *Risâle fî Beyânı Cevdeti Mâ'î'z-Zemzemi 'ş-Şerîf* isimli eserin de ona ait olduğu söylenmektedir (Keskin, 2015).

Nâbî (1642/1712)²⁵: Urfa'da dünyaya gelmiştir. Asıl adı Yûsuf'tur. İyi bir eğitim aldığı düşünülen şair, 1665 yılında İstanbul'a gelerek kâtiplik vazifesinde bulunmuştur. Musâhib Mustafa Paşa'ya kethüdâ olan şair, uzun yıllar onun himâyesinde kalmıştır. Paşa'nın vefatından sonra himâyesiz kalarak Halep'e gitmiştir. Bir süre sonra Halep Valisi Baltacı Mehmed Paşa'nın isteğiyle İstanbul'a geri dönmüştür. Burada muhtelif memurluklarda bulunmuştur. 1712 tarihinde vefât eden Nâbî, Üsküdar'da bulunan Karacaahmet Mezarlığına defnedilmiştir. Hikemî uslubun temsilcisi sayılan Nâbî'nin *Türkçe ve Farsça Dîvân*'ı bulunmaktadır. Diğer eserleri ise *Münşeât*, *Hayrâbâd*, *Hayriyye*, *Sûrnâme*, *Zeyl-i Siyer-i Veysî*, *Fetih-nâme-i Kamanîçe*, *Kırk Hadis Tercümesi* ve *Tuhfetü'l Haremeyn*'dir (Bilkan, 2014).

Nâdirî (1572/1626)²⁶: İstanbul'da doğan şairin asıl adı Mehmed'dir. Babası çeşitli yerlerde kadılık ve müderrislik yapan, aynı zamanda kısa bir müddet Anadolu kazaskerliği görevinde bulunan Abdülgânî Efendi'dir. Bu sebeple Nâdirî, Abdülgânî-zâde olarak anılmıştır. Babası da kendisi gibi şair ve münşîdir. Kardeşi Abdülcebâr Celîlî'nin de şair olduğu bilinmektedir. İlim ve irfân sahibi bir aileye mensup olan Nâdirî, eğitiminin ardından çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Daha sonra kadılık ve kazaskerlik vazifelerinde bulunmuştur. Hayatının son altı ayını felçli olarak geçirmiş, 1626'da vefat etmiştir. *Dîvân*'ı bulunan şairin diğer eserleri *Şeh-nâme*, *Münşeât*, *Kalemîyye Risâlesi*, *Tefsîr-i Beyzavî-i Haşiye*'dir (Aksoyak, 2015).

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Mermer, "Mezâkî Süleyman Efendi", *DİA*, C. 29, Ankara 2004, s. 515.

²⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, "Nâbî", *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 477-478.

²⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, "Ganîzâde Mehmed Nâdirî", *DİA*, C. 13, İstanbul 1996, s. 355-356.

Nahîfî (1665-66/1738)²⁷: Asıl adı Süleymân olan şair, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Abdurrahmân b. Muhyî'nin oğlu, Abdurrahmân b. Sâlih'in torunudur. Eğitimine erken yaşlarda başlamıştır. Hattatlığın yanında memuriyet görevine de devam etmiştir. Dergâh-ı Âli yeniçeri halifeliği vazifesinde bulunmuştur. Bir rivayete göre hac dönüşü, başka bir rivayete göre Mısır'a giderken Konya'da Mevlevî tarikatine intisap etmiştir. Kâtiplik, başmukâta'acılık ve şikk-ı sani defterdârlığından sonra emekli olarak başka bir memuriyette bulunmamıştır. 1738 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında *Tercüme-i Mesnevî-i Şerîf*, *Mevlidü'n-Nebî*, *Hicretü'n-Nebî (Hicret-nâme)*, *Hilyetü'l-Envâr*, *Risâle-i Hızriyye* ve *Nasihatü'l-vüzerâ* gibi eserleri bulunmaktadır (Karavelioğlu, 2014).

Nâ'îlî (?/1666)²⁸: Gerçek ismi Mustafa'dır. İstanbul'da doğmuştur. Babası mâden kâtipliği yapan Pîrî Halife'dir. Kaynaklarda öğrenimi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak "Efendi" yerine "Çelebi" olarak anılması sebebiyle medrese eğitimi almadığı kesindir. Bazı kaynaklarda babası gibi kâtip olduğu kayıtlıdır. Mâden mukâta'asında halifebaşılığa yükseldiğini ve muhasebe ile ilgilendiğini söyleyen kaynaklar da bulunmaktadır. 1666 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Sebk-i Hindî'nin en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilmiştir. Hatta bu tarzda şiir yazan diğer şairler onun taklidi olarak görülmüştür. Şairin bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Şenödeyici, 2015).

Nâlî (?/1675): Konyalıdır. Asıl adı Mehmed'dir. İstanbul'a gelerek iyi bir eğitim almıştır. Eserlerinden anlaşıldığı üzere Mevlevî tarikatine mensuptur. Şiirlerini devlet büyüklerine sunan Nâlî, Müsahip Mustafa Paşa'nın ilgisine ve desteğine mazhar olmuştur. 1675 yılında vefat etmiş ve Seyfullah Efendi Camii Mezarlığına defnedilmiştir. *Dîvân*'ı bulunan şairin diğer eserleri *Tuhfetü'l-Emsâl*, *Miftâh-ı Heft Kân*, *Menâsik-i Hâc*'dir (Selçuk, 2013).

Nâzım [İstanbullu] (?/1704-05): İstanbul'da dünyaya gelen şairin asıl ismi Mehmed'dir. Giydiği elbiseleri temizlememesi sebebiyle Kirli Nâzım olarak tanınmıştır. Bir diğer lakabı da Kara Nâzım'dır. Genç yaşta mülâzım olmasının ardından görevinden azledilmiş, bir daha başka bir işe yönelmemiştir. Devrin önde gelen bazı isimlerine özel

²⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, "Nahîfî", *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 297-299.

²⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ayşegül Mine Yeşiloğlu, "Nâilî", *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 315.

dersler vermiş ve ta'lik yazıdaki ustalığı ile geçimini sağlamıştır. 1704-05 tarihinde Çatalca'da vefat etmiştir. Kaynaklarda çok iyi derecede Farsça bildiği söylenmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Aksoyak, 2013).

Nâzım [Ördek-zâde] (?/1695-96): İsmi Mustafa'dır. İstanbul'da d. Babası Yenibahçeli Ördek İsmail adlı bir yeniçeri efendisidir. Bu sebeple Ördek-zâde olarak anılmıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra yeniçeri kaleminde baş halife ve yeniçeri efendisi olmuştur. Bu görevdeyken Nemçe Seferi esnasında Belgrad'da vefat etmiştir. Kaynaklarda mürettep bir *Dîvân*'ı olduğu kayıtlıysa da eser günümüze ulaşmamıştır (Aksoyak, 2014).

Nazîm (?/1727)²⁹: İlk şiirlerinde “Halîm” mahlasını kullanan şair, Neşâtî'nin önerisiyle “Nazîm” mahlasını kullanmaya başlamıştır. Asıl adı Yahyâ'dır. İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Mevlevî tarikatine intisap ettiği bilinmektedir. IV. Mehmed (Sal. 1648-1687) zamanında musiki ve şiire olan yeteneği nedeniyle Enderun'a alınmıştır. Burada iyi bir eğitim gördükten sonra növbetçi başılık, bazarbaşılık ve kuruyemişci başılık gibi vazifelerde yer almıştır. Padişahlara yazdığı şiirlerle geçimini sağlamaya çalışmıştır. 1727'de Edirne'de vefat etmiştir. Beş yüze yakın eser bestelediği söylenmektedir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Gümüş, 2014).

Nazmî [Şeyh Mehmed] (1622/1701)³⁰: İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası tüccarlık yapan Ramazan Efendi'dir. Dayısı Fazlullah Efendi, devrin âlim ve hattatlarından. İlk eğitimi dayısından alan şair, daha sonra devrin tanınmış bilginlerinden tefsir, hadis, fıkıh gibi alanların yanında Arapça ve Farsça dersleri de görmüştür. Halvetî tarikatine mensup olmuştur. Tarikat adabını tamamladıktan sonra Yavaşca Mehmed Ağa Tekkesi'ne şeyh olmuştur. Ayrıca Mehmed Ağa Camii'nde imamlık ve vâizlik vazifesini yerine getirmiştir. Hayatı boyunca bu vazifelerde bulunmuştur. 1701 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Mutasavvıflığının yanında iyi bir şair ve musiki-şinâstır. Eserleri *Dîvân*, *Mi'yâr-ı Tarikat-ı İlâhî*, *Mev'iza-i Mücâhede*, *Sırr-ı Ma'nevî*, *Hediyyetü'l-İhvân*'dır (Bektaş, 2014).

²⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nuri Özcan-Mustafa Uzun, “Nazîm”, *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 452-453.

³⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Aksoy, “Nazmi Efendi, Mehmed”, *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 460-461.

Necâtî (1443-46?/1509)³¹: Edirne’de dünyaya gelen şairin asıl adı Îsâ’dır. Kaynaklarda yoksul bir aileye mensup olduğu veya çocukken Edirneli bir hanımın kendisini köle olarak aldığı daha sonra evlat edindiği, eğitiminde Sâilî adlı bir şairin de katkısı olduğu kayıtlıdır. Şiir yazmaya küçük yaşlarda başlayan Necâtî, Fâtih Sultan Mehmet (Sal. 1444-1446, 1451-1481)’in ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bunun üzerine dîvân kâtipliği vazifesine getirilmiştir. Fâtih’in vefatından sonra II. Bâyezîd (Sal. 1481-1512)’in de takdirini kazanmıştır. Şehzâde Abdullâh’ın da dîvân kâtipliğini yapan Necâtî, Manisa’da Şehzâde Mahmûd’un yanında nişancılık görevini yerine getirmiştir. Bundan sonra “Bey” olarak anılmaya başlamıştır. Bütün hâmililerinin hayatını kaybetmesi üzerine derin acı duyan şair, bir daha devlet vazifesini kabul etmemiştir. Hayatının geri kalanını Vefâ semtindeki evinde kendisine bağlanan bin akçe aylıkla geçinerek ve ilim sohbetleri düzenleyerek geçirmiştir. 1509’da vefat etmiştir. Sade üslubuyla dikkat çeken Necâtî, şiirlerinde mahallî unsurlara sıkça yer vermiştir. Günümüze ulaşan tek eseri *Dîvân*’ıdır (Kaya, 2013).

Nedîm (1681/1730)³²: Asıl adı Ahmed olan şair, İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Dedesi Mustafa Efendi’ye çok sayıda lakap takılması sebebiyle “Mülakkab-zâde” olarak anılmıştır. Medrese eğitimini tamamlamasının ardından çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Hâmîsi olan Damat İbrahim Paşa’ya her konuda destek verir ve övgü dolu şiirler yazar. Nasıl öldüğü konusunda çeşitli rivayetler mevcut olmakla birlikte Patrona Halil İsyanı’nın patlak verdiği dönemde hayatını kaybettiği bilinmektedir. *Nedîmâne* olarak isimlendirilen yeni bir tarz ortaya koyan şairin şiirlerinde yerlilik arzusu dikkat çeker. Gerçek hayattan aldığı unsurları şiirlerinde kullanır. Nedîm’in eserleri *Türkçe Dîvân*, *Sahâifü’l-Ahbâr* ve *Aynî Tarihi*’dir. Şehid Ali Paşa’ya yazdığı dilekçesi, *Safâyî Tezkiresi*’ne *Takrîz*’i, *Münşeât-ı Aziziye*’de yer alan bir mektubu ve İzzet Ali Paşa’nın yazdığı mektuba cevabı da bulunmaktadır (Macit, 2013).

Nedîm-i Kadîm (?/1670)³³: İstanbul doğumlu olan şairin asıl adı Mehmed’dir. 18. yüzyıl şairi Nedîm ile karıştırılmamak için “Nedîm-i Kadîm” olarak anılmıştır. Ailesiyle ilgili kaynaklarda yer alan tek bilgi babasının berber olduğudur. Tahsilini tamamlamasının

³¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, “Necâtî Bey”, *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 258-260.

³² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Muhsin Macit, “Nedîm”, *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 510-513.

³³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Osman Horata, “Nedîm-i Kadîm”, *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 513-514.

ardından muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. 1670 tarihinde genç yaşta vefat etmiştir. Bilinen tek eseri 500 beyit civarında şiiri içeren *Dîvân*'ıdır (Horata, 2013).

Nef'î (1572?/1635)³⁴: Erzurum doğumludur. Asıl adı Ömer'dir. Erzenü'r-rûmî Ömer Bey ve Erzenü'r-rûmî Ömer Efendi olarak anılmıştır. Şiire başladığı ilk dönemlerde "Darrî" mahlasını kullanmış, Gelibolulu 'Âlî'nin önerisiyle bu mahlası değiştirmiştir. Soylu bir aileden gelen şairin iyi bir eğitim aldığı düşünülmektedir. İstanbul'a gelen şair, devrinde yaşadığı padişahların ilgisine mazhar olmuştur. Ancak hicivlerini sövgü derecesinde yüksek perdeden yapması başarısına gölge düşürmüş, zamanla devlet adamlarının düşmanlığını kazanmıştır. IV. Murad (Sal. 1623-1640) Nef'î'nin *Sihâm-ı Kazâ* adlı eserini okurken tahtın yakınına yıldırım düşmüş ve bu durum uğursuzluk sayılmıştır. Bunun üzerine Nef'î'nin hiciv söylemesi yasaklanmış ve Edirne'ye sürgün edilmiştir. Bir süre sonra affedilse de sivri dilli şiirler söylemeye devam eden şair, 1635 tarihinde idam edilmiştir. *Türkçe ve Farsça Dîvân*'ının yanında diğer eserleri *Sihâm-ı Kazâ* ve *Tuhfetü'l-Uşşâk*'tır (Selçuk, 2013).

Nesîb (1632/1712): Asıl adı Yusuf'tur. 1632 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Tahsilinin ardından İstanbul'a gelerek bazı vezirlerin himayesine girmiştir. Sadrazam Siyavuş Paşa'nın hocalığını da yapan şair, Kahire'ye seyahat ederek Mevlevî tarikatine intisap etmiştir. Mekke tekkesinde şeyhlik yapmış ve hac vazifesini tamamladıktan sonra Konya'ya dönmüştür. Ankara, Şam ve Mısır mevlevîhânelerinde mevlevîhânlık yapmıştır. Konya'daki sertariklik vazifesinden sonra Yenikapı Mevlevîhânesi meşahitine tayin edilmiştir. *Dîvân*'ı ve *Rişte-i Cevâhir* isimli eseri bulunmaktadır (Ceyhan-Duru, 2014).

Neşâtî (?/1674)³⁵: Edirnelidir. Asıl adının Ahmed olduğu söylenmektedir. İlk şiirlerinde Semendî mahlasını tercih etmiş, ardından şeyhülislâmın tavsiyesi ile Neşâtî mahlasını kullanmaya başlamıştır. İyi bir eğitim alan şair, Mevlevîliğe intisap edip irşad ile vazifelendirilmiştir. 1670 yılında Edirne Mevlevîhânesi postnişinliğine tayin edilmiştir. Tekke şeyhliği dört yıl süren Neşâtî, 1674'te vefat etmiştir. Neşâtî'nin en önemli özelliklerinden biri pek çok şaire hocalık yapmasıdır. Şiirlerinde Sebk-i Hindî özellikleri görülen şairin *Dîvân*'ının yanında *Kavâid-i Deriyye*, *Şehr-engiz*, *Hilye-i Enbiyâ*, *Şerh-i*

³⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Metin Akkuş, "Nef'î", *DİA*, C. 32, İstanbul 2006, s. 523-525.

³⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Neşâtî", *DİA*, C. 33, İstanbul 2007, s. 18-19.

Müşkilât-ı ‘Örfî, Mektup ve Tuhfetü’l-‘Uşşâk isimli eserleri de bulunmaktadır (Kaplan, 2014).

Nev‘î (1533-34/1599)³⁶: Malkara’da doğan şairin asıl adı Yahyâ’dır. Medrese eğitiminin ardından muhtelif medreselerde müderris olarak görev almıştır. Şehzâde Mustafa, Şehzâde Bâyezîd ve Şehzâde Abdullâh’ın da hocalığını yapmıştır. Görevinden ayrıldıktan sonra aldığı maaşa ek olarak kendisine kazasker emekli maaşı da verilmiştir. Nev‘î, sahip olduğu bütün malları ihtiyaç sahiplerine dağıtmıştır. Vefat ettiğinde cenaze masraflarını karşılayacak parası çıkmadığı için masrafları padişah tarafından karşılanmıştır. Nev‘î’nin günümüze ulaşan manzum eserleri *Türkçe Dîvân, Hasb-i Hâl* ve *Tercüme-i Hadîs-i Erbaîn*’dir. Dîvân’ında yer alan *Gül-i Sad-Berg* isimli kaside ayrı bir eser niteliği taşımaktadır. Şairin çok sayıda mensur eseri de bulunmaktadır. (Sefercioğlu, 2014).

Nev‘î-zâde ‘Atâyî (1583/1635)³⁷: İstanbul’da dünyaya gelen Atâyî’nin babası şair ve âlim Nev‘î Yahyâ Efendi’dir. Babasından eğitim aldıktan sonra Kaf-zâde Feyzullâh Efendi’den ders okumuştur. Tahsilini tamamladıktan sonra Canbaziye Medresesi’nde müderrislik yapmıştır. Müderrisliği bıraktıktan sonra kadılık yapmıştır. İstanbul’da tayin beklediği sırada vefat etmiştir. Kaynaklarda Aziz Mahmud Hüdâyî’nin müridlerinden olduğu kayıtlıdır. *Dîvân*’ı bulunan şair, aynı zamanda *Hamse* sahibidir. *Hamse*’si bulunmaktadır. Diğer eserleri *Hadâiku’l-Hakâik fî Tekmileti’ş-Şekâik, Hezliyyât, Siyer-i Veysî Zeyli, Münşeât, el-Kavlü’l-Hasen fî Cevâbi’l-Kavli li-Men*’dir (İpekten, 2014).

Ni‘metî (?/1603): Asıl adı Nimetullah olan şairin doğum yeri Yenipazar’dır. Ahir-zâde Abdulhalim Efendi’den mülâzım olmasının ardından kadılık vazifesinde bulunmuştur. 1603 tarihinde Gelibolu’da vefat etmiştir (Ördek, 2014).

Râgıb [Bursalı] (?/1724): Gerçek ismi Ali olan şair, Bursa’da dünyaya gelmiş, eğitimini de burada tamamlamıştır. Gelibolu müftülüğünün ardından Yahyâ Paşa Medresesi’nde müderrislik yapmıştır. II. Mustafa (Sal. 1695-1703) devrinde Nemçe’de elçi olarak görev yapmıştır. 1724’te Ruscuk müftüsüyken vefat etmiştir. Kaynaklarda *Dîvân*’ı olduğu kayıtlıysa da bu esere ulaşamamıştır (Kesik, 2014).

³⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Nejat Sefercioğlu, “Nev‘î”, *DİA*, C. 33, İstanbul 2007, s. 52-54.

³⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, “Atâyî, Nev‘îzâde”, *DİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 40-42.

Râgıb Paşa (1698-99/1763)³⁸: İstanbul’da dünyaya gelen şairin asıl adı Mehmed’dir. Babasının dairesinde ve özel hocalardan dersler almıştır. Kâtiplik, mektupçuluk, defter emniyeti, muhasebecilik, süvari mukabeleciliği, maliye tezkireciliği, ordu defterdârlığı, reîsü’l-küttâb vekilliği ve nişancılık gibi vazifelerin ardından sadrazamlığa getirilmiştir. Yaptığı çalışmalarla III. Mustafa (Sal. 1757-1774)’nın beğenisini kazanarak padişahın kardeşi Sâliha Sultan’la evlenmiştir. Mart 1763’te rahatsızlanan Râgıb Paşa, Nisan 1763’te vefat etmiştir. Şairliği, kütüphanesi, hukuk bilgisi ve çalışmalarıyla Osmanlı kültürüne önemli katkılarda bulunmuştur. *Dîvân*’ının yanında *Münşeât-ı Râgıb* isimli bir mecmuası bulunmaktadır. Bu münşeatta *Fethiyye-i Belgrad* isimli bir fetih-nâme örneği mevcuttur. *Huneyniye ve Tâifiye* isimli eser de münşeatta yer almaktadır. Mezhep anlaşmazlıklarını konu alan *Tahkîk ve Tevfîk*, kendisi tarafından kaleme alınan resmî yazıları ihtiva eden *Mecmûa-i Râgıb Paşa*, ansiklopedi özelliği gösteren *Sefînetü’r-Râgıb ve Defînetü’l-Metâlib*, aruzla ilgili bilgilerin yer aldığı *Aruz Risâlesi* ve *Tercüme-i Matla-ı Sa’deyn* ve *Tercüme-i Ravzatü’s-Safâ* isimli çevirisi diğer eserleridir (Kesik, 2014).

Rahmî (?/1567-68)³⁹: Bursalıdır. Nakkâş Bâlî’nin oğlu olan şairin asıl adı Mehmet/Muhammed’dir. Nakış ve resim konusunda babasından dersler almıştır. Küçük yaşlarda İstanbul’a gelmiştir. Tahsiline bir süre ara veren şair, daha sonraki yıllarda yarım bıraktığı eğitime geri dönerek medreseden mezun olmuştur. Kısa bir süre müderrislik yaptıktan sonra 1567-68 tarihinde vefat etmiştir. Devrinde renkli ve güzel giyimi ile tanınmıştır. Kendisinden ve şiirlerinden söz eden kaynaklar onun dilinin sade ve samimi olduğunu belirtmişlerdir. *Dîvân*’ının yanında *Şâh u Gedâ*, *Yenişehir Şehr-engîzi* ve *Gül-i Sad-Berg* isimli eserleri bulunmaktadır (Erdoğan, 2013).

Râmî [Abdurrahmân] (?/1639-40): Asıl adı Abdurrahmân olan şair, Sünbül Ali Efendi’nin oğludur. İstanbul’da doğup büyümüştür. Tahsilini tamamladıktan sonra Şam’da müderrislik yapmıştır. Bazı kaynaklarda kadılık yaptığı da söylenir. Bağdat, Necef ve Kerbela’da ziyaret yerlerini gezmiştir. Mevlevî tarikatine mensup olduğu düşünülmektedir. 1639-40 tarihinde İstanbul’da vefat etmiştir. Şairin *Dîvân*’ı bulunmaktadır (Aksoyak, 2014).

³⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mesut Aydmir, “Râgıb Paşa”, *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 403-406.

³⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Tıgılı, “Rahmî”, *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 421-422.

Râmî [Mehmed Paşa] (1654/1707-08)⁴⁰: İstanbul’da doğmuştur. Asıl adı Mehmed’dir. Babası Hasan Ağa da Merâmî mahlasını kullanarak şiirler yazmıştır. Dîvân efendiliği, Boğaz Hisarı muhafızlığı, kîsedârlık, beylikçilik ve reîsü’l-küttâblık gibi vazifelerde yer alan Mehmed Paşa, asıl şöhretini elçi olarak katıldığı Karlofça görüşmeleri sırasında elde etmiştir. Burada gösterdiği başarı sebebiyle padişah tarafından ödüllendirilmiştir. 1703 yılında sadrazamlık makamına getirilmiştir. Daha sonra görevinden azledilip valilik yapmaya başlamıştır. Bu vazifesinden de azledilen Râmî Paşa, Rodos’a sürgün edilmiştir. 1707-08 yılında vefat etmiştir. Mezarı Rodos’tadır. Eserleri *Dîvân*, *Münşeât*, *Hülâsa-i İnşâ* ve *Vekâyi-i Müsâlele*’dir (Bilkan, 2014).

Râsih (?/1731): Asıl adı Ahmed’dir. Bazı kaynaklarda Balıkesirli, bazı kaynaklarda Sofyalı olduğu bilgisi kayıtlıdır. Aynı yüzyılda iki Râsih’in yaşamış olduğu ve şiirlerinin birbirine karıştığı düşünülür. Râsih, çeşitli devlet kademelerinde görev almıştır. Zağnos Paşa vakıflarında mütevellî olmuştur. 1731 yılında vefat etmiştir. Eserleri *Dîvân*, *Fâlû’s-Sa’ade*, *Bürûcü’n-Nücûm*, *Bûlgatü’l-Ahbâb*, *Bûlgatü’z-Zürefâ*, *Lûgatü’l-Ahbâb*, *Bûlegâtü’l-Ahbâb*, *Vasf-ı Ashâb-ı Kehf* ve *Rakîm*, *Hulasa-i Bûlgatü’l-Ahbâbî* ve *n-Nevâdir*’dir (Selçuk, 2014).

Râsid (1669-70/1735)⁴¹: Asıl adı Mehmed Râsid’dir. İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Babası ve devrin âlimleri tarafından yetiştirilen şair, hat dersleri de almıştır. Muhtelif medreselerde müderrislik yaparken “askerî kassamlık” vazifesinde de bulunmuştur. Haremeyn müfettişliği, vak’ânüvislik, elçilik, kadılık ve Anadolu kazaskerliği getirildiği diğer vazifelerdir. Ömrünün son zamanları sürgünlerle geçen Râsid, 1735’te vefat etmiştir. *Dîvân*’ı bulunan Râsid’in diğer eserleri arasında *Târîh-i Râsid* isimli mensur eseri, *Sıhhat-âbâd* isimli mesnevîsi, *Münşeât*’ı, *Fetih-nâmeler*’i ve *Vakfiyeler*’i bulunmaktadır (Biltekin, 2014).

Ref’etî (?/1699): Adı Mustafa, doğum yeri İstanbul’dur. Düzenli bir eğitim aldığı düşünülmektedir. Hat ve inşa konusunda oldukça yeteneklidir. Vezirlerin dîvân kâtipliği ve tezkireciliğini yapan Ref’etî, “mevkûfâtî” makamına lâayık görülmüştür. 1699 yılında

⁴⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Recep Ahışalı, “Râmî Mehmed Paşa”, *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 449-451.

⁴¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Günay, “Râsid Mehmed Efendi”, *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 563-465.

vefat etmiştir. Kaynaklarda *Dîvân*'ı olduğu kayıtlıysa da bu esere ulaşamamıştır. *Refetiyye* isimli eserinin yanında bir hicviyesi de bulunmaktadır (Aksoyak, 2013).

Refî (?/1575-76): Çorlu'da doğmuştur. Refî-i Leng, Topal Refî, Refî Çelebi gibi lakaplarla anılmıştır. Tahsilini tamamladıktan sonra kadılık ve nâiplik görevlerinde bulunmuştur. 1575-76'da vefat etmiştir. Kaynaklarda şair Behiştî ile arkadaş olup onun meclislerinde bulunduğu bilgisi kayıtlıdır. Eserlerinin olup olmadığı bilinmemektedir (Donuk, 2013).

Reşîd (?/1720-21): Asıl adı Hüseyin'dir. İstanbul'da doğmuştur. Öğrenimini tamamlamasının ardından yeniçeri kalemî kesedârı, daha sonra da başhalifesi olmuştur. Bu görevden sonra emekli olan Reşîd, seksen yaşlarındayken 1720-21 tarihinde vefat etmiş ve Edirnekapı dışına defnedilmiştir (Kaplan, 2014).

Rezmî (1602?/1640-41): Kırım hanlarından Selamet Giray Han'ın oğlu Bahadır Giray Han'dır. Hanedan mensuplarının sahip olduğu imkanlar sebebiyle iyi bir eğitim almıştır. 1637 tarihinde Kırım hanlığına getirilmiştir. Mansuroğlu Kabilesi'nin ortaya çıkardığı isyanı bastırmıştır. 1640-41 yılında veba sebebiyle vefat etmiştir. Eşi Hanzâde Hanım da kendisi gibi şairdir. Eserlerinin olup olmadığı bilinmemektedir (İsen, 2014).

Riyâzî (1572/1644)⁴²: Mekke'de dünyaya gelen şairin adı Mehmed'dir. Birgilili Mustafa Efendi'nin oğludur. Eğitiminin ardından müderrislik ve kadılık vazifelerinde bulunmuştur. Kahire kadılığı esnasında işitme probleminin artması nedeniyle emekliye ayrılmıştır. İlerleyen yaşlarında bu rahatsızlığı sebebiyle el-esamm ve el-utrûş lakabıyla anılmıştır. 1644 tarihinde vefat etmiştir. En önemli eseri *Riyâzü's-Su'arâ* isimli tezkiresidir. Bu eserin yanında *Dîvân*'ı, *Sâkî-nâme*'si ve *Düstûru'l-Amel* isimli bir eseri bulunmaktadır (Yıldız, 2014).

Rûhî [Bağdatlı] (1534-35/1605-06)⁴³: Asıl adı Osman'dır. Bağdat'ta dünyaya gelmiştir. Burada doğup büyüdüğü için Rûhî-yi Bağdâdî olarak anılmıştır. Eğitimi Bağdat civarında tamamladığı düşünülmektedir. Daha sonra buradan ayrılarak pek çok devlet adamının mahiyetinde bulunmuştur. Seyahate olan düşkünlüğü sebebiyle pek çok şehirde bulunmuştur. 1605-06 tarihinde Şam'da vefat etmiştir. Rûhî asıl şöhretini on yedi bendlik

⁴² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Namık Açıkgoz, "Riyâzî", *DİA*, C. 35, İstanbul 2008, s. 144-145.

⁴³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun Ak, "Rûhî-yi Bağdâdî", *DİA*, C. 35, İstanbul 2008, s. 205-206.

terkib-i bendiyle yakalamıştır. Bu şiirine pek çok nazîre yazılmıştır. Bunlardan en meşhuru 1870 yılında Ziyâ Paşa tarafından kaleme alınmış nazîredir. Rûhî'nin bilinen tek eseri ise *Türkçe Dîvân*'ıdır (Öztoprak, 2014).

Rüşdî (?/?): Asıl adı Ahmed olan şair, Hacı Ahmed Efendi olarak anılmıştır. Bazı kaynaklarda 19. yüzyılda yaşadığı söylene de yapılan araştırmalar sonucu 17. yüzyılda yaşadığı bilgisine ulaşılmıştır. Edirne'de dünyaya gelen Rüşdî, eğitiminin ardından Ceride Nâzırlığı vazifesinde bulunmuştur. Şairliğin yanı sıra hattatlık da yapmıştır. Şairin son görev yeri Eyüp mollalığıdır. Ancak buraya gidemeden Edirne'de vefat etmiştir. Mezarı, Uzunkaldırım'da şair Dânişî'nin mezarının yanındadır. Bilinen tek eseri *Türkçe Dîvân*'ıdır (Aksoyak, 2014).

Sâbit (?/1712)⁴⁴: Bosna'ya bağlı Öziçe kasabasında doğmuştur. Asıl adı Alaaddin'dir. İlk eğitimini Halil Efendi'den alan şair, medrese tahsilini tamamlamasının ardından müderrislik ve kadılık vazifesinde bulunmuştur. 1692'de Tekirdağ'a müftü ve müderris olarak atanmıştır. Burada sekiz sene kalarak “mûsıla-i sahn” makamına kadar yükselmiştir. Ömrünün son yılları azillerle geçen şair 1712'de vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında gazâ-nâme özelliği taşıyan *Zafer-nâme*, mizahî unsurları barındıran *Dere-nâme*, konusu itibarıyla *Dere-nâme* ile benzerlik gösteren *Berber-nâme*, sosyal temalı diyalogların yer aldığı *Amrû'l-leys* ve eksik kalan *Edhem ü Hüma* isimli mesnevîleri bulunmaktadır (Özyıldırım, 2015).

Sabrî [Galatalı] (?/1652-53): Galata'da doğan şairin asıl adı Ahmed Sabrî'dir. Kazasker Kara Çelebi-zâde Ebü'l-fazl Mahmud Efendi'den ders almıştır. *Dîvân-ı Hümayûn* kâtipliği vazifesinde bulunan şair aynı zamanda hattattır. Hüsn-i hat, nesih, sülûs ve ta'likde yetenekli olduğu söylenmektedir. 1652-53 tarihinde vefat etmiştir. Bir eserinin olup olmadığı bilinmemektedir (Aksoyak, 2014).

Sabrî-i Şâkir (?/1654)⁴⁵: Kaynaklarda ismi Mehmed, Mehmed Şerîf, Seyyid Mehmed ve Şerîf Sabrî olarak kayıtlıdır. Sabrî-i Şâkir olarak anılmıştır. Edirne'de dünyaya gelmiştir. Babası da dedesi de kadıdır. Sabrî de eğitiminin ardından müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. Devrinde başarılı bir şair ve münşî olarak anılan Sabrî, IV. Murad (Sal. 1623-1640)'ın nedimleri arasına girmiştir. 1654 tarihinde İstanbul'da vefat

⁴⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Turgut Karacan, “Sâbit”, *DİA*, C. 35, İstanbul 2008, s. 349-350.

⁴⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Sadık Erdem, “Sabrî”, *DİA*, C. 35, İstanbul 2008, s. 356-357.

etmiştir. *Dîvân*'ı ve *Münşeât*'ı bulunan şairin kaynaklarda kayıtlı olan diğer eserleri *Hüsn ü Dil* ve *Zâdü'l-Müsâfirîn*'dir (Çeçen, 2013).

Sâkîb (?/1716-17): İstanbul'da doğmuştur. İsmi Mustafa'dır. Babasının reisülküttâp kalemi kâtiplerinden olduğu bilinmektedir. Rüüs kaleminden yetişen Sâkîb, reisülküttâb kalemi kâtipliğinin yanında vezirlerin dîvân kâtipliğini de yapmıştır. Şairliğinin yanında aynı zamanda hattattır. 1716-17'de İstanbul'da vefat etmiştir. *Dîvân*'ı ve *Kenzü'l-Vakâyi* isimli mensur eseri bulunmaktadır (Kırbyık, 2013).

Sâmî (?/1734)⁴⁶: İstanbulludur. Asıl adı Mustafa'dır. Babası Arpaemîni Osmân Efendi'dir. Bu sebeple Arpaemîni-zâde olarak anılmıştır. Hüsn-i hatt, sülûs ve nesih dersleri almıştır. Ta'lik konusundaki yeteneği ile ünlenmiştir. Eğitimi tamamlamasının ardından arpa kâtibi olmuştur. Kâtiplikten sonra başmuhasebeci vekili, evkâf muhasebecisi, şehremîni, küçük rûznâmçeci, hâslar mukâta'acısı, cebeciler kâtibi, piyâde mukabelecisi ve vak'anüvîs olmuştur. Son görevi ise maliye tezkireciliğidir. Aynı yıl vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında Osmanlıda meydana gelen tarihî olayları kaleme aldığı *Târîh-i Sâmî* ve *Şâkir ve Subhî* isimli eseri bulunmaktadır. Şairin muhtelif nesirleri de mevcuttur (Kutlar Oğuz, 2013).

Sânî'î (?/1571-72): Bazı kaynaklarda İstanbul'da bazı kaynaklarda ise Isparta'ya bağlı Ağros'ta dünyaya geldiği kayıtlıdır. Asıl ismi Mahmud olan şairin ağabeyi Yoluk Mehmed Çelebi adında bir vâizdir. Medrese eğitiminin ardından Nişancı Medresesi'nde görev yaparken 1571-72'de vefat etmiştir. Kaynaklarda eserleri hususunda bilgi yer almamaktadır (Kaplan, 2014).

Selîm [Kavsara-zâde] (1661/1725-26): Asıl adı Mehmed Selîm'dir. İstanbulludur. Şairliğinin yanında hattatlığı ile de meşhur olmuştur. Tahsilinin ardından kısa bir dönem müderrislik yapmıştır. Emekliliğinin ardından boş kalması hoş karşılanmamış ve nişancılık görevine getirilmiştir. Daha sonra Üsküdar kadılığı, kütüphane vakfı müderrisliği, dîvân hocalığı ve Galata kadılığı yapmıştır. 1725-26'da vefat eden şair, Üsküdar Karacaahmet Mezarlığına defnedilmiştir. Kaynaklarda *Dîvân*'ı olduğu bilgisi bulunmaktadır. Ayrıca *Târîh-i Feth-i İstanbul* ve *Mevâridü'l-Besâ'ir Lî-Ferâ'idü'-*

⁴⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, "Mustafa Sâmî Bey", *DİA*, C. 31, İstanbul 2006, s. 354-356.

Zerâ'ir Fî İlmü'l-Edeb isimli eserleri olduğu kayıtlıdır. Ancak eserlerin nüshalarına rastlanmamıştır (Kaplan, 2014).

Semâ'î (?/1586): İstanbul doğumlu şairin asıl adı Hasan'dır. Saraya mensup olan solaklardan biri tarafından yetiştirildiği için Solak veya Solak-zâde olarak tanınmıştır. Devletin ileri gelenlerine hizmet ettikten sonra yeniçeri olmuştur. Mevlevî tarikatine intisap ettikten sonra Semâ'î mahlasını kullanmaya başlamıştır. Daha sonra Mısır'a giderek Gülşenî tarikatine katılmış ve şeyh olmuştur. Nakşibendî tarikatine mensup olduğunu söyleyen kaynaklar da vardır. 1586'da vefat etmiştir. *Dîvân*'ı olduğu söylenmektedir. Ancak eserin herhangi bir nüshasına ulaşamamıştır (Kaplan, 2014).

Sırrî (?/1699)⁴⁷: İsmi İbrahim Sırrî'dir. Üsküdarlı Sırrî olarak tanınmıştır. Bir süre maliye kaleminde tarihçilik yapmış ve Girit defterdârlığı vazifesindeyken 1699 yılında vefat etmiştir. Şiirlerinden bir kısmı vefatının ardından bestelenmiştir. Nüktedan kişiliğinden dolayı Nasreddin Hoca'ya benzetilmiştir. Eserleri *Dîvân*, *Târih-i Sultân Mustafâ-yı Sâni*, *Hikâye-i Gâribü'l-Âsâr*, *Şerhu Medhi'n-Nebî*'dir (Kazan, 2013).

Şâkir (?-1744-45): İstanbul'da dünyaya gelen şairin asıl adı Hüseyin'dir. Babası Edirne kadılarından Mustafa Efendi'dir. Dedesi Gümrükçü Hüseyin Paşa sebebiyle Gümrükçü Hüseyin Paşa-zâde Hüseyin Şâkir Bey olarak tanınmıştır. Medrese eğitiminin ardından çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Aynı zamanda hat eğitimi almıştır. 1732-33'te Arpaemîni-zâde Sâmî Bey'in yerine vakanüvisliğe getirilmiştir. Mahkeme naipliği ve Halep kadılığı onun yer aldığı diğer görevleridir. 1744-45 tarihinde Halep'te vefat etmiş ve buraya defnedilmiştir. *Dîvân*'ı ve *Târîh*'i bulunmaktadır (Kesik, 2014).

Şehrî (?/1660): Doğum yeri Malatya olan Şehrî'nin asıl ismi Ali'dir. Eğitimi İstanbul'da tamamlayan şairin hocalarından biri Nef'î'dir. Bir süre *Dîvân-ı Sultânî* kâtibi olarak görev alan şair, daha sonra da tezkirecilik yapmıştır. Yaptığı meslekler sebebiyle Osmanlı coğrafyasının pek çok noktasına seyahat etmiştir. Kaynaklarda oğlunu kaybetmesi nedeniyle büyük acılar çektiği, evinin soyulmasıyla her şeyini kaybettiği bilgisi kayıtlıdır. 1660 tarihinde vefat etmiştir. *Dîvân* sahibidir (Demirel, 2013).

⁴⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Şevkiye Kazan, "Sırrî", *DİA*, C. 37, İstanbul 2009, s. 129-130.

Şemsî (?/1580)⁴⁸: Bolu’da dünyaya gelmiştir. Asıl ismi Ahmed olan şair, İsfendiyaçoğulları’na mensuptur. Enderun’da eğitim görmüştür. İlk görevi olan dergâh-ı âlî müteferrikalığından sonra rikâb ağalıklarında görev almıştır. Kapıcılar kethüdâlığı, seratmacacıyân, serşâhinciyân, sergurebâ-yı yesâr, sergurebâ-yı yemîn, sipahiler ağalığı gibi vazifelerde bulunduğu söylenmektedir. Şam Beylerbeyliği, Anadolu Beylerbeyliği ve Rumeli Beylerbeyliği yapmıştır. II. Selîm (Sal. 1566-1574)’in tahta çıkmasının ardından padişahın müsahibi olmuştur. 1580 tarihinde vefat etmiştir. Kaynaklarda *Türkçe Dîvân*’ının yanında *Cevâhirü’l-Kelimât*, *Tuhfe*, *İ’tikâdnâme-i Şemsî Paşa*, *Vikâye Tercümesi* ve *Şehnâme-i Sultân Murâd* isimli eserlerinin bulunduğu bilgisi kayıtlıdır (Ördek, 2014).

Tâlib (?/1706)⁴⁹: Asıl adı Mehmed Tâlib olan şair, Bursa’da dünyaya gelmiştir. Babası Kürt Mustafa olarak anıldığı için Tâlib de Kürd-zâde, Kürd Efendi-zâde, Kürd İmâm-zâde olarak tanınmıştır. Devrin âlimlerinden dersler alarak eğitimini tamamlamıştır. Daha sonra muhtelif medreselerde müderris olarak çalışmıştır. Müderrisliğin ardından kadılık mesleğine geçiş yapmıştır. 1706 tarihinde vefat etmiş ve Erzurum’a defnedilmiştir. Şairliğinin yanında musiki-şinâslığıyla da meşhur olmuştur. Bilinen tek eseri *Dîvân*’dır (Tuğluk, 2014).

Tâli’î (?/1519): Bazı kaynaklarda Kastamonulu bazı kaynaklarda ise Manisalı olduğu kayıtlıdır. Asıl adı Mahmud’dur. Fâtih Sultan Mehmed (Sal. 1444-1446, 1451-1481) döneminde hazine kâtipliği yapmıştır. II. Bâyezîd (Sal. 1481-1512)’in oğlu Şehzâde Mahmud’un defterdârlığı vazifesinde de bulunmuştur. Daha sonra yeniçeri kâtipliği yapmış ve bu görevinden ayrıldıktan kısa müddet sonra vefat etmiştir. *Farsça Dîvân*’ı bulunan şairin ayrıca *Türkçe Dîvân*’ı ve *Târîh* ya da *Selîm-nâme* isminde bir eserinin olduğu da söylenmektedir. Ancak bu iki eserin nüshasına ulaşamamıştır (Köksal-Kardaş, 2013)

Taybî (?/1679): Asıl adı Mehmed’dir. Mahlası bazı kaynaklarda Taybî, bazı kaynaklarda Tıybî, bazı kaynaklarda ise Tayyibî olarak geçmektedir. İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Medrese eğitimi gören şairin yazdığı şiirlerden hareketle iyi derece Farsça bildiği

⁴⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erhan Afyoncu, “Şemsi Ahmed Paşa”, *DİA*, C. 38, İstanbul 2010, s. 527-529.

⁴⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nuri Özcan, “Tâlib Efendi”, *DİA*, C. 39, İstanbul 2010, s. 506.

söylenebilir. Mısır, Bağdat ve Şam valiliğinin ardından Ömer Paşa'ya dîvân kâtipliği yapmıştır. 1679 yılında vefat etmiştir. *Türkçe Dîvân*'ının yanında *Farsça Sâkî-nâme*'si de bulunmaktadır (Çakır, 2014).

Tîgî (?/1617): Asıl ismi Mehmed'dir. Edirne'de dünyaya gelmiş ve Edirne sarayında yetişmiştir. Buradan sipahi olarak ayrıldıktan sonra Dergâh-ı Âlî'de müteferrikalık yapmıştır. Daha sonra ihtisap ağalığı vazifesinde bulunmuştur. 1617 yılında vefat ettiği düşünülmektedir. Kemâlpâşa-zâde'nin *Nigâristan*'ını Türkçeye çevirmiştir. Ancak bu eser kaybolmuştur. Bir Dîvân'ı olduğu söylene de nüshası bulunamamıştır (Ördek, 2014).

'Ubeydî (?/1573): Asıl adı Abdurrahmân olan şair, Edirne'de dünyaya gelmiştir. Devrin ilimlerini tahsil etmiştir. Farsça bilen şair, muamma ve musiki konusunda da eğitim almıştır. Sultan Süleymân (Sal. 1520-1566)'ın beğenisini kazanarak padişahın hizmetkârlarından biri olmuştur. Daha sonra kadılık yapan Ubeydî, rivayetlere göre bu görevi esnasında ya da hacca giderken vefat etmiştir. Yazdığı "türkî"lerin bizdeki şarkı türünün ilk örneklerinden olduğu söylenir. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ıdır (Şanlı, 2014).

'Ulvî (?/1585): Terzi-zâde olarak anılan şairin ismi Mehmed'dir. İstanbul'da doğmuştur. Kardeşi Re'yî de onun gibi şairdir. Manisa müftüsü Muallim-zâde'nin danışmendliği vazifesini üstlenmiştir. Tahsilini tamamlamasının ardından müderris olmuştur. Ancak içkiye olan düşkünlüğü müderrislik vazifesini yerine getirirken de devam etmiştir. Bu da çevresindeki kişilerin ondan uzaklaşmasına sebep olmuştur. Ömrünün son zamanlarını yalnız ve zelil bir şekilde geçiren Ulvî 1585 yılında vefat etmiştir. *Dîvân*'ı ve *Manisa Şehr-engizi* isimli bir eseri bulunmaktadır (Şahin, 2014).

Vânî (?/1592)⁵⁰: Asıl adı Mehmed, babasının adı Mustafa'dır. Van'da doğduğu için Vânî olarak anılmıştır. İyi bir tahsil gördükten sonra muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. Manisa müftülüğünün ardından sırasıyla Selanik, Amasya, Kütahya, Yenişehir ve Medine kadılığı görevinde bulunmuştur. 1592'de vefat etmiştir. Eserleri *Tercüme-i Sihah-ı Cevherî (Vankulu Lugatı)*, *Tercüme-i Kîmyâ-yı Saâdet*, *Tercihü'l-Beyyînât*,

⁵⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erdoğan Pazarbaşı, "Mehmed Efendi, Vânî", *DİA*, C. 28, Ankara 2003, s. 458-459.

Nakdü'd-Dürer, Müseddes Na't-ı Şerîf, Mefâtîhu'l-Cinân ve Mesâbîhu'l-Cânân, Hâşiyetü Şerhi's-Sirâciyye, Şerhu Miftâhü'n-Necât ve Risâleler'dir (Kaplan, 2014).

Vassâf (1662/1760)⁵¹: Akhisar'da doğmuştur. Asıl adı Abdullâh'tır. Şiirlerinde Vassâf'ın yanında Abdî mahlasını da kullanmıştır. Tahsilinin ardından çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Selanik mollalığı, fetva emînliği, Selanik kadılığı, Mısır kadılığı, elçilik, Anadolu kazaskerliği, Rumeli kazaskerliği ve şeyhüislâmlık bulunduğu diğer vazifelerdir. Şeyhüislâmlıktan azledildikten sonra 1760'ta vefat etmiştir. Eserleri *Dîvânçe, Hayâl-i Behçet-Âbâd, Zemzeme, İrşad-ı Ezkiyâ ve Fetevâ-yı Vassâf* tır (Tuğluk, 2013).

Vecdî (?/1661): İstanbul'da dünyaya gelen şairin asıl adı Abdülbâkî, lakabı ise Boğuk-zâde'dir. Bu şekilde anılmasının sebebi Boğuk Mustafa diye tanınan bir zatın oğlu olmasıdır. İyi bir eğitim aldıktan sonra Dîvân-ı Hümâyûn kalemine girmiştir. Burada hattatlık eğitimi de gören şair, daha sonra Beylikçilik makamına getirilmiştir. Hakkında yapılan bazı şikayetlerden dolayı 1661 tarihinde kafası kesilerek idam ettirilmiştir. *Dîvân*'ı vardır (Yekbaş, 2014).

Vechî (?/?): Gelibolu'da doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihi bilinmeyen şairin Kanûnî Sultan Süleymân (Sal. 1520-1566) devrinde yaşadığı düşünülmektedir. Tespit edilen tek eseri *Dîvân*'ıdır. Bazı kaynaklarda bir Şehr-engîz'i olduğu bilgisi de kayıtlıdır (Köksal, 2013).

Vehbî [Seyyid] (1674?/1736)⁵²: İstanbullu olan şairin asıl adı Hüseyin'dir. Ecdâdı Ehl-i Beyt'e dayandığı için Seyyid Vehbî ve İmâm-zâde unvanlarını kullanmıştır. İyi bir eğitim gördükten sonra muhtelif medreselerde görev yapmıştır. Bir dönem Halep nâipliği yapan Vehbî, daha sonra kadılık mesleğine geçmiş ve mevleviyetlerde bulunmuştur. En büyük hayali olan hac vazifesini yerine getirdikten sonra 1736'da vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında diğer eserleri *Sûr-nâme, Hadîs-i Erba'în Tercümesi, Sulhiyye ve Leylâ vü Mecnûn*'dur (Arslan, 2014).

⁵¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet İpşirli, "Vassâf Abdullah Efendi", *DİA*, C. 42, İstanbul 2012, s. 559-560.

⁵² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hamit Dikmen, "Seyyid Vehbî", *DİA*, C. 37, Ankara 2009, s. 74-75.

Vesîm (?/1760)⁵³: Asıl adı Abbas, doğum yeri İstanbul'dur. Kamburluğu sebebiyle Kambur Vesîm olarak anılmıştır. Farsça, Latince, Yunanca, Afrika dilleri ve İtalyanca bilen şair; tıp, astronomi, felsefe ve ta'lik hattı dersleri almıştır. Süleymâniye Dârü't-Tıbbî'nda yetişen Vesîm, saray doktorluğu da yapmıştır. Ayrıca Sultan Selim Çarşısı'nda açtığı dükkanında hekimliğe devam etmiştir. 1760'ta vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında bir tıp metni olan *Düstûru'l-Vesîm Fî Tıbbî'l-Cedîd ve'l-Kadîm*, Uluğ Bey'in Zîc'ine yapılan şerh çalışması *Nehcü'l-Bülûğ fî Şerhi Zîc-i Ulûğ*, astronomi alanında bilgileri ihtiva eden *Risâle fî Rü'yeti'l-Hilâl*, nüshasına ulaşılamayan risalesi *Risâle-i Vefk*, güneş ve ay tutulması gibi konuların işlendiği *Tercemeti Kitâbi'l-Bircendi Mine'l-Husûf ve'l-Küsûf* ve ilaçlar hakkında bilgiler verdiği *Vesîletü'l-Metâlib fî 'İlmi't-Terâkib* isimli eserleri bulunmaktadır (Tuğluk, 2013).

Veysî (1561/1628)⁵⁴: Alaşehir'de doğan şairin asıl adı Üveys'dir. Uzun yıllar Üsküp'te çalışmış, burada yaşamış ve burada vefat etmiştir. Bu sebeple Veysî-i Üskübî olarak anılmıştır. Sâlih Molla Efendi'den mülâzım olmuştur. Muhtelif yerlerde kadılık yapan Veysî, Aydın ve Manisa'da emvâl-i hassa müfettişliği görevinde de bulunmuştur. 1628 tarihinde vefat etmiştir. Eserleri *Dîvân*, *Dürretü't-Tâc fî-Sîreti Sâhibi'l-Mi'râc*, *Hâb-nâme*, *Münşeat*, *Fütûh-ı Mısır*, *Meraca'l-Bahreyn fî-Ecvibe 'Alâ-İ'tirâzâtî'l-Cevherî*, *Düstûru'l-Amel fî-Mübâhâtî'l-İbâdât*, *Gurretü'l-'Asr fî-Tefsîri Sûreti'l-'Asr*, *Hediyyetü'l-Muhlisîn ve Tezkiretü'l-Muhbitîn ve Hicviyye*'dir (Çaldak, 2014).

Yahyâ [Şeyhülislâm] (1561/1644)⁵⁵: İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası Şeyhülislâm Bayram-zâde Zekerîya Efendi'dir. İlk eğitimini babasından almıştır. Devrinin âlimlerinden ders okuyan şair, muhtelif medreselerde müderrislik yapmıştır. Kadılığın ardından Anadolu ve Rumeli kazaskerliği vazifesini yerine getirmiştir. 1622 tarihinde şeyhülislâm olan Yahyâ, zaman zaman aziller yaşamışsa da görevine geri dönmüştür. Ömrünün son yıllarında sağlığı bozulan şair, 1644'te vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanında *Ferâ'iz Manzumesi Şerhi* isimli şerh çalışması, tercüme eseri *Nigâristân Çevirisi*,

⁵³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cahit Baltacı, "Abbas Vesîm Efendi", *DİA*, C. 1, İstanbul 1988, s. 29-30.

⁵⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Veysî", *DİA*, C. 43, İstanbul 2013, s. 76-77.

⁵⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Yahyâ Efendi, Zekerîyâzâde", *DİA*, C. 43, İstanbul 2013, s. 245-246.

fetvalarını ihtiva eden *Fetavâ-yı Yahyâ* ve *Kasîde-i Bürde Tahmisi* isimli eserleri bulunmaktadır (Kavruk, 2014).

Zâtî (1471/1547)⁵⁶: Kaynaklarda asıl adı Bahşî, Satılmış, Satı ve Ivaz olarak kayıtlıdır. Doğum yeri Balıkesir'dir. Babası gibi kendisi de bir müddet çizmecilik yapmıştır. Bir hocadan eğitim almadığı düşünülen şairin Farsça bildiği, sarf ve nahil tahsil ettiği bilinmektedir. Ayrıca Münecim-zâde kendisine reml kurallarını öğretmiştir. İstanbul'a gelen Zâtî, Bâyezîd Câmîi yakınlarındaki dükkanında reml ve vefl ile geçimini sağlamıştır. Bir süre sonra bu dükkan edebiyat sohbetlerinin yapıldığı ve şairlerin yetiştirildiği bir meclis haline gelmiştir. Zâtî, son yıllarını evinde hasta olarak geçirmiş ve 1547'de vefat etmiştir. *Dîvân*'ının yanı sıra *Şem' ü Pervâne*, *Edirne Şehr-engîzi*, *Mektup* ve *Letâyif*'i bulunmaktadır (Kurtoğlu, 2013).

Zülfî (?/?): Tezkirelerde ve şair biyografilerini içeren muhtelif kaynaklarda hakkında bir bilgi yer almamaktadır. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde bulunan Seyfettin Özege Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu'nda "ASL 568, Mec 26" numarada kayıtlı eserde yer alan şiirleri sebebiyle varlığından haberdar olunmuştur. Şairin 18. yüzyıl veya daha öncesinde yaşadığı tahmin edilmektedir (İçli, 2019).

'Abdülbâkî, 'Abdî, 'Abdülhâlim, 'Âzim, Bezmî, Ehli, Hâdî, Lebîb, Makâlî, Nevres, Rızâ, Salâhî, Sâbirî, Sâlim, Selmân, Şerîf, Tarzî, Vâkî, Vâsîf, Yümnî ve Zihnî mahlaslı şairlerin kimliği tespit edilememiştir.

⁵⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Vildan Serdaroğlu Coşkun, "Zâtî", *DİA*, C. 44, İstanbul 2013, s. 150-151.

1. 6. Mecmuanın (1b-36a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu*

Tablo 3: Mecmuanın (1b-36a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Mecmû‘a-i Eş‘âr, Nu: NEKTY03473							
Yp. Nr.	Mahlas	Matla’ beyti / bendi	Makta’ beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
2a	İbn Kemāl	Himmet elidür yed-i beyzâ olan Er nefesidür dem-i ‘îsâ olan Himmet-ile buldı şeref âdemî Himmet-ile tıtdı tutan ‘âlemi		Meşnevî/ 2		--- /-.- / -.-	Mecmuada “Lâ bin Kemāl” başlığı ile kaydedilen bu şiir İbn Kemāl mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir.
2a	Emrî	Şûfî mecâz aıladı yâra muhabbetüm ‘Âlemde kimse bilmedi gitdi haqîkatüm		Kıt‘ a/1		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrî’ye ait bir kıt‘adan alındığı tespit edilmiştir.
2a	Emrî	Bir gevherem ki hâk-i siyâh içre [k]almışam Şarrâf-ı dehr bilmez-ise n’ola kıymetüm		Gazel/1		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
2a	Ref‘î	Hokka-i lâciverd-i çarh içre Bildünüz mi nedür bu şems ü kamer Pîr-i dehrün iki gîdâsıdur Birin ahsâm yudar birini şehir		Kıt‘ a/2		..-./-.-./-.-	Mecmuada “Kıt‘ a” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Ref‘î-i Leng’e ait olduğu tespit edilmiştir.

* Tablomuzda ilgili kaynaklarda nazım şeklini tespit edemediğimiz müfred ve matla‘ olarak görülen bazı şiirlerin mecmuamızda pek çok şiir örneğinde olduğu gibi herhangi bir nazım şeklinden alınma ihtimali bulunmaktadır.

2a	‘Abdülhalīm Efendi	Akarak kapuğa vardı eşküm Yine ‘işāle gönül ‘āzimdür Şıla-i rahmün umar bu dil-i zār Mā’-i mevşūla şıla lāzımdur		Qıṭ‘ a/2	..--/..--/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a-i ‘Abdülhalīm Efendi” başlığı ile kaydedilen şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
2a	Lā-Edrī	Eş‘ār-ı dil-keş ile bu mecmū‘a gūyiyā Bir ‘ārifün katında leb-ā-leb definedür Cins-i cevāhir-i sūhan-ı rūh-baḥş ile Baḥr-ı muḥīt-i ma‘ nāya işler sefinedür		Qıṭ‘ a/2	--/-.-/..--/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a-i Ğarrā” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairi tespit edilememiştir.
2a	Meşķī	Ne deḡlū çok ise cürm ü günāhuḡ Yine dergāh-ı Ḥaḡdan olma ḡālī Olupdur rahmeti ḡahrına ḡālib Yüz artuḡdur celālinden cemālī		Qıṭ‘ a/2	.---/..---/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Meşķī’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
2a	Vānī	Budur āyīn-i ‘Arab bir ḡavmün ölse seyyidi Az olur kim ḡabri üzre bende āzād olmaya Sen ki faḡrū’l-enbiyā vū seyyidü’l-kevneynsün Ḥāşā-lillāḡ ḡabrūne yüz süren āzād olmaya		Qıṭ‘ a/2	..--/..--/..--/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a-i Ra‘ nā” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Vānī’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
2a	Lā-Edrī	‘Adl iderse Ḥudā ḡıyāmetde Görmiyem gibi ḡülşen-i İremi ‘Afv iderse günāhum ol Mevlā Kendinün luṭfi kendinün keremi		Qıṭ‘ a/2	..--/..--/..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu şiirin şairi tespit edilememiştir.
2a	Necātī	‘Ārif isen gel arḡa vir arḡa Bir ulu āstāna bir bāba Ḥa‘ beye virmeseydi arḡasını Kimse baş egmez idi miḡrāba		Qıṭ‘ a/2	..--/..--/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Necātī Bey’e ait olduḡu tespit edilmiştir.
2a	Necātī	Elün ḡül gibi igen açma gel kim Elünde istedükçe zer bulına Birazçık yi birazçık daḡı şaḡla Birazçık daḡı vir Tanrı yolına		Qıṭ‘ a/2	..---/..---/..-	Mecmuada “Qıṭ‘ a” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Necātī Bey’e ait olduḡu tespit edilmiştir.
2a	Kāmī	Sālik-i ‘aşḡa dime ola mı tevḡīḡ refīḡ Gir ṭarīḡa gönül Allāḡu veliyyü’t-tevfīḡ	Āsyāb-ı felegi dāne-i encümle görüp Kendümi maḡv iderüm eyleyicek ḡıkr-i daḡīḡ	Ġazel/2	..--/..---/..--/..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beyitlerin Kāmī mahlaslı bir şairin gazelinden alındıḡı tespit edilmiştir. Ancak şairin kimliği belirlenememiştir.

2a	İbn Kemāl	Tevekkül tekyesine kim ola zayf Virürler hışşesin bî-zulm u bî-hayf Ḳanā‘at küncin itse bir kişi pay Virürler hışşesin aña olur bay		Meşnevî/ 2		---/---/---	Mecmuada “Ḳıṭ‘a-Güne” başlığı ile kaydedilen bu şiir, Latîfî Tezkiresi’nde İbn Kemāl’e ait olarak gösterilmiştir. Ancak İbn Kemāl mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir.
2a	Ġavşî	Āsyāb-ı dehre kendüm geldüğüm ta‘n eyleme Biz de çarḥuḡ ḥarmanında şıçramış bir dāneyüz		Müfred		---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Ġavşî (Ahmed Dede)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
2b	Nābî	Ey māl-i sürme gözlerün öp benden ol mehün ‘Arz it siyāhkār-i hicrānı mû-be-mû		Ġazel/1		---/---/---	Mecmuada “Nābî” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
2b	Ṭālib	Ey şāne pāy-ı zūlfine düş benden ol şehün ‘Arz eyle çāk çāk-i hicrānı mû-be-mû		Ġazel/1		---/---/---	Mecmuada “Şehrî” başlığı ile kaydedilen bu beytin Şehrî’ye ait olmadığı ve (Bursalı) Ṭālib’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
2b	‘Abdülbākî	Ey tîğ-i tîz ḥıṭṭa-i mülk-i cemāle düş Def‘ eyle zulm-i ḥaṭṭ-ı siyehkārı mû-be-mû		Müfred		---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin ‘Abdülbākî mahlaslı bir şaire ait olduğu belirlenmiştir. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
2b	Ḥāletî	Her şāhib-i ḥamseyle n’ola pençeleşürsem Anlar daḥı ey Ḥāletî-i zār beşerdür		Ḳıṭ‘a/1		---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Azmi-zāde) Ḥāletî’ye ait bir kıt‘adan alındığı tespit edilmiştir.

2b	Lā-Edrī	‘Āşıkun taşra çıkardı kızılın yaş yine Kâtı açık boyadı dîde-i hûn-pâş yine		Matla‘		..-/.---/..-/.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
2b	‘Ubeydī	Perī-peykerleri ehl-i ğınāya rām iden oldur Elūme girse vallāhi yüzün bozardum altunun		Ġazel/1		..---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Abdurrahmân) ‘Ubeydī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
2b	Emrī	Didüm ki cāna geçdi tîrûn neden belürmez Ol qaşları kemānum didi geçen belürmez		Ġazel/1		--./-./-./-./-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
2b	‘Ālī (Kınalı-zāde)	Eğsesinden bilürüz ħaţtı gelen maĥbûbı ‘Ārif olan begüm ardından oĥur mektûbı		Matla‘		..-/.---/..-/.--	Mecmuada “Kınalı-zāde” başlığı ile kaydedilen bu beytin Kınalı-zāde ‘Ālī Çelebi’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
2b	Ṭālī‘î	Ĥaţ bozdı ise ĥüsnini ebrûsı kemākān Mescid n’ola gitdi ise mîĥrāb yirinde		Müfred		--./-./-./-./-.	Mecmuada “Ṭālī‘î” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Mahmud) Ṭālī‘î’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
2b	Şabrī	Ĥāne-i ħalbi ħarāb itdi o reftār o reviş Aldı dil ħal‘asını pâdişehüm bu yürüyüş		Kıt‘a/1		..-/.---/..-/.--	Mecmuada “Şabrī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Galatalı) Şabrī’ye ait bir kıt‘adan alındığı tespit edilmiştir.
2b	Ķadīmī	Ĥāneme geldi ser-i kūyına ‘azm itmiş iken Buldum ol māĥveşi gökde ararken yirde		Müfred		..-/.---/..-/.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Hamdi) Ķadīmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
2b	Nev‘î-zāde ‘Aţāyī	Şaĥun selāsili ĥavf-ile ey şeh-i ţannāz Resende şimdi terāzû ile yürür cān-bāz		Matla‘		.-./-./-./-./-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Nev‘î-zāde ‘Aţāyī’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.

2b	Şemsî	Belürdi ھاٲٲ-ı ‘ ızârı bahâr yaklaşdı Ber-â-ber olmaĝa leyl ü nehâr yaklaşdı		Maٲla‘		.-./...-./.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beyit, Riyâzî Tezkiresi’nde Şemsî’ye ait olarak gösterilmiştir. Ancak şairin dîvânında tespit edilememiştir.
2b	Ķurbî	Mîzâb-ı şîşeden dökilür cûyveş şarâb Devretse câm-ı mey n’ola mânend-i âsyâb		Maٲla‘		---./.-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Emir Şah) Ķurbî’ye ait olduĝu tespit edilmiştir.
2b	Lâ-Edrî	Ķurtuluř yok heves-i zülf-i siyehkârından Ķam-ı zencîr-i belâsın kırılınca çekerüz		Müfred		..-./...-./.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
2b	Lâ-Edrî	Devre âĝâz eyleyüp ol şâhid-i şûfî-firîb Tekye-i ĝamda beni döndürdi bî-şabr u şekîb		Maٲla‘		-.--./.-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
2b	Nâbî	Dil sâdegân-ı ‘ irfân âsüdedür elemden EvrâĶ-ı nâ-nüvişte âsüde piç ü ĝamdan		Maٲla‘		---./.-./.-./.-.	Mecmuada “Nâbî” başlıĝı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî’ye ait bir matla‘ olduĝu tespit edilmiştir.
2b	Emrî	Bir yalıĝ yüzlü güzeldür âteş-i ‘ aşĶ-ı nigâr YaĶsa yandursa dil-i ‘ uřřâĶı her dem vechi var		Ķazel/1		-.--./.-./.-./.-.	Mecmuada “Emrî” başlıĝı ile kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrî’ye ait bir gazelden alındıĝı tespit edilmiştir.
2b	Cemâlî	Hevâ-yı nâĶa-yı Leylâ ile olup meftûn Durur durur deve dirdi Cemâ/ÿyâ Mecnûn		Maٲla‘		.-./...-./.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Defterdâr-zâde) Cemâlî’ye ait bir matla‘ olduĝu tespit edilmiştir.
2b	Şâbit	Virüp telâş mühimmât-ı üştür ü ester Durur durur deve dir ĝayretinden ehl-i sefer		Maٲla‘		.-./...-./.-./..-	Mecmuada “Şâbit” başlıĝı ile kaydedilen bu beytin (Bosnalı) Şâbit’e ait bir matla‘ olduĝu tespit edilmiştir.

2b	Neşâtî	Hâl-i siyeh miyân-ı dü-ebrü-yı yârda Şehbâz-ı hüsndür ki per açmış şikâr arar		Ėazel/1		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Edirneli) Neşâtî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Nâbî	Sîmîn-kemer ki zîver-i müy-ı miyânıdır Çengelli belde şanki gümüş kârvânıdır		Ėazel/1		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	‘Âlî Paşa (Şehîd)	Sen evvel düş-ı isti‘ dâduñ eyle lâyıķ-ı hîl‘ at Şaḡa ḡayyâḡ-ı gerdün atlas-ı çarḡı libâs eyler		Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Şehit) ‘Âlî Paşa’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
3a	Lâ-Edrî	Sirişk-i dîde dilermiş bizümle hem-dem ola Yetîmdür koy a gelsün ölince besleyelüm		Müfred		.-./.../-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
3a	Hâletî		O meh bir âsmânî câme giymiş sîne-çâķ itmiş Açıķdur gök ḡapusı Hâletî durma du‘ â eyle	Ėazel/1		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Azmi-zâde) Hâletî'ye ait bir gazelin makta‘ beyti olduğu tespit edilmiştir.
3a	Fennî	Sikender-seyr iseḡ de sedd-i nuṡķ it pîş-i kâmilde Felâṡtün-ı ḡaķîķat-bîne naķl-i mâcerâ olmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mehmed) Fennî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
3a	Nâbî	Rûy-ı siyâḡ vâsıṡa-i raḡmet olduḡı Mûy-ı siyâḡfâm sefîd olduḡı güvâḡ		Ėazel/1		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Nâbî” başlıḡı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Lâ-Edrî	Sineye şerḡa çeker el yüzüme çekdüm ben Vech-i meşrûḡ ile sevsün seni ey mâḡ seven		Maṡla‘		..-./.../-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.

3a	Zātī	Şeb-dîz dūd-ı āhum Gülgün eşk-i çeşmüm İkisi de nazarda hoş hoş da yügrügin al		Müfred		--./--./--./--.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (İvaz) Zātī'ye ait bir müfred olduğu tespit edilmiştir.
3a	Şābit	O semen-pīrehene uymış o fetvā'yī kabā Şāh-ı hūbān-ı cihāndur ve 'aleyhi'l-fetvā		Ġazel/1		..--/..--/..--/..-	Mecmuada "Şābit" başlığı ile kaydedilen bu beytin (Bosnalı) Şābit'e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	İbn Kemāl	Kaşuñ tākı öñinde ruħlaruñ ġarķ olmış envāra Yanar mihrāb öñinde şanki iki şem'-i kāfūrī		Ġazel/1		.---/.---/.---/.---	Mecmuada "Lā bin Kemāl" başlığı ile kaydedilen bu beytin İbn Kemāl (Kemāl Paşa-zāde) 'e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Şehrī	Tālī' ümden öyle dil-ġirüm ki itmeme i' timād Kevkeb-i baħtum ġiribānumdan eylerse zuhūr		Ġazel/1		--./--./--./--.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Malatyalı) Şehrī'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Hāşimī	Virüp miķrāz ile perdāht ħaṭṭ-ı ' anber-efşāna Yeniden şandudan çıķmış müzellef oldu cānāna		Maṭla'		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Bursalı) Hāşimī'ye ait bir matla' olduğu tespit edilmiştir.
3a	Lā-Edrī	Şular her dem ġubār-ı dergeh-i vālā-yı cānānı İki çeşmümdeki merdümle olmışdur ter oġlanı		Maṭla'		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
3a	Dürri	Ey dāġ-ı sine şadra geçüp germe göġsünġi Ķan aġlamaķda merdüm-i çeşmüm seni başar		Müfred		--./--./--./--.	Mecmuada "Maķālī" başlığı ile kaydedilen bu beytin Maķālī'ye deġil, Dürri'ye ait bir müfred olduğu tespit edilmiştir.
3a	Şābit	Riyā metā' ını paştav idüp de şatmasalar O kışşa gelmiyor endāzeze uzatmasalar		Maṭla'		..--/..--/..--/..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Bosnalı) Şābit'e ait bir

							matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
3a	Zātī	Şiše-i hecr olsa yirüm n’ola mănend-i ‘arâk Ey felek bir tâze ter gülden ayırdıñ sen beni		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada “Ġanī-zāde” başlığı ile kaydedilen bu beytin Ġanī-zāde’ye değil, Zātī’ye ait bir müfred olduğu tespit edilmiştir.
3a	Bākī	Rişteyle bağlayup lebin ol şūh didi kim Mihmān-ı ħ‘ān-ı vaşluma bu dış kirāsıdur		Ġazel/1		--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mahmud Abdülbâkī) Bākī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Şābit	Bir yirde yatalum diyicek sözi uzatdı Yatmam didi bir ħay/lī‘ inād eyledi yatdı		Maṭla‘		--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Bosnalı) Şābit’e ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
3a	Lā-Edrī	Öyle naḡş eylemiş ebrūlaruñı kil-k-i felek Kıl qalemlerle daḡı çekmedi anı Mānī		Müfred		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
3a	Ĥāletī	Gülgün-ı bâde hiç [yürimez] neyki sāḡḡyā Ĥavfūm budur ki ayağına inmiş ola şū		Ġazel/1		--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada “Ĥāletī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Azmi-zāde) Ĥāletī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3a	Emīnī	Sür sāḡḡyā kümeit-i sepük-pāy-ı bâdeyi Gezdürmedür ‘ilācī şū inmiş ayağına		Müfred		--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada “Nābī” başlığı ile kaydedilen bu beytin Nābī’ye değil, Emīnī’ye ait bir müfred olduğu tespit edilmiştir.
3b	Yaḡyā (Şeyhülislām)	Gözüm ışırdı görince o la‘l-i ḡandānı Nişānladum lebinüñ yāresiyle cānānı		Ġazel/1		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Şeyhülislām) Yaḡyā’ya ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.

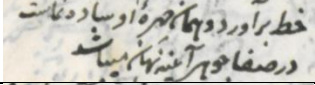
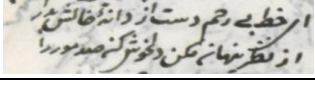
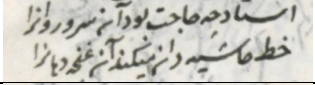
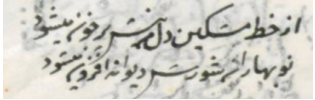
3b	Nābī	Gerdün virür mi kimseye şîrāze-i nîzām Tā şîkmayınca mengene-i ızırābda		Ġazel/1		---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābī'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	Rüşdī	Gördükçe olur dīdelerüm hey'et-i aḥvel Bir dil-beri görmek ne belādur pederiyle		Ġazel/1		---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Edirneli) Rüşdī'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	Kāşif	Şatırac-ı dehr içinde o tıfl-ı serîr-i nāz Ferzāne-i cihān olacaḡ bir piyādedür		Ġazel/1		---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mehmed Sadeddin) Kāşif'e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	Keşfī	Kec baḡdı meger rûyına sen kıble-i cānuḡ Çekdi gözine mīl müjeḡ kıble-nümānuḡ		Maṭla'		---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mustafa) Keşfī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
3b	Vehbī (Seyyid)	Żamīrüm 'ā'id olsa n'ola eşkāsā Sitanbula Şıla lāzımdur elbette efendi mā'-i mevşūla		Ġazel/1		.---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Seyyid) Vehbī'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	Lā-Edrī	Deḡişince göbegi düşdi metā'-ı miski Ḥāk-i pāyına ḡazāl-ı Ḥoten-i 'anberfām		Müfred		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
3b	'İşmetī	Yār olmazsa murāduḡca şaḡın incinme Yā hemān her didüḡüḡ ey dil-i zār olsun mı		Ġazel/1		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mehmed) 'İşmetī'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	Nālī	Dil-i zāruḡ nıgeh-i ḡasreti bir berberedür O da aḡyār-ile gör ṭālī' i kim ber beredür		Ġazel/1		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Konyalı) Nālī'ye ait bir gazelden alındığı tespit

							edilmiştir.
3b	Faṣīḥ	Alsaḳ metā‘-ı vuṣlatını naḳd-i cān-ile Sīne-be-sīne olsaḳ o berber civān-ile		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Faṣīḥ (Ahmed Dede)’e ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
3b	Firākī	Mecma‘ ü’l-baḥreyne baḳ gel dīde-i ‘uṣṣāḳdan Ḥikmetü’l-‘ayn oḳumak lazım degül evrākdan		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Abdurrahmān) Firākī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
3b	Ḥātemī	Görüp nāfında cānānuḡ siyeh bir ḥāl-i ‘anber-bū Nedür didüm göbek miski didi ol gözleri āhū		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Ḥātemī (Mātemī)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
3b	Lā-Edrī	Ḳalur mı ben gidicek bāḡ-ı ‘aşḳ bülbülsüz Biri giderse yirine hezār gelmez mi		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
3b	Nāzım	Kitāb-ı ‘iṣveden bir derse āḡāz itmeden Leylā Güzellik muṣḥaf-ı ḥüsnünde ḥatm oldı senüḡ cānā		Ġazel/1		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Ördek-zāde) Nāzım’a ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
3b	‘Azīzī	Tenünde seng-i bī-dādı o şūḥuḡ eylemiş gök yir Urılmışsun yine ey ‘āşık-ı miḥnet-zede beḡzer		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (İstanbul) ‘Azīzī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
3b	Ḥāletī	Pīr-i ḥıred naṣīḥat idüp göḡlüme didi Fāş itme rāz-ı ‘aşḳı seversen Muḥammedi		Maṭla‘		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Azmi-zāde) Ḥāletī’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
3b	Ni‘metī	Her pāresin ḳulaḡı ḳadar eylerüm dimiş Tiḡ-i nigār öyle ḳalındı ḳulaḡuma		Müfred		---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Nimetullāh) Ni‘metī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

3b	Lā-Edrī	Yoğdur dilümüzde eſer-i nağvet-i řāvus Biz ‘ālem-i bālā-yı tevāzu‘ da bahāyuz		Müfred		--./--./--./--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin ſairi tespit edilememiştir.
3b	Lā-Edrī	Hātem-i la‘lūğ iden mühr-i leb-i rāz bağa İtdi gerd-i haşuğı sırrına āvāz bağa		Maşla‘		..-/.../..-/..	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin ſairi tespit edilememiştir.
3b	Nev‘ī	Bakma cemāl-i hūba hař-ı müřg-bārsuz Çıkamaz kitāb-ı mihr ü muhabbet kenārsuz		Ėazel/1		--./--./--./--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Nev‘ī (Yahyā)’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4a	Nedīm	Serv-i nāzum kim büyütdi böyle bī-pervā seni Kim yetiřdürdi bu gūne servden bālā seni	Ben dedükçe böyle kim kıldı Nedīmi nā-tüvān Gösterür engüşt-ile meclisdeki mīnā seni	Ėazel/7		---/----/----/-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedīm (Ahmed)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
4a	Nedīm	Ėamze bī-rařm çıkar çeřm-i tenük-hūsından Kıřver-i hūsninūğ ejder doğar āhūsından		Nazm/1		..-/.../..-/..	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Nedīm (Ahmed)’e ait bir nazm olduğu tespit edilmiştir.
4a	Sāmī	Dü nīm olursa da ten dilde ārzū birdür Dü-reng ise gül-i ra‘nā ‘aceb mi bū birdür	Kemāl[-i ‘ařķ ile] ol hūř-der-dem-i tevħīd Nefes hezār ise de Sāmīyā gelū birdür	Ėazel/7		.-./.../.-./..	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemīni-zāde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
4a	Sāmī	Bakılmaz ol nıgeh-i řāhbāz-te’řīre Ki nāhun-efgen olupdur hezār nağçīre	Bu ři‘r-i tāze-reviř řarř-ı řab‘-ı Sāmīdür ‘Aceb mi ehl-i sūřan řālib olsa tanřīre	Ėazel/6		.-./.../.-./..	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemīni-zāde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
4a	Nābī	‘Ārif libāsa bakmaz ider zāta i‘tibār Cevher-řinās-ı tığ çekinmez Ėilāfına		Ėazel/1		.-./.../.-./..	“Nābī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Farsça	خط برآورد و بهانه ساده است در صفا جو آینه زینت است					Farsça bir şiirdir.

4b	‘ Ārifî	Zînet-i hüsni anuñ haţţ-ile efzûn olmış Sebeb-i devleti ol haţţ-ı hümâyûn olmış		Maţla‘		..-./.../..-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin ‘ Ārifî mahlaslı bir şaire ait olduğu belirlenmiştir. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
4b	Naḥîfî	Ḥaţ geldi şanma ey yüzi gül rûy-ı alûne Bir perde çekdi baḥţ-ı siyâhum cemâlûne		Ġazel/1		--./-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Süleymân) Naḥîfî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Lâ-Edrî	Ḥaţ-âver oldı oturdı o şeh taḥıyyâta Göñül yetiş varalum bârî bir selâm alalum		Müfred		.-./.../.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
4b	Lâ-Edrî	Ḥaţ nümâyân oldı derlerse ruḥ-ı dildârda İ‘ timâd itmeme çemen bitmez kenâr-ı nârda		Maţla‘		.-.-./.../.-.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
4b	Sırrî	Ruḥsârûñ üzre tâze ḥaţ-ı müşk-bü mıdur Ceyş-i Ḥabeşle milket-i Rûma gulû mıdur		Ġazel/1		--./-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Üsküdarlı) Sırrî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Naḥîfî	Terk eylemem ḥaţ-âver olursa o mâhumı Ḥaţţ-ı şerîf ile severüm pâdişâhumı		Maţla‘		--./-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Süleymân) Naḥîfî’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
4b	Nâbî	Ḥaţ-âver olmağ-ile dil geçer mi dil-berden Sevâdkâr ise de sîm-i ḥâm alınmaz mı		Ġazel/1		.-./.../.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Nâbî	İki per gibi zuhûr eyledi ḥaţ rûyuñda Murğ-ı hüsnuñ ‘ acabâ niyyeti pervâze midür		Ġazel/1		..-./.../..-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî’ye ait bir gazelden alındığı tespit

							edilmiştir.
4b	Kāmī	Gelicek ḥaṭṭ-ı ruḥı sen de gidersün araya Ḥāl-i ‘anber hele bāl mūmı yapışdur buraya		Matla‘		..-/.---/..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Edirneli) Kāmī’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
4b	Vesīm	Ḳoṇulsun ol ḥaṭ-ı behcet-fezā-yı bāğ-ı ruḥsāruṇ Bahār olsa çemenzāruṇ şafāsı artar eksilmez		Ġazel/1		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Abbas) Vesīm’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Nābī	Ḥaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda Başka bir zevḳ virür geçdi zamānum diyerek		Ġazel/1		..-/.---/..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Nābī	Ḥaṭ ‘azl-i ḥüsn virmedi ey nāzenin saṇa Oldı berāt-ı tāze ḥaṭ-ı ‘anberin saṇa		Ġazel/1		--/.-./..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Meşāmī	Ḥaṭ geldi rūy-ı dil-bere ben kaşdayum daḥı Aḥşām irişdi seyr-i kemān-keşdeyüm daḥı		Matla‘		--/.-./..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Konyalı) Meşāmī’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
4b	Rezmī	Ḥaṭ-ı şeb-rengḡḡün üstinde ider yir zülfün Çemen üstinde biten sünbüle beṇzer zülfün		Ġazel/1		..-/.---/..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Rezmī (Bahâdır Girây Hân)’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Vesīm	Mülk-i cāna kıparup ḥāl ü ḥaṭı gerd-i melāl Zülfı uğratdı süveydā-yı dili sevdāya		Ġazel/1		..-/.---/..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Abbas) Vesīm’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.

4b	‘İşmetî	Ḥaṭṭuñ gelicek ‘āşıkuna nāz idemezsün Mānend-i hūmā evcde pervāz idemezsün		Ġazel/1		---./---./---./---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mehmed) ‘İşmetî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Ref’etî	Ḥaṭṭuñ ey tāze-rū geldükde bu ḥüsn ü bahā kıalmaz Yüzüñ olmaz baña cevır itmege dünyā saña kıalmaz		Ġazel/1		.---./---./---./---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mustafa) Ref’etî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Şābit	Ol ḥaṭ ki kendüyi ruḥ-ı dil-berde gösterür Bir hāle şeklini meh-i enverde gösterür	Nev-ḥaṭṭ-ı sebze-ḥîzi olup ḥamle-i nigāh Virmez ḥarîm-i ḥüsnine yol perde gösterür	Ġazel/2		---./---./---./---	Mecmuada başlıksız ve mahlas beyti olmadan kaydedilen bu şiirin (Bosnalı) Şābit’e ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
4b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
4b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
4b	Fā’iz	Ḥaṭ-ı ‘izāruñı gördi senüñ bu ḥālet-ile Benefşe ser-be-zemîn oldı yüz ḥacālet-ile		Ġazel/1		..-./.../-.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Edirneli) Fā’iz’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
4b	Lā-Edrî	Gelicek ḥaṭṭ-ı siyehfām ruḥ-ı dildāra Didi ‘uşşāka güzellik giceñüz ḥayrolsun		Müfred		..-./.../-.-./..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
4b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
4b	Farsça						Farsça bir şiirdir.

4b	Lā-Edrī	Esb-i nāzuḡla ser-i ‘ uşşākı çignetme şehā Leşker-i ḡatdur gelen şimden gerü çek dizgini		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
5a	Vehbī	Deyr-i dil gerçi bütān naḡşı ile memlūdur Cümleden lik müselleḡ şanem-i dil-cūdur	Vehbīyā Rūm ḡarācı deġer ol muġbeçe kim Ḳatı a‘ lā ḡatı şīrīn ḡatı nāzik-ḡūdur	Ġazel/5		..--/..--/..--/..--	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Vehbī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduġu görölmektedir. Ancak şairin kimliġi tespit edilememiştir.
5a	Vehbī	‘ Ayb itme ebrūvānuḡa öykünse mäh-ı nev Şehri velik neşv ü nemāsı kenāredür		Müfred		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada “Vehbī” başlıġı ile kaydedilen bu beytin şairinin kimliġi tespit edilememiştir.
5a	Lā Edrī	Kūyuḡda eşk-i çeşmi rakībūḡ bi‘ aynihī Şeyṡān aḡındısına müşābih ḡişārda		Müfred		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
5a	Nābī	Baḡamaz rūyına dil-ḡ āhı ḡadar maḡbūbuḡ Rızḡınuḡ vāsıṡa-i naḡşı budur maḡcūbuḡ	Renc-i taḡşīl ü ḡam-ı fevtini çekme Nābī Feyzden ġayrı bu ḡam-ḡānede bir maṡlūbuḡ	Ġazel/5		..--/..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu şīrin mahlas beytinden hareketle (Urfalı) Nābī’ye ait olduġu tespit edilmiştir.
5a	Nābī	Ey nūşḡa-i ḡüsn sırr-ı cāndur sūḡanuḡ Terkīb-i cevāhir-i cihāndur bedenūḡ Dü fetha-i sūrḡden dü leb-i tenvīndür Tenvīndeki nūn-ı nihāndur dehenūḡ		Rubā‘ ī		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada “Nābī” başlıġı ile kaydedilen bu rubā’ının (Urfalı) Nābī’ye ait olduġu tespit edilmiştir.
5a	‘ Ārif (Abdülbakī)	Elden ḡoma piyāleyi zibā reviş budur Āyīn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur	Aġyāra ḡaşd-ı luṡf ile cevı itme ‘ Ārife Ṳāḡat-güdāz-ı ‘ āşık olan serzeniş budur	Ġazel/5		--./-.-./-.-./-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abdülbakī) ‘ Ārif’e ait olduġu tespit edilmiştir.
5a	Nābī	ḡübānla kim ki iḡtilāt üzre ġiçer Eyyām-ı ḡayātı inbisāt üzre ġiçer Her kim derecāt-ı çarḡı derk eyler ise Evḡāt-ı şebān-rūzı neşāt üzre ġiçer		Rubā‘ ī		--./-.-./-.-./-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu rubā’ının (Urfalı) Nābī’ye ait olduġu tespit edilmiştir.

5b	Nābī	Egerçi köhne metā‘uz revācumuz yokdur Revāca tā o kadar ihtiyācumuz yokdur	O cāh kim ola hem-düş-ı ihtimāl-i zevāl Teveccüh itse bile ibtihācumuz yokdur	Ġazel/4	..-/...-/..-/..-	Mecmuada “Nābī” başlığı ile kaydedilen beyitlerin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
5b	Vehbī (Seyyid)	Āfet-i hırmen-i sāmānumuz olsa ne ‘aceb Rüstāyī beçenūñ hüsni-i cihān-süzına bak Hāşılı görse ger ol dil-ber-i gendüm-günü Meh-i nev dirler idi şerm-ile burçak burçak		Ġıt‘ a/2	..-/...-/..-/..-	Mecmuada “Vehbī” başlığı ile kaydedilen bu kıt‘anın Seyyid Vehbī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
5b	Feyzī	Dil gördi luṭfına felegūñ imtinānı var Bir küşe-i ferāga çekildi emānı var	Feyzī uzatma mīve-i ümmīde destūñi Bir gün olur қо hāmlik itme zamānı var	Ġazel/5	---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Topkapılı) Feyzī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
5b	Vehbī	Şeb-i vişāle irüp ārzū-yı şubh idenūñ ‘ Aceb mi adına dinse sefih ü sevdāyī Hele ben ol şebe irsem zamīme eyler idüm Sevād-ı dīde ile dildeki süveydāyı		Ġıt‘ a/2	..-/...-/..-/..-	Mecmuada “Vehbī” başlığı ile kaydedilen bu beytin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
5b	‘İşmetī	Şimdi şafā dilūñ ki ne nām u nişānı var Āsīb-i dehr ü cevri-i felekden emānı var	Devrān müsā‘id olmağa muhtāc ‘İşmetī Şaḥn-ı çemende nūş-ı meyūñ de zamānı var	Ġazel/5	---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle bu beytin (Mehmed) ‘İşmetī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
5b	Emrī		Vir naḳd-i cānı Emrī‘leb-i ḥāldārına Almaz mısun ‘aḳīde-i miski bahāsına	Ġazel/1	---/-.-/-.-/-.-	Bu beytin (Emrullah) Emrī’ye ait bir gazelin makta beyti olduğu tespit edilmiştir.
6a	‘Ālī (Gelibolulu)	Baḥr eyledūñ yaşum niçe bir seyr-i kalyata Limān-ı dilde bir gicecik bārīḳal yata	Deryā yüzinde çekdirigör zevraḳ-ı meyi ‘Ālī şarāb-ı şandal odur cāna cān ḳata	Ġazel/5	---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Gelibolulu) ‘Ālī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
6a	Lā-Edrī	Ser-ā-ser şeş cihāt-ı rub‘-ı meskūn bezm-i ḥayretdür Şadā-yı çār-pāre naḡme-i şeştārı kim diñler		Müfred	.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.

6a	Figānī	Kaşuñ yanındağı hālūñ degüldür ey meh-rū Sitāredür kim olupdur hilāle hem-pehlū	Figānī yaşuñı dök rüz-ı hecr-i zülfinde Aķ aķçe kara gün içün dinür meşeldür bu	Ėazel/5	.-./-.../-.../-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Trabzonlu) Figānī'ye ait olduğı tespit edilmiştir.
6a	Hāletī	Erbāb-ı ‘aşk elinde rubā‘ ilerüm benüm Bezm-i şafāda Hāletīyā çār-pāredür		Ėıt‘ a/1	---/-.../-.../-.-	“Hāletīyā” seslenişinden hareketle beytin Hāletī (Azmi-zāde)’ye ait bir kıt’adan alındığı tespit edilmiştir.
6a	Şehrī	Dil-i zārumla germ-ülfet hayāl-i yār bir yirde Ne hāletdür ki ola külhan u gülzār bir yirde	Der-i mey-hānede Şehrī-i rüsvā-mesti dün gördüm Yıkılmış kendi bir yirde yatur destār bir yirde	Ėazel/5	.../-.../-.../-...	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Malatyalı) Şehrī’ye ait olduğı tespit edilmiştir.
6a	Nābī	Olur sermāye-i şān dil-berāna keşret-i enzār Olur mihrūñ ziḥāmı mu‘ teber maḥzār ḥuşuşında		Ėazel/1	.../-.../-.../-...	Mecmuada “Nābī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
6b	Sālim	Zülfünde dil ki şevk-i ruḥuñla mekān tutar Güyā ki şāḥ-ı gülde hezār āşiyān tutar	Sālim o şūḥ eylese ‘azm-i çemensitān Üstinde düd-ı āhum anuñ sāyebān tutar	Ėazel/5	---/-.../-.../-.-	Mecmuada “Sālim” başlığı ile kaydedilen bu gazelin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
6b	Nābī	Fedā-yı tiğ olur ḥaddin tecāvüz eylese mūlar Cefā-yı tiğden āsüdedür müjgān u ebrūlar	‘ Aceb mi şāneāsā çāk çāk olsa dil-i ‘uşşāk Sipāh-ı ḥatṭ-ı nev-ḥīze ḳafādār oldı gīsūlar	Ėazel/2	.../-.../-.../-...	Mecmuada “Nābī” başlığı ile kaydedilen bu beyitlerin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
6b	Sālim	Zuhūr-ı ḥatdan olur rüy-ı şu‘ le-tāb nihān Fürüg-ı mihri ider perde-i şehāb nihān	Lebinde luṭf-ı tebeşşüm o goncenūñ Sālim Nigāh-ı nergis-i mestinde çün ‘itāb nihān	Ėazel/5	.-./-.../-.../-.-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Sālim mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğı anlaşılmaktadır. Ancak Sālim mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir.

6b	‘Ulvi	Elüme girse eger atlas-ı çarh-ı gerdün Pârelerdüm anı meh-rûlara tonluk tonluk		Ġazel/1	..-/.---/..-/.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Derzi-zâde) ‘Ulvi’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
6b	Râmî (Mehmed Paşa)	Zebân-dırâzlık itme habâbına câmuñ Doğunma didesine zâhidâ mey-âşâmuñ	Raķîbi tûtî-i gūyâ-yı bezm-i üns ideli Nigâh-ı hasretümüzdür hamâme-i bâmuñ	Ġazel/6	..-/.---/..-/.--	Mecmuada “Râmî” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Râmî (Mehmed Paşa)’ye ait olduğu tespit edilmiştir. Aynı şiir mecmuanın 17a numaralı sayfasında da bulunmaktadır.
7a	Nedîm-i Qadîm	Nigâh-ı mümteni‘ ey reşk-i âftâb saña Fürûğ-ı dîdeden olsa eger niķâb saña	Nedîm hâk-i derinden o şûhuñ ayrılma Zamânı var olur elbette fetḥ-i bâb saña	Ġazel/5	..-/.---/..-/.--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedîm-i Qadîm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
7a	Lebib Efendi	Pençe-i a‘ dâya düşdi dâmen ü dest-i nigâr Şimdi elden beş beter olsam kederden vechi var		Maṭla‘	..-/.---/..-/.--	Mecmuada “Lebib Efendi” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
7a	Şehrî	Gelürse keşret-i nezzâreden hicâb saña O demde sürḥ-i rüyun olur niķâb saña	Şad âferîn ġazel-i Rûmiyânuna Şâ’ib Ki virdi Şehrî dü-şad şevķ-ile cevâb saña	Ġazel/5	..-/.---/..-/.--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Malatyalı) Şehrî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
7a	Nedîm Efendi	Geçmiş yelerek bād-ı şabâ şahn-ı çemenden Bir tâze haber var gibi ol ġonce-dehenden		Maṭla‘	..-/.---/..-/.--	Mecmuada “Nedîm Efendi” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
7a	Lâ-Edrî	Şafḥa-i çihrümde şerḥ-i muḥteşem merķûmdur Zâhirümden bâtınım keyfiyyeti ma‘lûmdur		Maṭla‘	..-/.---/..-/.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
7b	Şehrî	Çîn-i nâzam ebriṭ-yı hûbân me’mendür baña Mevc-i nûram cebhe-i ġurşîd meskendür baña	Ġamze-i pür-fitneden ġavf eylemem Şehrî gibi Çîn-i nâzam ebriṭ-yı hûbân me’mendür baña	Ġazel/5	..-/.---/..-/.--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Malatyalı) Şehrî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

7b	Lebib	Mest iken başmalıdır çizmecide dildârı Virmesün keyfe keder aşmalıdır ağıyarı		Maṭla‘	..-/.-./..-/.-.	Mecmuada “Lebib” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
7b	Lā-Edrī	Mest olup çizmecide başına urmuş bâde Pāymāl oldu düşüp pâyına ḥaffâf-zâde		Maṭla‘	..-/.-./..-/.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
7b	Rüşdî	Yâr-ile olsam eger külḥanda gülşendür baṇa Olsam ammâ yârsuz gülşende külḥandur baṇa	Şaḥn-ı gülşen küşe-i külḥanda birdür Rüşdîyâ Her ne yirde şevḳ olursa dilde meskendür baṇa	Ġazel/6	.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Edirneli) Rüşdî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
7b	‘Ārif- zâde ‘Āşım	Paşmakçı-zâdenün küçüğü mest olup hele Yıkdı o şūḥı çizmecide bir ayağ ile		Maṭla‘	.-./.-./.-./.-.	“‘Ārif-zâde ‘Āşım” başlığı ile kayıtlı olan bu şiir, şairin divânında tespit edilememiştir.
7b	Nedīm	Ser-engüştin muḥannâ şanma naḳl itsün diyü aḥbâb Şunar rindâna sâķī her ḳadeḥ şunduḳça beş ‘ünnâb		Maṭla‘	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Nedīm” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
7b	Selīm Efendi	O dâğ-ı dil ki sînemde açıldı her bün-i mûdan Zebân-ı âteşin-i iştikâdur ol tenûk-ḥûdan	Mey-i naḥvet-resân-ı câh u iḳbâle ḥariş olma Sebûk-pâdur Selimâ bu şarâbuḡ neş’esi bûdan	Ġazel/7	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Selīm Efendi” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Selīm (Kavsara- zâde)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
7b	Şābit	Güldür dimiş cemālün için bir niçe gürûḥ Gül beñzemez cemālünje vechen mine’l-vücûḥ		Maṭla‘	.-./.-./.-./.-.	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Bosnalı) Şābit’e ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
8a	Nā’ilî	O şūḥı bâğda gördüm şükufte-rû tâze Elinde bir gül açılmış o tâze bû tâze	Ṭarâvet-i ruḥın arturdı Nā’ilî ḥaṭ-ı nev Cihâna velvele şaldı o rûy u mû tâze	Ġazel/5	.-./..-./.-./..-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nā’ilî-i Ḳadīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.

8a	Emîn	Bir dil-ber-i haf/âfun emîn âhîr-i kâr ‘Aşk ile ârâste oldu dil-i zâr Pâpûş çıkartma niyâz et vaşlın Göricek mest terligini çizme kenâr		Rubâ‘î	--./-./-./-./-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu rubâ‘înin Emîn’e ait olduğu tespit edilmiştir.
8a	Vecdî	Şarâb köhne vü sâkî-i hânde-rû tâze Olursa eski deme n’ola ârzü tâze	Bu şi‘r-i pâk ber-â-ber degülse Bâkîye Budur tefâvüti Vecdî o köhne bu tâze	Ėazel/5	.-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Vecdî tarafından Bâkî’ye yazılmış bir nazîre olduğu tespit edilmiştir.
8a	Hâdî-i Bursevî	Çekdi bir dil-ber-i haffâf-ı hayâl âgûşa Koydı ‘aşkı iki ayağımı bir pâpûşa	Rûzgâr itdi hevâsıyla benî ser-gerdân Mestdür bâde-i ‘aşk-ile bütün Lefkôşa	Ėazel/2	..-./-./-./-./-	Mecmuada “Hâdî-i Bursevî” başlığı ile kaydedilen beyitlerin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
8b	Ṭâlib	Ne kayd idi zen-i dehre muḥabbet itmiş olayduk Ne derd idi o sitemkâra rağbet itmiş olayduk	‘Îzâr-ı kâm görünmezdi çeşm-i ḥ‘âhişe Ṭâlib Nigâhı beste-i kayd-ı hacâlet itmiş olayduk	Ėazel/5	.-./-./-./-./--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Bursalı) Ṭâlib’e ait olduğu tespit edilmiştir.
8b	Belîğî	Ḳahvenün bâde-yi gülgün gibi yokdur ânı Isıcağdur o kıara yüzlünün ammâ kıanı		Ėazel/1	..-./-./-./-./-	Mecmuada “Kâmî” başlığı ile kaydedilen bu beytin Kâmî’ye ait olmadığı ve 16. yüzyıl şairi Belîğî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
8b	Râğîb (Bursalı)	N’olaydı şehir-i ‘ademde içâmet itmiş olayduk Dili mekîn-i mekân-ı ferâğat itmiş olayduk	‘Aceb ne ḥavşala-endâz vaz‘ ideydi ki Râğîb Nevâle-i kerem-i çarḫa minnet itmiş olayduk	Ėazel/5	.-./-./-./-./--	Mecmuada “Râğîb” başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Bursalı) Râğîb ‘Âlî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
8b	Nâbî	Gir tekye-i derûnuma eyle semâ‘-ı nâz Ey şûḫ-ı tekye-gerd murâduḡ şevâb ise		Müfred	--./-./-./-./-	Mecmuada “Nâbî” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Urfalı) Nâbî’ye ait bir müfred olduğu tespit edilmiştir.
8b	Behiştî	Gören dir rakş iderken gird-bâd-ı deşt ü hāmūnı Semâ‘a koydı Leylânun hevâsı ḥâk-i Mecnūnı		Nazm/1	.-./-./-./-./-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Ramazan) Behiştî’ye ait bir nazmdan alındığı tespit

							edilmiştir.
9a	Nā'ili	Femine gence didükçe olur ebkem ne disün Yoğdur ol gence-i nev-hāstede ham ne disün	Nā'ilinün işidüp zemzeme-i güftārın Bülbülumdür dimesün ol gül-i hürrem ne disün	Ġazel/5		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nā'ili-i Qadīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
9a	Nā'ili	Ehl-i biniş göremez bir dil-i hürrem ne disün 'Alemlmiş tūalum maştaba-i Cem ne disün	Nā'ili rāst 'ayār-ı mehak-ı tecrübeyüz Nağd-i teslīmümüze şayraf-ı gam ne disün	Ġazel/5		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nā'ili-i Qadīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
9a	Sāmī	Bāga mişāl-i cū kim aqar sāgar olmasa Yāhūd kenār-ı cūda leb-i dil-ber olmasa	Sāmī ider mi cevheriyān-ı hūner kabūl Eş'ār-ı ābdārum eger gevher olmasa	Ġazel/6		--/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zāde Mustafa) Sāmī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
9b	Vesīm	Haṭṭ-ı nev-hiz-i ruḥuṇ āyet-i Raḥmānīdür Rūyuṇ ol āyet ile muşḥaf-ı 'Oşmānīdür	Yok nazīri hele Rūm içre Vesīmün şimdi Var ise 'Örf-i Şirāzī'ya Ḥākānīdür	Ġazel/7		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
9b	Kelīm (Mehmed)	Cemālün görse zir-i ṭurra-i pür-piç ü tāb içre Qalūr tā şubḥ-ı maşşer āftāb ebr-i ḥicāb içre	Kelīmā Şevketāne bir ğazel tarḥ eyledi ḥāmeṇ Ki nādīr bulunur ma'nāsın anlar şeyḥ ü şāb içre	Ġazel/6		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Mehmed) Kelīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
9b	Vesīm	O ḥūn-bālā nigāh-ı nāzı çeşm-i nīm-ḥāb içre O şemşir-i siyeh-tāb-ı qazādur şan kırāb içre	Vesīmā Şā'ibāne bir ğazel nazm eyledi kil-kūm Ki ma'nāsı anuṇ vird-i zebāndur şeyḥ ü şāb içre	Ġazel/6		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
10a	Rāsiḥ	İlāhī bülbülün feryād u efgānı kimünçündür Gül içünse gülün çāk-ı giribānı kimünçündür	Ser-ā-ser kā'ināt esrār-ı 'aşkuṇ mest ü medhūşı Velī bilmezler ey Rāsiḥ bu ḥayrānı kimünçündür	Ġazel/5		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Sofyalı) Rāsiḥ'e ait olduğu tespit edilmiştir.
10a	Yümnī	İlāhī ḥūblaruṇ cūş u ḥurūşānı kimünçündür Yem içünse yemün ifrāt-ı ṭuğyānı kimünçündür	Degülse sāde-dil 'uşşāk içün ḥūbānuṇ ey Yümnī Dürüg-ālūde va'd-i vaşl u peymānı kimünçündür	Ġazel/5		..-/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Yümnī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak

							şairin kimliği tespit edilememiştir.
10a	Nābī	Nedür ol ism-i hoş-âyende-nümā Ma‘nā vü şüreti birdür gūyā	Kim ki feth eyler ise bu bābı Ağa yirden göge taḥsīn Nābī	Mesnevi/ 6	Luğaz	..--/..--/..-	Mecmuada “Luğaz” başlığı ile kaydedilen ve mahlas beyti bulunan bu şiir, (Urfalı) Nābī’ye ait cevabı “Pervīn” olan bir lugazdır.
10b	Ġavşī	Dil-ber ‘izārı rengini kim verde gösterür Gül ‘andelībe rūyını ḥūy-gerde gösterür	Ġavşī daḳīka-yı hüneri ‘arz ider mi dil Dāğ-ı derūnı dehre ne bir ferde gösterür	Ġazel/5		--/-.-./.-./.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Ġavşī (Ahmed Dede)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
10b	Şābit	Ol ḥaṭ ki kendüyi ruḥ-ı dil-berde gösterür Bir hāle şeklini meh-i enverde gösterür	Seyr it sūḥan-tırāzī-i nev kil-k-i Şābiti ‘İcāz-ı naẓmı bir Ġazel-i serde gösterür	Ġazel/5		--/-.-./.-./.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Bosnalı) Şābit’e ait olduğu tespit edilmiştir.
11a	Bahāyī	Ṭağıtduḡ ḥāb-ı nāz-ı yāri ey feryād neylersün İdüp fitneyle dünyāyı ḥarāb-ābād neylersün	Bahāyīveş degülsün kābil-i feyz-i şafā sen de Tekellūf ber-ṭaraf ey ḥāṭır-ı nā-şād neylersün	Ġazel/6		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislām) Bahāyī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
11a	Ṭarzī	Cihānı yaḳduḡ āh-ı āteş-i bī-dād neylersün Ser-ā-pā ṭut ki yanmış bir ḥarāb-ābād neylersün	Hüner Ṭarzī gibi rūḥ-ı kelāmı itmedür taşvīr Yazup her şüret-i bī-per vāyı Behzād neylersün	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Ṭarzī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
11b	Vecdī	N’ola zülfinde itsem bend-i bī-tedbīrden feryād Dil-i Cibrīl ider ol bī-amān zencīrden feryād	Ṭutardı nālemüz eyvān-ı çarḫı ser-be-ser Vecdī Ḥülāşa çāre bulsa zülf-i ‘ālem-gīrden feryād	Ġazel/6		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abdülbākī) Vecdī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

11b	Mezākî	Bu âh u zâr-ı şubh [u] nâle-i şeb-gîrden feryâd Şeb u rûz itdügüm feryâd-ı bî-te'şîrden feryâd	Mezākî hasb-i hâl ancak bu nazmun nâr-ı 'aşk-ile Şerer bârî-i kîlk [ü] süziş-i ta'birden feryâd	Ġazel/6		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Süleymân) Mezākî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
12a	Nâbî	Gerçi gencîne-i 'âlemde cevâhir bulunur Gevher-i zât ile ârâste nâdir bulunur	Dest-res ma' nâ-yı nâ-güfteye müşkil yoḥsa Nâbîyâ köhne sülḥan bizde de vâfir bulunur	Ġazel/9		..--/..--/..--/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
12a	Naḥîfî	Ol ki her ḥâlde Mevlâsına şâkir bulunur Kûşe-i 'izz [ü] kanâ' atde mücâvir bulunur	Ey Naḥîfî olamaz kıabil-i sırr-ı melekût Ol ki pehlû-zede-i dâm-ı 'anâşır bulunur	Ġazel/11		..--/..--/..--/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Süleymân) Naḥîfî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
12b	Nâbî	Deryâ tecerrüd itse n'ola eski ḥ'âcedür Bir mevc-i mâ'î pûşîşi bir şûf ferâcedür	Nâbî kadeḥde zâhir olan cā-be-cā ḥabâb Gülgün-ı bâdenün ayağında şırâcedür	Ġazel/7		--/-.-/.--/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
12b	Zîhnî	Üft ü ḥîz it der-i mey-ḥânede ibrik gibi Döke gör gözyaşını kûr'a vü inbîk gibi	Zîhnîyâ rāh-ı muḥabbetde enis ü ḡam-ḥ'âr 'Âşîka ancak olur şâhid-i tevfiḡ gibi	Ġazel/5		..--/..--/..--/..-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Zîhnî mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
12b	Bâhir	İtmez kibâra mâ-melekin şarf iden zarar Yirden sipîhr şebnem alursa maṭar virür Toḡm-ı sirişki yirde kalur şanma âdemün Bir dâne alsa ḥâk yirine beşer virür		Kıt'a/2		--/-.-/.--/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu kıt'anın (Abdurrahmân) Bâhir'e ait olduğu tespit edilmiştir.
12b	Sâmî	Ḥoy-kerde-rû iderse o gül-berg-i ter zuhûr Gözden be-cây-ı eşk ider âb-ı güher zuhûr	Sâmî bu nev-zemîn-gazel-i âteşinümün Her noktasından itdi hezârân şerer zuhûr	Ġazel/10		--/-.-/.--/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemîni-zâde Mustafa) Sâmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

13a	Nābī	Gül-çin olamaz dest-i temennā çemenümünden Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümünden	Dil-ber deheninden bu nev-āyīn ğazel olsun Nābī yine yārāna hediye sūhanumdan	Ġazel/7	---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
13a	Dürri	Ağzın açamaz önce hicāb-ı dehenümünden Güller kızarur haclet-i vech-i hasenümünden	Dürri gibi biğ ' aşık-ı şūrīde aşammum Zencir-i hamum turra-i ' anber şikenümünden	Ġazel/5	---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Dürri-i Yek-Çeşm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
13a	Nābī	Aşhāb-ı tama' gerçi degüldür rāzı Bu kavle veli ki ki rāst bir miẓāndur İnşāf olunursa ehl-i idrāk olana Bī-dağdağa bir ğuruş tamām ihsāndur		Rubā' ī	---./---./---./-	Mecmuada "Nābī" başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Urfalı) Nābī'ye ait bir rubā' ī olduğu tespit edilmiştir.
13a	Nābī	Ġāretger-i şekībdür ümmīd-i vuşlatum Sermāye-sūz-ı şabr u sūkündür muḥabbetüm	Dil-ber dilinden açdı yine tāze bir zemīn Nābī bu şi' r-ile kılam turfe şan' atüm	Ġazel/6	---./---./---./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
13a	Reşid	Atduğ kemān-ı āh-ile tır-i du' āmuza Bulduğ felekde menzilin alduğ hevāmuza		Ġazel/1	---./---./---./-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Hüseyin) Reşid'e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
13b	Naẓīm	Resm-i cemāli ol ḥaṭ pergārvār çizdi Devr-i ruḥında fitne āḥir-kenār çizdi	Nokta döküp zamīrüm bildi o ḥāl ü ḥaṭla Reml-i dili Naẓīmā bir gül-' izār çizdi	Ġazel/7	---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Yahya) Naẓīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
13b	'Abdī	Mir'āta bakşaṅ ' aksūṅ-ile āftāb olur Ṭutsaṅ elūṅde cām-ı tehī pūr-şarāb olur	Böyle kalursa germī-i dil ' Abdīyā n'ola Sūz-ı nefesle lāne-i bülbul kebāb olur	Ġazel/5	---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Abdī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.

13b	Zülfî	Şevk-i ruhuyla bülbül-i gülbâr zâr olur Reşk-i lebûnle mîve-i gülnâr nâr olur	Zülfî-i haste-dil n'ola olsa şifâ-pezîr Gâhî devâ-yı 'illet-i bîmâr mâr olur	Ġazel/5	---/-.-/-.-/-.-	Yapılan araştırmalar sonucu Zülfî mahlasını kullanan bir şairin bilindiği tespit edilmiştir. Bu sebeple şiirin ona ait olduğu düşünülmüştür.
14a	Nâbî	O dil ki târ ola mir'ât-ı rû-nümâ dinmez Her âb-ı gîneye âyîne-i Ĥudâ dinmez	Egerçi zevkî gedâdan ziyâdedür ammâ Ĥarîş-i vaşla velî Nâbîyâ gedâ dinmez	Ġazel/5	.-./.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
14a	Nâbî	Olur mı sehv şarâbuñ hisâb-ı câmında Alup virenleri varken piyâle nâmında	Temekkûn eylemeden itdi Nâbîyâ pâymâl Zamânenün kimi gördümse iltizâmında	Ġazel/5	.-./.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
14a	Dürri	Tîr-i nigâhı sînemüzi deldi câna dek Geçdi ĥadeng-i ģamzesi tâ üstüñ'âna dek	Dürri sezâ ki ĥisset-i ebnâ-yı Rûmdan Erbâb-ı ma' rifet kaçâ Hindüstâna dek	Ġazel/5	---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada "Dürri" başlığı ile kaydedilen bu şiirin Dürri-i Yek-Çeşm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
14a	Nâbî	Hilâl-i 'ıyd kalmış ebr-i gevher-bârûñ altında Mişâl-i ģuş-ı meh-rüyân ĥam-ı destârûñ altında	Olur mı gevher-i 'irfân müyesser herkese Nâbî Ne mümkindür k'ola gencîne her divârûñ altında	Ġazel/7	---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada "Nâbî" başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
14b	Nâbî	Mizâc-ı nergis-i bîmâr-ı yâri biz bilürüz O haste-reng-i tüvânâ-şikârı biz bilürüz		Ġazel/1	.-./.../-.-/-.-	Mecmuada "Nâbî" başlığı ile kaydedilen bu beyitin (Urfalı) Nâbî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
14b	Nâbî	Senün neden haberün var firâş-ı naĥvetde Ĥırâş-ı cân u şeb-i intizârı biz bilürüz	Kemîn bahâne ile Nâbîyâ olur vîrân Binâ-yı va' de-i nâ-üstüvârı biz bilürüz	Ġazel/4	.-./.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
14b	Nâbî	Görmedüm râh-ı emîn terk-i recâdan ģayrı Bulmadum ĥışn-ı ĥaşîn şerm ü ĥayâdan ģayrı	Manşıb-ı dağdaĝa-fermây-ı ĥayâtun Nâbî Ġayrı maĥşûlî mı var bād-ı hevâdan ģayrı	Ġazel/5	.-./.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

14b	Nābī	Olmazsa da ne deŋlū icābetde medħali Miftāh-ı āh açar yine bāb-ı muḳaffeli	Nābī o bārgāha bulur zūdter vüṣūl Her kim düşerse rāh-ı ümīde tevekkeli	Ġazel/5		---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
14b	Lā-Edrī	Derdüm yeter devā bağa ger ehl-i derd isem Şevḳüm yeter kılāvuz-ı reh rehneverd isem	Düşmenlerümi ‘arşa-geh-i kārzārda Amāc-ı tır-i ta‘n iderüm ben de merd isem	Ġazel/6		---/-.-/-.-/-.-	Başlıksız olarak kaydedildiği ve mahlas beyti bulunmadığı için şairi tespit edilememiştir.
14b	Vāḳī‘	Vāḳī‘ ā ‘ālem-i rü’yāda o meh-ruḥsārı Ya‘ nī bir kerre çeken sīneye kem düş görmez		Müfred		..-/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin muhtelif mecmualarda Vāḳī‘ başlığı ile kaydedilmesi sebebiyle Vāḳī‘ mahlaslı bir şaire ait olduğu düşünülmüştür. Ancak Vāḳī‘ mahlaslı bir şair tespit edilememiştir.
15a	Ḳadrī	Çıkarduñ başa cānā bāliš-i zerkāra yüz virdün Ḳopardun fitneler yir yir ḥaṭ-ı jengāra yüz virdün	Elün ḳo sīne-i inṣāfa gel kim Ḳadrī zāra Begüm bir dest-būsun virmedün aġyāra yüz virdün	Ġazel/5		.---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Ayntablı) Ḳadrī’e ait olduğu tespit edilmiştir.
15a	Nābī	‘Aks-i lebi itdi çeşmümi kāse-i Cem Tāb-ı ruḥı āb-ı rüyum şebnem Ol serv-ḳad-i alaca-pūşun seyri İtdi nıgehüm naḳş-ı kemān-ı Rüstem		Rubā‘ī		--/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Rubā‘ī-i Nābī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Urfalı) Nābī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
15a	Şerīf	Yār urdı dāğ-ı tāze dilün köhne dāğına Gūyā ki bir filori ḳodı er çerāğına	İ‘cāz-ı ḥüsn-i rüzveşi gösterür Şerīf Yārün düşünce zūlf-i siyāhı yañağına	Ġazel/5		---/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Şerīf mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
15a	Fā’iz	Teşrīfün ile ḥānemi reşk-i İrem eyle Ağlatma beni iki gözüm gel kerem eyle	Ḳānūn-ı belāğatda yine naḳş-tırāz ol Ey ḥāme ḥoş-lehçe-i Fā’iz nağam eyle	Ġazel/5		--/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Edirneli) Fā’iz’e ait olduğu tespit edilmiştir.

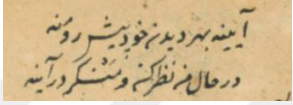
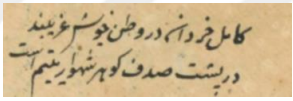
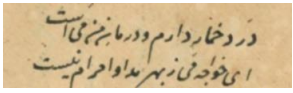
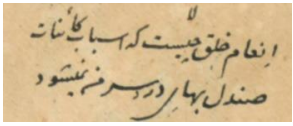
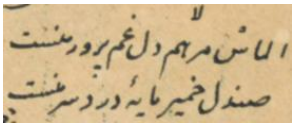
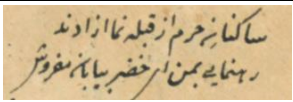
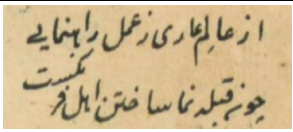
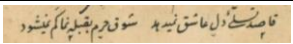
15a	Dürri	O şeb ki sâķī-ra' nâ yürür durur oturur Ayağ u şem' ü ahibbâ yürür durur oturur	Bilür mi şor harekât u sükûn u hayretini Egerçi Dürri-i şeydâ yürür durur oturur	Ėazel/5	.-./.../-./.-	Mecmuada “Dürri” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Dürri-i Yek-Çeşm’e ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
15a	‘Ėzim	Gerdün gibi tãli’üm vârunterdür Aĥvâl-i dilüm şimdi digergünterdür Bâlâter ise ġinâ-yı Ėaķ her ne ķadar Ol mertebe ihtiyâcum efzûnterdür		Rubâ‘ ĩ	--./.../---/-	Mecmuada “Rubâ‘ ĩ-i ‘Ėzim” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
15b	Nâ’ili	Reng-i ĥurşid-i şikestün gül-i ĥod-rüy gibi Nâz gül-ğonce-i ĥüsnünde nihân-büy gibi	Nigehün sâķī-sâġar-be-kef-i ĥûn-ı ciger Nâ’ili teşne-i maĥmûr-ı ķadeĥ-cüy gibi	Ėazel/5	..-/.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nâ’ili-i Ėadım’e ait olduğu tespit edilmiştir.
15b	Bahâyî	Ėırāsân olmasa gülden dil-i nâ-şaduĥ ey bülbül Neler eylerdi ĥâra âh-ı âteş-zaduĥ ey bülbül	Çekil sen daĥı küy-ı derde gülzâr-ı selâmetden Bahâyiveş çekildi ‘aşķ-ile çün aduĥ ey bülbül	Ėazel/5	.---/.../.../---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Bahâyî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
15b	Nażmî	Yaķar gülzârı gerçi âh-ı âteş-zaduĥ ey bülbül Derûn-ı verde te’şir eylemez feryaduĥ ey bülbül	Meger var ise taķlîd eyledün Nażmî-i şeydâya Senün kim nâliş olmış dâ’imâ mu‘taduĥ ey bülbül	Ėazel/5	.---/.../.../---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyh Mehmed) Nażmî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
15b	Bahâyî	‘Ėtâb-ı la’l-i nâbuĥdan göĥül pür-piç ü tâb olmaz Bilür kim kân-ı âteşden çıkan ĥançerde âb olmaz	Bahâyî her ne emr eylerse ol şâhenşeh-i devrân Ser-i teslim ĥâķ-i ‘aczen ġayrı cevâb olmaz	Ėazel/5	.---/.../.../---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Bahâyî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
16a	Râsiĥ	Bildüm o şûĥ-ı ‘âlemi kim bî-vefâ imiş Yolında âh u nâlelerüm hep hevâ imiş	Râsiĥ gözünde uçduğı besdür ĥayâl-i yâr Olmaz şikâr kimseye ol bir ĥümâ imiş	Ėazel/5	--./.-./.../-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Sofyalı) Râsiĥ’e ait olduğu tespit edilmiştir.

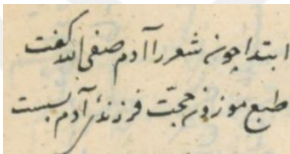
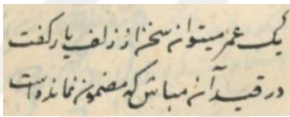
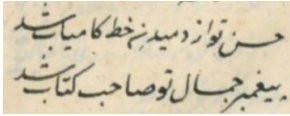
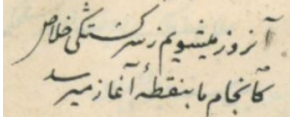
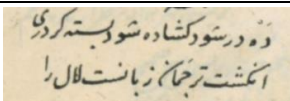
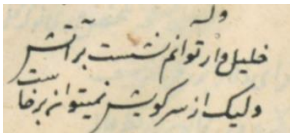
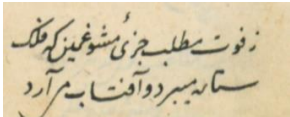
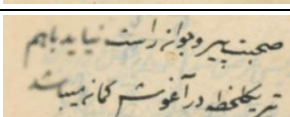
16a	Lā-Edrī	Bu devrde n'ider dem-i hayretdür bu ‘Ākıllere sermāye-i ‘ibretdür bu Nām-ı keremi anmağa yokdur ruḥṣat Yā Rab ne belādur ne muṣībetdür bu		Rubā‘ī		--./---/---/-	Mecmuada “Rubā‘ī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairi tespit edilememiştir.
16a	Rüşdī	Bī-ḳayd olan gedālara dünyā belā imiş Āzādelik cihānda ‘aceb hoş şafā imiş	Ben mübtelāyı terk idüp ağıyārı itdi yār Rüşdī o şūḫ bilmez idüm bī-vefā imiş	Ġazel/5		--./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Edirmeli) Rüşdī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
16a	Lā-Edrī	Nūr ola ḳubūr-ı küremā’-yı eslāf Kim anlar idi luṭfla ḳavm-i eṣrāf Erzāl ü aḥissā ile ṭoldı ‘ālem Ta‘bīrleri luṭf u seḫāya isrāf		Rubā‘ī		--./-./-./-./-	Mecmuada “Rubā‘ī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairi tespit edilememiştir.
16a	Lā-Edrī	Şöhrettedür ol mertebe-şān-ı ḥisset Yokdur keremün semine ḳat‘ā raġbet Fevt olmağla ehl-i ümīd oldı yetīm Luṭf u keremün rūḥına olsun raḥmet		Rubā‘ī		--./-./-./---/-	Mecmuada “Rubā‘ī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin şairi tespit edilememiştir.
16a	Sāmī	Pür-fitendür ġamze çeşm-i nīm-ḫābuḅdan senün Nıṣfı çıḳmış tıġ-i naḫvetdür ḳırābuḅdan senün	Neş’eyi evvel bulur Sāmī mey-i ġüftārdan Mevc urup reng-i tebessüm la‘l-i nābuḅdan senün	Ġazel/5		-.--/-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zāde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
16a	Sāmī	‘Ālem ġarībe nüṣḫa-i ‘ibret-nümā imiş Her nokṭası netīce-i şad-müdde‘ā imiş	Sāmī bu kār-ḫāne-i sīm-āb-esāsda İksire raġbet eylememek kīmiyā imiş	Ġazel/5		--./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zāde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
16b	Manṭıķī	‘Andelībün alma ey gül eşk-i çeşm-i pür-nemin Naḳş iden āb üzre naḳş itmiş güzellik ‘ālemin	Manṭıķinün ḳaddi dāl olsa hilālāsā n’ola Doġduġı gündən çeker çarḫuḅ kemān-ı Rüstemin	Ġazel/7		-.--/-./-./-./-./-	Mecmuada “Manṭıķī” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Manṭıķī (Ahmed Efendi)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
16b	Manṭıķī	‘İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i iḥtiyārumdan Şavulsun baḡa seng-i rāḥ olanlar reh-güzārumdan	Eküp toḫm-ı muḫabbet bār-ı miḫnet ḫāşıl İtmekdür Şorarsaḅ Manṭıķī bāġ-ı cihānda ḳıştzārumdan	Ġazel/8		.---/-./-./-./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Manṭıķī (Ahmed Efendi)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

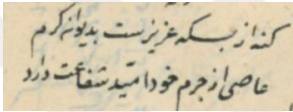
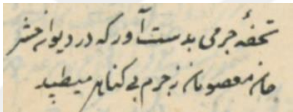
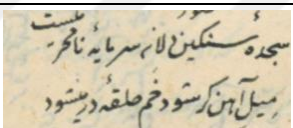
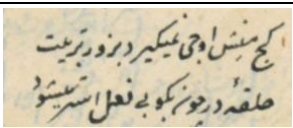
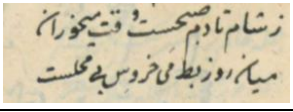
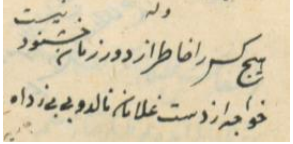
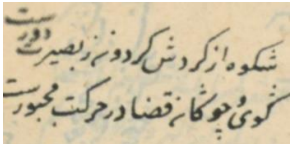
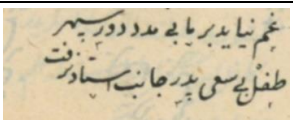
16b	Ṭaybī	Ġam naġme-i sūrūrda müdgām degül midür Dehrün tamām-ı sūr-ile mātem degül midür	Ṭaybī ümīd rahmet-i Raḥmānadur hemān Ol cümleden ‘ibādına erḥam degül midür	Ġazel/6	---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Ṭaybī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Ṭaybī (Mehmet Çelebi)’ye ait olduğu tespit edilmiştir .
16b	Enverī	Ẓikr ider vaşf-ı du‘āyı ḳadeḥi pīr-i muġān Varalum biz de du‘āsın alalum o pīrün		Ġazel/1	..-/-.../-.-/-.-	Mecmuada “Enverī” başlığı ile kaydedilen bu beytin Enverī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
17a	Rāmī (Mehmed Paşa)	Āzürde oldı nāleden ol nev-civānumuz Yansun Īlāḥī’āteşe āh u fiġānumuz	Yandux ḳad-i ḥamīde ile nār-ı ḥasrete Pervāne didi Rāmī görenler kemānumuz	Ġazel/10	---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Rāmī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Rāmī (Mehmed Paşa)’ya ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
17a	Rāmī (Mehmed Paşa)	Zebān-dırāzlık itme ḥabābına cāmuḡ Doḡunma didesine zāhid[ā] mey-āşāmuḡ	Raḳībi tūṭī-i gūyā-yı bezm-i üns ideli Nigāh-ı ḥasretümüzdür ḥamāme-i bāmuḡ	Ġazel/6	.-.-/.../-.-/-.-	Bu şiir, mecmuanın 6b numaralı sayfasına da “Rāmī” başlığı ile kaydedilmiştir. Şiirin Rāmī (Mehmed Paşa)’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
17a	Şāḳīb	Dil-i meksūr-ı yārān nāle-senc-i inkisār olmaz Şadā-yı çīnī-i işkeste her dem āşikār olmaz	Yanup yaḳılmağa ḥāl-i dil-i sūzānuḡı Şāḳīb Saḡa künc-i miḡende şem‘ gibi [bir] ḡam-gūsār olmaz	Ġazel/5	.-.-/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Şāḳīb” başlığı ile kaydedilen gazelin (Kâtib-zāde) Şāḳīb’a ait olduğu tespit edilmiştir.
17a	Faşīḡ	Ey mazḡar-ı levlākveşe nerm ü dürüşť Fermānda ins ü cān u peydā vü nüḡüft Muḡtaş bilürüm zātuḡa fetḡ u retḡ Kim ḡarḡ idüp itdün yine eflāk-ı dürüst		Rubā‘ī	---/-.-/-.-/-.-	Mecmuada “Rubā‘ī-i Faşīḡ” başlığı ile kaydedilen şiirin Faşīḡ (Ahmed Dede)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
17b	Naẓīm	Çıkınca pīreheninden o sīne deryāda Şadef ḡarām ola dürr-i şemīne deryāda	Naẓīm ṭab‘um olup āşinā-yı baḡr-ı sūḡan Muvaffaḡ oldı bu tāze zemīne deryāda	Ġazel/7	.-.-/.../-.-/-.-	Mecmuada “Naẓīm Çelebi” başlığı ile kaydedilen gazelin (Yahyā) Naẓīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.

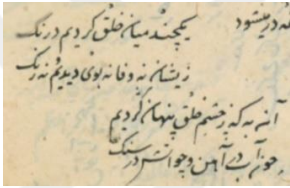
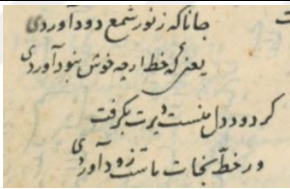
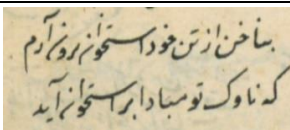
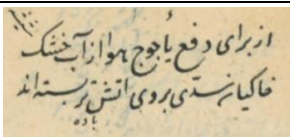
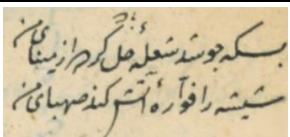
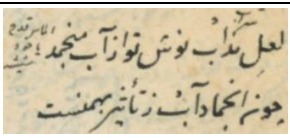
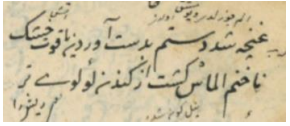
17b	Sāmī	Bezm-i pāk-i hüsne ziverdür o zülf ü hāl ü ruḥ Dūd-ı ‘anber micmer-i zerdür o zülf ü hāl ü ruḥ	Süz-ı ḥasret merdüm-i çeşmi perîşân-ḥ’âb ider Tâ ki zîb-i rüy-ı dil-berdür o zülf ü hāl ü ruḥ	Ġazel/6		---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemîni-zâde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
17b	Nābī	Olduḡsa ne ġam pest mişāl-i sâye Şad şükr ki ḥurşidleyüz hem-pâye İllâ gibi ḥarf-i sine-çâküz ammâ Dil bağlamazuz meger ki müsteşnâya		Rubā‘î		--./---/---/---	Mecmuada “Rubā‘î” başlığı ile kaydedilen şiirin (Urfalı) Nābī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
17b	Sāmī	Cüş-i eşke dil-i pür-ḥün bir mecrâ iki Ḥayf kim fülk-i güher-meşḥün bir deryâ iki	Bir gerekdür ârzü ḥâtırda ger Ḥaḡ-cüy isen Sāmîyâ olmaz dil-i meftûn bir sevdâ iki	Ġazel/8		---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemîni-zâde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
18a	Nābī	Zîb-i güş itmege âvâz-ı niyâzuḡ cüşin Bâb-ı erbâb-ı kerem ḥalkaveş açmış güşin	Böyle cüş itmeyicek ma‘ nâ-yı şâf ey Nābī Atmasun ḥum-ı devât-ı şu‘ arâ ser-püşin	Ġazel/9		---/---/---/---	Mecmuada “Nābī” başlığı ile kaydedilen şiirin (Urfalı) Nābī’ye ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
18a	Râşid	İsteyen bezm-i meyûḡ cilve-i nüş-â-nüşin Ser-be-mühr eylemesün kîse-i naḡd-i hüşin	Râşidâ nazm-ı selisünḡde ḥurûş-ı ma‘ nâ Neşvenünḡ bâdede aḡdurdı nihânî cüşin	Ġazel/7		---/---/---/---	Mecmuada “Râşid” başlığı ile kaydedilen şiirin (Vak’anüvis) Râşid’e ait olduğu tespit edilmiştir.
18a	Vehbî (Seyyid)	Güş-ı zîb itmege nîsân-ı ‘aṡanuḡ cüşin Açar erbâb-ı emânî şadefâsâ güşin	Nazm-ı Nâbîde ḥurûş-ı neşe ‘ât-ı ma‘ nâ Vehbîyâ bezmünḡ unutturdı mey-i pür-cüşin	Ġazel/9		---/---/---/---	Mecmuada “Vehbî” başlığı ile kaydedilen gazelin Seyyid Vehbî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
18b	Nesîb	Bir füsündür ki alur siḡr ile ḥalkuḡ hüşin Ḥırz-ı cân şanma fenânuḡ direm-i menḡşin	Dem-i üstâd-ile kūyında olur ḥâme Nesîb Açamaz ney nefes almasa leb-i ḥâmüşin	Ġazel/9		---/---/---/---	Mecmuada “Nesîb” başlığı ile kaydedilen şiirin Nesîb Dede’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
18b	Vesîm	Ġamze-i dil-siyehünḡ kim niçe kanı vardur Elde Behrâm gibi tiġ ü kemânı vardur	Bu ḡadar gevher-i nâ-süfte nedür sende Vesîm Dilünḡ bir niçe gencine ü kânı vardur	Ġazel/7		---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Vesîm mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.

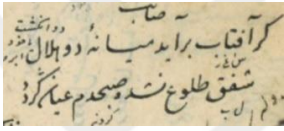
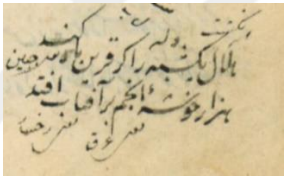
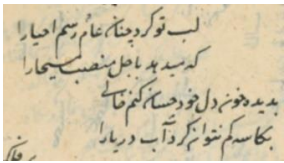
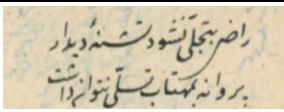
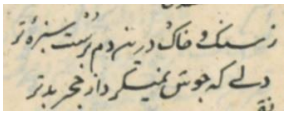
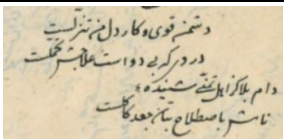
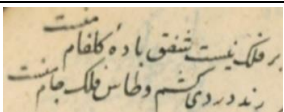
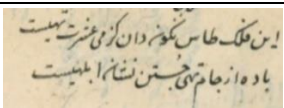
18b	Vesīm	Eşküm varak-ı ‘arız-ı cānāna düşürdüm Efsūs o demi muşhaf-ı ‘Oşmāna düşürdüm	Ĥod-kāmī ü ser-geşteġ-i ġamla Vesīmā Vaşl ister iken rāhumı hicrāna düşürdüm	Ġazel/7		--./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
18b	Vehbī	Murg-ı nazarum çeşm-i füsün-sāza düşürdüm Kebk-i dili ser-pençe-i şehbāza düşürdüm	Geşt eyler iken levḥa-i āmed-şuda Vehbī Hem-seng-i güher bir sülḥan-sāza düşürdüm	Ġazel/6		--./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Vehbī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
19a	Nā’ili	Biz ki ḥumm-ı şarāb der-baġalüz Zerre-i āftāb der-baġalüz	Nā’ili ḳa’r-ı baḥr-ı ma’ nāda Şadeḳ-i dürr-i nāb der-baġalüz	Ġazel/6		..--./-./-./-	Mecmuada “Nā’ili” başlığı ile kaydedilen gazelin Nā’ili-i Qadīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
19a	‘Abdurrahmān Efendi	Biz ne āteş ne āb der-baġalüz Güher-i āb u tāb der-baġalüz	Dide pür-ḥün cigerde āteş-i ‘aşḳ Mey be-sāġar kebāb der-baġalüz	Ġazel/7		..--./-./-./-	Mecmuada “Nāzire-i İmām-ı Evvel” başlığı ile kaydedilen ve mahlas beyti bulunmayan bu gazelin ‘Abdurrahmān Efendi’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
19a	Vesīm	Rind-i ‘aşḳuz şarāb der-baġalüz Kāse-i āftāb der-baġalüz	Vaşf-ı ḥāl ü ḥaṭ-ı ruḥıyla Vesīm Ḥāme ber-kef kitāb der-baġalüz	Ġazel/6		..--./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
19b	Kelīm (Seyyid Mūsā)	Tā ki ḥurşid-i ḥayāl-i yāra me’vādur nigāḥ Hem-ser olursa ‘amūd-ı şubḥa ber-cādur nigāḥ	Gör çemenzār-ı ḥayāl-i ḥaṭṭuṇa yārūḡ Kelīm Eşkdür cūy-ı firāvān serv-i bālādur nigāḥ	Ġazel/9		-.--./-./-./-./-	Mecmuada “Kelīm” başlığı ile kaydedilen şiirin Kelīm (Seyyid Mūsā)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
19b	Vesīm	Bāġ-ı ḥüsne nūrdan bir serv-i bālādur nigāḥ Sünbül-i sır-āb-ı gülzār-ı temāşādur nigāḥ	Heşt cennetden nişāndur heşt beytüm ey Vesīm Mısrā’-ı ber-ceste-i elfāza ma’ nādur nigāḥ	Ġazel/8		-.--./-./-./-./-	Mecmuada “Vesīm” başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Abbas) Vesīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.

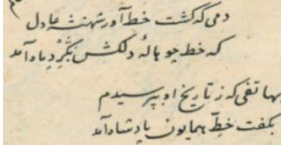
19b	Vesīm	Şevk-i lebūnle şermden gül eriyüp gül-āb olur Tāb-ı ruḥuṅla sūzdan bülbül-i dil kebāb olur		Maṭlaʿ		...-/...-/...-/...-/...	Mecmuada “Vesīm” başlığı ile kaydedilen bu beytin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
19b	Farsça						Farsça bir şiirdir.

20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.

20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.

20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20a	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.

20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.
20b	Farsça						Farsça bir şiirdir.

21a-23a	Nābī	‘Arz-ı hāl itdi şeh-i ‘āleme erkān-ı ḥašem K’ey shehshāh-ı hümāyūn-ḳādem-i mesned-i Cem	‘Ahdi mümted ola ber-ṭıbḳ-ı ricāl-i eflāk ‘Ömri efzūn ola ber-vefḳ-i murād-ı ‘ālem	Ḳaşıde/ 106	..-/-.../-.../-..	Mecmuada başlıksız ve mahlas beyti olmadan kaydedilen bu kasidenin 7. beytinde yer alan “münif” kelimesinin ve 106. beytinde yer alan “ahdi” kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple işaretlenmiştir. Ancak şiirin Nābī’ye ait bir kaside olduğu tespit edilmiştir.
23a	Nābī (Farsça)					Farsça bir şiirdir.
23b	Nedīm	Rū siyehdür sürme-çeşm-i nīm-ḥābuḡdan senüḡ Şerm ider reng-i tebessüm la‘l-i nābuḡdan senüḡ	Çeh degül sīb-i zenaḥdānında yir ḳalmış Nedīm Zahm-ı engüşt-i nigāh-ı intihābuḡdan senüḡ	Ġazel/6	..-/-.../-.../-..	Mecmuada“Nedīm” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Nedīm (Ahmed)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
23b	Nedīm	Nerm-ten dil-berlerüḡ āzārı da şirīn olur Lezzetüḡ telḡ eylemez çin-i cebīn pālūdenüḡ		Ġazel/1	..-/-.../-.../-..	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Nedīm (Ahmed)’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
23b	Nedīm	‘Āḳıbet göḡlüm esīr itdüḡ o gīsūlarla sen Hey ne cādūsun ki āteş baḡladuḡ mūlarla sen	Bü’l-‘aceb ‘ayyār-ı efsūn-gersūn ey kılḳ-i Nedīm Çok ṭabī‘at ser-ḡoş eylersūn bu dārūlarla sen	Ġazel/8	..-/-.../-.../-..	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedīm (Ahmed)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
23b	Nedīm	Ey ḳaşı yā yüzüḡ beri dönmez misūn daḡı Ey ḡurre-i ümīd görüñmez misūn daḡı	Dil-berle mācerāḡı yeter şaḳladuḡ Nedīm Naḳl eyleyüp birāz da öḡünmez misūn daḡı	Ġazel/5	..-/-.../-.../-..	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedīm (Ahmed)’e ait olduğu tespit edilmiştir.

24a	Nedim	Dehānı h̄asreti h̄ušk itmedük dehān mı k̄odı Miyānı miḥneti ḥam k̄ılmaduḥ miyān mı k̄odı	Nedim ḥaḫ bu ki bender-geh-i belāḡatda Ḳumāş-ı naẓm-ı terūḡ gezmedük dükān mı k̄odı	Ġazel/6		.-./.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedim (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24a	Nedim	Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi Āh [o] şahbā şatıcı 'aḳl alıcı kâfir kıızı	Var mıdur bilmem Nedimā bir daḫı onuḡ gibi Din ü dil ḥaşmı riyā cellādı taḫvā ḥırsızı	Ġazel/5		.-./.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedim (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24a	Nedim	Ḳaşların bālāda seyr it ruḥların gör zırde Gülsitān-ı ḥuldı seyr it sāye-i şemşirde	Toz ḳoparur gör Nedimā sen de Nāmī Ḥān daḫı Güy u çevgān oynadursa 'arşa-i tanzırde	Ġazel/5		.-./.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedim (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24a	Nedim	Ḥaṭṭ-ı sebz olmuş bedid ol gerden-i kâfurdan Ey 'aceb çıḳmış zümürüd ma'den-i billurdan	Nā-tüvānum şöyle kim mecrūḥ olur cismüm Nedim Geçse zir-i sāye-i müjgān-ı çeşm-i mürdan	Ġazel/7		.-./.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedim (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24b	Nedim	Ḥasteliklerden amān görmeye çeşm-i siyehūḡ Mümiyā bulmaya 'ālemd e şikest-i külehūḡ	Sende ey kil-k-i Nedimā ne bu sūz-ı taḳrīr Küçe-i ḥāne-i āyine midür şāh-rehūḡ	Ġazel/5		..-/.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedim (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24b	Vesim	Bakmaz oldu dil-i mecrūḥuma çeşm-i siyehūḡ Rişte-i ülfeti kesdi gibi tiḡ-i nigeḥūḡ	Şeref-i şoḥbet-i dildārı ümid itme Vesim Hem-nişini ola mümkün mi gedā pādīşehūḡ	Ġazel/5		..-/.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesim'e ait olduğu tespit edilmiştir.
24b	Sami	Olursa kişver-i ḥüsnünde ger yaşaḡ-ı nigāḥ Ḥayāl-i dideye gelmez yine ferāḡ-ı nigāḥ	Taşavvur-ı ruḥ-ı rengin-i yārdur Sāmī Gül-i şüküfte-i gül-bün-tırāz-ı bağ-ı nigāḥ	Ġazel/5		.-./.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zāde) Sāmī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
24b	Sami	Reng-i rüyunla olup mütteḥid eczā-yı nigāḥ Şüret-i şu'le-pezir oldu heyülā-yı nigāḥ	Şanma kim ber-zede-ruḥsārdur ol meh Sāmī Cā-be-cā zāhir olur naḳş-ı teh-i pāy-ı nigāḥ	Ġazel/9		..-/.../-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zāde Mustafa) Sāmī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

25a	Yahyā (Şeyhülislâm)	Ne meclisler kûrılmışdır ne sāgarlar sürilmişdür Muḥabbet bâdesine beñzer olmaz hep görilmişdür	Dil-i meyyāl o servün ḥāk-i pâyında qarār itmiş Bulandı bir zamān Yahyā hele şimdi durılmışdır	Ġazel/5	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Yahyā Efendi” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyā’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
25a	Vesīm	Sirişk-i nîl-gün kim fikr-i la’ lûnle durılmışdır O seyl-âb sehimğın üzre cısr-i ten kûrılmışdır	Şaķın kaşr-ı ḥitāna saḥt-ı tekye kılma ‘ âlemde Vesīmā bu binā bünyād-ı süst üzre kûrılmışdır	Ġazel/8	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Seyyid Vesīm” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Abbas) Vesīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
25a	Zātī	Bir melek yüzlüye dil şem‘ini yandurdum yine Ben beni pervāneveş odlara yandurdum yine	Oқudum la‘l-i leb-i yār üzre bir şîrîn ġazel Ehl-i zevķün Zāṭyā ağızın şulandurdum yine	Ġazel/5	---/.---/.---/.---	Mecmuada kaydedilen “Zātī” başlığından gazelin Zātī’ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan incelemeler sonucu bu bilgi doğrulanmıştır.
25a	Vechī	Gönlümi şevkiyle bir meh-rüya yandurdum yine Ḥufte iken nücmün şem‘in uyandurdum yine	Görinen ḥınnā degüldür ellerinde Vecḥyā Kanlı yaşumla anı sürḥa boyandurdum yine	Ġazel/4	---/.---/.---/.---	Mecmuada “Vechī” başlığı ile kaydedilen gazelin (Gelibolulu) Vechī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
25a	Mānī	Ṭutuşdı bir kul oğlınun ruḥ-ı zībāsına dünyā Ocaқdan böyle yalıñ yüzlü çoқdan olmadı peydā		Matla‘	.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Mānī’ye ait bir matla‘ olduğu tespit edilmiştir.
25b	Şabrī	Muḥabbet kûhına ser-cüş-ı deryā-yı belā dirler Anuñ Ferḥādına seyli ḥūr-ı mevc-i fenā dirler	Ne mümkün zabṭ olunmak pend-i pîr-i ‘ aql-ile Şabrī Dil-i āvāreye dīvāne-i ser-der-hevā dirler	Ġazel/5	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Şerīf Şabrī” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Şabrī-i Şākir’e ait olduğu tespit edilmiştir.
25b	Yahyā (Şeyhülislâm)	Lisān-ı ehl-i dilde ‘ aşka gülzār-ı belā dirler Civānuñ kāmēt-i mevzūnına naḥl-i cefā dirler	Ḥalāş olmaya gibi ‘ aşk elinden bir zamān Yahyā Yine bî-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler	Ġazel/5	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Yahyā Efendi” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyā’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
25b	Şabrī	Ne bezmün şem‘isün pervāne-i bî-ṭākatün kimdür Ne bircik māḥsün pertev-perest ṭal‘atün kimdür	Maķāmın bilseñ ehl-i şevķden kim tutdı Şabrīnün ‘ Aceb şimdi terennüm-rîz bezm-i midḥatun kimdür	Ġazel/5	.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Şabrī” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Şabrī-i Şākir’e ait olduğu tespit edilmiştir.

25b	Şabrî	Niyâz-ı nâme-i dil yâra bî-zebân okunur Okunsa ger o perî meclise nihân okunur	Bizümle şulha boyun virdi çarh ey Şabrî Şadâ-yı şîşe degül nâme-i emân okunur	Ėazel/5		..-/.../..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Şabrî-i Şâkir’e ait olduğu tespit edilmiştir.
25b	Ehlî	Sen bizüm kanumuza biz lebûje şuşamışsuz Demidür cür‘ a gibi sâķi hemân aç içelüm		Müfred		..-/.../..-/..-	Mecmuada “Ehlî” başlığı ile kaydedilen beytin, şairinin kimliği tespit edilememiştir.
25b	Maķâlî	Kime varup derûnum derdinüň dermânını şorsam Helâküm ķaşdına ol dem şunar bir kâse-i pür-sem	Maķâlî başumı top eyleyüp meydân-ı ‘ aşķında Şorarlarsa eger ķevĖân-ı zülfinde diyem Ėüyem	Ėazel/5		.../.../.../...	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Maķâlî mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
25b	Behişti	Her řadlıĖın âĖiri řanma Ėama irmez Fevt itme Ėöňül furřatı kim dem deme irmez		Ėazel/1		--/..-/..-/..-	Mecmuada “Behişti” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Ramazan) Behişti’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
25b	Emrî	Ėalemüm derd-i derûn yazmada giryân oldu Ėarfler gelmedi bir yire perîşân oldu		Ėıt‘ a/1		..-/.../..-/..-	Mecmuada “Emrî” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrî’ye ait bir kıt‘adan alındığı tespit edilmiştir.
26a	Bâķî	Deryâ-yı ağzar oldu ķemen mevc urup yatur Rûy-ı zemîni faşl-ı bahâr itdi yem yeşil		Ėazel/1		--/..-/..-/..-	Mecmuada “Bâķî” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Mahmud Abdülbâķî) Bâķî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Fevrî	Dâğlar yaķdı sîneme dil-ber Her birisi birer filori değer		Ėazel/1		..-/..-/..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Fevrî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.

26a	Şabrî	Hâne-i şabrî harâb itdi o reftâr o revîş Aldı dil kal' asını pâdişâhum bu yürüyüş Seni taşra çıkarınca çıka yazdı cânım Hây sultân-ı kerem-pîşe çıkışmaz bu çıkış		Kıt' a/2		..-/-.../-.../-..	Mecmuada “Kıt' a” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Şabrî-i Şâkir'e ait olduğu tespit edilmiştir.
26a	Emrî	Çünkü bir ' âşık dağı istersün ey meh kendüğe Gamze-i cellâduğa emr it iki bişün beni		Kıt' a/1		..-/-.../-.../-..	Mecmuada “Emrî” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrî'ye ait bir kıt'adan alındığı tespit edilmiştir.
26a	Maķālî	Delindi nâyveş dil anma hâlin çeşm-i giryânun Gör e sen de beni âhîr neye döndürdi hicrânun		Maţla'		.../-.../-.../-...	Mecmuada “Maķālî” başlığı ile kaydedilen bu beytin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
26a	Selmân	Çeşmeler aķsa n'ola bu dide-i nemnâkdan Başuma yağmur gibi yağar belâ eflâkdan		Maţla'		..-/-.../-.../-..	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin Selmân mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu belirlenmiştir. Ancak şairin kimliği hakkında bilgi sahibi olunamamıştır.
26a	Necâtî	Zâhid iderse cennet-i kūy-ı ģabîbi terk Bî'llâhi mâni' olma ķo gitsün cehennem		Ėazel/1		.../-.../-.../-..	Mecmuada “Necâtî” başlığı ile kaydedilen bu beytin Necâtî Bey'e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Fevrî	Şorarsağ raģm idüp cânâ ģam-ı râz-ı nihânundan Uşandum Ėaķ bilür baģr-i lebünle tatlu cânumdan		Ėazel/1		.../-.../-.../-...	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Ahmed) Fevrî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Fevrî		Muţavvel kışşadur sūzın kime yansun dil-i Fevrî Yanar her kim işitse bir kelâm-ı muţaşar benden	Ėazel/1		.../-.../-.../-...	Fevrî mahlasından hareketle bu beytin (Ahmed) Fevrî'ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.

26a	Zātī	Atı tokındı düşdüm didi o şehsüvārum Bu dağı bir düşüşdür haẕẕ eyle hey fütāde		Ġazel/1		--/-/--/-/--	Mecmuada “Zātī” başlığı ile kaydedilen bu beytin Zātī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Raḥmī	Ḥāk-i kūyun içre eşk-i çeşmüm ey Yūsuf-cemāl Mısr içinde fi’l-meşel ‘aynī olupdur baḥr-ı Nīl	Āstānuḡ Cennetü’l-Me’vādur ey hūrī-likā Kāmetüḡ Ṭübādur anda leblerüḡdür selsebīl	Ġazel/2		.-./-.-./-.-./-.-	Mecmuada “Raḥmī” başlığı ile kaydedilen bu beyitlerin (Bursalı) Raḥmī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	‘Ālī (Gelibolulu)	Gel ‘Irāk u ‘Arabda tūtma maḳām Umma andan şaḳın qarār u beḳā Bu cihān bir ḥarābe menzildür Ḳondı göçdi hezār mīr livā Mā’-i cārīdeki ḥabābāsā Niçe biḡ çetri kıldı nā-peydā Ḥāk-i Bağdāda zeyn olan şeceri Naḥl-i ḥurmā şanur gören ammā Tūḡlardur ki ḳaldı menzilde Çekilüp gitdi leşker-i ḥulefā		Ḳıṭ‘a/5		..-./-.-./..-	Mecmuada “‘Ālī Efendi” başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Gelibolulu) ‘Ālī’ye ait bir kıt‘a olduğu tespit edilmiştir.
26a	Raḥmī	Güneş ruḥsāruḡnūḡ nārını ey meh nūra beḡzetzdüm Ḥaṭuḡ evvel bahāra qarşu çıḳmış mūra beḡzetzdüm		Ġazel/1		.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Raḥmī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Bursalı) Raḥmī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Emrī	Muḥabbet şāhbāzınuḡ yuvasıdur benüm başum Görinen āşiyānında ḳanadı ucıdur ḳaşum		Ġazel/1		.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Emrī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Emrī	Levh-i dilde yazmaḡa taşvīrūḡı naḳḳāş-ı ‘aşḳ Çeşm-i pūr-ḥūnum devāt-ı sūrḡ ü müjḡān kıl ḳalem		Ġazel/1		.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Mecmuada “Emrī” başlığı ile kaydedilen bu beytin (Emrullah) Emrī’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.

26a	Rahmî	Tenümde reglerüm bu cism-i pür-efkâra şarmaşmış Şararmış şarmaşıklardur qurı dīvāra şarmaşmış	Çemende yâsemenle servi ey gül-ruḥ görüp şandum Biri birine ḥasretle iki bî-çāre şarmaşmış	Ġazel/2		.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Raḥmî” başlığı ile kaydedilen bu beyitlerin (Bursalı) Raḥmî’ye ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
26a	Rāmî Abdurrahmân	Ḥayāl-i la‘l-i nābuḡ cām-ı çeşm-i terde ḳalmışdur Ḥumār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluḡ serde ḳalmışdur	Mücevher tāk-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmî Niçe şāh-ı cihānuḡ çeşmi ol efserde ḳalmışdur	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Ramî Paşa” başlığı ile kaydedilen şiirin Rāmî (Abdurrahmân)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
26b	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Olur gül gül kaçan seftâ/ülār alsam ‘izārından Bu bâḡuḡ mîvesi evvel irişürmiş bahārından	Yatur deşt-i belāda tāk-ı ḡamdan teşne-leb Yahyâ İçürmez mi o ḥünî daḡı tîḡ-i ābdārından	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mecmuada “Yahyâ Efendi” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyâ’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
26b	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Yaklaşdı diyü ḡattını geçme o güzelden Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden	Yārūḡ ki miyānındadır ol ḡançer-i ḡaddār Şimden girü Yahyâ geçemezsin sen o belden	Ġazel/5		--./--./--./--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyâ’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
26b	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Bakmaz yüzüme dīde-i ḡün-bārı ne bilsün Gelmez yanuma eyledüğüm zārı ne bilsün	Yahyâ ṭotalum eyler eşer yāra ḡubārūḡ Ol mest-i mey-i nāz bu esrārı ne bilsün	Ġazel/5		--./--./--./--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyâ’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
26b	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Ol māk-likā zūlf-i siyehkārını çözdü Şan Çin ü Ḥıṭā tāciridür bārını çözdü	Yahyâ diledi şarıla aḡa kemerāsā Ol kāfir-i bed-kîş ki zūnnārını çözdü	Ġazel/5		--./--./--./--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyâ’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
26b	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Açılmayınca ḡönüller bahārdan ne biter Bu şiddet üze olan rüzḡārdan ne biter	İderse merhem-i luṭṭın dirîḡ o şeh Yahyâ Belālu ‘āşıkā cism-i fiḡārdan ne biter	Ġazel/5		.-./---/.-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyâ’ya ait olduğu tespit edilmiştir.

26b	Yahyā (Şeyhülislâm)	Meykede şadrında bulunmazsa yir Hüm dibi mey-hâne bucağı yeter	Cānumuza itnese Yahyā cefā İki ‘adū biri birinden beter	Ġazel/5	--/-/--/-/-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Şeyhülislâm) Yahyā’ya ait olduğu tespit edilmiştir.
27a	Veysi	Hālet-i vuşlat-ı dil-ber ne ‘aceb berler olur Ādemün ‘aqlı gider zevk ü şafādan yer olur	Def‘ iderler oturup bir yire hicrān elemün Mey olur sāgar olur Veysi-i ğam-perver olur	Ġazel/5	..-/..--/..--/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Veysi (Üveys)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27a	Hüdāyī	Rām olur ‘āşıkā meclisde o hūnī ber olur Dem-i vuşlatda niçe cān virecek yirler olur	Ey Hüdāyī şıkılup yār ‘arağ-rīz olsa Mīve-i bāğ-ı vişālī dağı nāzikter olur	Ġazel/5	..-/..--/..--/..-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Hüdāyī mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği belirlenememiştir.
27a	Riyāzī	Hāy u hūyda ‘aşk-ile hūşyār eger mestāne hep Zāhid-i hālvat-nişin ü sākīn-i mey-hāne hep	Ey Riyāzī yine icād eyledüm bir tarz-ı hāş N’ola teklif-i nazīre eylesem yārāna hep	Ġazel/8	..--/-/--/-/--/-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Mehmed) Riyāzī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27a	Hāletī	Anuñ-içün varmaz oldum meclis-i rindāna hep Korkarum rāz-ı dilüm fāş eyleyüm mestāna hep	Hātırıñ hoş tut elem çekme günāhuñ ‘afv ider Söylerüz ey Hāletī ol hüsrev-i hūbāna hep	Ġazel/5	..--/-/--/-/--/-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Azmi-zāde) Hāletī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27a	Rāmī (Mehmed Paşa)	Merdüm-i dīde-i giryānda hayāl-i ruḥ-ı yār Gūyiyā sāhil-i deryāda bebek boğçasıdur		Müfred	..-/..--/..--/..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin muhtelif mecmualarda Rāmī Mehmed Paşa’ya ait olduğu bilgisi kayıtlıdır. Ancak şairin dīvānında bu beyit tespit edilememiştir.

27a	Şalāhī	Şīşe-i çeşmümde eşküm seyr iden mānend-i mül Kūze-i billūr içinde şandılar bir dāne gül		Matla ^c		-.--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada Şalāhī başlığıyla kaydedilen bu beytin şairinin kimliği tespit edilememiştir.
27b	Ĥāletī	Firākıyla ġubār-ālūdedür āyīne-i cānum Benüm ĥālüm mükedder olduğın bilmez mi cānānum	Ġubār-ı ĥaṭṭı sevdāsıyla vardum kūyına ammā Beni güldürmedi ey Ĥāletī ol verd-i ĥandānum	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Azmi-zāde) Ĥāletī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27b	Ĥāletī	Açıldı nergisāsā maḳdemünle dīde-i cānum Ne yeller esdi āyā bilsem ey gül-berg-i ĥandānum	‘İzār-ı yār vaşfin Ĥāletī şol deṅlū yazdı kim Olupdur ġayret-i evrāk-ı gül evrāk-ı dīvānum	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Azmi-zāde) Ĥāletī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27b	Nādīrī	Aḥker-i āteş-i rūyuṅdur o la ^c lūṅdeki ĥāl Kī düşüp çeşme-i āb içre kızarmış fi’l-ĥāl	Ķalemün Nādīrīyā şem ^c -i ziyā-küsterdür Dūdı ĥaṭ nūrı sūḥan olsa fetili n’ola nāl	Ġazel/5		..--/..--/..--/..--	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Ganī-zāde) Nādīrī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27b	Hūdāyī	Cān istese cānāne dime virmezem anı Bī-minnet alur yoḥsa ecel virmez emānı	Olmaz ĥaṭ-ı yāḳūt-ı lebün gibi şafā-baḥş Taşvīr yazar ise n’ola cān virmeze Mānī	Ġazel/2		---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız ve mahlas beyti olmadan kaydedilen bu şiirin Hūdāyī-i Ḳadīm’e ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
27b	Semā ^c ī	Hem-demüz biz fiḡān-ile ney ile Dem ü laḥmuz kebāb ile mey ile		Matla ^c		..--/..--/..--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Hasan) Semā ^c ī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27b	Ĥayālī	Mey ayaḡa binmiş gezer peymāneden peymāneye Düşmiş lebün sevdāsına mey-ĥāneden mey-ĥāneye	Pīr-i ĥarābātun sözi çıḳdı Ĥayālī gerçege Zāhid gibi şalmaz bizi efsāneden efsāneye	Ġazel/5		---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Vardarlı) Ĥayālī Bey’e ait olduğu tespit edilmiştir.

27b	Lā-Edrī	Ḥabāb-ı mey görünmez gözlere cism-i laṭīf oldu Mey-i engürü tenhāca şıkar ‘ālem zarīf oldu		Maṭla‘		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin şairi tespit edilememiştir.
27b	Şānī‘ī	Emicek la‘l-i şafā-baḥşuṅı dil-i ḥürrem olur Bir ḳadeḥ mey-ile kişi pādīşāh-ı ‘ālem olur		Maṭla‘		-.--/.--/.--/.--	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mahmud) Şānī‘ī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
27b	Tiġī	Yıkar bir ayaġ-ile ‘ālemi bilmem ne ḥikmet var Şarāb-ı telḥ-ile sākīde beṅzer acı ḳuvvet var		Maṭla‘		.---/.---/.---/.---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin (Mehmed) Tiġī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28a	İbn Kemāl	Ey şabā başladı serd olmaġa müşġin nefesüṅ Zülfī şevḳinden anuṅ gitdi meger kim hevesüṅ	Gül ruḥuṅ yādı ile düşdi ġama bülbül-i dil Ḥoş nefes olduġıçün çekdi belāsın ḳafesüṅ	Ġazel/5		..-/.-..-/.-..-	Mecmuada “Lā bin Kemāl Paşa” başlığı ile kaydedilen bu gazelin İbn Kemāl (Kemāl Paşa-zāde)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
28a	Belīġī	Şol ḳadar pür yaradur cismüm görünmez yaradan Yaradan ḥalk eylemiş ġüyā vücūdum Yaradan	Rāzī ol sen de yeme ‘ālemde ferdā ġuşşasın Ey Belīġī rızḳuṅı elbette virür Yaradan	Ġazel/5		-.--/.---/.--/.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin 16. yüzyıl şairi Belīġī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28a	Fuzūlī	Muşḥaf dimek ḥaṭādur ser-şafḥa-i cemāle Bu bir kitābī sözdür fehmi iden ehl-i ḥāle	Resm-i vefā Fuzūlī sende kemāle yetmiş Ḥoş kāmīl-i zamānsun aḥsent bu kemāle	Ġazel/5		--/.-..-/.-..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Baġdatlı) Fuzūlī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28a	Nev‘ī	Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı Ölümümdür benüm aġyār-ile görmek yāri	Ey ṭabīb-i dil ü cān ḳo lebüṅ öpsün Nev‘ī Men‘ iderler mi şudan ḥiç ölecek bīmārı	Ġazel/5		..-/.-..-/.-..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nev‘ī (Yahyâ)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28a	Fuzūlī	Bende Mecnūndan füzūn ‘āşıklık isti‘dādı var ‘Āşık-ı şādık benem Mecnūnuṅ ancak adı var	Ey Fuzūlī ‘aşḳ men‘in ḳılma nāşihden ḳabūl ‘Aḳl tedbīridür ol şanma ki bir bünyādı var	Ġazel/5		-.--/.---/.--/.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Baġdatlı) Fuzūlī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

28a	Fuzûlî	Âh eyledüğüm serv-i hırāmānuñ içündür Çan ağladuğum gonce-i ħandānuñ içündür	Vā‘ ız bize dün dūzağı vaşf itdi Fuzûlî Ol vaşf senüñ külb-i aħzānuñ içündür	Ġazel/5		---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Bağdatlı) Fuzûlî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28b	Nādirî	Ārāyiş-i nevrüz-ile oldı cihān bağ-ı İrem Gülşende sâz u söz-ile ‘ārifler itsün def‘-i ğam	Tā key ğam-ı faşl u zuhūr ey Nādirî kıl fikr-i dūr Ol keyf-i meyden kem-şu‘ūr itme ħayāl-i keyf ü kem	Ġazel/5		---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Ganî-zâde) Nādirî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28b	Ĥāletî	Yetişür saña şaķın āh-ı dil-i nālānum Dil-i sevdā-zededen kaçma benüm sulţānum	Şabr imiş Ĥāletîyā derd-i dilüñ dermānı Şabrum elden gideli qalmadı ĥiç dermānum	Ġazel/5		---./---./---./---	Mecmuada “Ĥāletî” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Azmi-zâde) Ĥāletî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28b	Necāfî	Bahār mevsimidür gülsitāna varıgörüñ Gülü müşāhede eyleş cemāl-i yāri görüñ	Çiçekler ile bisāt-ı çemende itmege ‘ayş Giceye gündüze katmış gelür bahārı görüñ	Ġazel/2		---./---./---./---	Mecmuada “Necāfî” başlığı ile kaydedilen bu beyitlerin Necāfî Bey’e ait bir gazelden alındığı tespit edilmiştir.
28b	Meşāmî	Cefā vü mihrüñ ol fettān birin bilür birin bilmez Ġam u şādūñ dil-i nālān birin bilür birin bilmez	Ĥabīb ile raķīb aħvālını şormağ Meşāmîden O bir dīvānedür yārān birin bilür birin bilmez	Ġazel/5		---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Konyalı) Meşāmî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28b	Ĥāletî	Kākülinden anlarum göñlüm perişān olduğın Ġamzesinden bilürüm bu bağrumuñ çan olduğın	Ĥāletîye şimdi cevri itmek neden bilmez misün Luţfuñ-ile bir zamān maḥsūd-i aķrān olduğın	Ġazel/5		---./---./---./---	Mecmuada “Ĥāletî” başlığı ile kaydedilen bu gazelin (Azmi-zâde) Ĥāletî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
28b	Nādirî	Şehd-i lebün den itdi cüdā çünki baḥt-ı şüm Şem‘-i dil oldı yaķmağā cān riştesini mūm	Gördüm o şem‘i ortaya almış raķibler İtdi iḥāta Nādirîyā cānumı ğumūm	Ġazel/5		---./---./---./---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Ganî-zâde) Nādirî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.

28b	Ahmedî	Ne vefâ var cihânda vü ne karar Fe'tteku'llâhe yâ ulî'l-ebşâr	Ey vefâ isteyen bu dünyâda Leyse fi'd-dâr gayrahü deyyâr	Kaşide	Tevhîd	...-/...-/...	Mecmuada "Kıf'a" başlığı ile kaydedilen bu beyitlerin Ahmedî'ye ait bir kasidenin tevhid bölümünden alındığı tespit edilmiştir.
29a	Şabrî-i Şâkir	Çeküp tîğ-i huşûmet cân dile dil cāna mestâne Hayâlün üzre ceng itdi iki dīvâne mestâne	N'ola germ olsa bezm-i fikr-i vuşlat dilde ey Şabrî Gözümde mey yanumda şahid-i kâşâne mestâne	Gazel/4		...-/...-/...-/...	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Şabrî-i Şâkir'e ait olduğu tespit edilmiştir.
29a	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Hum içre cüş ider mey-i pür-şûr mest olur Bezm ehlini yıkar bu ne pür-zûr mest olur	Şâyed ki bir tevâzu'-ı mestâne eyleye Yahyâ kaçan o dil-ber-i mağrûr mest olur	Gazel/4		...-/...-/...-/...	Mecmuada "Yahyâ" başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Şeyhülislâm) Yahyâ'ya ait olduğu tespit edilmiştir.
29a	Şabrî-i Şâkir	Dil-i bî-niyâz-ı gayra der-i nâzı bâz idersün Nağd-i niyâz idersem baña tâze nâz idersün	Sühân-ı şafâ-yı vaşlı nice ihtiyâr idersün Sözi şerh-i gâmda Şabrî o kadar dırâz idersün	Gazel/5		...-/...-/...-/...	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Şabrî-i Şâkir'e ait olduğu tespit edilmiştir.
29a	Şabrî-i Şâkir	Nağl-i nevsün girye-i bî-ihtiyârumdan şağın Seyl-i serv-endâz-ı eşk-i bî-karârumdan şağın	Bir gün evc-i fitneden Şabrî iner dil murğına Şâhbâz-ı zülf-i bâl-efşân-ı yârumdan şağın	Gazel/5		...-/...-/...-/...	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Şabrî-i Şâkir'e ait olduğu tespit edilmiştir.
29a	Fuzûlî	Yakma cânım nâle-i bî-ihtiyârumdan şağın Dökme kanum âb-ı çeşm-i eşk-bârumdan şağın	Gelme kabrüm üstine 'aşk içre men tek olmayın Ta'ne taşıdur saña seng-i mezârumdan şağın	Gazel/3		...-/...-/...-/...	Mecmuada başlıksız ve mahlas beyti olmadan kaydedilen şiirin (Bağdatlı) Fuzûlî'ye ait bir gazel olduğu tespit edilmiştir.
29b	Nef'î	Nice mest olmasun 'âşık felek peymâne gam şahbâ Münâsib bezm-i 'aşka hağ bu hem peymâne hem şahbâ	'Aceb tiryâk-i nâfî' dür cihânun zehr-i kahrına Koma Nef'î elünden rind iseñ mânend-i Cem şahbâ	Gazel/5		...-/...-/...-/...	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Erzurumlu) Nef'î'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

29b	Rızā	İderken ‘āşık-ı şūrîdeden def‘-i elem şahbā Bağa hecrünle virdi sāk̄yā envā‘-ı ğam şahbā	Şafā-yı hātır istersen bu miḥnet-gāh-ı ‘ālemde Rızā bir dem elünden düşmesün mānend-i Cem şahbā	Gazel/5	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Rızā mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
29b	Nābī	Siriştinde anuḡ kim nūr var ḡalbinde kīn olmaz Muşaffā tıynetānuḡ ṭarf-ı ebrūsında ḡīn olmaz	Sezā tāze maḡalle yapmağa beyt-i neḡāyirden Binā-yı naẓma Nābī böyle bir nāzik zemīn olmaz	Gazel/9	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
29b	Sāmī	Sirişk olmazsa levḡ-i dilde dāğ-ı āteşin olmaz Muḡaddem şafḡa nemnāk olmasa naḡş-ı nigīn olmaz	Per-i pervāne-i tedbīr buḡrānuḡdan ey Sāmī Ḥudānuḡ şem‘-i taḡdīrine bād-ı āstīn olmaz	Gazel/7	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemīni-zāde) Sāmī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
30a	Şākīr	Dimāğ-ı cāna bŷy-ı kākŷl-i ‘anber-şemīm aldum Hevā-yı sŷnbŷlī dirler meşāma bir nesīm aldum	Hevā-yı Leylā-yı zŷlf-ile ser-gerdān olup Şākīr ‘Aceb sevdāya dŷşdŷm başıma ḡayd-ı ‘aẓīm aldum	Gazel/4	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Hŷseyin) Şākīr’e ait olduğu tespit edilmiştir.
30a	Şākīr	Meyl itmek-ile dil-ber-i mehveş bahāsına Aldı ketān-ı şabrumı āteş bahāsına	Sŷḡ-ı hŷnerde bu ḡazel-i penc-beyt ile Virdŷm ḡumāş-ı naẓm-ı terŷm beş bahāsına	Ġazel/5	--/-.-/-.-/-.-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen ve mahlas beyti bulunmayan bu gazelin (Hŷseyin) Şākīr’e ait olduğu tespit edilmiştir.
30a	Nevres	Ruḡuḡ ki şerm-ile eyler niḡābı āb-zede Bir āftābdur eyler seḡābı āb-zede	Pŷr-āb u tāb oḡudur şī‘r-i Nevres ŷ Rāḡīb Ki itdi nŷşā-i şad intihābı āb-zede	Ġazel/7	.-/-..-/-.-/-..	Mecmuada “Nevres” başlığı ile kaydedilen bu gazelin Nevres mahlasını kullanan şairlerden hangisine ait olduğu belirlenememiştir.

30a	Rüşdî	Vefâ umar dil-i ‘âşık cefâ mahallinde Cefâ ider o ‘acebdür vefâ mahallinde	Derûnden eyleme Rüşdîyi dūr câ’iz kim Tefahhûş eyleme sen iktizâ mahallinde	Ġazel/5	..-/.../..-/..-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Rüşdî mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
30a	Rüşdî	Leţâfet ancak o nev-hatt ‘izâra kalmışdur Belî şafâ-yı gül evvel bahâra kalmışdur	Güşâde olmağa Rüşdiye gonce-i ümmîd Nesîm-i merhamet-i Girdgâra kalmışdur	Ġazel/4	..-/.../..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Edirneli) Rüşdî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
30b	Vesîm	Rûyuñ şanemâ âyñe-i ehl-i nazardur Ĥâk-i kademûñ kuĥl-ı cilâ-baĥş-ı başardur	Kilk-i güher-efşânuna aĥsent Vesîmâ Bu nazm degül rişte-i elmâs u dürerdür	Ġazel/5	--/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
30b	Vesîm	Zâhidâ bâde benüm küze-i şâd-âb senûñ Kevşer-i Ĥuld benüm kâse-i cüllâb senûñ	Ĥükm-i taĥdire Vesîmâ gibi gel ĥursend ol Zâhidâ bâde benüm küze-i şâd-âb senûñ	Ġazel/8	..-/.../..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
30b	Vesîm	Zâhidâ ĥuld senûñ lezzet-i didâr benüm Kûy-ı dildâr senûñ tal’at-ı didâr benüm	Ĥısmet-i Ĥaĥķķı beyân itdi saña kil-k-i Vesîm Fûrķat-i yâr senûñ vuşlat-ı dildâr benüm	Ġazel/6	..-/.../..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
31a	Vâşîf	Geh rûy u gâĥî kâküline dil rübüdedür Şevket ĥayâli gibi göñül reng u bûdadur	İzhâra yok vesîle-i dil-cûy Vâşîfâ Gencîne-i derûnda hüner tûde tûdedür	Ġazel/5	--/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Vâşîf mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
31a	Vesîm	La’lûñ mişâl-i gonce ki cânâ küşüdedür Dehre hezâr çeşme-i cânî nümüdedür	Mu’ciz-nümâ ĥadîķa-i nazm-ı Vesîmi gör Nâdide ĥoş-zemîn ġazel-i nâ-şenüdedür	Ġazel/6	--/..-/..-/..-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm’e ait olduğu tespit edilmiştir.

31a	Râşid	Çâşnî-yâb olmağ için ol leb-i gülfâmla Yârdan birdür selâmuñ lezzeti düşnâmla	Her tabî‘ at Râşid olmaz böyle şüret-bîn-i feyz Rû-be-rû olsa dağı âyîne-i ilhâmla	Ġazel/6		.-./-./-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Vak’anüvis) Râşid’e ait olduğu tespit edilmiştir.
31b	Fâik	Refîk-i nâ-muvâfîkdan dağı ma‘ kûldür reh-zen Müsellemdür ‘ağılsuz dostdan şâhib-hîred düşmen	Gümüş-hâne emîni oldı şandum kendümi Fâ’ik İdince nâ’il-i vuşlat beni ol şûh-ı sîmîn-ten	Ġazel/9		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Fâik (Mahmud)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
31b	Sâmî	Fürûğ-ı luṭfî füzûn itse mâh-peykerümüz Sipîhr-i baḡta ziyâ-pâş olurdu aḡterümüz	Felekde olmasa ḡurşîd Sâmi dünyâya Kifâyet eyler idi şem‘-i dâğ-ı enverümüz	Ġazel/5		.-./-./-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemîni-zâde) Sâmi’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
31b	Bezmî	Nikâb iderse cemâle o mâh-peykerümüz Çerâğ-ı mihri yaḡar âh-ı şu‘ le-perverümüz	Terennüm eyle maḡâm-ı ḡicâzda Bezmî Ki müsîkîden olur feyz-yâb dil-berümüz	Ġazel/5		.-./-./-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Bezmî mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
31b	Ṭâlib	Pür oldı vaşf-ı fürûğ-ı ruḡuḡla defterümüz Şu‘ â‘-ı mihr n’ola olsa târ-ı mıştarumuz	Şemîm-i sünbül idüp beste ḡâtıruḡ Ṭâlib Hevâ-yı kâkül-i ḡoş-bûda hem-serümüz	Ġazel/9		.-./-./-./-./-./-./-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Ṭâlib mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduğu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliği tespit edilememiştir.
32a	Râşid	Sûḡan kim vâye-dâr-ı çâşnîdür la‘l-i nâbından Olur gül-şekker-i lezzet-çekân zehr-i ‘itâbından	Kişi miḡdârını bilmek gibi Râşid şevâb olmaz Zekâtı dağı efzûn vormeyi sevmem şevâbından	Ġazel/5		.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Vak’anüvis) Râşid’e ait olduğu tespit edilmiştir.

32a	Rāsiḥ	Süzme çeşmün gelmesün müjgân müjgân üstine Urma zaḥmı sîneme peykân peykân üstine	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳkına Eylemişler Rāsiḥe bühtân bühtân üstine	Ġazel/5	---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Sofyalı) Rāsiḥ'e ait olduğu tespit edilmiştir.
32a	Nedīm	Zülf ü külāhı virdi ḥalel Mağrib u Fasa Çeşm-i kebūdı şaldı aḳın mülk-i Çerkese	Ebrûlar üstine dökölüp kāküli Nedīm Taşvîr-i Çînî yazmış o tāk-ı muḳarnasa	Ġazel/5	---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Nedīm (Ahmed)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
32a	Ḳabûlî	Ol ki māha nūr tevcîḥ eylemiş rû koymış ad Nûrdan bir nûn peydâ kılmış ebrû koymış ad	Nokta deḡlû nuṭfeyi nuṭṭa getürmüş ol Ḥakīm Ḥikmeti gör kim Ḳabûlî sūḥan-gü koymış ad	Ġazel/5	---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Ḳabûlî (İbrahim Efendi)'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
32b	Rāşid	Çeküp şevḳ-i sūḥan si pâre-i ta' bire sed şimdi Ḥamûş itdi beni bisyārî cûş-ı şaded şimdi	Bahâr-ı reng ü bûy-ı bî-ḥazân-ı bâğ-ı ma' nâdan Bu nazm-ı tâzedür Rāşid gül-i rûy-ı seped şimdi	Ġazel/7	---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Vak'anüvis) Rāşid'e ait olduğu tespit edilmiştir.
32b	Vaşşâf	Per-i bî-tābî nezzāreme ey lāle-ḥad şimdi Fiğân kim cünbiş-i müjgânlarumdur dest-i red şimdi	Hümâ-yı tab' -ı dāniş üstüḥân-ı zār mübāhata Gülü-yı i' tibārın eylerüz Vaşşâf med şimdi	Ġazel/7	---/---/---/---	Mecmuada bu şiirin matla' beytinde yer alan "dāniş" kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Ancak şiirin Vaşşâf'a ait olduğu tespit edilmiştir.
32b	Sāmî	Çeküp farṭ-ı hücum-ı ḡuşsa rāh-ı 'ayşa sed şimdi Leb-i ḥamyāzekāra ḥod-be-ḥoddur dest-i red şimdi	Ḥarîdâr-ı kumâş-ı ma' rifet nâ-yâbdur Sāmî Nefesde ḳaldı ancak ger mî dād ü sitem şimdi	Ġazel/7	---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemini-zâde) Sāmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

33a	Naḥîfî	Açduḡ o māha rāz-ı dil-i mübtelāmuḡı İtdük ifāde ḡamzesine müdde‘āmuḡı	Minnet mi var ḡuşūl-ı murāda Naḥîfîyā Eylerse Ḥaḡ ḡarīn-ı icābet du‘āmuḡı	Ġazel/7		--/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Süleymān) Naḥîfî’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
33a	Rāḡıb (Paşa)	İtdüḡ esīr-i ṡurra dil-i bī-nevāmuḡı Bilmezlik-ile dāma düştürdüḡ ḡümāmuzu	Rāh-ı vişāle irmedi dil Rāḡıbā henüz Ġüm-kerde itdi baḡt-ı siyeh reh-nümāmuzu	Ġazel/5		--/-.-/-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Rāḡıb Paşa’ya ait olduḡu tespit edilmiştir.
33a	Rüşdî	Biz ‘adem rāhını ‘aşḡuḡla ‘ubūr eylemişüz Zerreves mihr-i cemālünle zuhūr eylemişüz	‘Āḡıbet dilde ḡarār eyledi tūr-i emeli Rüşdîyā şöyle kemān-ı ḡama zūr eylemişüz	Ġazel/5		..-/-.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Edirmeli) Rüşdî’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
33b	Sırrî	Şiveni māsīṡa-i ḡacle-i sūr eylemişüz Ġamı dāmād-ı şeb-i bıkır-i sūrūr eylemişüz	Eyleyüp ḡüsn-i edā-ile müzeyyen Sırrî Şāhid-i naẓmumuḡı ḡayret-i ḡūr eylemişüz	Ġazel/7		..-/-.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Üsküdarlı) Sırrî’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
33b	Nābî	Şevḡ-i ḡüsnünle dili maḡzen-i nūr eylemişüz Dideyi revzene-i pertev-i ṡūr eylemişüz	Nābîyā ḡaşd-ı cefā eylemedükçe bilmem Ne zamān ḡātır-ı dildāra ḡuṡūr eylemişüz	Ġazel/7		..-/-.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābî’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.
33b	Şāḡıb	Mestî-i ‘aşḡ-ile biz terk-i şu‘ūr eylemişüz Ḥaysves deşt-i melāmetde ḡuzūr eylemişüz	Şāḡıbā ḡāk olalı reh-ḡüzer-i dil-berde Çeşm-i ehl-i ḡasedi reşk-ile kūr eylemişüz	Ġazel/5		..-/-.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Kâtib-zāde) Şāḡıb’a ait olduḡu tespit edilmiştir.
34a	Bezmî	Dil-i vīrān-şudeyi Eymen-i ṡūr eylemişüz Her bün-i müyumuḡı Maşrıḡ-ı nūr eylemişüz	Bizüz ol mehbiṡ-i envār-ı hidāyet Bezmî Zerre-i ḡākümüḡı ḡayret-i ḡūr eylemişüz	Ġazel/5		..-/-.../-.-/-.-	Mahlas beytinden hareketle bu gazelin Bezmî mahlasını kullanan şairlerden birine ait olduḡu anlaşılmaktadır. Ancak şairin kimliḡi tespit edilememiştir.

34a	Faṣīḥ	Ne kefen fikri ne endîşe-i gür eylemişüz Dili gâfletle siyeh dîdeyi kûr eylemişüz	Eşer-i kilik-i Faṣīḥe n'ola olınsa nıgeh Nazar-ı sa' dî ü 'aṭṭârda zuhûr eylemişüz	Ġazel/5	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Faṣīḥ (Ahmed Dede)'e ait olduğu tespit edilmiştir.
34a	Nâzım	Fikr-i gîsû-yı bût-i tâze-zuhûr eylemişüz Kışver-i cân u dili maḥşer-i şûr eylemişüz	Ġam-ı ḥasret bizi pîr etse sezâ Nâzımveş Sa'y-ı taḥşîl-i civânânda kuşûr eylemişüz	Ġazel/5	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (İstanbul) Nâzım'a ait olduğu tespit edilmiştir.
34b	Sâmî	Dilümüz meş'al-i fânûs-ı sürûr eylemişüz Rûzgâr-ı ğamı şad merhale dîr eylemişüz	Bilmezüz ma'bed-i zühhâd ü kilîsâ Sâmi Çekmege derd ü ğam-ı 'aşkı zuhûr eylemişüz	Ġazel/7	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Arpaemîni-zâde) Sâmi'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
34b	Vesîm	Cismümüz nûr-ı tecellî ile Ṭûr eylemişüz Dîde-i cân u dili maṭla'-ı nûr eylemişüz	Sâlik-i 'aşka Vesîmâ çü ḥired reh-zendûr Bu ḥarâbâtta biz terk-i şu'ûr eylemişüz	Ġazel/8	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
34b	Nâbî	Dil-i hicrân-keş-i vîrânda ğam olmaz da n'olur Çeşm-i ḥasret-keş-i cânânda nem olmaz da n'olur	'Aks-i da' vâ-yı vücûd eyler ise ey Nâbî Maḥfil-i âyâñde rû be-hem olmaz da n'olur	Ġazel/9	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nâbî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
35a	Vesîm	Elde sâkî kadehün câm-ı Cem olmaz da n'olur Ayağun ḥalka-i bezme kerem olmaz da n'olur	Pây-büşun hevesi ile ruḥ-ı zerd-i Vesîm Râh-ı 'aşkun da çü naḫş-ı kadem olmaz da n'olur	Ġazel/12	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesîm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
35a	Fâik	Çarḥdur hem-şude-i ruḥ u ğam olmaz da n'olur Ġâmet-i pîr-i kühen-sâl ḥam olmaz da n'olur	Fâ'ikâ nazm-ı Raḥîmiye olıncı pey-rev Eşheb-i ḥâme seri'ü'l-kadem olmaz da n'olur	Ġazel/6	..-/.-../..-/.-.	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Fâik (Mahmud)'e ait olduğu tespit edilmiştir.

35a	Lā-Edrī	Bendūñuñ tuhfesi saña şāhum Nesi ola niyāzdan ğayrı Kime meyl eylesün fütāde gönül Sen meh-i dil-nüvāzdan ğayrı Doğrılup varacağı yir yokdur Sen boy-ı serv-i nāzdan ğayrı		Qıt‘ a/3	..--/././..-	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beyitlerin şairi tespit edilememiştir.
35a	Vesīm	Ruğlaruñ mir’āt-ı İskender midür bilmem nedür Lebleruñ cām-ı mey-i Kevşer midür bilmem nedür	Lü’lü-yi ma‘ nā-yı silk-i lafza nazm itdüñ Vesīm Reşha-i kil-k-i teruñ gevher midür bilmem nedür	Ġazel/7	.-./.-./.-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm’e ait olduğu tespit edilmiştir.
35b	Nābī	Gerdün iderse minnet-i terk-i cefā ğalať Bed-ĥ‘āhdan şudūr-ı vefā muťlaķā ğalať	Nābī bakılsa çeşm-i ĥaķīķatle ‘āleme Taķdīrle müşālahadan mā‘ adā ğalať	Ġazel/8	--./.-./.-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Urfalı) Nābī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
35b	Fāiķ	Şekvāda olma çarĥdan ey bī-nevā ğalať Devrinde eylemez bu kühen āsiyā ğalať	Fā’iķ muĥāldür dil-i mecrūĥda figān Olsa ceres şikeste ümid-i şadā ğalať	Ġazel/7	--./.-./.-./.-	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin Fāiķ (Mahmud)’e ait olduğu tespit edilmiştir.
35b	‘Ārifī	Naşīhat itdüğümce ben ‘araķ-rīz olma ĥūyuñdur Şaķın ter düşme kim cānā murādum āb-ı rūyuñdur		Maťla‘	.---/---/---/---	Mecmuada başlıksız olarak kaydedilen bu beytin ‘Ārifī (Hüseyn)’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
35b	‘Ālī (Gelibolulu)	‘İnāyet her kime yüz tutsa ‘işyānı ĥicāb olmaz Güneş toğduķda zīrā perde-i zūlmet niķāb olmaz	Ĥabībın sev dilerseñ mağfīret ümmīdin ey ‘Ālī Raķīb olmaķ gibi Mevlāya rengin intisāb olmaz	Ġazel/5	.---/---/---/---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Gelibolulu) ‘Ālī’ye ait olduğu tespit edilmiştir.
35b	Şābirī	Noķťadur lafz-ı femde ey dil-ber Lebūñ üstinde ĥāl-i ‘anber-bū Yā Bilāl-i Ĥabeş cinān içre Āb-ı Kevşerden içmek ister şu		Qıt‘ a/2	..--/././..-	Mecmuada “Qıt‘ a-i Şābirī” başlığı ile kaydedilen bu şiirin Şābirī mahlasını kullanan şairlerden hangisine ait olduğu belirlenememiştir.

36a	Vesīm	Muḥīṭ eşküm yanında cū degül bir kaṭre āb olmaz Ḳıbbāb-ı nüh sipihr ol baḥra nisbet bir ḥabāb olmaz	Nice teşbih olur ol māh-ruḥsāra gül-i ḥurşid Vesīmā çeşme-i ḥurşidde bu āb u tāb olmaz	Ġazel/6	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
36a	Aḥmed Paşa	Ḥāṭır-ı 'āşık ābgīne gibi Şınmadan pür-şafā güher görünür Şınıcaḳ key ḥazer kıl andan kim Başdan ayaḡa nışter görünür		Ḳıṭ' a/2	..--/.-./..-	Mecmuada "Ḳıṭ' a-i Şābirī" başlığı ile kaydedilen bu şiirin Şābirī'ye değil Aḥmed Paşa'ya ait olduğu tespit edilmiştir.
36a	Vesīm	Dem-i tiḡ-i himemle 'uḳde-i inkārı kesdüm ben Miyān-ı cān u dilden rişte-i zünnārı kesdüm ben	Ṭoḳındı pāyı seng-i inkisāra kūy-ı dil-berde Vesīmā cünbiş-i āmed-şud-ı aḡyārı kesdüm ben	Ġazel/5	.---/.---/.---/.---	Mahlas beytinden hareketle yapılan araştırmalar sonucu gazelin (Abbas) Vesīm'e ait olduğu tespit edilmiştir.
36a	Rūḥī (Baḡdatlı)	Kimseye cevri idici olma ḥuşūşā güzelüm Mālik-i ṭab' a ki ḡāyet de mizācı ter olur Şā' irün ḡalbini āyineye beḡzetmişler Şınmasun yoḡsa ki her pāresi bir nışter olur		Ḳıṭ' a/2	..--/...-/..--/..-	Mecmuada "Ḳıṭ' a-i Rūḥī" başlığı ile kaydedilen bu şiirin (Baḡdatlı) Rūḥī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 2: MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1 Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Karşılaştırmalı metni, Mecmû‘a-i Eş‘âr’ın 1b-36a varakları arasına kaydedilen şiirlerin transkripsiyonunu yaparak oluşturduk.
2. Metni oluştururken mecmuanın şiir ve sayfa düzenine sadık kaldık. Şiirleri mecmuada yer alan sıralarına göre verdik.
3. Metnin sol kısmında, köşeli parantez içinde varak numaralarını verdik.
4. Şiirlere mecmuada yer aldıkları sıraya göre numara verip her bir şiiri vezni, nazım şekli ve şairinin adı ile kaydettik. Şairini tespit edemediğimiz şiirleri [Lâ-Edrî] başlığı ile gösterdik.
5. Mecmuada şairlerin mahlasları ve şiirlerin nazım şekilleri başlık olarak verilmediği hâlde ilgili kaynaklardan bu bilgiler tespit edilmişse ya da şiirde mahlas beyti bulunuyorsa mevcut bilgileri köşeli parantez içinde verdik: Ör. [Gazel], [EMRÎ].
6. Mecmuada yer alan şiirlerin karşılaştırmasını yapmak için öncelikle şairlerin yayımlanan dîvânlarını tespit ettik. Şairin yayımlanmış bir dîvânının olmaması ya da bizim bu esere ulaşamamamız durumunda yazma nüshalardan yararlandık. Dîvânı bulunmayan şairlerin şiirlerini diğer akademik çalışmalarda yer alan örneklerle karşılaştırdık.
7. Karşılaştırma yaparken kullandığımız dîvân, tezkire, mecmua vb. eserler için uygun kısaltmalar oluşturduk (Nedîm D., TŞ., ŞM. vb.). Bunları kısa künyeleriyle beraber *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Âit Kısaltmalar* başlığı altında, ayrıntılarıyla da *Kaynakça* bölümünde verdik.
8. Karşılaştırma yaptığımız şiirin yer aldığı eserdeki künyesini, eser için uygun gördüğümüz kısaltma, şiirin nazım şeklinin kısaltması, beyit sayısı ve bulunduğu sayfa numarasını vererek gösterdik:

⁹⁸¹ Râşid D., G. 245 (7 Beyit), s. 450.

9. Karşılaştırma yaptığımız yazma eserlerin künyesini şu şekilde verdik:

¹⁵³ Dürrî D., Müf., vr. 26a

10. Dîvânı bulunmayan şairlerin şiirlerini tezkire, mecmua, ansiklopedi, makale vb. kaynaklarda yer alan şiirlerle karşılaştırdıysak künyesini şu şekilde belirttik:

³²⁹ Selîm Efendi'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (6 Beyit), s. 164-165.; ST-2, G. (7 Beyit), s. 254.

11. Kimliklerini belirleyip dîvânını tespit edemediğimiz şairleri şöyle verdik:

⁴⁵⁷ Reşîd'e ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça).

12. Aynı mahlas ile şiir yazan çok sayıda şairin olduğu durumlarda mecmuada yer alan şiir örneklerine bu şairlerin dîvânlarında ya da ilgili diğer akademik kaynaklarda rastlamadıysak şu açıklamayı yaptık:

³⁹² Yümnî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

13. Karşılaştırma yaptığımız şiiri ilgili akademik kaynaklardan birinde şairin mahlasıyla birlikte tespit ettiğimiz hâlde şairin kimliğine ulaşamadıysak mevcut durumu şu şekilde ifade ettik:

⁸² Bu gazelin tamamı ME-1'de ve ME-2'de "Kâmî" mahlasıyla yer almaktadır (Bkz. Kaynakça). Ancak "Kâmî mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir. ME-1, G. (5 Beyit), s. 204-205; ME-2, G. (5 Beyit), s. 180.

14. Şiirlerde mahlasın yanlış başlıkla verilmesi ya da makta beytinde mahlas zannedilerek yanlış kelimenin üzerinin çizilmesi durumunda şu açıklamayı yaptık:

¹⁵⁶ Mecmuada şairin mahlası "Ganî-zâde" olarak kayıtlı olmakla birlikte bu beyit, şâirin dîvânında tespit edilememiş ve beytin "Zâtî"ye ait olduğu belirlenmiştir. Zâtî D.-1, Müf. 50, s. 325.

15. Karşılaştırma yapılan şiir; tezkire, mecmua, makale vb. akademik kaynaklarda bir şaire ait olarak gösterilmiş; ancak ismi verilen şairin dîvânında tespit edilememişse şu şekilde gösterdik:

¹¹¹ Bu beyit, Riyâzî Tezkiresi'nde Şemsî (İsfendiyâr-zâde)'ye ait olarak gösterilmiştir. Ancak şairin dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). RT., B., s.193.

16. Farsça şiirlerin vezni, bahirleri, nazım şekilleri ve şairlerinin mahlasını vermeyip yalnızca Farsça olduğunu belirttik:

²¹⁶ Farsça bir şiirdir.

17. Mecmuada yer alan şiirlerle karşılaştırma yapılan eser arasındaki farkları dipnot kısmında aralarına “ : ” işareti koyarak gösterdik. Aynı mısradaki bulunan diğer farkların arasına ise “ ; ” işareti koyduk:

¹⁹³ ‘işveden: ‘ışkda **NA.**; ‘ışkdan **ST-1**

18. Mecmuada bulunan bir şiirin dîvân dışındaki diğer akademik çalışmalarda yer alması hâlinde tespit ettiğimiz farkları şöyle gösterdik:

⁸⁷⁶ yārān: zirā **ZE.**

¹⁷⁸ rûyına: yüzine **RT., MŞ., TŞ.**

19. Mecmuada yer almayan beyitleri metinde veya dipnot bölümünde vermedik. Karşılaştırma yaptığımız kaynakta bulunmayan beyit, kelime ve kelime gruplarını, ilgili kısaltmanın önüne “- ” işareti koyarak gösterdik:

² -**D.**

⁴ -**ST-1**

³⁷³ mihr-i ruhşāruḡ: -**ADŞ., GB.**

20. Vezin sorunu olduğunu düşündüğümüz mısraları şu şekilde gösterdik:

* Mısrânın vezni aksamaktadır.

21. Vezin ve anlam yönünden doğru olduğunu düşündüğümüz ek, kelime ve kelime gruplarını metne dâhil ettik ya da metinden çıkardık; diğer ek, kelime ve kelime gruplarını ise dipnot kısmında fark olarak gösterdik:

Gör Süleymān gibi⁶⁵⁹ peygamber-i ‘ālī-şānuḡ

Devleti olmuş idi Āşaf ile müstaḥkem

⁶⁵⁹ gibi: gibi bir **M.**

22. Vezin ve anlam yönünden metinde olması gerektiğini düşündüğümüz ya da

karşılaştırma yaptığımız eserde yer alıp mecmuamızda yer almayan ek, kelime ve kelime gruplarını ise köşeli parantez içerisinde metnimize dâhil ederek verdik; mecmuada bulunmadığını ayrıca belirtmedik:

Bu āh u zār-ı şubḥ [u] nāle-i şeb-gîrden feryād

Şeb u rûz itdügüm feryād-ı bî-te'şîrden feryād (168/1)

Güç neşātuḡ ḡademin ḡalbe alıḡdurmaḡdur

Yohsa [ḡam] her ne zamān istese ḡāzır bulunur (169/5)

23. İlgili farklar vezin ve anlam yönünden bir uyumsuzluk oluşturmuyorsa mecmuadaki şeklini esas alıp karşılaştırma yaptığımız kaynaktaki kelimeyi dipnot bölümünde verdik:

‘ Ādū-yı tîre-dili yek⁴⁸² nefesde maḡv eyler

Sepîde-i seḡer-i intizārı biz bilürüz (188/3)

⁴⁸² yek: bir **D**.

24. Mecmuada yer alan şiirlerle karşılaştırılan eserlerdeki şiirlerin mısra ve beyit sıraları farklı olduğunda şu açıklamaları yaptık:

⁵ D.’de 6. beyittir.

⁶ Bu beyit **NA**.’da 3. beyittir.

³⁹⁴ D.’de 1. mısrayla 2. mısra yer değiştirmiştir.

25. Metindeki açıklama notları için “ * ” işaretini kullandık:

* Mahlas beytinden dolayı bu gazelin Nâbî’ye nazîre olması mümkündür.

26. Mecmuada aynı mahlasa sahip olan şairleri birbirinden ayırmak için gerçek isimlerini, lakaplarını ya da doğum yerlerini parantez içinde veya mahlaslarıyla tamlama oluşturarak dipnot kısmında verdik: Kelîm (Mehmed), Kelîm (Mûsâ); Nâzım (Ördek-zâde), Nâzım (İstanbul); Râmî (Mehmed Paşa), Râmî (Abdurrahmân), Nedîm, Nedîm-i Kadîm; Sabrî-i Şâkir, Sabrî (Galatalı) vb.

2.2 Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Transkripsiyonlu metin oluşturulurken MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi tercih edilmiştir (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).
2. 15. yy. ile 19. yy. arasında yaşamış olan şairlerin şiirlerini içeren çalışmamızda Eski Anadolu Türkçesinin dil özellikleri korunmuştur.
3. Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsıyla ilgili hususlarda Prof. Dr. İsmail Ünver'in önerilerine dikkat edilmiştir.⁵⁷
4. Özel isimlerin baş harfleri büyük yazılmıştır. Ancak kelimeye gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmamıştır: Hâkânîdür, 'Osmânîdür, Rüşdiye, Sikenderde, Sitanbula vb.
5. Mısraların başında büyük harf tercih edilmiştir.
6. Farsça kelimelerde yer alan vâv-ı ma'dûleler “ ˆ ” işareti ile gösterilmiştir: hˆāce, hˆāb, üstühˆān, hˆāhiş, ğam-hˆār vb.
7. Vezin sebebiyle zihaf yapılması gereken hecelerdeki uzunluklar korunup italik yazılmıştır (ör. sāḳī, āyñe, Zāṭīyā vb.) İmâle yapılan kelimelerdeki kısa şekiller korunmuş, imâle yapıldığı ayrıca belirtilmemiştir.
8. Farsça kelimelerdeki vâv-ı mechûleler kısa ünlüyle yazılmıştır: hoş, hoy, hod vb.
9. Bazı kelimelerin sonunda bulunan elif-i maksûreler “ ı ” veya “ ۛ ” harfi ile yazılmış olsa da a'lı okunuşları tercih edilmiştir: Yahyā, Mūsā, ma' nā vb.
10. Dokun-, doğ-, dayan- gibi “d” sesiyle başlayan bazı kelimeler “ط” harfi ile yazılmış (ör. tönluğ, tıldı, tıkuğ, tayanma) ve metindeki şekil esas alınmıştır.
11. K'ola, k'idemez, n'ola, n'idir, n'eyleyeyin gibi büzülme hadisesinin görüldüğü kelimeler kesme işareti ile ayrılarak yazılmıştır.
12. 'Ayš, 'ıyş, 'aşk-'ışk gibi iki farklı okunuşu olan kelimelerin a'lı şekilleri ('ayş, 'aşk) tercih edilmiştir.
13. Arapça, Farça edatlar ve ön ekler eklendikleri kelimedden “-” işareti ile ayrılarak yazılmıştır: be-kef, bī-pervā, nā-şād vb.
14. Farsça son ekler ise eklendikleri kelimeye bitişik yazılmıştır: secdegâh, gülistân, lâlezâr, kuhsâr, sadefveş vb.

⁵⁷ İsmail Ünver, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, **Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51- 89.

15. Mecmuada hem “c (ج)” hem de “ç (چ)” harfiyle yazılan “gonce” sözcüğünün c’li şekli tercih edilmiştir.
16. Hatt ve dürr gibi sonunda çift ünsüz yer alan kelimeler, metinde şeddeli olarak yazıldıysa çift ünsüzle, şeddesiz yazıldıysa tek ünsüzle kaydedilmiştir.
17. Nice sözcüğü nasıl anlamında kullanıldığı zaman “c (ج)” harfiyle, miktar belirten bir kelime olarak kullanıldığı zaman “ç (چ)” harfiyle yazılmıştır.
18. “Anuñçün” sözcüğü vezin sebebiyle ayrı yazılması gerektiğinde “anuñ-içün” şeklinde verilmiştir.
19. “ile” eki ve bağlacı metinde himmetle, cânla gibi “ye (ي)” harfiyle yazılmamışsa veya “ye (ي)” harfi ile eklendiği kelimeye bitişik yazılmışsa “-” işaretiyle ayrılarak verilmiştir: âh-ile, ‘aql-ile, cân-ile, himmet-ile, yâr-ile vb.
20. Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmamış, metindeki şekiller esas alınmıştır: bakdı, geçdi, gitdi, kıtdı vb.
21. “+e” ve “+a” şeklinde okunabilen yönelme ekinin a’lı okunuşları esas alınmıştır: ağıyâra, yâra vb. Ancak metinde kafiye ve anlam uyumu söz konusu olduğunda e’li okunuşlara da yer verilmiştir.
22. Bağlaç olan “de”ler ayrı yazılmıştır: “bizde de” vb.
23. “-i” ek fiili ile oluşturulan birleşik zamanlı fiiller vezni bozmadığı müddetçe “olmaz idi, belâ imiş” şeklinde ayrı yazılmıştır.
24. Farsça sözcük tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işaretiyle ayrılmıştır: düş-ber-düş, leb-â-leb, leb-be-leb, mû-be-mû, nûş-â-nûş, pey-â-pey, ser-â-ser, sîne-be-sîne vb.
25. Farsça birleşik isimler ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır: gül-çehre, mâh-likâ vb.
26. Ünlü türemesi görülen âsitân-âstân, âfitâb-âftâb, âsiyâb-âsyâb gibi kelimelerin medli okunuşları tercih edilmiştir.
27. Kapalı e sesinin i’li kullanımı korunmuştur: ider, dimek, virmek, yir vb. Ancak kafiye bozan durumlarda e’li okunuşların tercih edildiği örnekler de mevcuttur.
28. Metinde “ء” işareti ile gösterilen hemzenin “ى”siz şekli tercih edilmiştir: sahâ’if, nâ’il, dâ’imâ vb.
29. “Güft ü gû” gibi terkîb-i ‘atfilerin yazılışında atıf vâvı kullanımları tercih edilmiştir: güft ü gû vb.
30. “b (ب)” harfiyle yazılan zarf fiil ekinin (up/üp) “p (پ)”li şekli kullanılmıştır: koparup, gelüp, olup vb.

2. 3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	’	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	S, s	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	K, k
خ	H, h	ك	G, g, K, k, Ŋ, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	Ī, ī, I, i, Ĭ, i, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1b]⁵⁸ [2a]

1⁵⁹

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Meşnevî]

LÂ BİN KEMÂL

1. Himmet elidür yed-i beyzâ olan
Er nefesidür dem-i 'Îsâ olan
2. Himmet-ile buldı şeref âdemî
Himmet-ile tutdı tutan 'âlemi

2⁶⁰

Muzâri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Kıt'a]

[EMRÎ]

1. Şûfî mecâz anladı yâra muhabbetüm
'Âlemde kimse bilmedi gitdi haqîkatüm

3⁶¹

Muzâri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Gazel]

[EMRÎ]

1. Bir gevherem ki hâk-i siyâh içre [k]almışam⁶²
Şarrâf-ı dehr bilmez-ise n'ola kıymetüm

⁵⁸ 1b numaralı sayfada şiir bulunmamaktadır.

⁵⁹ İbn Kemâl mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). Söz konusu şiirin ilk beyti MŞ.'de Ahmed Paşa'ya ait olarak gösterilmekle birlikte bu beyitler Ahmed Paşa'ya ait eserlerde de tespit edilememiştir.

⁶⁰ Emrî D., Kt. 300 (1 Beyit), s. 354.

⁶¹ Emrî D., G. 313 (5 Beyit), s. 180-181.

⁶² almışam: qalmışam **D**.

4⁶³

Hafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Ḳıṭ' a

[REF' İ]

1. Hıkkā-i lāciverd-i çarḥ⁶⁴ içre
Bildüñüz mi nedür bu şems ü kamer
2. Pîr-i dehrüñ⁶⁵ iki ğıdāsıdur
Birin aḥşām yudar birini seḥer

5⁶⁶

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Ḳıṭ' a

‘ABDÜLḤALİM EFENDİ

1. Aḳarak ḳapuḡa vardı eşküm
Yine ‘ işāle göñül ‘ āzimdür
2. Şıla-i raḥmüñ umar bu dil-i zār
Mā ’-i mevşūla şıla lāzımdur

6⁶⁷

Muzāri‘

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

Ḳıṭ' a-i Ğarrā

[LĀ-EDRİ]

1. Eş' ār-ı dil-keş ile bu mecmū' a gūyiyā
Bir ‘ ārifüñ ḳatında leb-ā-leb definedür

⁶³ Ref' İ'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., Kt. (2 Beyit), s. 164.; TN-1, Kt. (2 Beyit), s. 255.: TN-1'de şairin adı Refmî olarak kayıtlıdır.

⁶⁴ hıkkā-i lāciverd-i çarḥ: ḥaḳḳa-i lā-cevrid çerḥ TN-1

⁶⁵ pîr-i dehrüñ: pîr dehrüñ RT., TN-1

⁶⁶ ‘ Abdülhalîm mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁶⁷ Kıt' anın hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

2. Cins-i cevāhir-i süḥan-ı rūḥ-baḥş ile
Baḥr-ı muḥīṭ-i ma' nāya işler sefinedür

7⁶⁸

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Ḳıṭ' a

[MEŞḲİ]

1. Ne deḡlü çok ise cürm ü günāḥuḡ
Yine dergāḥ-ı Ḥaḡdan olma ḡālī
2. Olupdur raḡmeti ḡahrına ḡālib
Yüz⁶⁹ artuḡdur celālinden cemālī

8⁷⁰

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ḳıṭ' a-i Ra' nā

[VĀNĪ]

1. Budur āyīn-i ' Arab⁷¹ bir ḡavmüḡ ölse⁷² seyyidi
Az olur kim⁷³ ḡabri üzre bende āzād olmaya
2. Sen ki faḡrū'l-enbiyā vü seyyidü'l-kevneynsün⁷⁴
Ḥāḡā-lillāḡ ḡabrüḡe yüz süren āzād olmaya

⁶⁸ Meşki'ye ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., Kt. (2 Beyit), s. 298; TN-2, Kt. (2 Beyit), s. 293.

⁶⁹ yüz: on TN-2

⁷⁰ Vānī'ye ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). OM., Kt. (2 Beyit), s. 460.; TN-2, Kt. (2 Beyit), s. 244; TN-3, Kt. (2 Beyit), s.370.

⁷¹ āyīn-i ' Arab: āyın ' Arab TN-3

⁷² ölse: olsa TN-2, TN-3

⁷³ kim: ki TN-2, OM.

⁷⁴ faḡrū'l-enbiyā vü seyyidü'l-kevneynsün: ḡāḡ-ı mürselin ü seyyid-i kevneynsin TN-3

9⁷⁵

Ḥafîf

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Kıt‘a]

[LĀ-EDRĪ]

1. ‘Adl iderse Ḥudā kıyāmetde
Görmüyem gibi gülşen-i İremi
2. ‘Afv iderse günāhum ol Mevlā
Kendinüñ luṭfı kendinüñ keremi

10⁷⁶

Ḥafîf

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Kıt‘a

[NECĀTĪ]

1. ‘Ārif isen gel arḳa vir arḳa⁷⁷
Bir ulu āstāna⁷⁸ bir bāba
2. Ḳa‘ beye virmeseydi arḳasını
Kimse baş egmez idi⁷⁹ miḥrāba

11⁸⁰

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

Kıt‘a

[NECĀTĪ]

1. Elün gül gibi igen açma gel kim⁸¹
Elünde istedükçe zer bulına

⁷⁵ Kıt‘anın hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

⁷⁶ Necâtî Beg D., Kt. 68 (2 Beyit), s. 535.

⁷⁷ ‘ārif isen gel arḳa vir arḳa: izzet istersen arka ver arka D.

⁷⁸ āstāna: eşiğe ya D.

⁷⁹ kimse baş egmez idi: secde etmezdi kimse D.

⁸⁰ Necâtî Beg D., Kt. 68 (4 Beyit), s. 531.

⁸¹ kim: ki D.

2. Birazcık yi birazcık dahı şakla
Birazcık dahı vir Tañrı yolına

12⁸²

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[KĀMĪ]

1. Sālik-i ‘aşka dime ola mı⁸³ tevfiķ refiķ
Gir ʔarīķa göñül Allāhü veliyyü’t-tevfiķ⁸⁴
2. Āsyāb-ı felegi dāne-i encümle görüp
Kendümi maḥv iderüm eyleyicek fikr-i daķiķ

13⁸⁵

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

[Meşnevî]*

[İBN KEMĀL]

1. Tevekkül tekyesine kim ola ẓayf
Virürler ḥişşesin bī-ẓulm u bī-ḥayf
2. ẖanā‘ at küncin itse bir kişı pay
Virürler ḥişşesin aña olur bay

⁸² Bu gazelin tamamı ME-1’de ve ME-2’de “Kāmī” mahlasıyla yer almaktadır (Bkz. Kaynakça). Ancak Kāmī mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir. ME-1, G. (5 Beyit), 204-205.; ME-2, G. (5 Beyit), s. 180.

⁸³ ola mı: ol mey-i **ME-1**

⁸⁴ “Başarıyı sağlayan Allah’tır.” anlamında bir duadır.

² Bu beyit ME-1 ve ME-2’de 3. beyittir.

⁸⁵ Bu şiir, Latîfî Tezkiresi’nde İbn Kemal’e ait olarak gösterilmiştir (Bkz. Kaynakça). Ancak İbn Kemal’in eserlerinde tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

* Mecmuada “Kıṭ‘a-Gûne” başlığı ile kayıtlıdır.

14⁸⁶

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Müfred]

[ĞAVŞİ]

1. Āsyāb-ı dehre kendüm⁸⁷ geldüğüm ta' n⁸⁸ eyleme⁸⁹
Biz de çarhuñ ħarmanında[n]⁹⁰ şıçramış bir dāneyüz

[2b]

15⁹¹

Muzāri'

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

NĀBĪ

1. Ey mīl-i sürme gözlerüñ öp benden ol mehüñ
'Arz it siyāhkār-i hicrānı mū-be-mū

16⁹²

Muzāri'

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[TĀLİB]

1. Ey şāne pāy-ı zülfine düş benden ol şehüñ
'Arz eyle çāk çāk-i hicrānı mū-be-mū

⁸⁶ Gavsî Ahmed Dede'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). KSM., B., s. 474.; NA., B., s. 291; ST-1, B., s. 441.; ST-2, B., s. 338.

⁸⁷ dehre kendüm: felege M.; çevre kendüm KSM., ST-1, ST-2

⁸⁸ ta' n: 'ayb KSM., NA., ST-1, ST-2

⁸⁹ eyleme: etme kim ST-1

⁹⁰ çarhuñ ħarmanında[n]: ma' nā ħarmanından KSM., NA., ST-1, ST-2

⁹¹ Nâbî D., G. 656 (7 Beyit), s. 953.

⁹² Mecmuada şairin mahlası "Şehrî" olarak kayıtlı olmakla birlikte bu beyit, şairin dîvânında tespit edilememiş ve beytin Tâlib'e ait olduğu belirlenmiştir. Bkz. Bursalı Tâlib D., G. 97 (7 Beyit), s. 271.

17⁹³

Muzâri^ç

mef^ç ulü fâ^ç ilâtü mefâ^ç ilü fâ^ç ilün

[Müfred]

[‘ABDÜLBÂKÎ]

1. Ey tîğ-i tîz hıttâ-i mülk-i cemâle düş
Def^ç ⁹⁴ eyle zulm-ı haтт-ı siyehkârı⁹⁵ mû-be-mû

18⁹⁶

Hezec

mef^ç ulü mefâ^ç ilü mefâ^ç ilü fe^ç ülün

[Kıtt^ç a]

[HÂLETÎ]

1. Her şâhib-i hamseyle n’ola pençeleşürsem
Anlar dağı ey Hâletî-i zâr beşerdür

19⁹⁷

Remel

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

[Maṭla^ç]

[LÂ-EDRÎ]

1. ‘Âşıkuñ taşra çıkardı kızılın yaş yine
Kâtı açık boyadı dîde-i hûn-pâş yine

⁹³ Bu beyit, Millet-M.’de ‘ Abdülbâkî mahlası ile kayıtlıdır. Ancak beytin ‘ Abdülbâkî mahlaslı hangi şâire ait olduğu tespit edilememiştir (Bkz Kaynakça). Milli-M., Müf., s.1265.

⁹⁴ def^ç : ref^ç **Milli-M.**

⁹⁵ siyehkâr: sipehkâr **Milli-M.**

⁹⁶ Azmi-zâde Hâletî D., Kt. 34 (2 Beyit), s. 195.

⁹⁷ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

20⁹⁸

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[‘UBEYDÎ]

1. Perî-peykerleri ehl-i ġınāya rām iden oldur
Elüme girse vallāhi⁹⁹ yüzün bozardum altunuñ

21¹⁰⁰

Muzāri‘

mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün

[Ġazel]

[EMRÎ]

1. Didüm ki cāna geçdi tîrûñ¹⁰¹ neden belürmez
Ol qaşları kemānum didi geçen belürmez

22¹⁰²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Maṭla‘]

ḲINALI-ZĀDE [‘ĀLÎ ÇELEBÎ]

1. Eñsesinden bilürüz ḥaṭṭı gelen¹⁰³ maḥbûbı
‘Ārif olan begüm ardından oğur mektûbı

⁹⁸ ‘Ubeydî D., G. 168 (5 Beyit), s. 412.

⁹⁹ elüme girse vallāhi: ele girseydi billāhi D.

¹⁰⁰ Emrî D., G. 218 (5 Beyit), s. 136-137.

¹⁰¹ cāna geçdi tîrûñ: tîr-i gamzeñ dilde D.

¹⁰² Ḳınalızāde ‘Ālî Çelebi’ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). GŞ., B., s.69.; RT. B., s. 243.

¹⁰³ gelen: gülen GŞ.

23¹⁰⁴

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Müfred]

ṬĀLİ'Î

1. Hâṭ bozdı ise ḥüsnini ebrûsı kemākān
Mescid n'ola gitdi ise¹⁰⁵ mihrāb yirinde

24¹⁰⁶

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Kıṭ'a]

ŞABRÎ

1. Hâne-i ḳalbi ḥarāb itdi o reftār o reviş
Aldı dil ḳal'asını pādişehüm bu yürüyiş

25¹⁰⁷

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Müfred]

[ḲADÎMÎ]

1. Hāneme geldi ser-i kūyına 'azm itmiş iken
Buldum ol mähveşi gökde ararken yirde

¹⁰⁴ Tâli'î'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., B., s. 210.; ZE. B., s. 380.

¹⁰⁵ mescid n'ola gitdi ise: yıkıldı ise mescidi ZE.

¹⁰⁶ Sabrî (Galatalı)'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., Kt. (2 Beyit), s. 204.

¹⁰⁷ Kadîmî'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., B., s. 273.; TN-2, B., s. 148.; ZE., B., s. 465.

26¹⁰⁸

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

[NEV'İ-ZÂDE 'AṬÂYİ]

1. Şaçun selâsili¹⁰⁹ havf-ile ey şeh-i¹¹⁰ ṭannâz
Resende şimdi terâzû ile yürür cân-bâz

27¹¹¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

[ŞEMSİ]

1. Belürdi haṭṭ-ı 'izârı bahâr yaklaştı
Ber-â-ber olmağa leyl ü nehâr yaklaştı

28¹¹²

Muzâri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Maṭla']

[KURBİ]

1. Mîzâb-ı şîşeden¹¹³ dökilür¹¹⁴ cüyveş şarâb
Devretse cām-ı mey n'ola¹¹⁵ mânend-i âsyâb

¹⁰⁸ Nev' izâde 'Atâyî D., B. 27, s. 757.

¹⁰⁹ selâsili: selâsil-i D.

¹¹⁰ şeh-i: büt-i D.

¹¹¹ Bu beyit, Riyâzî Tezkiresi'nde Şemsî (İsfendiyâr-zâde)'ye ait olarak gösterilmiştir. Ancak şairin dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). RT., B., s.193.

¹¹² Kurbî'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). GŞ., B., s. 254.; RT., B., s.274.; TN-2, B., s. 149.

¹¹³ mîzâb-ı şîşeden: meyzâb şîşeden TN-2

¹¹⁴ dökilür: akıcağ GŞ.; akıdub TN-2

¹¹⁵ devretse cām-ı mey n'ola: döndi piyâle bezmde GŞ., TN-2

29¹¹⁶

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Kırtuluş yok heves-i zülf-i siyehkārından
Ėam-ı zencir-i belāsın kırılınca çekerüz

30¹¹⁷

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRĪ]

1. Devre āgāz eyleyüp ol şāhid-i şūfī-firīb
Tekye-i Ėamda beni döndürdi bī-şabr u şekīb

31¹¹⁸

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün

[Maṭla']

NĀBĪ

1. Dil sādegān-ı ' irfān āsūdedür¹¹⁹ elemnden¹²⁰
Evrāk-ı nā-nüvişte āsūde¹²¹ pīç ü ḥamdan

¹¹⁶ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹¹⁷ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹¹⁸ Nâbî D., Mat. 38, s. 1242.

¹¹⁹ āsūdedür: āzādedür **D**.

¹²⁰ elemnden: sitemden **D**.

¹²¹ āsūde: vā-reste **D**.

32¹²²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

EMRÎ

1. Bir yalıñ yüzlü güzeldür âteş-i 'aşk-ı nigār
Yağsa yandursa dil-i 'uşşâkı her dem vechi var

33¹²³

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

[CEMĀLÎ]

1. Hevā-yı nāḡa-yı Leylā ile olup meftūn
Durur durur deve dirdi¹²⁴ Cemā/īyā Mecnūn

34¹²⁵

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

ŞĀBÎT

1. Virüp telāş mühimmāt-ı üştür ü ester
Durur durur deve dir ḡayretinden ehl-i sefer

¹²² Emrî D., G. 89 (5 Beyit), s. 78.

¹²³ MC., Mat. 707, s.157.

¹²⁴ dirdi: dir MC.

¹²⁵ Bosnalı Sâbit D., B. 75, s. 560

35¹²⁶

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[NEŞÂTÎ]

1. Hâl-i siyeh miyân-ı¹²⁷ dü-ebrü-yı yârda
Şehbâz-ı hüsndür ki per açmış şikâr arar

[3a]

36¹²⁸

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[NÂBÎ]

1. Sîmîn-kemer ki zîver-i müy-ı miyânıdır
Çengelli belde şanki gümüş kârvânıdır¹²⁹

37¹³⁰

Hezec

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Müfred]

[ŞEHÎD ' ÂLÎ PAŞA]

1. Sen evvel düş-ı isti' dâduñ eyle lâyıķ-ı hil' at
Saņa hayyâṭ-ı gerdün aṭlas-ı çarḫı libâs eyler

¹²⁶ Neşâtî D., G. 78 (5 Beyit), s. 104-105.

¹²⁷ miyân-ı: miyân ü **D**.

¹²⁸ Nâbî D., G. 107 (10 Beyit), s. 540.

¹²⁹ kârvânıdır: kârbânıdır **D**.

¹³⁰ Şehîd ' Âlî Paşa'ya ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). M.Ebyât, B., s. 39.

38¹³¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Sirişk-i dīde dilermiş bizümle hem-dem ola
Yetimdür koy a gelsün ölince besleyelüm

39¹³²

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[ĤĀLETĪ]

1. O meh bir āsmānī cāme giymiş sīne-çāk itmiş¹³³
Açıkdur gök kapısı Ĥāletī durma du' ā eyle

40¹³⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Müfred]

[FENNĪ]

1. Sikender-seyr isen de sedd-i nuṭṭ it pīş-i kāmilde
Felātūn-ı¹³⁵ ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mācerā olmaz¹³⁶

¹³¹ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹³² Azmi-zāde Hāletī D., G. 734 (5 Beyit), s. 518-519.

¹³³ itmiş: olmuş **D.**

¹³⁴ Fennī'ye ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). MŞTÜ., B., s. 77.; OM., B., s. 115.; ST-2, B., s. 365.; TŞM., B., s. 244.

¹³⁵ felātūn-ı: felātuni **OM.**

¹³⁶ olmaz: düşmez **ST-2**

41¹³⁷

Muzâri^c

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

NĀBĪ

1. Rûy-ı siyâh vâsıta-i rahmet olduğı¹³⁸
Mûy-ı siyâhfâm sefid olduğı güvâh

42¹³⁹

Remel

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

[Maṭla^c]

[LĀ-EDRĪ]

1. Sîneye şerha çeker el yüzüme çekdüm ben
Vech-i meşrûh ile sevsün seni ey mâh seven

43¹⁴⁰

Muzâri^c

mef'ûlû fâ'ilâtün mef'ûlû fâ'ilâtün

[Müfred]

[ZĀTĪ]

1. Şeb-dîz dūd-ı âhum Gülgün eşk-i çeşmüm
İkisi de nazarda¹⁴¹ hoş hoş da yügrügin al

¹³⁷ Nâbî D., G. 773 (7 Beyit), s. 1039-1040.

¹³⁸ olduğı: olmağa D.

¹³⁹ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹⁴⁰ Zâtî D.-1, Müf. 40, s. 324.

¹⁴¹ ikisi de nazarda: hep hâzır ey cefâ-cü D.

44¹⁴²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

ŞĀBĪT

1. O semen-pîrehene uymış o fetvāyî kabā
Şāh-ı hūbān-ı cihāndur ve 'aleyhi'l-fetvā

45¹⁴³

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

LĀ BİN KEMĀL

1. Kaşuñ tākı öñinde ruḥlaruñ ġarḳ olmış envāra
Yanar mihrāb öñinde¹⁴⁴ şanki¹⁴⁵ iki şem' -i kāfūrī

46¹⁴⁶

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[ŞEHRĪ]

1. Ṭālī' ümden öyle¹⁴⁷ dil-gīrüm¹⁴⁸ ki itmeme i' timād
Kevkeb-i baḥtum girībānumdan eylerse zuhūr

¹⁴² Bosnalı Sâbit D., G. 14 (5 Beyit), s. 357.

¹⁴³ İbn Kemâl D., G. 364 (7 Beyit), s. 228.

¹⁴⁴ öñinde: yanında D.

¹⁴⁵ şanki: şan D.

¹⁴⁶ Bu beyit hem Şehrî hem de Nâbî dîvânında yer almaktadır. Kaynaklarda Şehrî'nin ölüm tarihi 1660 olarak kayıtlıdır. Nâbî'nin doğum tarihi ise 1642'dir. Yani Şehrî'nin vefat ettiği dönemde Nâbî henüz 18 yaşındadır ve İstanbul'a gelmemiştir. Nâbî, İstanbul'a gelerek himaye kazandığında ve şiirleri tanınmaya başladığında Şehrî vefat edeli en az beş yıl olmuştur. Bu sebeple şiirin Şehrî'ye ait olduğu düşünülmüştür. Şehrî D. G. 36 (5 Beyit), s. 79.

¹⁴⁷ öyle: şöyle D.

¹⁴⁸ dil-gīrüm: me'yūsam D.

47¹⁴⁹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[HĀŞİMÎ]

1. Virüp mikrāz ile perdāht ḥaṭṭ-ı ' anber-efşāna
Yeñiden¹⁵⁰ şandudan çıkmış müzellef¹⁵¹ oldı cānāna

48¹⁵²

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRÎ]

1. Şular her dem gubār-ı dergeh-i vālā-yı cānānı
İki çeşmümdeki merdüm olmışdur ter oğlanı

49¹⁵³

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Müfred]

[DÜRRÎ]

1. Ey dāğ-ı sîne şadra geçüp germe gögsünü
Kān ağlamağda merdüm-i çeşmüm¹⁵⁴ seni başār

¹⁴⁹ Hâşimî D., Mat. 254, s. 228.

¹⁵⁰ yeñiden: yeniyle D.

¹⁵¹ müzellef: zülf D.

¹⁵² Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹⁵³ Mecmuada şairin mahlası "Makâlî" olarak kayıtlı olmakla birlikte bu beyit, şairin dîvânında tespit edilememiş ve beytin "Dürrî"ye ait olduğu belirlenmiştir. Bkz. Dürrî D., Müf., vr. 26a (Der-kenâr olarak kaydedilmiştir).

¹⁵⁴ merdüm-i çeşmüm: dîde-i giryân D.

50¹⁵⁵

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

ŞĀBİT

1. Riyā metā' ını paştav idüp de şatmasalar
O kışşa gelmiyor endāzeze uzatmasalar

51¹⁵⁶

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Müfred]

[ZĀTİ]

1. Şiše-i hecr olsa yirüm n'ola mānend-i ' arak¹⁵⁷
Ey felek bir tāze ter gülden¹⁵⁸ ayırdun¹⁵⁹ sen beni

52¹⁶⁰

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[BĀKİ]

1. Rişteyle bağlayup lebin ol şūh didi kim
Mihmān-ı h'ān-ı vaşluma bu diş kirāsıdur

¹⁵⁵ Bosnalı Sâbit D., B. 69, s. 560.

¹⁵⁶ Mecmuada şairin mahlası “Ganî-zâde” olarak kayıtlı olmakla birlikte bu beyit, şairin dîvânında tespit edilememiş ve beytin “Zâtî”ye ait olduğu belirlenmiştir. Zâtî D.-1, Müf. 50, s. 325.

¹⁵⁷ ' arak: gül-âb D.

¹⁵⁸ gülden: geldi D.

¹⁵⁹ ayırdun: çıkardun D.

¹⁶⁰ Bâkî D., G. 80 (5 Beyit), s. 150.

53¹⁶¹

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Maṭla']

[ŞĀBİT]

1. Bir yirde yatalum diyicek sözi¹⁶² uzatdı

Yatmam didi bir ḥayl¹⁶³ inād eyledi yatdı

54¹⁶³

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Öyle naḳş eylemiş ebrûlaruñı kil-k-i felek

Ḳıl ḳalemlerle daḥı çekmedi anı Mānī

55¹⁶⁴

Muzâri'

mef'ülü fâ'ilātü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

ḤĀLETĪ

1. Gülgün-ı bâde hîç [yürimez] neyki sāḳiyyā

Ḥavfım budur ki ayağına inmiş ola¹⁶⁵ şu

¹⁶¹ Bosnalı Sâbit D., B. 99., s. 562.

¹⁶² sözi: nâzı **D.**

¹⁶³ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹⁶⁴ Azmi-zâde Hâletî D., G. 697 (6 Beyit), s. 503.

¹⁶⁵ ayağına inmiş ola: inmiş ola ayağına **D.**

56¹⁶⁶

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Müfred]

[EMİNİ]

1. Sür¹⁶⁷ sāḳīyā kümeýt-i sepük-pāy-ı bādeyi¹⁶⁸

Gezdürmedür¹⁶⁹ ilâcı şu inmiş ayağına

[3b]

57¹⁷⁰

Müctes

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[YAḤYĀ]

1. Gözüm ışırdı görince o la' l-i ḥandānı

Nişānladum lebinüñ yāresiyle cānānı

58¹⁷¹

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Gerdün virür mi kimseye şîrāze-i niẓām

Tā şıḳmayınca mengene-i ıztırābda

¹⁶⁶ Mecmuada şairin mahlası “Nâbî” olarak kayıtlı olmakla birlikte bu beyit, şairin dîvânında tespit edilememiş ve beytin “Emînî”ye ait olduğu belirlenmiştir. KSM., B., s. 117; KŞ. B., s. 91.; NA., B. 136, s. 20; ST-1, B., s. 68.

¹⁶⁷ sür: sor **KSM.**

¹⁶⁸ sepük-pāy-ı badeyi: sebük-seyr-i sāğarı **KSM., KŞ., NA., ST-1**

¹⁶⁹ gezdürmedür: gezdürmede **ST-2.**

¹⁷⁰ Şeyhülislâm Yahyâ D., G. 430 (5 Beyit), s. 240.

¹⁷¹ Nâbî D., G. 691 (8 Beyit), s. 977-978.

59¹⁷²

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[RÜŞDÎ]

1. Gördükçe¹⁷³ olur dîdelerüm hey'et-i aḥvel¹⁷⁴

Bir dil-beri görmek ne belâdur pederiyle

60¹⁷⁵

Muzâri'

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

[KÂŞİF]

1. Şatranc-ı dehr içinde o tıfl-ı¹⁷⁶ serîr-i nâz

Ferzâne-i cihân olacak bir piyâdedür

61¹⁷⁷

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Maṭla']

[KEŞFÎ]

1. Kec baḳdı meger rûyına¹⁷⁸ sen kıble-i cânun¹⁷⁹

Çekdi gözine mîl müjeḡ kıble-nümânun

¹⁷² Rüşdî D., G. 151 (8 Beyit), s. 128.

¹⁷³ gördükçe: baḳtıkça D.

¹⁷⁴ hey'et-i: hey'ât-ı M.

¹⁷⁵ Kâşif D., G. 27 (2 Beyit), s. 235.

¹⁷⁶ tıfl-ı: şâh-ı D.

¹⁷⁷ Keşfi'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., B., s. 279.; MŞ., Mat., s. 306.; TŞ., B., s. 716.

¹⁷⁸ rûyına: yüzine RT., MŞ., TŞ.

¹⁷⁹ kıble-i cânun: ka'be-i cânun RT., TŞ.

62¹⁸⁰

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[SEYYİD VEHBÎ]

1. Żamîrüm 'ā'id olsa n'ola eşkāsā¹⁸¹ Sitanbula
Şıla lâzımdur elbette efendi mā'-i mevşûla

63¹⁸²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRÎ]

1. Değişince göbegi düşdi metā'-ı miski
Hāk-i pâyına ğazāl-ı Hōten-i 'anberfām

64¹⁸³

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[İŞMETÎ]

1. Yār olmazsa murāduñca şaķın¹⁸⁴ incinme
Yā hemān her didügün ey dil-i zār olsun mı

¹⁸⁰ Seyyid Vehbî D., G. 194 (5 Beyit), s. 637.

¹⁸¹ eşkāsā: eşkümle **D**.

¹⁸² Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹⁸³ 'İşmetî D., G. 102 (5 Beyit), s. 114.

¹⁸⁴ şaķın: gehî **D**.

65¹⁸⁵

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀLĪ]

1. Dil-i zāruṅ nigh-i ḥasreti bir berberedür
O da aḡyār-ile gör ṭālī' i kim ber beredür

66¹⁸⁶

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Maṭla']

[FAṢĪḤ]

1. Alsak metā' -ı vuşlatını naḡd-i cān-ile
Sīne-be-sīne olsaḡ o berber civān-ile

67¹⁸⁷

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Maṭla']

[FİRĀĶĪ]

1. Mecma' ü'l-baḡreyne baḡ gel¹⁸⁸ dīde-i ' uşşāḡdan
Ḥikmetü'l-' ayn oḡumaḡ lāzım degül evrāḡdan

¹⁸⁵ Nālī D., G. 18 (5 Beyit), s. 157.

¹⁸⁶ Fasīh D., Mat. 68., s. 607.

¹⁸⁷ Fīrākī'ye ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). MŞ., Mat., s. 499.

¹⁸⁸ mecma' ü'l-baḡreyne baḡ gel: mecma' ü'l-baḡreyne sirāyet M.

68¹⁸⁹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[ḤĀTEMÎ]

1. Görüp nâfında cānānuḡ¹⁹⁰ siyeh bir ḡāl-i 'anber-bū
Nedür didüm göbek miski didi ol gözleri āhū

69¹⁹¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRÎ]

1. Kālur mı ben gidicek bāğ-ı 'aşḡ bülbülsüz
Biri giderse yirine hezār gelmez mi

70¹⁹²

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[NĀZİM]

1. Kitāb-ı 'işveden¹⁹³ bir derse āğāz itmeden Leylā
Güzellik muşḡaf-ı ḡüsnünḡde ḡatm oldı¹⁹⁴ senünḡ cānā

¹⁸⁹ Bu beyit muhtelif tezkirelerde Hâtemî'ye ait olarak kaydedilmiştir, aynı beyit Bosnalı Sâbit Dîvânı'nda da yer almaktadır (Bkz. Kaynakça). Bosnalı Sâbit D., Müf. 63, s. 559. Ancak Hâtemî'nin 16. yüzyılda, Bosnalı Sâbit'in ise 17. yüzyılda yaşadığı dikkate alınarak beytin Hâtemî'ye ait olduğu düşünülmüştür. KA., B., s. 240.; RT., B., s. 131.; RZT., B., s. 90.

¹⁹⁰ cānānuḡ: dildāruḡ RT., RZT.

¹⁹¹ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

¹⁹² Nâzım (Ördek-zâde)'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (2 Beyit), s. 427-428; ST-1, G. (3 Beyit), s. 884.

¹⁹³ 'işveden: 'ışḡda NA.; 'aşḡdan ST-1

¹⁹⁴ oldı: olmuş NA.; olsun ST-1

71¹⁹⁵

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[‘AZİZİ]

1. Tenünde seng-i bî-dādı o şūḥuṇ eylemiş gök yir¹⁹⁶

Urılmışsun yine ey ‘āşık-ı miḥnet-zede beṇzer

72¹⁹⁷

Muzāri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Maṭla']

[ḤĀLETİ]

1. Pîr-i ḥîred naşîḥat idüp göṇlüme didi

Fāş itme rāz-ı ‘āşkı seversen Muḥammedî

73¹⁹⁸

Muzāri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Müfred]

[Nİ' METİ]

1. Her pâresin kulağı kadar eylerüm¹⁹⁹ dimiş²⁰⁰

Tîğ-i nigār öyle²⁰¹ çalındı kulağuma

¹⁹⁵ ‘Azîzî’ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). KA., B., s. 257.; RT., B., s. 229.; MŞ., B., s. 469.; TŞ. B., s. 562.; ZE., B., s. 402.

¹⁹⁶ tenünde seng-i bî-dādı o şūḥuṇ eylemiş gök yir: cefa sengiyle cismın gömgök itmiş bir peri-peyker **KA.**; cefa taşıyla cismün göm gök itmiş ol peri-peyker **RT.**, **ZE.**; cefa sengiyle cismün yir yir itmiş ol peri-peyker **MŞ.**; cefa sengiyle cismün gök gök itmiş ol perî-peyker **TŞ.**

¹⁹⁷ Azmî-zâde Hâletî D., Mat. 568, s. 654.

¹⁹⁸ Nî‘metî’ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., B., s. 318.; TN-3, B., s. 237.

¹⁹⁹ eylerüm: eylersin **TN-3**

²⁰⁰ dimiş: dimesin **TN-3**

²⁰¹ öyle: şöyle **RT.**, **TN-3**

74²⁰²

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Yokdur dilümüzde eşer-i naḥvet-i ṭāvus
Biz 'ālem-i bālā-yı tevāzu' da bahāyuz

75²⁰³

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRĪ]

1. Ḥātem-i la'lün iden mühr-i leb-i rāz baṇa
İtdi gerd-i ḥaṭuṇı sırrına āvāz baṇa

76²⁰⁴

Muzāri'

mef'ülü fâ'ilātü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

[NEV'Ī]

1. Bakma cemāl-i ḥūba ḥaṭ-ı müşg-bārsuz
Çıkamaz kitāb-ı mihr ü muḥabbet kenārsuz

²⁰² Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

²⁰³ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

²⁰⁴ Nev'î D., G. 192 (Beyit), s. 344.

[4a]

77²⁰⁵

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Serv-i nāzum²⁰⁶ kim büyütdi böyle bî-pervā seni
Kim yetiřdürdi bu gūne servden bālā seni
2. Büydan hoş rengden pākizedür nāzik tenün
Beslemiş koyında gūyā kim gül-i ra' nā seni
3. Güllü dībā giydün ammā korçarum āzār ider
Nāzenīnüm sāye-i hār-ı gül-i dībā²⁰⁷ seni
4. Bir elünde gül bir elde cām geldün sāķīyā
Kağısın alsam güli yāhūd ki cāmı ya seni
5. Şāf iken āyīne-i endāmdan sīnem dirīĝ
Almadum bir kerrecik āĝūřa ser-tā-pā seni
6. Şandum olmuş ceste bir fevvāre-i āb-ı hayāt²⁰⁸
Böyle gösterdi baņa ol kıadd-i müsteřnā seni
7. Ben didükçe böyle kim kıldı Nedīmi nā-tüvān
Gösterür engüşt-ile meclisdeki mīnā seni

²⁰⁵ Nedīm D., G. 152 (7 Beyit), s. 246.

²⁰⁶ serv-i nāzum: mest-i nāzum **D.**

²⁰⁷ dībā: zībā **M.**

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁶ D.'de 5. beyittir.

²⁰⁸ fevvāre-i āb-ı hayāt: fevvāreden āb-ı hayāt **M.**

78²⁰⁹

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Nazm]

[NEDİM]

1. Ğamze bî-raḥm²¹⁰ çıkar çeşm-i tenük-ḥūsından
Kişver-i ḥüsninüñ ejder doğar āḥūsından

79²¹¹

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

[SĀMÎ]

1. Dü nīm olursa da ten dilde ārzū birdür
Dü-reng ise gül-i ra‘ nā ‘aceb mi bū birdür
2. Göñül ḥarāb-ı mey-i bî-ḥodī-i vaḥdetdür
O bezmgāhda kim sāḳī vü sebū birdür
3. Netīce ‘ayn-ı muḳaddem ḳāziyye ḥod ma‘ lūm
Bu ders-ḥānede ma‘ nā-yı güft ü gū birdür
4. Nigāh-ı ehl-i ḥaḳīḳatde rā‘ī vü mer‘ī
Bilürsen āyñeyi eyle rū-be-rū birdür
5. Girīve-gerd-i ḥilāf olma reh-rev-i şıdḳ ol
Ṭarīḳ-i ‘aşḳ-ı İlāhīde cüst ü cū birdür
6. Ḥaşīr-pāre-i zillet-be-düş-ı tecrīdün
Yanında çin-i cebin ile ser-fürū birdür
7. Kemāl[-i ‘aşḳ ile] ol hūş-der-dem-i tevḥīd
Nefes hezār ise de Sāmīyā gelū birdür

²⁰⁹ Nedīm D., N. 4 (3 Beyit), s. 141.

²¹⁰ bî-raḥm: pür-zehr D.

²¹¹ Arpaemîni-zāde Sāmî D., G. 26 (7 Beyit), s. 309.

80²¹²

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[SĀMî]

1. Bakılmaz ol nıgeh-i şāhbāz-te'şīre
Ki nāḥun-efgen olupdur hezār naḥçīre
2. Niyāz-ı mağrifet eyler günāh-ı mey-ḥ'āre
Çemende berg-i rez efşürde olmadın şīre
3. Eger sürādık-ı tedbīr olursa tū-ber-tū²¹³
Yine ḥicāb olamaz āftāb-ı taḥdīre
4. Ta' arrūz itmez idüñ ehl-i 'aşḡa ey zāhid
Geleydi ḥālet-i sevdā-yı 'aşḡ ta' bīre
5. 'Aceb degül dil-i zāhidde olmasa ḡam-ı 'aşḡ
Ki naẓm olur mı güher rişte-i girih-gīre
6. Bu şi' r-i tāze-reviş ṭarḥ-ı ṭab' -ı Sāmīdūr
'Aceb mi ehl-i süḡan ṭālib olsa tanzīre

81²¹⁴

Mużārī'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

NĀBî

1. 'Ārif libāsa baḡmaz ider zāta i' tibār²¹⁵
Cevher-şinās-ı tıḡ çekinmez ḡilāfına

²¹² Arpaemīni-zāde Sāmī D., G. 108 (6 Beyit), s. 358-359.

³ D.'de 5. beyittir.

²¹³ tū-ber-tū: teh-ber-teh M.

⁴ D.'de 3. beyittir.

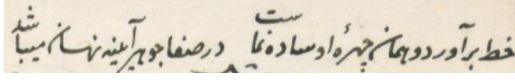
⁵ D.'de 4. beyittir.

²¹⁴ Nābî D., G. 667 (10 Beyit), s. 961-962.

²¹⁵ i' tibār: iltifat D.

[4b]

82²¹⁶

1.

83²¹⁷

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Maṭla']

[‘ĀRİFİ]

1. Zînet-i²¹⁸ hüsni anuḡ ḡaṭṭ-ile efzün olmış
Sebeb-i²¹⁹ devleti ol ḡaṭṭ-ı hümāyün olmış

84²²⁰

Muzāri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[NAḤİFİ]

1. Ḥaṭ geldi şanma ey yüzi gül rüy-ı alüḡe
Bir perde çekdi baḡt-ı siyāhum cemālüḡe

85²²¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRİ]

1. Ḥaṭ-āver oldı oturdı o şeh taḡıyyāta
Göḡül yetiş varalum bārī bir selām alalum

²¹⁶ Farsça bir şiirdir.

²¹⁷ Bu beyit SHME.'de 'Ārifî mahlasıyla kayıtlıdır. Ancak 'Ārifî mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). SHME., B., s. 816.

²¹⁸ zînet-i: ḡutbe-i SHME.

²¹⁹ sebeb-i: sebebi SHME.

²²⁰ Nahîfî D., G. 6 (1 Beyit), s. 732.

²²¹ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

86²²²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRĪ]

1. Haṭ nümāyān oldı dirlerse ruḥ-ı dildārda
İ' timād itmēm çemen bitmez kenār-ı nārda

87²²³

Muzārī'

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[SIRRĪ]

1. Ruḥsāruḡ üzre tāze haṭ-ı müşk-bū mıdur
Ceyş-i Ḥabeşle²²⁴ milket-i Rūma gulū mıdur

88²²⁵

Muzārī'

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Maṭla']

[NAḤĪFĪ]

1. Terk eylemem haṭ-āver olursa o māhumı
Haṭṭ-ı şerīf ile severüm pādişāhumı

²²² Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

²²³ Sırrî D., G. 24 (7 Beyit), s. 282-283.

²²⁴ Ḥabeşle: Ḥabeşde D.

²²⁵ Nahîfî D., Mat. 271, s. 729.

89²²⁶

Müctes

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Hıta-āver olmağ-ile dil gezer mi dil-berden
Sevādkār ise de sīm-i hām alınmaz mı

90²²⁷

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. İki per gibi zühür eyledi hıta rüyunda
Murğ-ı hüsnuğ 'acabā niyyeti pervāze midür

91²²⁸

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Maṭla']

[KĀMĪ]

1. Gelicek hıta-ı ruḥı²²⁹ sen de gidersün²³⁰ araya
Hāl-i 'anber hele bāl mūmı yapışdur buraya

²²⁶ Nâbî D., G. 869 (7 Beyit), s. 1112-1113.

²²⁷ Nâbî D., G. 211 (5 Beyit), s. 618-619.

²²⁸ Kâmî D., Mat. 159, s. 378.

²²⁹ ruḥı: lebi D.

²³⁰ gidersün: girersün D.

92²³¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Kõnulsun ol hıat-ı behcet-fezā-yı bāġ-ı ruhsāruḡ
Bahār olsa çemenzāruḡ şafāsı artar eksilmez

93²³²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Hıat ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda
Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek

94²³³

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Hıat 'azl-i hūsn virmedi ey nāzenīn saḡa
Oldı berāt-ı tāze hıat-ı 'anberīn saḡa

²³¹ Vesīm D., G. 125 (7 Beyit), s. 679-680.

²³² Nābī D., G. 445 (5 Beyit), s. 797-798.

²³³ Nābī D., G. 4 (5 Beyit), s. 456.

95²³⁴

Muzâri^c

mef'ûlû fâ' ilâtü mefâ'ilü fâ' ilün

[Maṭla^c]

[MEŞÂMÎ]

1. Hâṭ geldi²³⁵ rûy-ı dil-bere²³⁶ ben kaçdayum²³⁷ daḥı
Aḥşâm irişdi seyr-i kemân-keşdeyüm²³⁸ daḥı

96²³⁹

Remel

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

[Ġazel]

[REZMÎ]

1. Hâṭ-ı şeb-rengîñ²⁴⁰ üstinde ider yir zülfün
Çemen üstinde biten sünbüle beñzer zülfün

97²⁴¹

Remel

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

[Ġazel]

[VESÎM]

1. Mülk-i cāna kıparup ḥāl ü ḥaṭı gerd-i melāl
Zülfî uğratdı süveydā-yı dili sevdāya

²³⁴ Meşâmî'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). KA., B., s. 269.; RT., B., s. 297.; TN-2, B., s. 291.; TŞ., B., s. 783., ZE., B., s. 504.

²³⁵ geldi: basdı KA., TN-2, TŞ., ZE.; irdi RT.

²³⁶ dil-bere: dil-beri KA., TN-2, TŞ., ZE.

²³⁷ kaçdayum: kışdayın KA.; kıdayın RT.; kaçdayın TN-2, TŞ., ZE.

²³⁸ kemân-keşdeyüm: kemân-keşdeyin KA., RT., TN-2, TŞ., ZE.

²³⁹ Rezmî'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). TN-4, G. (3 Beyit), s. 101.

²⁴⁰ şeb-rengîñ: ser-sebziniñ TN-4

²⁴¹ Vesîm D., G. 234 (6 Beyit), s. 796-797.

98²⁴²

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[‘İŞMETİ]

1. Haṭṭuñ gelicek²⁴³ ‘aşıkuna nāz idemezsün
Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsün

99²⁴⁴

Hezec

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

[Ġazel]

[REF'ETİ]

1. Haṭṭuñ ey tāze-rū geldükde bu ḥüsn ü bahā²⁴⁵ kıalmaz
Yüzüñ olmaz baña cevır itmege dünyā saña kıalmaz

100²⁴⁶

Muzâri'

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

[ŞĀBİT]

1. Ol ḥaṭ ki kendüyi ruḥ-ı dıl-berde gösterür
Bir hāle şeklini meh-i enverde gösterür
2. Nev-ḥaṭṭ-ı sebze-ḥīzi²⁴⁷ olup ḥamle-i nigāh²⁴⁸
Virmez ḥarīm-i ḥüsnine yol perde gösterür

²⁴² ‘İsmetî D., G. 62 (5 Beyit), s. 74.

²⁴³ ḥaṭṭuñ gelicek: geldikde ḥaṭṭuñ D.

²⁴⁴ Ref'etî'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (3 Beyit), s. 103.; TN-1, B., s. 148.

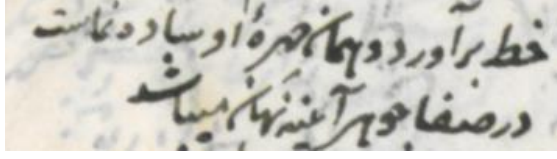
²⁴⁵ ḥüsn ü bahā: hüsne bahā NA., TN-1

²⁴⁶ Bosnalı Sâbit D., G. 104 (5 Beyit), s. 402.

²⁴⁷ sebze-ḥīzi: ‘anberîni D.

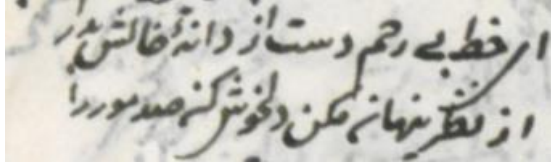
²⁴⁸ ḥamle-i nigāh: ḥaclegāh-ı ḥüsn D.

101²⁴⁹

1.

102²⁵⁰

1.

103²⁵¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[FĀ'İẒ]

1. Hatt-ı 'izāruṅı gördi²⁵² senüṅ bu hālet-ile
Benefşe ser-be-zemīn oldı²⁵³ yüz²⁵⁴ hacālet-ile

104²⁵⁵

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Gelicek hatt-ı siyehfām ruḥ-ı dildāra
Didi 'uşşāka güzellik giceṅüz hayrolsun

²⁴⁹ Farsça bir şiiirdir.

²⁵⁰ Farsça bir şiiirdir.

²⁵¹ Edirneli Fā'iz D., G. 42 (5 Beyit), s. 166.

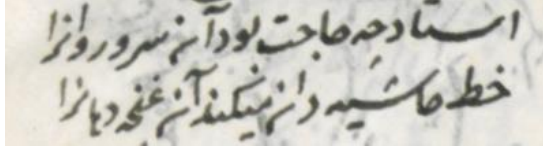
²⁵² gördi: görse **D.**

²⁵³ oldı: ola **D.**

²⁵⁴ yüz: şad **D.**

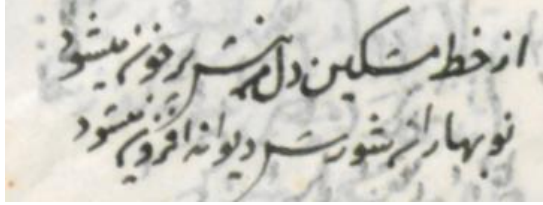
²⁵⁵ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

105²⁵⁶

1.

106²⁵⁷

1.

107²⁵⁸

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Esb-i nāzuḡla ser-i 'uṣṣākı çignetme şehā
Leşker-i ḡaṡdur gelen şimden gerü çek dizgini

[5a]

108²⁵⁹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[VEHBĪ]

1. Deyr-i dil gerçi bütān naḡşı ile memlūdur
Cümleden lġk müselleḡ şanem-i dil-cūdur
2. Sünbül-i kāküli hem-būy-ı buḡūr-ı Meryem
Nuṡḡı maẓmūn-ı dem-i 'İsā-yı mu' ciz-gūdur

²⁵⁶ Farsça bir şiiirdir.

²⁵⁷ Farsça bir şiiirdir.

²⁵⁸ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

²⁵⁹ Vehbî mahlaslı şiiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

3. Söz götürmez deheni rūḥ-fezādur süḥanı
Teşne eyler göreni şanki bir içim şudur
4. Ben çelîpâ-şıfat âğûş-küşâyum bilmem
O büt-i deyr-i cefâ kimlere hem-pehlûdur
5. Vehbîyâ Rûm ḥarâcı deger ol muğbeçe kim
Kâtı a' lā kâtı şîrîn kâtı nâzik-ḥûdur

109²⁶⁰

Muzâri'

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Müfred]

VEHBÎ

1. 'Ayb itme ebrûvānuḡa öykünse māh-ı nev
Şehri velîk neşv ü nemâsı kenâredür

110²⁶¹

Muzâri'

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Müfred]

[LÂ-EDRÎ]

1. Kûyunda eşk-i çeşmi raḡîbün bi' aynihî
Şeyṭân akındısına müşâbih ḡişârda

²⁶⁰ Vehbî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

²⁶¹ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

111²⁶²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Baķamaz rūyına dil-ķāhı ķadar maķbūbuķ
Rızķınıķ vāsıķa-i naķķı²⁶³ budur maķcūbuķ
2. Olmaķın ekķer-i ta' bīri riyā-yı nā-rāst
Saķrına mıķtar urılmaķ varaķ-ı meķtūbuķ
3. Zūdter ma' nā-yı nāzūkter olur ķōhret-yāb
Mūbtelāsı ķoķ olur dil-ber-i ķehr-āķūbuķ
4. Ćirkden sīneķi taķhīre saķa rehberdür
Sāķa-i zıllete rū-mālleri cārūbuķ
5. Renc-i taķķıl ü ģam-ı fevtini ķekme Nābī
Feyzden²⁶⁴ ģayrı bu ģam-ķānede bir maķlūbuķ

112²⁶⁵

Ahreb

[Rubā' ī]

mef' ūlū mefā' ilün mef' ūlū fa' ūl

NĀBĪ

1. Ey nüķķa-i ķūsn sırr-ı cāndur sūķanuķ
Terkīb-i cevāhir-i cihāndur²⁶⁶ bedenūķ²⁶⁷
Dü fetķa-i sūrķden dü leb-i tenvīndür
Tenvīndeki nūn-ı nihāndur dehenūķ²⁶⁸

²⁶² Nābī D., G. 442 (7 Beyit), s. 779.

²⁶³ naķķı: naķķı D.

² D.'de 4. beyittir.

³ D.'de 5. beyittir.

⁴ D.'de 6. beyittir.

⁵ D.'de 7. beyittir.

²⁶⁴ feyzden: vaķldan D.

²⁶⁵ Nābī D., R. 110, s. 1203.

²⁶⁶ cihāndur: cināndur D.

²⁶⁷ bedenūķ: sūķanuķ M.

²⁶⁸ dehenūķ: sūķanuķ M.

113²⁶⁹

Muzâri^ç

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

[^ç ĀRİF]

1. Elden kıoma piyāleyi zibā reviş budur
Āyîn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur
2. Sāķī gedā-yı meclisi kııl pādişāh-ı vāķt
Kim muķtezā-yı meşreb-i dād u dihiş²⁷⁰ budur
3. Ol nev-resīde māhı didüm gördüğüm gibi
Āşüb-ı dehr olur giderek gösteriş budur
4. Mānend-i lāle-dāğ-ı bedeldür şukūfesi
Nīsān-ı ġamda²⁷¹ resm-i reh-i perveriş budur
5. Ağyāra kıaşd-ı luķf ile cevır itme ^ç Ārife
Tāķat-ğüdāz-ı ^ç āşık olan serzeniş budur

114²⁷²

Ahreb

mef'ûlû mefâ'ilün mefâ'ilü fâ'ül

[Rubā'ī]

[NĀBİ]

1. Ĥübānla kim ki iķtilāķ üzre ġiķer
Eyyām-ı ĥayātı²⁷³ inbisāķ üzre ġiķer
Her kim derecāt-ı²⁷⁴ ķarķı derk²⁷⁵ eyler ise
Evķāt-ı şebān-rüzı neşāķ üzre ġiķer

²⁶⁹ ^ç Abdülbâķi ^ç Ārif D., G. 6 (5 Beyit), s. 131.

²⁷⁰ meşreb-i dād u dihiş: himmet dād u dihiş D.

²⁷¹ nīsān-ı ġamda: bustān-ı ġamda D.

²⁷² Nâbî D., R. 67, s. 1190.

²⁷³ ĥayātı: ĥayāt-ı D.

²⁷⁴ derecāt-ı: der ĥayāt D.

²⁷⁵ derk: fehm D.

[5b]

115²⁷⁶

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

NĀBĪ

1. Egerçi köhne metā' uz revācumuz yoḳdur
Revāca tā²⁷⁷ o ḳadar ihtiyācumuz yoḳdur
2. Mişāl-i āb iderüz nīk ü bedle āmīziş
Bu kārgehde mu' ayyen mizācumuz yoḳdur
3. Taḥammül eylemeden ğayrı vaż' -ı nādāna
Kitāb-ı fenn-i ḥiredde ' ilācumuz yoḳdur
4. O cāh kim ola hem-düş-ı ihtimāl-i zevāl
Teveccüh itse bile ibtihācumuz yoḳdur

116²⁷⁸

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Kıt'a]

[SEYYİD] VEHBĪ

1. Āfet-i ḥırmən-i sāmānumuz olsa ne ' aceb
Rüstāyī beçenün²⁷⁹ ḥüsn-i²⁸⁰ cihān-süzına baḳ
2. Hāşılı görse ger ol dil-ber-i gendüm-günü
Meh-i nev²⁸¹ dirler idi şerm-ile burçaḳ burçaḳ

²⁷⁶ Nābî D., G. 189 (5 Beyit), s. 602.

²⁷⁷ tā: da D.

²⁷⁸ Seyyid Vehbî D., Kt. 25 (2 Beyit), s. 690.

²⁷⁹ beçenün: beçemün D.

²⁸⁰ ḥüsn-i: tāb-ı D.

²⁸¹ meh-i nev: gül-i ter D.

117²⁸²

Mużārī^ç

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[FEYŻİ]

1. Dil gördi luṭfına felegün imtinānı var
Bir kūşe-i ferāğa çekildi emānı var
2. Zaḥm-ı kebūd sīnemi seyr eyleyen didi
Ezhārı hep benefşe ^ç aceb gülsitānı var
3. Ol rind-i ^ç aşk-bāza ḥased kim anuṅ müdām
Yanında mihribānlık ider bir civānı var
4. Lāl olmayınca fehm-i rumūz eyleyemez kişi²⁸³
Şāhenşeh-i muḥabbetün özge lisānı var
5. Feyżi uzatma mīve-i ümmīde destünı
Bir gün olur ḳo ḥāmlık itme zamānı var

118²⁸⁴

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Kıṭ' a]

VEHBİ

1. Şeb-i vişāle irüp ārzū-yı şubḥ idenün
^ç Aceb mi adına dinse sefīḥ ü sevdāyī
2. Hele ben ol şebe irsem zamīme eyler idüm
Sevād-ı dīde ile dildeki süveydāyı

²⁸² Feyzî (Topkapılı) D., G. 31 (5 Beyit), s. 31.

²⁸³ fehm-i rumūz eylemez kişi: fehm idemezşün rumūzuṅı D.

²⁸⁴ Vehbî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

119²⁸⁵

Muzâri^ç

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[İŞMETİ]

1. Şimdi şafâ dilün ki ne nām u nişānı²⁸⁶ var
Āsīb-i dehr ü cevr-i felekden emānı var
2. Mümkün midür muḳābele Zāl-i sipihr-ile
Bāzū-yı Rüstem ile çekilmez kemānı var
3. Reşk ol gedā-yı bī-ser ü sāmāne kim anuḡ
Bir kendi bir de bir dil-i nā-mihribānı var
4. Pervāne şem' -i bezm lisānın bilür hele
Gel şem' -i baḡtı gör ki bilinmez lisānı var
5. Devrān müsā' id olmaḡa muḡtāc ' İşmeti
Şaḡn-ı çemende nūş-ı meyün de zamānı var

120²⁸⁷

Muzâri^ç

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[EMRİ]

1. Vir naḡd-i cānı Emrī' leb-i ḡāldārına
Almaz mısun ' aḡīde-i miski bahāsına

²⁸⁵ ' İsmetî D., G. 14 (5 Beyit), s. 14.

²⁸⁶ nişānı: şānı D.

²⁸⁷ Emrî D., G. 428 (5 Beyit), s. 233.

[6a]

121²⁸⁸

Muzāri[°]

mef[°] ūlū fā[°] ilātū mefā[°] ilū fā[°] ilūn

[Ġazel]

[[°] ĀLĪ]

1. Baħr eyledün yaşum niçe bir seyr-i kalyata
Limān-ı dilde bir gicecik bārī[°] kal yata
2. Yāri çeküp kenāra qayıq seyrin eylesek
Olmasa bād-ı firqata bādī o firqata
3. Çat²⁸⁹ başdan ey gönül saña dirse alarğa dur²⁹⁰
Başdarda kıçlı bir güzele doğrılup çata
4. Şal rüzgāra fülk-i dili²⁹¹ rüz u şeb dime
Ya Aqdeñizde bata yāhūd qaraya ata
5. Deryā yüzinde çekdürigör zevrağ-ı meyi
[°] Ālī şarāb-ı şandal odur cāna cān qata

122²⁹²

Hezec

mefā[°] ilūn mefā[°] ilūn mefā[°] ilūn mefā[°] ilūn

[Müfred]

[LĀ-EDRĪ]

1. Ser-ā-ser şeş cihāt-ı rub[°] -ı meşkūn bezm-i hayretdür
Şadā-yı çār-pāre nağme-i şeştārı kim diñler

²⁸⁸ Gelibolulu [°] Ālī D., G. 1192 (5 Beyit), s. 1082.

²⁸⁹ çat: çak **D**.

²⁹⁰ dirse alarğa dur: kim dir alarğa tur **D**.

²⁹¹ dili: teni **D**.

²⁹² Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

123²⁹³

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[FİĠĀNÎ]

1. Kaşuñ yanındağı hālün degüldür ey meh-rū
Sitāredür kim olupdur hilāle hem-pehlū
2. Şemīm-i kākülün añmıñ nesīm gülşende
Dimiñ ki sünbüle sende emānet olsun bū
3. 'Arağdan eyledi çün dāmenini zülfün ter
Tutar kurutmağa nār-ı 'izāruña karşı
4. Diyār-ı dilden eger geçer ise²⁹⁴ peykānuñ
Di cāna uğrasun elbette ey²⁹⁵ kemān-ebrū
5. Fiğānī yaşuñı dök rüz-ı hecr-i zülfinde
Ağ akçe kara gün içün dinür²⁹⁶ meşeldür bu

124²⁹⁷

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Kıt'a]

[HĀLETİ]

1. Erbāb-ı 'aşk²⁹⁸ elinde rubā' ilerüm benüm
Bezm-i şafāda Hāletīyā çār-pāredür

²⁹³ Fiğānî D., G. 73 (5 Beyit), s. 103.

²⁹⁴ geçer ise: kim geğerse **D.**

²⁹⁵ elbette ey: ey kaşı ya **D.**

²⁹⁶ dinür: durur **D.**

²⁹⁷ Azmi-zāde Hāletî D., Kt. 30 (2 Beyit), s. 195.

²⁹⁸ 'aşk: táb **D.**

125²⁹⁹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[ŞEHRÎ]

1. Dil-i zārumla germ-ülfet hayāl-i yār bir yirde
Ne hāletdür ki ola külhan u gülzār bir yirde
2. İder hem remz-i vaşlın hem hilāfın bir nigāhında
Olur mı müttehid ikrār-ile inkār bir yirde
3. Sevād-ı çeşmüme taşvır olınmış 'aks-i ruhsārı
'Acebdür imtizāc-ı sāye vü envār bir yirde
4. Göñül kim kūşe-i çeşmüñdedür al cānı da raḥm³⁰⁰ it
Ḳo olsun ol iki āşüfte vü ğam-ḥ'ār bir yirde
5. Der-i mey-ḥānede Şehrî-i rüsvā-mesti dün gördüm
Yıkılmış kendi bir yirde yatur destār bir yirde

126³⁰¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

NĀBÎ

1. Olur sermāye-i şān dil-berāna keşret-i enzār
Olur mihrüñ ziḥāmı mu' teber maḥzar ḥuşuşında

²⁹⁹ Şehrî D., G. 120 (5 Beyit), s. 122.

³⁰⁰ raḥm: luṭf: **D.**

³⁰¹ Nâbî D., G. 775 (11 Beyit), s. 1041-1042.

[6b]

127³⁰²

Muzâri‘

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

[Ġazel]

SÂLİM

1. Zülfünde dil ki şevk-i ruhuyla mekân tutar
Güyâ ki şâh-ı gülde hezâr âşiyân tutar
2. Şanma hilâl şimdi felek bir fakîr olup
Destinde hevl-i cû‘ -ile bir pâre nân tutar
3. Fikr-i femûnle gamzeñe diller esîr olur
Güm-kerde olsa râh-revi reh-revân tutar
4. Zülfün nevâziş eylerüm emdükçe leblerin
İtmez girîz şerbet içenler ılan tutar
5. Sâlim o şûh eylese ‘azm-i çemensitân
Üstinde düd-ı âhum anuñ sâyebân tutar

128³⁰³

Hezec

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

[Ġazel]

NÂBÎ

1. Fedâ-yı tîğ olur haddin tecâvüz eylese³⁰⁴ mûlar
Cefâ-yı tîğden âsüdedür müjgân u ebrûlar
2. ‘Aceb mi şâneāsâ çāk çāk olsa dil-i ‘uşşāk
Sipâh-ı haṭṭ-ı nev-ḥîze kafâdâr oldu gîsûlar

³⁰² Sâlim mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³⁰³ Nâbî D., G. 183 (5 Beyit), s. 598.

³⁰⁴ eylese: eyleyen D.

129³⁰⁵

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[SĀLİM]

1. Zuhūr-ı haṭdan olur rûy-ı şu' le-tâb nihân
Fürûğ-ı mihri ider perde-i şehâb nihân
2. Degül nühüfte yem-i şerm-tâb-ı dil-berle
Hûy-ı hicâbda olmışdur[ur] hoş-âb nihân
3. Hirâs-ı tâbiş-i hüsnünle mäh-ı Nahşebveş
Çeh-i zeķanda dil-i haşyet-intisâb nihân
4. Bu devr-i çarḥda kendüm daķıķ-fıkr itdüm
Gelen ögünmededür gerçi âsyâb nihân
5. Lebinde luṭf-ı tebessüm o goncenüġ Sâlim
Nigâh-ı nergis-i mestinde çün ' itâb nihân

130³⁰⁶

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[‘ULVÎ]

1. Elüme girse eger aṭlas-ı çarḥ-ı gerdün³⁰⁷
Pârelerdüm anı meh-rûlara ṭonluķ ṭonluķ

³⁰⁵ Sâlim mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³⁰⁶ Derzi-zâde ‘Ulvî D., G. 307 (5 Beyit), s. 366-367.

³⁰⁷ elüme girse eger aṭlas-ı çarḥ-ı gerdün: ḥaķķ budur kim elüme girse benüm aṭlas çarḥ D.

131³⁰⁸

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

RĀMÎ [MEHMET PAŞA]

1. Zebân-dırâzlık itme habâbına cāmuḡ
Doḡunma dīdesine zāhidā mey-āṣāmuḡ
2. Cihānda zevḡ tecerrüdledür temāṣā kıl
Bürehnegān-ile germiyyetini ḡammāmuḡ
3. Ne deḡlū pest ise yanuḡda ḡadrümüz ey meh
Fiḡānumuzla bülend oldı ol ḡadar nāmuḡ
4. Tamām-mertebe sermest iken gelüp sāḡī
Helāk³⁰⁹ ider beni teṣrīf-i nāb-ı hengāmuḡ³¹⁰
5. Zuhūr-ı bād-ı muḡālifden olma āsūde
Mūsā' id olsa da baḡr-ı emelde eyyāmuḡ
6. Raḡībi tūtī-i gūyā-yı bezm-i üns ideli
Nigāh-ı ḡasretümüzdür ḡamāme-i bāmuḡ

[7a]

132³¹¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[NEDİM-İ KADİM]

1. Nigāh-ı mümteni' ey reṣḡ-i āftāb saḡa
Fürūḡ-ı dīdeden olsa eger niḡāb saḡa

³⁰⁸ Rāmî Mehmed Paşa D., G. 30 (9 Beyit), s. 18-19.

² D.'de 3. beyittir.

³ D.'de 7. beyittir.

³⁰⁹ helāk: ḡarāb D.

³¹⁰ nāb-ı hengāmuḡ: tāb-ı hengāmuḡ D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 8. beyittir.

⁶ D.'de 9. beyittir.

³¹¹ Nedîm-i Kadîm D., G. 1 (6 Beyit), s. 100.

2. Murādı ‘aks-i ruḥuṅ sīnesine çekmekdür
İder mi bî-hûde³¹² âyîne inṭisâb saḡa
3. Alınca cāmı³¹³ ele gül gül oldu ruḥsāruṅ
Meger ki itdi eṣer dīde-i ḡabāb saḡa
4. Dil-i nizārumuzuṅ³¹⁴ aldun ḡahını ey zülf
Şabādan oldu şanırsun bu pīç ü tāb saḡa
5. Nedīm ḡāk-i derinden o şūḡuṅ ayrılma
Zamānı var olur elbette fetḡ-i bāb saḡa

133³¹⁵

Remel

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

[Maṭla‘]

LEBİB EFENDİ

1. Pençe-i a‘ dāya düşdi dāmen ü dest-i nigār
Şimdi elden beş beter olsam kederden vechi var

134³¹⁶

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

[ŞEHRÎ]

1. Gelürse keşret-i nezzāreden ḡicāb saḡa
O demde sürḡ-i rūyuṅ olur niḡāb saḡa
2. Nic’etsün āyḡe mihr-i ruḡuṅla ‘aksini fark
Sen āftāba müşābihsün āftāb saḡa

³¹² ider mi bî-hûde: o yüzden eyledi D.

³ D.’de 4. beyittir.

³¹³ cāmı: cām M.

³¹⁴ nizārumuzuṅ: şikestemüzün D.

⁵ D.’de 6. Beyittir.

³¹⁵ Lebîb mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³¹⁶ Şehrî D., G. 3 (5 Beyit), s. 63.

3. Şarābdan ne ‘aceb olmasaṅ eger ser-ḥoş
Bu tuzlu lebler ile neylesün şarāb saṅa
4. Şerāreveş iderüm düde-i cigerden red
Ger eylemezse eşer āh-ı şu‘ le-tāb saṅa
5. Şad āferīn ğazel-i Rūmiyānuṅa Şā’ib
Ki virdi Şehrī dü-şad şevk-ile cevāb saṅa

135³¹⁷

Hezec

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

[Maṭla‘]

NEDİM EFENDİ

1. Geçmiş yelerek bād-ı şabā şahn-ı çemenden
Bir tāze ḥaber var gibi ol ğonce-dehenden

136³¹⁸

Remel

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

[Maṭla‘]

[LĀ-EDRĪ]

1. Şafḥa-i çihrümde şerḥ-i muḥteşem merķūmdur
Zāhirümden bātınım keyfiyyeti ma‘lūmdur

³ -D.

⁴ D.’de 3. beyittir.

⁵ D.’de 6. beyittir.

³¹⁷ Nedīm mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³¹⁸ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

[7b]

137³¹⁹

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[ŞEHRÎ]

1. Çîn-i nâzam ebrû-yı hûbân me'mendür baña
Mevc-i nûram cebhe-i hûrşid meskendür baña
2. Biñ bahâr olsa açılmam gûşe-i gülzârda
Âteşem cāy-ı tebessüm künc-i külhandur baña
3. Hândenâkem gerçi rûy-ı nev-bahâra gonceveş
Lîk hâr-ı miñnet-i devrân nişimendür baña
4. Hıfz-ı âh-ı âteşin ü şugl-ı hûnîn-giryeden
Çeşm-i pür-h'âb³²⁰ u dil-i pür-tâb düşmendür baña
5. Ġamze-i pür-fitneden havf eylemem Şehrî gibi
Çîn-i nâzam ebrû-yı hûbân me'mendür baña

138³²¹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Maṭla']

LEBİB

1. Mest iken başmalıdur çizmecide dildârı
Virmesün keyfe keder aşmalıdur ağıyârı

³¹⁹ Şehrî D., G. 1 (5 Beyit), s. 62.

³²⁰ pür-h'âb: bî- h'âb D.

³²¹ Lebîb mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

139³²²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRĪ]

1. Mest olup çizmecide başına urmuş bāde
Pāymāl oldu düşüp pāyına ḥaffāf-zāde

140³²³

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[RÜŞDĪ]

1. Yār-ile olsam eger külḥanda gülşendür baṇa
Olsam ammā yārsuz gülşende külḥandur baṇa
2. Qanda bir nūr-ı tecellī³²⁴ ey gönül itse zuhūr
Olsa külḥanda yine³²⁵ Vādī-i Eymendür baṇa
3. Eylemez mir'āt-ı ḥurşīd olsa da 'arz-ı cemāl
Rūy-ı şevḳ āyīne-i sāğarda rūşendür baṇa
4. Bilmeyen ḥāl-i dilüm³²⁶ derdümnden āgāh olmayan
Hem-reh olsa menzil-i maḳşūda reh-zendür baṇa
5. Ġam helāk eyler beni bir laḥza ger mest olmasam
Ceyş-i ğamdan kūşe-i mey-ḥāne me'mendür baṇa
6. Şaḥn-ı gülşen kūşe-i külḥanda birdür Rüşdīyā
Her ne yirde şevḳ olursa dilde meskendür baṇa

³²²Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

³²³Rüşdī D., G. 3 (7 Beyit), s. 34-35.

²D.'de 3. beyittir.

³²⁴nūr-ı tecellī: feyz-i tecellī D.

³²⁵yine: eger D.

³D.'de 4. beyittir.

⁴D.'de 5. beyittir.

³²⁶ḥāl-i dilüm: ḥāl ü dilim D.

⁵D.'de 6. beyittir.

⁶D.'de 7. beyittir.

141³²⁷

Muzâri'

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Maṭla']

‘ÂRİF-ZÂDE ‘ÂŞİM

1. Paşmakçı-zâdenün küçüğü mest olup hele
Yıkıldı o şühî çizmecide bir ayağ ile

142³²⁸

Hezec

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

[Maṭla']

NEDİM

1. Ser-engüştin muḥannâ şanma nuḳl itsün diyü aḥbâb
Şunar rindâna sâķi her ḳadeḥ şundukça beş ‘ünnâb

143³²⁹

Hezec

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

[Ġazel]

SELİM EFENDİ

1. O³³⁰ dâğ-ı dil ki sînemde açıldı³³¹ her bün-i mûdan
Zebân-ı âteşin-i iştikâdur ol tenük-ḥûdan
2. Şikâr ile hümâ-yı rif'ati geçme³³² tekâpûdan
Ḳaçırma³³³ şâhbâz-ı ḳuvveti ye's-ile bâzûdan

³²⁷ Ârif-zâde ‘Âşım dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³²⁸ Nedîm mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

³²⁹ Selîm Efendi'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (6 Beyit), s. 164-165.; ST-2, G. (7 Beyit), s. 254.

³³⁰ o: bu **ST-2**

³³¹ açıldı: açıla **ST-2**

² -NA.

³³² şikâr ile hümâ-yı rif'ati geçme: uşandım şayd için ol kebk-i ref'atı **ST-2**

³³³ ḳaçırma: uçurdum **ST-2**

3. Keser feryād u zārın irişince seyl-i deryāya
Belī mümkindür almağ zevk-i vaḥdetden ḥaber cūdan
4. Şadā-yı āb-şār-ı mey ḳulağundan bā' id³³⁴ olsun
Şaḳın gird-āb olup zāhid gečilmez sonra ol şudan
5. Gehī bīm ü gehī ḥacletle ol ḥurşid-ṭal' atdan
Mişāl-i levn-i ḥırbā zāyi' itdüm rengümi rūdan
6. Ḥayādan ğonce-i la' lün eger neşğüftedür ammā
Gönjülden niçe düşünāmun işitdük çeşm ü ebrūdan
7. Mey-i naḥvet-resān-ı cāh u iḳbāle ḥariş olma
Sebüḳ-pādur Selīmā bu şarābuñ neş'esi būdan

144³³⁵

Muzāri'

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Maṭla']

[ŞĀBİT]

1. Güldür dimiş cemālün içün bir niçe gürüh
Gül beñzemez cemālünje vechen mine'l-vücüh

[8a]

145³³⁶

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀ'İLĪ]

1. O şūḥı bāğda gördüm şüküfte-rū tāze
Elinde bir gül açılmış o tāze bū tāze

³ -NA.

⁴ Bu beyit NA.'da 2. beyittir.

³³⁴ bā' id: ırāğ **ST-2**

⁶ Bu beyit NA.'da 3. beyittir.

⁷ -NA.

³³⁵ Bosnalı Sâbit D., B. 53, s. 558.

³³⁶ Nā'ilî D., G. 353 (6 Beyit), s. 308.

2. Terāne-senc-i vişāl oldı dil görüp hātın
Henūz bağladı bir naķş-ı ārzū tāze
3. Müjen hālīde nemek-pāş-ı hānde cāna lebün
Derūn leb-ā-leb-i zaķm-ı ciger rüfū tāze
4. O nāzenīnün olup nev-niyāzı hālķ olmış
Niyāz u nāz miyānında güft ü gū tāze
5. Tarāvet-i ruķın arturdı Nā'ili hāt-ı nev
Cihāna velvele şaldı o rūy u mū tāze

146³³⁷

Ahreb

mef'ülü mefā'ilün mefā'ilü fa'ül

[Rubā'ī]

[EMİN]

1. Bir dil-ber-i³³⁸ hafzāfū emīn āķir-i kār
Aşķı ile ārāste oldı dil-i zār
Pāpūş çıkartma³³⁹ niyāz it vaşlın
Göricek mest terligini çizme³⁴⁰ kenār

² D.'de 3. beyittir.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 6. beyittir.

³³⁷ Emīn'e ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça).
NA., R., s. 22.

³³⁸ dilber-i: āfet-i NA.

³³⁹ çıkartma: çıkartmayup NA.

³⁴⁰ çizme: itme NA.

147³⁴¹

Müctes

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

[Ġazel]

[VECDÎ]

1. Şarāb köhne vü sākî-i ħande-rū tāze
Olursa³⁴² eski deme³⁴³ n'ola ārzū tāze
2. O nev-resīde düşüp dillere yine oldı
Miyān-ı ehl-i muḥabbetde güft ü gū tāze
3. O ḳadd ü ḥad o³⁴⁴ ḥaṭ-ı ' anberīn ne ḥoş düşmiş
Nihāl tāze vü gül tāze reng ü bū tāze
4. Nice taḥammül ider türktāz-ı ġamzeye dil
Niyāz köhne-zemīndür o kīne-cū tāze
5. Bu şi'r-i pāk³⁴⁵ ber-ā-ber degülse Bākīye*
Budur tefāvüti Vecdī o köhne bu tāze

148³⁴⁶

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Ġazel]

HÂDÎ-İ BURSEVÎ

1. Çekdi bir dil-ber-i ḥaffāf-ı ḥayāl āġūşa
Ḳoydı ' aşkı iki ayaġımı bir pāpūşa
2. Rūzgār itdi hevāsıyla beni ser-gerdān
Mestdür bāde-i ' aşķ-ile bütün Lefķoşa

³⁴¹ Vecdî D., G. 59 (5 Beyit), s. 119.

³⁴² olursa: düşerse D.

³⁴³ deme: dile D.

³⁴⁴ ḥad o: ḥāl ü D.

³⁴⁵ pāk: tāze D.

* Mahlas beytinden dolayı bu gazelin Bâkî'ye nazîre olması mümkündür.

³⁴⁶ Hâdî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

[8b]

149³⁴⁷

Müctes

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilātün

[Ġazel]

[ṬĀLİB]

1. Ne kayd idi zen-i dehre muḥabbet itmiş olayduk
Ne derd idi o sitemkāra raġbet itmiş olayduk
2. Ḥilāf-ı meşrebümüz yoḥsa biz de³⁴⁸ qadr bulurduk
Zamāne ḥalkına ʿarz-ı şadākat³⁴⁹ itmiş olayduk
3. Nişān iderdi bizi tīr-i imtinānına şimdi
Felek didükleri nā-merde minnet itmiş olayduk
4. Ne idi bunca günehle ʿazāb-ı dūzaḥı çekmek
Bir iki gün hele dünyāda rāḥat itmiş olayduk
5. ʿİzār-ı kām görünmezdi çeşm-i ḥāhişe Ṭālīb
Niġāhı beste-i kayd-ı ḥacālet itmiş olayduk

150³⁵⁰

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Ġazel]

[BELİĠİ]

1. Qahvenüñ bāde-yi gülgün gibi³⁵¹ yoḡdur ānı
Isıcaḡdur o qara yüzlünüñ³⁵² ammā qanı

³⁴⁷ Bursalı Tālīb D., G. 61 (5 Beyit). s. 235.

³⁴⁸ biz de: bizde **D**.

³⁴⁹ şadākat: meveddet **D**.

³⁵⁰ Mecmuada şairin mahlası “Kâmî” olarak kayıtlıdır. Ancak beytin “Belîġî”ye ait olduġu tespit edilmiştir. Bkz. KA., G. (5 Beyit), s. 117.; LT., Mat., s. 151.; MŞ. G. (7 Beyit), s. 183.; TŞ. G. (6 Beyit), s. 240-241.

³⁵¹ bāde-yi gülgün gibi: bāde gibi gerçi ki **MŞ**.

³⁵² qara yüzlünüñ: yüzi qāranuḡ **LT**.

151³⁵³

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilātün

[Ġazel]

RĀĠIB

1. N'olaydı şehir-i 'ademde iḳāmet itmiş olayduk
Dili mekân-i mekân-ı ferāḡat itmiş olayduk
2. Bu pāy-laḡziş-i ḥirmāna³⁵⁴ hīç çekmez idük ġam
Reh-i dirāz-ı temennāda sür'at itmiş olayduk
3. Mişāl-i sūzen olurduk niḡāh-düz-ı ruḡ-ı kām
Ḥuşul-ı maṭlab içün biz de diḡḡat itmiş olayduk
4. Bu cürm-i bî-ḡad ile ārzū-yı cennet iderdük
Ḥulūş-ı ḡalb ile bir kez 'ibādet itmiş olayduk
5. 'Aceb ne ḡavşala-endāz vaż' ideydi ki Rāḡıb
Nevāle-i kerem-i çarḡa minnet itmiş olayduk

152³⁵⁵

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Müfred]

NĀBĪ

1. Gir tekye-i derūnuma eyle semā' -ı nāz
Ey şūḡ-ı tekye-gerd murāduḡ şevāb ise

³⁵³ Bursevî Râḡıb Ali Efendi'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (2 Beyit), s. 100.

¹ -NA.

² Bu beyit NA.'da 1. beyittir.

³⁵⁴ pāy-laḡziş-i ḥirmāna: pāy-laḡzi-i ḥirmāna NA.

³ -NA.

⁴ Bu beyit NA.'da 2. beyittir.

⁵ -NA.

³⁵⁵ Nâbî D., Müf. 57, s. 1260.

153³⁵⁶

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Nazm]

[BEHİŞTİ]

1. Gören dir raķş iderken³⁵⁷ gird³⁵⁸-bād-ı deşt ü hāmūnı
Semā' a koydı Leylānuñ hevāsı hāk-i Mecnūnı

[9a]

154³⁵⁹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀ'İLİ]

1. Femine ğonce didükçe olur ebkem ne disün
Yoķdur ol ğonce-i nev-hāstede ham ne disün
2. Cünbiş-i kāmetine şīve-i reftārına³⁶⁰ dil
Dimesün āfet-i āsāyiş-i ' ālem ne disün
3. Sīne-rīşān-ı tegāfül senün ey tīg-i nigh
Dimesün zaķmuña dāğ-ı dil ü merhem³⁶¹ ne disün
4. Girye-kārān-ı ciger sūhte gördükçe seni
Mācerā-düşmen olur eşk-i dem-ā-dem ne disün
5. Nā' ilinün işidüp zemzeme-i güftārın
Bülbülümdür dimesün ol gül-i hürrem ne disün

³⁵⁶ Behiştî D., N. 10, s. 550.

³⁵⁷ iderken: ururken D.

³⁵⁸ gird: gerd D.

³⁵⁹ Nā' ilî D., G. 275 (5 Beyit), s. 274-275.

³⁶⁰ şīve-i reftārına: cilve-i reftārına D.

³⁶¹ dil ü merhem: dili merhem D.

155³⁶²

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀ'İLĪ]

1. Ehl-i bîniş göremez bir dil-i hürrem ne disün
 'Ālem olmuş tütalum maştaba-i Cem ne disün
2. Günde biñ kerre helāk-ı ğam olan dil dimesün
 Bu nüh eflāka toköz kāse-i pür-sem [ne] disün
3. Görmeyen müddet-i 'ömrinde şafā-yı hātır
 Bezm-i 'ayş olsa da başdan başa 'ālem ne disün
4. Dile kim müzdaḥim-ābād-ı elemdür şādī
 Bulur āmed-şuda biñ māni' -i muḥkem ne disün
5. Nā' ilī rāst 'ayār-ı meḥak-ı tecrübeyüz
 Naḫd-i teslimümüze şayrafī-i ğam ne disün

156³⁶³

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[SĀMĪ]

1. Bāğa mişāl-i cū kim aḫar sāğar olmasa
 Yāḥūd kenār-ı cūda leb-i dil-ber olmasa
2. Luṭf-ı süḥan nezāket-i ṭab' a nümünedür
 Olmaz nümāyişi 'arazuñ cevher olmasa
3. Pādāş-ı āsmān³⁶⁴ hareketden bulur sükün
 Āh-ı derün-ı dil gibi bir şarşar olmasa

³⁶² Nā' ilī D., G. 274 (5 Beyit), s. 274.

³⁶³ Arpaemîni-zâde Sâmi D., G. 112 (7 Beyit), s. 361.

³ D.'de 4. beyittir.

³⁶⁴ pādāş-ı āsmān: bu köhne āsiyā D.

4. İtmezdi Ka‘ beteyn-i meh ü mihr-i halkı³⁶⁵ zār
Bu şeş cihāt mel‘abe-i şeş-der olmasa
5. Tır-i nigāhuña yine vardur cigerde cāy
Çat‘ ā ziḥām-ı zaḥm-ile dilde yir olmasa
6. Sāmī ider mi cevheriyān-ı hüner kabūl
Eş‘ār-ı ābdārum eger gevher olmasa

[9b]

157³⁶⁶

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Ḥaṭṭ-ı nev-ḥiz-i ruḥuñ āyet-i Raḥmānīdür
Rūyuñ ol āyet ile muşḥaf-ı ‘Oşmānīdür
2. Taḥṭgāh eyle gelüp mesned-i Mısr-ı dilümi
Nūr-ı ḥurşid-i cemālūñ meh-i Ken‘ānīdür
3. Süḥanuñ āb-ı ḥayāt-ı ebedīdür cāna³⁶⁷
Dehenūñ menba‘-ı ser-çeşme-i rūḥānīdür
4. Sürme-i biniş olur çeşm-i ülü’l-ebşāra
Ḥāk-i pāk-i ḳademūñ kuḥl-ı Şifāhānīdür
5. Kimse baş ḳurtaramaz pençe-i müjgānuñdan
Ġamzeler her biri şemşir-i Ḥorasānīdür
6. Keşṭ-i cism sebük-lenger olursa n’‘aceb
Cüşiş-i çeşm-i terüm mevce-i tūfānīdür
7. Yok naziri hele Rūm içre Vesīmūñ şimdi
Var ise ‘Örṭ-i Şirāzī ya Ḥākānīdür

⁴ D.’de 5. beyittir.

³⁶⁵ mihr-i halkı: mihri halkı D.

⁶ D.’de 7. beyittir.

³⁶⁶ Vesīm D., G. 58 (7 Beyit), s. 604-605.

³⁶⁷ ebedīdür cāna: ebedī rūḥāna D.

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[KELİM]

1. Cemālün görse zīr-i tūr-ı pūr-pīç ü tāb³⁶⁹ içre
 Ȳalur tā şubḥ-ı maḥşer³⁷⁰ āftāb ebr-i ḥicāb³⁷¹ içre
2. Nigāhı reng alur ‘ aks-i ḥaṭından baḳsa mir’āta
 Olur çeşmi o nergis k’ola sāḳ-ı sebzi āb içre
3. Bu şeb māh-ı sipihr-i ‘ ālem oldı³⁷² mihr-i ruḥsāruḡ³⁷³
 Göründükçe çerāğ-ı ‘ aksi fānūs-ı ḥabāb³⁷⁴ içre
4. Olur taşvīr-i Yūsuf-rū-nümā³⁷⁵ levḥ-i ḥayālinde³⁷⁶
 O kim naḳş-ı cemālün³⁷⁷ seyr ide mir’āt-ı ḥ’āb içre
5. Leṭāfetde³⁷⁸ olur maḥşūş hem-çün³⁷⁹ rişte-i gevher
 Bedīdār olmış iken³⁸⁰ mūy-ı ḥaṭ³⁸¹ ol la‘ l-i nāb içre
6. Kelīmā Şevketāne bir ġazel tarḥ eyledi³⁸² ḥāmeḡ³⁸³
 Ki nādīr bulunur ma‘ nāsın anlar şeyḡ ü şāb³⁸⁴ içre

³⁶⁸ Mehmed Kelīm’e ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). ADŞ., G. (5 Beyit), s. 155.; GB., G. (5 Beyit), s. 175.

³⁶⁹ pūr-pīç ü tāb: per pīç-i tāb GB.

³⁷⁰ şubḥ-ı maḥşer: şubḥ ü maḥşer GB.

³⁷¹ ebr-i ḥicāb: ebr ü hicāb GB.; ebr ü seḥab ADŞ.

² -ADŞ., GB.

³⁷² ‘ ālem oldı: ‘ ālem-i āb oldu ADŞ., GB.

³⁷³ mihr-i ruḥsāruḡ: -ADŞ., GB.

³⁷⁴ fānūs-ı ḥabāb: fānūs ḥabāb GB.

³⁷⁵ Yūsuf-rū-nümā: rū-nümā ADŞ., GB.

³⁷⁶ ḥayālinde: ḥayālinden ADŞ., GB.

³⁷⁷ naḳş-ı cemālün: naḳşı ADŞ., GB.

³⁷⁸ leṭāfetde: leṭāfetten ADŞ., GB.

³⁷⁹ hem-çün: hemen çün ADŞ., GB.

³⁸⁰ olmış iken: olmamışken ADŞ., GB.

³⁸¹ mūy-ı ḥaṭ: mūy u ḥaṭ GB.

³⁸² tarḥ eyledi: naẓm eyledi ADŞ., GB.

³⁸³ ḥāmeḡ: hemān ADŞ.

³⁸⁴ şeyḡ ü şāb: şeyḡ-i şāb GB.

159³⁸⁵

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. O hūn-bālā nigāh-ı nāzı çeşm-i nīm-h'āb içre
O şemşir-i siyeh-tāb-ı kazādur şan kırāb içre
2. O şūh-ı mest-i cām-ı ' işve kim keyfiyyet-i hüsni
Nihāndur hem-çü neş'e perde-i reng-i şarāb içre
3. Leb-i cūy-ı fütāde sāye-i şad-berg-i sünbüldür
Hayāl-i kākül-i dildār bu çeşm-i pür-āb içre
4. Ayağ elde bezmde³⁸⁶ cāma düşmiş ' aks-i ruhsārı
Gör ol bedr-i müniri maṭla'-ı mir'āt-ı āb içre
5. O meh-rūnuḡ nazīri yok sipihr-i hüsni ü hūbide
Ki olmaz aḡa şānī bir daḡı bu nūh kıbāb içre
6. Vesīmā Şā'ibāne bir ġazel nazm eyledi kilcüm
Ki ma' nāsı anuḡ vird-i zebāndur şeyḡ ü şāb içre

[10a]

160³⁸⁷

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[RÂSİH]

1. İlāhī bülbülün feryād u efġānı kimünçündür
Gül içünse gülün çāk-ı girībānı kimünçündür
2. Eger pervānenün şem' içün ise sūzişi yā Rab³⁸⁸
Ya şem' ün eşk-i germ ü āh-ı sūzānı kimünçündür

³⁸⁵ Vesīm D., G. 231 (6 Beyit), s. 793-794.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 3. beyittir.

³⁸⁶ ayağ elde bezmde: ele almış ayağı D.

³⁸⁷ Râsih (Sofyalı) D., G. 31 (5 Beyit), s. 271.

³⁸⁸ yā Rab: pür-tāb D.

3. Ger āhūlar içinse bādiye-peymānī-i şīrān
‘ Aceb āhūların çöllerde cevlanı kimünçündür
4. Firāk-ı Yūsuf içinse za‘ if-i³⁸⁹ dīde-i Ya‘ kûb
Ya bīmārī-i çeşm-i³⁹⁰ mäh-ı Ken‘ ānī kimünçündür
5. Ser-ā-ser kā’ināt esrār-ı ‘ aşkun mest ü medhüş³⁹¹
Velī bilmezler ey Rāsih bu hayrānī kimünçündür

161³⁹²

Hezec

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

[Ġazel]

[YÜMNİ]

1. İlāhī hūbların cūş u hūrūşānı kimünçündür
Yem içinse yemün ifrāt-ı tuğyānı kimünçündür
2. Eger āyinenün taşvīr içinse hayreti yā Rab
Ya taşvīrün nigāh-ı çeşm-i hayrānı kimünçündür
3. Felekde mäh içinse zerdī-i ruhsāre-i hūrşīd
‘ Aceb mäh-ı nevün çāk-ı girībānı kimünçündür
4. Eger sevdā-yı zūlf için ise şad-çākī-yi şāne
Ya zūlf-i dil-rübāda bu perīşānī kimünçündür
5. Degülse sāde-dil ‘ uşşāk için hūbānı ey Yümnī
Dürüg-ālūde va‘ d-i vaşl u peymānī kimünçündür

³⁸⁹ firāk-ı Yūsuf içinse za‘ if-i: eger Yūsuf içinse bu ‘ amā-yı D.

³⁹⁰ çeşm-i: şem‘ -i M.

³⁹¹ medhüş: hayrānı D.

³⁹² Yümnî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

162³⁹³

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Meşnevî] Luğaz

[NÂBÎ]

1. Nedür ol ism-i hoş-âyende-nümā
Ma‘ nā vü şüreti birdür gūyā
2. Nūr var çihre-i zībāsında
Noқта çok ism ü müsemmāsında
3. Üç nuқта rüyına düşmiş ammā
Fārsāde zīr ü ‘ Arabda bālā
4. Pārsāde ‘ Arabāşinde bile
Görinür şüreti üç noқта ile
5. Harf-i ‘ illetdür aña harf-i sevüm³⁹⁴
Pāy-ı mihr ü meh aña harf-i düvüm
6. Kim ki fetḥ eyler ise bu bābı
Aña yirden göge taḥsīn Nābī

[10b]

163³⁹⁵

Muzāri‘

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

[Ġazel]

[ĠAVŞÎ]

1. Dil-ber ‘ izāri³⁹⁶ rengini kim verde³⁹⁷ gösterür
Gül ‘ andelībe³⁹⁸ rüyını ḥūy-gerde gösterür

³⁹³ Nābî D., L. 13 (6 Beyit), s. 1337-1338. (Bu lugazın cevabı “Pervîn”dir).

² D.’de 3. beyittir.

³ D.’de 5. beyittir.

³⁹⁴ D.’de 1. mısra ile 2. mısra yer değiştirmiştir.

⁵ D.’de 2. beyittir.

³⁹⁵ Gavsî Ahmed Dede’ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). FDM., G. (5 Beyit), s. 144-145.; NA. G. (3 Beyit), s. 291.; ST-1, G. (3 Beyit), s. 440-441.

³⁹⁶ ‘ izāri: ‘ izār-ı FDM., ST-1

³⁹⁷ verde: vird NA.

³⁹⁸ ‘ andelībe: ‘ andelīb FDM.

2. Pîçide şanmañuz ruḥ-ı al üzre zülfini
İ' cāz-ı ḥüsni sünbülü āzürde gösterür
3. Cisminde³⁹⁹ nār-ı 'aşk⁴⁰⁰ nihān olmaz 'aşıkun
Reng-i şarāb⁴⁰¹ kendüyi sāğarda gösterür
4. Dil-ber şarāb-ı nāz-ile⁴⁰² ḥūy-gerde-rū olur⁴⁰³
Āteşle ābı ḥāşılı bir yirde gösterür
5. Ğavşī daķıķa-yı hüneri 'arz ider mi dil
Dāğ-ı derūnı dehre ne bir ferde gösterür

164⁴⁰⁴

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[ŞĀBĪT]

1. Ol ḥaṭ ki kendüyi ruḥ-ı dil-berde gösterür
Bir hāle şeklini meh-i enverde gösterür
2. Nev-ḥaṭṭ-ı sebze-ḥīzi⁴⁰⁵ olup ḥamle-i nigāh⁴⁰⁶
Virmez ḥarīm-i ḥüsnine yol perde gösterür
3. Düşse ḥayāli göñlüme gūyā cemālini
Mir'āt-ı ḥoş-nümā-yı Sikenderde gösterür
4. 'Āşık odur ki āteş-i 'aşk-ile ḳāl olup⁴⁰⁷
Kendin hemīşe şekl-i semenderde gösterür

² -NA., ST-1

³⁹⁹ cisminde: çeşmünde FDM., NA., ST-1

⁴⁰⁰ nār-ı 'aşk: tāb-ı 'aşkı FDM., NA.; nāb-ı 'aşk ST-1

⁴⁰¹ reng-i şarāb: sāfī şarāb FDM., NA., ST-1

⁴ -ST-1

⁴⁰² nāz ile: nāb ile FDM., NA.

⁴⁰³ olur: olsa FDM.

⁵ -NA.

⁴⁰⁴ Bosnalı Sâbit D., G. 104 (5 Beyit), s. 402.

⁴⁰⁵ sebze-ḥīzi: 'anberini D.

⁴⁰⁶ ḥamle-i nigāh: ḥaclegāh-ı ḥüsn D.

⁴⁰⁷ āteş-i 'aşk-ile ḳāl: ülfet-i nār-ı 'aşk D.

5. Seyr it süḥan-ṭırāz̄-i nev⁴⁰⁸ kil-k-i Şābiti
‘İcāz-ı nazmı bir⁴⁰⁹ ğazel-i serde⁴¹⁰ gösterür

[11a]

165⁴¹¹

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[BAHĀYĪ]

1. Tağıtduḡ ḡāb-ı nāz-ı yāri ey feryād neylersün
İdüp fitneyle dünyâyı ḡarāb-ābād neylersün
2. Dil-i mecrūḡuma raḡm eyle ḡalsun dām-ı zülfünde
Şikeste-bāl olan murġı idüp āzād neylersün
3. İdersün gerḡi her derde ṭabībüm bir devā ammā
Cünün-ı ehl-i ‘aşḡ olunca māder-zād neylersün
4. Varup ġīsū-yı zülf-i yāri biri birine ḡatduḡ
Yine bir fitne taḡrīk eyledüḡ ey bād neylersün
5. Güzel taşvīr idersün ḡāl ü ḡaṭṭ-ı dil-beri⁴¹² ammā
Füsün u fitneye geldükde ey Behzād neylersün
6. Bahāyīveş degülsün ḡābil-i feyż-i şafā sen de
Tekellüf ber-ṭaraf ey ḡāṭır-ı nā-şād neylersün

⁴⁰⁸ nev: ter D.

⁴⁰⁹ bir: bu D.

⁴¹⁰ serde: terde D.

⁴¹¹ Şeyhülislām Bahāyî D., G. 29 (7 Beyit), s. 89.

⁵ D.’de 6. beyittir.

⁴¹² ḡāl ü ḡaṭṭ-ı dil-beri: ḡaṭṭ u ḡāl-i dil-beri D.

⁶ D.’de 7. beyittir.

166⁴¹³

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[ṬARZĪ]

1. Cihānı yakduḡ āh-ı āteş-i bī-dād neylersün
Ser-ā-pā tut ki yanmış bir ḡarāb-ābād neylersün
2. Ġam-ı aḡyāra çāre fikrin eylersün güzel ammā
Ġam-ı hicrān-ı yāra ey dil-i nā-şād neylersün
3. Tamām itdi beni derd-i teḡāfūl nīm-cān oldum
Zebūn-küşlük idüp ey ḡamze-i bī-dād neylersün
4. Vişāle dest-res bu zūr-bāz[u] ile müşkildür
Bu zaḡmetler nedür bī-hūde ey feryād neylersün
5. Hüner Ṭarzī gibi rūḡ-ı kelāmı itmedür taşvīr
Yazup her şūret-i bī-per vāyı Behzād neylersün

[11b]

167⁴¹⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[VECDĪ]

1. N'ola zūlfinde⁴¹⁵ itsem⁴¹⁶ bend-i bī-tedbīrden feryād
Dil-i Cibrīl ider ol bī-amān zencīrden feryād
2. Beni⁴¹⁷ sūzān ider berḡ-i fiḡānum çarḡa kār itmez
Şeb u rüz itdügüm feryād bī-te 'şīrden⁴¹⁸ feryād
3. Ṭayanma zūruḡa ey 'aql kim vādī-i 'aşḡ içre
İder şīr-i jiyān ser-pençe-i naḡçīrden feryād

⁴¹³ Tarzī mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁴¹⁴ Vecdī D., G. 7 (6 Beyit), s. 62.

⁴¹⁵ zūlfinde: zülfinden D.

⁴¹⁶ itsem: etsen D.

⁴¹⁷ beni: seni D.

⁴¹⁸ bī-te 'şīrden: gec te 'şīrden D.

4. Bize her rûz lâ-büddür cefâ-yı nev olur rûzî⁴¹⁹
Dil-i erbâb-ı ‘aşka⁴²⁰ nâziş-i taqdîrden feryâd
5. Hezârân va‘ d ider incâze geldükde zühûr itmez
Baña tıflâne važ‘ eyler bu çarh-ı pîrden feryâd
6. Tûtardı nâlemüz eyvân-ı çarhı ser-be-ser Vecdî
Hülâşa çâre bulsa zülf-i ‘âlem-gîrden feryâd

168⁴²¹

Hezec

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

[Ġazel]

[MEZÂKÎ]

1. Bu âh u zâr-ı şubh [u] nâle-i şeb-gîrden feryâd
Şeb u rûz itdügüm feryâd-ı bî-te ‘şîrden feryâd
2. Ham-ı kâkülde müjgândan göñül aşlâ emîn olmaz
Şikenc-i tırradan ya‘ nî künâm-ı şîrden feryâd
3. Görüp ebrû vü müjgânın dil istilâ-yı hayretten
Kemândârın koyup eyler kemân u tîrden feryâd
4. Göñülde nağş olup ğamze cîger-perdâz olur nâlem
Derûn-ı sînede ol hançer-i taşvîrden feryâd
5. ‘İtâb u nâz-ile çîn-i cebînin eyleyüp derkâr
Dü nîm eyler⁴²² dili öyle dūdum şemşîrden feryâd
6. Mezâkî hasb-i hâl ancak bu nazmuñ nâr-ı ‘aşk-ile⁴²³
Şerer bârî-i kilik [ü] sūziş-i ta‘ bîrden feryâd

⁴¹⁹ lâ-büddür cefâ-yı nev olur rûzî: lâ-büdd bir cefâ-yı nev eder peydâ **D**.

⁴²⁰ erbâb-ı ‘aşka: erbâb-ı ‘aşkla **D**.

⁴²¹ Mezâkî **D**., G. 54 (7 Beyit), s. 314.

³ Dîvânda bu beyit 4. beyittir.

⁴ Dîvânda bu beyit 3. beyittir.

⁴²² eyler: itdi **D**.

⁶ Dîvânda bu beyit 7. beyittir.

⁴²³ ‘aşk-ile: ‘ışkuñla **D**.

[12a]

169⁴²⁴

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Gerçi gencîne-i ‘ âlemde cevâhir bulunur
Gevher-i zât⁴²⁵ ile ârâste nâdir bulunur
2. Hünerrün var ise gel⁴²⁶ şehrde bir ‘ ârif bul
Yoḥsa her kıaryede bir niçe bahâdır bulunur
3. Sâḥa-i sîne bir endişeden olmaz ḥālî
Tekyedür tekyede elbette müsâfir bulunur
4. Her zamân ḥâtıra endişe-i râḥat gelmez
‘ Âdet-i şehr budur mü’min ü kâfir bulunur
5. Güç neşâtuḡ kâdemîn kâlbe alışdurmaḡdur
Yoḥsa [ġam] her ne zamân istese ḥâzır bulunur
6. Var ise dâ’ire-i meclis-i ‘ âlemde neşât
Yine peymâne-i merd-efgene dâ’ir bulunur
7. Şâf dil bir faḡat âyîne iken ‘ âlemde
Nâzar itseḡ aḡa da ‘ uḡde-i ḥâtır bulunur
8. Yaḡsa bârân gibi gökden ḡatarât-ı âmâl
Yine bed-ṡâlî‘ olan ḡa’ib ü ḡâsir bulunur
9. Dest-res ma‘ nâ-yı nâ-güfteye müşkil yoḥsa
Nâbîyâ köhne süḡan bizde de vâfir bulunur

⁴²⁴ Nâbî D., G. 70 (9 Beyit), s. 511.

⁴²⁵ gevrer-i zât: cevher-i zât D.

⁴²⁶ gel: bir D.

1. Ol ki her hâlde Mevlâsına şâkir bulunur
Kûşe-i ‘izz [ü] kanâ‘atde mücâvir bulunur
2. Mest olur⁴²⁸ tã‘at-ı Mevlâda⁴²⁹ esîr-i dünyâ
Celb-i māl eylemege gelse bahâdır bulunur
3. Tekye mihmânı gerekdür ola merd-i sâlik
Yoğsa her hânede eşnâf-ı müsâfir bulunur
4. Fikr-i bâtıl dil-i ‘ârifde qarâr itmez hiç
Harem-i Ka‘bede zann itme ki kâfir bulunur
5. Yoğlasan dâ‘ire-i ehl-i hevâyı cümle
Nefs-i emmârenüñ eṭvârına dâ‘ir bulunur
6. Vâ‘iz-i şehre kulak tut nazâr it cünbişine
Cümle aqvâline eṭ‘âlî muğâyir bulunur
7. Hüsni zann eyledüğün ‘âbid-i halvetkârın
Ekşerî mu‘tekif-i bezm-i ekâbir⁴³⁰ bulunur
8. Ne kadar olsa cilākārî-i mir‘ât-ı derûn
Nazâr itdükde yine jeng-i havâtır bulunur
9. Kānî‘-i devlet-i dünyâ olan ehl-i ğaflet
Bî-‘amel rûz-ı cezâ hâ‘ib ü hâsir bulunur
10. Şanma hüsran ola âmâl-i fenâdan⁴³¹ ‘uzlet
Hâsir oldur ‘amel-i hayrda kâşır bulunur
11. Ey Nahîfî olamaz kıabil-i sırr-ı melekût
Ol ki pehlû-zede-i dām-ı ‘anâşır bulunur

⁴²⁷ Nahîfî D., G. 128 (11 Beyit), s. 130.

⁴²⁸ olur: olup D.

⁴²⁹ Mevlâda: Bārîde D.

⁴³⁰ bezm-i ekâbir: beyt-i ekâbir D.

⁴³¹ fenâdan: fenâda D.

[12b]

171⁴³²

Muzâri^c

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ'ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[NÂBÎ]

1. Deryâ tecerrüd itse n'ola eski ħ'âcedür
Bir⁴³³ mevc-i mâ'î pûşîşi bir şûf⁴³⁴ ferâcedür
2. Ol âfetün leṭâfet-i ħüsninde yok kuşûr
Ancaḳ bu⁴³⁵ deḡlü var ki biraz bî-vefâcadur
3. Tercîḡ şanma rindi saḡa zâhidâ ġaraż
İnşâf olunsa senden o çok⁴³⁶ bî-riyâcadur
4. Ḥâk-i siyeh ne ṭurfe heveskâr pîrdür
Kim her bahâr giydüġi tâze alacadur
5. Eḡ pestter binâ-yı bilâd-ı ḳanâ' atün
Bâmında nesr-i ṭâ'ir-i gerdün dücâcedür
6. Rûḡun zekât-ḡ'âre-i iḡsânıdur beden
Luṭf-ı şarâb çihre-fürûz-ı zücâcedür
7. Nâbî ḳadeḡde zâhir olan câ-be-câ ḡabâb
ġülgün-ı bâdenün ayaġında sırâcedür

⁴³² Nâbî D., G. 160 (7 Beyit), s. 581-582.

⁴³³ bir: pür D.

⁴³⁴ şûf: şâf D.

⁴³⁵ bu: o D.

⁴³⁶ inşâf olunsa senden o çok: senden odur tefâvüti kim D.

172⁴³⁷

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[ZİHNİ]

1. Üft ü hîz it der-i mey-hānede ibrik gibi
Döke gör gözyaşını kur' a vü inbik gibi
2. İdeyüm nüṣḥa-i kem-yāb-ı niyāzı taḥrîr
Kilk-i müjgānum ile kıṭ' a-i ta' lîk gibi
3. Vā' izün serd kelāmına ' ilāc bî-hūde
Olamaz şerbet-i ṣāhbā ile ta' rik gibi
4. Sitem-i gıbtā-yı ihvāna taḥammül eyle
' İzzet istersen eger Yūsuf-ı şiddik gibi
5. Zihnīyā rāh-ı muḥabbetde enīs ü ḡam-h'ār
' Āşıka ancak olur ṣāhid-i tevfiḳ gibi

173⁴³⁸

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Kıṭ' a]

[BĀHİR]

1. İtmez kibāra mā-melekin şarf iden zarar
Yirden sipihr ṣebnem alursa⁴³⁹ maṭar virür
2. Toḥm-ı sirişki yirde ḳalur ṣanma ādemün
Bir dāne alsa ḥāk yirine beşer virür

⁴³⁷ Zihnî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁴³⁸ Bâhir'e ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça).
AZ., B., s. 31.

⁴³⁹ alursa: alur da AZ.

² -AZ.

1. H̱oy-kerde-rū iderse o gül-berg-i ter ḫuhūr
Gözden be-cāy-ı eşk ider āb-ı güher ḫuhūr
2. Bī-hūde itme ehl-i riyādan ümīd-i feyz
İtmez dıraḫt-ı ḫušk-nümādan semer ḫuhūr
3. Ṭab^ç -ı dürüş-t-i rūy-ı mülāyim zebūn ider
Ber-geşte eyler ābda^ç aks-i şuver ḫuhūr
4. Bī-la^ç l-i yār^ç iştet olur telḫ ü nā-güvār
Meyden ider ḫabāb-ile şad çeşm-i ter ḫuhūr
5. Dil çīn-i zūlf-i yārda ḫaldı esīr-i bend⁴⁴¹
Ey bād-ı şubḫ eylemedi bir ḫaber⁴⁴² ḫuhūr
6. ^ç Azm itse kūy-ı yāra dil-i nā-tüvānumuḫ
Reng-i perīdesinden⁴⁴³ ider bāl ü per ḫuhūr
7. Āzürdedür⁴⁴⁴ ṭabançe-i dest-i nigāhdan
Ḥaṭ şanma rūy-ı yārdan itdi eşer ḫuhūr
8. İtsem nigāh-ı ḫasret-i rūyuḫla^ç āleme
Müjgānlarumdan eyler o dem nīşter ḫuhūr
9. Gird-āb-ı baḫr-ı āteş ider hāle-i mehi
Sūz-ı nihānum eylese dilden eger ḫuhūr

⁴⁴⁰ Arpaemīni-zāde Sāmī D., G. 38 (14 Beyit), s. 316-317.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁴⁴¹ esīr-i bend: esīr ü bend **M.**

⁴⁴² ḫaber: eşer **M.**

⁶ D.'de 7. beyittir.

⁴⁴³ perīdesinden: perīdesinde **D.**

⁷ D.'de 8. beyittir.

⁴⁴⁴ āzürdedür: āzürde-i **M.**

⁸ -**D.**

10. Sāmī bu nev-zemīn-ġazel-i āteşinümün
Her noqtasından itdi hezārān şerer zuhūr

[13a]

175⁴⁴⁵

Hezec

mef^ʿülü mefā^ʿilü mefā^ʿilü fe^ʿülün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Gül-çin olamaz dest-i temennā çemenümden
Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden
2. Ol Yūsuf-ı hüsnum ne kadar olsa da ter-dest
Bū-düzd olamaz bād-ı şabā pīrehenümden
3. Bir tāze nihālüm ki dehānum gibi yokdur
Ālūde-leb-i dā^ʿ iye sīb-i zeķanumdan
4. Ol āyñeyüm kim göremez t̄alib-i vaşlum
Bir şūret-i ümmīd ser-ā-pāy tenümden
5. Mümkün mi ħam-ı zülfüme bend olmaya ^ʿuşşāk
Āhū-yı şabā reste degülken resenümden
6. ^ʿUşşākı helāk eylemege ħançer-i ħübān
Furşat mı bulur ġamze-i nāvek-figenümden⁴⁴⁶
7. Dil-ber deheninden bu nev-āyīn ġazel olsun
Nābī yine yārāna hediye sūhanumdan

¹⁰ -D.

⁴⁴⁵ Nābī D., G. 631 (7 Beyit), s. 934-935.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 3. beyittir.

⁴⁴⁶ nāvek-figenümden: ħātır-şikenümden D.

176⁴⁴⁷

Hezec

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[DÜRRİ]

1. Ağzın açamaz gonce hicāb-ı dehenümden
Güller kızarur haclet-i vech-i hasenümden
2. Ol sāhir-i üstād-ı nigāhum ki hemīşe⁴⁴⁸
Behrām-ı felekde hāzer eyler fitenümden
3. Ol pādişeh-i Mısr-ı cemālüm ki aransa
Biñ Yūsuf olur ser-zede çāh-ı zeķanumdan
4. Ya zülf-i siyeh ya müjedür ya ham-ı ebrū
Bir mūy zuhūr itmedi bī-cā bedenümden
5. Dürrī gibi biñ 'āşık-ı şūrīde aşammum
Zencīr-i⁴⁴⁹ hamum turra-i 'anber şikenümden

177⁴⁵⁰

Ahreb

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilün fā'

[Rubā'ī]

NĀBĪ

1. Aşhāb-ı tama' gerçi degüldür rāzı
Bu kavle velī ki ki rāst⁴⁵¹ bir miżāndur
İnşāf olunursa ehl-i idrāk olana⁴⁵²
Bī-dağdağa⁴⁵³ bir gurus tamām ihsāndur

⁴⁴⁷ Dürrī D., G. (5 Beyit), vr. 31b (Der-kenār olarak kaydedilmiştir. Dīvān'da bu beytin Nābī'ye nazīre olarak yazıldığı belirtilmiştir).

⁴⁴⁸ hemīşe: şeb u rüz D.

⁴⁴⁹ -D.

⁴⁴⁹ zencīr-i: kullāb-ı D.

⁴⁵⁰ Nābī D., R. 23, s. 1345.

⁴⁵¹ ki rāst: 'atāya D.

⁴⁵² inşāf olunursa ehl-i idrāk olana: olunmaz ise eger şümārında haṭā D.

⁴⁵³ bī-dağdağa: erbābına D.

178⁴⁵⁴

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[NÂBÎ]

1. Ġâretger-i şekîbdür ümmîd-i vuşlatur
Sermāye-süz-ı şabr u sükündür muḥabbetüm
2. Mānend-i sûtün ise de mû kadar alur
Bāzū-yı saḥt-zūr-ı kemān-gîr-i fûratüm
3. Ol nüṣṣa-i mufaṣṣal ḥüsnüm ki ḥarf ḥarf
Nā-ḥāndedür tamām-ı kitāb-ı leṭāfetüm
4. Ol pâdişāh-ı Hıṭṭa-i nāz u leṭāfetüm⁴⁵⁵
Kim rûz u şeb alınmadadur kûs-ı devletüm
5. Nev-şehryār-ı kişver-i ḥüsnüm⁴⁵⁶ ki arturur
Dildādeler müzāḥamesi şān ü şevketüm
6. Dil-ber dilinden açdı yine tâze bir zemîn
Nābî bu şi' r-ile ılam ṭurfe şan' atüm

179⁴⁵⁷

Muzâri^c

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[REŞİD]

1. Atdu kemān-ı āh-ile⁴⁵⁸ tîr-i⁴⁵⁹ du' āmuzı⁴⁶⁰
Buldu felekde menzilin⁴⁶¹ aldu hevāmuzı

⁴⁵⁴ Nābî D., G. 535 (6 Beyit), s. 864-865.

⁴⁵⁵ hıṭṭa-i nāz u leṭāfetüm: kişver-i ḥüsn ü leṭāfetüm D.

⁵ D.'de 4. beyittir.

⁴⁵⁶ ḥüsnüm: nāzum D.

⁴⁵⁷ Reşid'e ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik alışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynaka). KSM., G. (3 Beyit), s. 264.; ST-1, G. (3 Beyit), s. 256.; ST-2, B., s. 218.; TN-1, G. (3 Beyit), s. 136.

⁴⁵⁸ kemān-ı āh-ile: kemān-ı şev-ile ST-2.

⁴⁵⁹ tîr-i: yeter KSM., ST-1

⁴⁶⁰ du' āmuzı: recāmızı ST-1, ST-2, TN-1

⁴⁶¹ menzilin: menzili KSM., ST-1, ST-2

[13b]

180⁴⁶²

Muzâri^c

mef'ûlû fâ' ilâtün mef'ûlû fâ' ilâtün

[Ġazel]

[NAZÎM]

1. Resm-i cemâli⁴⁶³ ol haṭ pergârvâr⁴⁶⁴ çizdi
Devr-i ruḥında fitne âḥir-kenâr⁴⁶⁵ çizdi
2. Naḡş oldu ebrûvânı levḥ-i dilümde yârün
Ressâm-ı 'aşḡ gûyâ bir Z'ül-fikâr çizdi
3. Tarḥ itdi üstüḥ'ānum metn-i cünûna mıştar
Zann itme anı ancak Ḳays-ı nizâr çizdi
4. Peymân idüp benümle bünyād-ı ittiḥāda
Rüstem binā-yı 'aşḡı⁴⁶⁶ çok bozdı yâr çizdi
5. Āḡuş itdi âḥir dildāra ṭavḡ-ı teşḥîr
Her ḥalka-i füsûn kim 'uşşâḡ-ı zâr çizdi
6. Aḥvâl-i derdi aḡla taḡvîm-i 'aşḡdur bu
Ṭümârını bu fennün üstād-ı kâr çizdi
7. Nokṭa döküp zamîrüm bildi o ḥâl ü ḥaṭla
Reml-i dili Nazîmā bir gül-'izâr çizdi

181⁴⁶⁷

Muzâri^c

mef'ûlû fâ' ilâtü mefâ'ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[‘ABDÎ]

1. Mir'âta baḡsaḡ 'aksün-ile âftâb olur
Ṭutsaḡ elünde cām-ı tehî pür-şarâb olur

⁴⁶² Nazîm D., G. 163 (7 Beyit), s. 443-444.

⁴⁶³ resm-i cemâli: vefḡ-ı cemâli D.

⁴⁶⁴ haṭ pergârvâr: ḥaṭṭ-ı pergârvâr D.

⁴⁶⁵ fitne âḥir-kenâr: fitne-i âḥir-kenâr D.

⁴⁶⁶ binā-yı 'aşḡı: binā-yı 'ahdi D.

⁴⁶⁷ Abdî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

2. Alsañ sürāḥīyi ele bezm-i şarābda
Şerm-i mey-i lebünle dil-i şīşe āb olur
3. Yansaḳ ‘aceb mi biz o ruḥ-ı āteşin-ile
Reng-i gül üzre bülbül-i gūyā kebāb olur
4. Her nüktesinde niçe me‘ ānī olur edā
‘Aşḳuñ kemīne remzi bütün bir kitāb olur
5. Böyle ḳalursa germī-i dil ‘Abḍyā n’ola
Sūz-ı nefesle lāne-i bülbül kebāb olur

182⁴⁶⁸

Mużārī‘

mef‘ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilün

[Ġazel]

[ZÜLFİ]

1. Şevḳ-i ruḥuñla bülbül-i gülzār zār olur
Reşḳ-i lebünle mīve-i gülnār nār olur
2. Terḳ itdi yār zümre-i ‘uşşāḳ-ı zārı hep
Ol bī-vefāya ḳorkarum aḡyār yār olur
3. Pür-sūz u tāb olursa da göñli tenūrvār
Erbāb-ı ‘aşḳa derdini açma şī‘ār ‘ār olur*
4. Āyā nedür bu cevre pey-ā-pey sebeḳ diyü
Ey māh dem-be-dem baña efkār kār olur
5. Zülfī-i ḥaste-dil n’ola olsa şifā-peżīr
Gāhī devā-yı ‘illet-i bīmār mār olur

⁴⁶⁸ Zülfī mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

* Mısrânın vezni aksamaktadır.

[14a]

183⁴⁶⁹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. O dil ki tār ola mir 'āt-ı rū-nümā dinmez
Her āb-ı gīneye āyīne-i Ḥudā dinmez
2. Beyān-ı ḥālūme māni' benüm ḥuzūrumdur
Ecānib olduğu gülşende⁴⁷⁰ mācerā dinmez
3. Ġinā odur gire bī-ḥūn-ı dil ele yoḥsa
Ta' b-ile ḥāşıl olan devlete ġinā dinmez
4. Zamān-ile biri bir lafz söylemiş yoḥsa
Ta' alluḳ itmege ḥübāna ibtilā dinmez
5. Egerçi zevḳi gedādan ziyādedür ammā
Ḥarīş-i vaşla velī Nābīyā gedā dinmez

184⁴⁷¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Olur mı sehv şarābuḡ ḥisāb-ı cāmında
Alup virenleri varken piyāle nāmında
2. Şevāb-ı beytde ma' nā mişāli pinhāndur
Kibāruḡ ebrū-ile virdügi selāmında
3. Ḳuşūr-ı dīnine nefis-i ḥabīş-i ḳā'ıldür
Tek olmasun eşer-i naḳş-ı iḥtişāmında
4. Ḥırāma nokṭa-i ta' n urduḡı hüveydādur
Ġurūrla süfehā kısmınuḡ ḥırāmında

⁴⁶⁹ Nâbî D., G. 265 (5 Beyit), s. 656-657.

⁴⁷⁰ gülşende: meclisde D.

⁴⁷¹ Nâbî D., G. 732 (5 Beyit), s. 1008-1009.

5. Temekkün eylemeden itdi Nābīyā pāymāl
Zamānenūñ kimi gördümse iltizāmında

185⁴⁷²

Muzāri^c

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

[Ġazel]

DÜRRİ

1. Tîr-i nigāhı sînemüzi deldi cāna dek
Geçdi ħadeng-i ġamzesi tā üstüĥ'āna dek
2. Mānen*d-i* kuĥl-ı ħāk-i derin bulmadı ħekīm
Tā vardı cüst [u] cū iderek Işfahāna dek
3. Zencîr-i zülfe eylesesün kehkeşānı bend
Yoĥsa kemend-i āh uzanur āsmāna dek
4. Lā-büd mürûr-ı dehr-ile bir fetĥ-i bāb olur
Bu āstānı bekleyelüm bir zamāna dek
5. Dürri sezā ki ħisset-i ebnā-yı Rūmdan
Erbāb-ı ma' rifet kaçā Hindüstāna dek

186⁴⁷³

Hezec

mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn

[Ġazel]

NĀBÎ

1. Hilāl-i 'ıyd kalmış ebr-i gevher-bāruñ altında
Mişāl-i ġuş-ı meh-rüyān ħam-ı destāruñ altında
2. Görenler fehmi iderler zîr-i mûda olduĥın⁴⁷⁴ şan' at
Bu deñlü fitneyi müjgān-ı müşgîn-tāruñ⁴⁷⁵ altında

⁴⁷² Dürri D., G. (5 Beyit), vr. 14a (Der-kenâr olarak kaydedilmiştir).

⁴⁷³ Nâbî D., G. 734 (7 Beyit), s. 1010.

⁴⁷⁴ olduĥın: olduĥı **M**.

⁴⁷⁵ müşgîn-tāruñ: miskin-bāruñ **M**.

3. Selāmeth̃ānlıkda⁴⁷⁶ āsyādan dāne-i gendüm
Ümīd-i ‘āfiyet gerdūn-ı kec-reftāruṅ altında
4. Ḥalāşa himmet eyleş duḡter-i rez ḳalmasun giryān
Ḥam-ı mey-ḥāneveş bir zışt-i bed-kirdāruṅ altında
5. Reh-i ḡamda taḥammül üştür-i nālāna hoşterdür
Ceres feryād[a imdād] eylemekden bāruṅ altında
6. Ne ḡam erbāb-ı cürme tāb-ı ḥurşid-i kıyāmetden
Ṭururken ‘afv-ı bārī çetr-i istigfāruṅ altında
7. Olur mı gevher-i ‘irfān müyesser herkese Nābī
Ne mümkindür k’ola gencīne her dīvāruṅ altında

[14b]

187⁴⁷⁷

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

NĀBĪ

1. Mizāc-ı nergis-i bīmār-ı yāri biz bilürüz
O ḥaste-reng-i tüvānā-şıkārı biz bilürüz

188⁴⁷⁸

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Senüṅ neden ḥaberüṅ var firāş-ı naḥvetde⁴⁷⁹
Ḥırāş-ı cān u şeb-i intizārı⁴⁸⁰ biz bilürüz

⁴⁷⁶ selāmeth̃ānlıkda: selāmeth̃ānlıkdur **M.**

⁴⁷⁷ Nābī D., G. 291 (8 Beyit) s. 675.

⁴⁷⁸ Nābī D., G. 284 (8 Beyit), s. 670.

¹ D.’de 2. beyittir.

⁴⁷⁹ naḥvetde: naḥvetden **M.**

⁴⁸⁰ cān u şeb-i intizārı: çār-şeb-i intizārı **D.**

2. Metā² -ı şabrın ider her şadā-yı pā ġāret⁴⁸¹
Telāş-ı hātır-ı ümmīdvārı biz bilürüz
3. ³ Adū-yı tīre-dili yek⁴⁸² nefesde maḥv eyler
Sepīde-i seḥer-i intizārı⁴⁸³ biz bilürüz
4. Kemīn bahāne ile Nābī⁴ olur vīrān
Binā-yı va⁵ de-i nā-üstüvārı biz bilürüz

189⁴⁸⁴

Remel

fe⁶ilātün fe⁶ilātün fe⁶ilātün fe⁶ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Görmedüm rāh-ı emīn terk-i recādan ġayrı
Bulmadum hışn-ı ḥaşīn şerm ü ḥayādan ġayrı
2. Rūzedāra kim olur tesliye-baḥş-ı hātır
Ramażān içre olan lafz-ı mażādan ġayrı
3. ³ Aks-i bī-ḥüsn-i tehī-deste bulunmaz çāre
Vaṭan-ı ḥāne-i mir⁴ātı cilādan⁴⁸⁵ ġayrı
4. Emn gelmez ṭama⁶umdan⁴⁸⁶ baḥa hengām-ı vedā⁶
Kime ışmarlasam ol şūḥı Ḥudādan ġayrı
5. Maşīb-ı dağdağa-fermāy-ı ḥayātun⁴⁸⁷ Nābī
Ġayrı maḥşūlı mı var bād-ı hevādan ġayrı

² D.'de 3. beyittir.

⁴⁸¹ ġāret: ġarret **D.**

³ D.'de 5. beyittir.

⁴⁸² yek: bir **D.**

⁴⁸³ intizārı: inkisārı **D.**

⁴ D.'de 8. beyittir.

⁴⁸⁴ Nābī **D.**, G. 885 (7 Beyit), s. 1124.

³ D.'de 5. beyittir.

⁴⁸⁵ cilādan: ḥalādan **D.**

⁴ D.'de 6. beyittir.

⁴⁸⁶ ṭama⁶umdan: ṭama⁶ından **D.**

⁵ D.'de 7. beyittir.

⁴⁸⁷ ḥayātun: ḥayālün **D.**

190⁴⁸⁸

Mużārî^ç

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[NĀBÎ]

1. Olmazsa da ne deñlü icābetde medħali
Miftāħ-ı āh açar yine bāb-ı muḳaffeli
2. Hoş nüṣṣa-i garībedür eczā-yı kâ'ināt
Ser-bestedür velīk⁴⁸⁹ me' āl ü maḥaṣṣalı
3. Şebdür maḥall-i cılve-i düzdān-ı tîz-dest
Miḳrāz-ı şem' -i meclisün altun keser eli
4. Cānānenün tebessümi destür-ı büsedür
Her mivenün şüküfedür elbette evveli
5. Nābî o bârgāha⁴⁹⁰ bulur zūdter vüṣûl
Her kim düşerse rāh-ı ümīde tevekkeli

191⁴⁹¹

Mużārî^ç

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[LĀ-EDRÎ]

1. Derdüm yeter devā baña ger ehl-i derd isem
Şevḳüm yeter kılāvuz-ı reh rehneverd isem
2. Kuḥl-ı cilā-yı dehri virür bāda ğayretüm
Çeşm-i 'adūya gerçi ki mānend-i gerd isem
3. Dāvud-ı 'aşḳ elinde vücūdum ki mūmdur
Āhenveş ehl-i ta' na n'ola böyle serd isem
4. Olur miḥekk-i tecrübede şufretüm 'ayān
Cevr-i felekle zer gibi her çend zerd isem

⁴⁸⁸ Nâbî D., G. 825 (5 Beyit), s. 1078.

⁴⁸⁹ velīk: 'avāma D.

⁴⁹⁰ o bârgāha: diyār-ı kāme D.

⁴⁹¹ Şiirin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

5. Kim dest-res olur benüm ednā hayālūme
Ebnā-yı cinsüm içre haqīkatde ferd isem
6. İtmem taleb vişāl-i ‘arūs-ı cihānı ben
Mecnūn-şifat ne deḡlū beyābān-gerd isem
7. Düşmenlerümi ‘arşageh-i kārzārda
Amāc-ı tır-i ta‘n iderüm ben de merd isem

192⁴⁹²

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Müfred]

[VĀĶİ‘]

1. Vāķi‘ ā ‘ālem-i rü’yāda o meh-ruḡsārı
Ya‘ *ni*⁴⁹³ bir kerre çeken sīneye kem düş görmez

[15a]

193⁴⁹⁴

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

ĶADRĪ

1. Çıķarduḡ baša cānā bāliş-i zerkāra yüz virdüḡ
Ķoparduḡ fitneler yir yir ḡaṭ-ı jengāra yüz virdüḡ
2. İnüp⁴⁹⁵ būs itmege şarķar o ruḡsār-ı ‘araķnākı⁴⁹⁶
Ḥaṭā itdüḡ şehā ol ṭurra-i ṭarrāra yüz virdüḡ

⁴⁹² Bu şiir İBB.-M.’de Vāķi‘’ye ait olarak kayıtlıdır (Bkz. Kaynakça). Ancak Vāķi‘ mahlası bu şairin kimliği tespit edilememiştir. İBB.-M., Müf., s. 72.

⁴⁹³ ya‘ nī: hele **İBB-M.**

⁴⁹⁴ Kadrī D., G. 81 (5 Beyit), s. 166.

² D.’de 3. beyittir.

⁴⁹⁵ inüp: gelür **D.**

⁴⁹⁶ ‘araķnākı: ‘araķnāke **D.**

3. Çıkardı naķşuñı ey padişāh-ı mülk-i istignā
O şūret uğrısı⁴⁹⁷ āyīne-i ğaddāra⁴⁹⁸ yüz virdün
4. Hemān bir dāneyüm dir milket-i ħüsn ü⁴⁹⁹ cemālünde
O hindū-yı siyeh-rū ħāl-i ‘anber-bāra⁵⁰⁰ yüz virdün
5. Elün ķo sīne-i inşāfa gel kim Ƙadrī-i zāra
Begüm⁵⁰¹ bir dest-būsuñ virmedün aġyāra yüz virdün

194⁵⁰²

Ahreb

mef‘ülü mefā‘ilün mefā‘ilü fa‘ül

Rubā‘i

NĀBĪ

1. ‘Aks-i lebi itdi çeşmümi kāse-i Cem
Tāb-ı ruķı āb-ı rüyum şebnem
Ol serv-ķad-i alaca-pūşuñ seyri
İtdi nighüm naķş-ı kemān-ı Rüstem

195⁵⁰³

Muzāri‘

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

[Ġazel]

ŞERİF

1. Yār urdı dāġ-ı tāze dilün köhne dāġına
Güyā ki bir filori ķodı er çerāġına
2. Sāķī getürdi mes‘ī ile bezme bādeyi
Mestāne cān u baş-ile düşdüm ayaġına

³ D.’de 4. beyittir.

⁴⁹⁷ uğrısı: o ġurūbı D.

⁴⁹⁸ āyīne-i ğaddāra: āyīne ğaddāra D.

⁴ D.’de 2. beyittir.

⁴⁹⁹ milket-i ħüsn ü: milket-i bāġ-ı D.

⁵⁰⁰ ħāl-i ‘anber-bāra: ħāl-i ‘anber-i yāra D.

⁵⁰¹ begüm: aña çün D.

⁵⁰² Nābî D., R. 145, s. 1213.

⁵⁰³ Şerîf mahlaşlı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

3. Gördi gülün çemende kemāl-i leṭāfetün
Zerrīn ḳadeḫle lāle şu ḳodı ocağına
4. ‘Arz eyleyince yāra yine zaḥm-ı sīnemi
Ḥiddetle şundı destin o ḥūnī bıçağına
5. İ‘cāz-ı ḥüsn-i rûzveşi gösterür Şerīf
Yārūḡ düşünce zûlf-i siyāhı yaṇağına

196⁵⁰⁴

Hezec

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

[Ġazel]

FĀ’İZ

1. Teşrīfün ile ḥānemi reşk-i İrem eyle
Aḡlatma beni iki gözüm gel kerem eyle
2. ‘Ahd eyledi öpdürmege pāyın gelecek ‘ıyd
Yā Rabb sen o meh-pāreyi sābit-ḳadem eyle
3. Bir ḫoşça ḥisāb eyleyelüm derdümüz ey dil
Ben dirhem-i eşküm dökeyüm sen raḳam eyle
4. Degmez kederin çekmege bir laḫza bu ‘ālem
Bir ḫāl-ile neylersen idüp def‘-i ḡam eyle
5. Ḳānūn-ı belāḡatda yine naḳş-tırāz ol
Ey ḫāme ḫoş-lehçe-i Fā’iz naḡam eyle

197⁵⁰⁵

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

DÜRRİ

1. O şeb ki sāḳz-i ra‘nā yürür durur oturur
Ayaḡ u şem‘ ü⁵⁰⁶ aḫibbā yürür durur oturur

⁵⁰⁴ Edimli Fā’iz D., G. 44 (5 Beyit), s. 167-168.

⁵⁰⁵ Dürri D., G. (5 Beyit), vr. 43b.

⁵⁰⁶ ü: -D.

2. Ne hâldür bu ki seyyāre vü şevābit ü hāk
Hevā-yı ʿ aşk-ile hālā yürür durur oturur
3. Bahāra şükr iderek⁵⁰⁷ cūy u serv ü sebze-i ter
Bu gülşen içre ne zībā yürür durur oturur
4. Düşüp telāṭum-ı emvāc-ı baḥr-ı eşke vücūd⁵⁰⁸
Mişāl-i keşṭ-i deryā yürür durur oturur
5. Bilür mi şor⁵⁰⁹ harekāt u sükūn u ḥayretini
Egerçi Dürṛ-i şeydā yürür durur oturur

198⁵¹⁰

Ahreb

mefʿ ūlū mefāʿ ilün mefʿ ūlün fāʿ

Rubāʿī

ʿ ĀZİM

1. Gerdün gibi ṭālīʿ üm vārūnterdür
Aḥvāl-i dilüm şimdi digergūnterdür
Bālāter ise ğinā-yı Hāk her ne kadar
Ol mertebe ihtiyācum efzūnterdür

[15b]

199⁵¹¹

Remel

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

[Ġazel]

[NĀʾİLĪ]

1. Reng-i ḥurşīd-i şikestün gül-i ḥod-rūy gibi
Nāz gül-ğonce-i ḥüsnünde nihān-būy gibi
2. İzṭırāb-āver-i envār-ı ruḥuṇdur nigeḥüm
Baḥr-ı ʿ ummān-ile āmiziş iden cūy gibi

⁵⁰⁷ iderek: ile **D.**

⁵⁰⁸ eşke vücūd: ʿ aşka gönül **D.**

⁵⁰⁹ şor: gör **D.**

⁵¹⁰ ʿ Āzim mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁵¹¹ Nāʾilī **D.**, G. 370 (6 Beyit), s. 315.

3. Cüst ü cūy-ı Һam-ı Һevgān-ı ser-i zūlfūn iden
Āftāb olsa da pāymālūn olur gūy gibi
4. Tāb-ı Һüsnünden olur Һam-be-Һam u pīç-ā-pīç
Tār-ı cān āteş-i sūzāna düşen mūy gibi
5. NıgeҺūn sāḵ-i sāgar-be-kef-i Һūn-ı cıger
Nā'ili teşne-i⁵¹² maҺmūr-ı ҺadeҺ-cūy gibi

200⁵¹³

Hezec

mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn mefā'ilūn

[Ğazel]

BAHĀYĪ

1. Һirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduñ ey bülbul
Neler eylerdi Һāra āh-ı āteş-zāduñ ey bülbul
2. Dil-i dildāri nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruñ
‘ Aceb kim Һāsa te’sīr eylemiş feryāduñ ey bülbul
3. Ne teşhīr itdi gülzāri ne urdı āteşe Һāri
Yine durmaz okursun rüz u şeb evrāduñ ey bülbul
4. Güle olur n’olursa yoҺsa āҺir gerdiş-i gerdūn
Gelür bir dem ki alur⁵¹⁴ Һār elinden dāduñ ey bülbul
5. Çekil sen daҺı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāyīves çekildi ‘ aşķ-ile çūn aduñ ey bülbul

⁵ D.’de 6. beyittir.

⁵¹² teşne-i: teşnesi **D.**

⁵¹³ Şeyhülislām Bahāyî D., G. 24 (5 Beyit), s. 84.

⁵¹⁴ dem ki alur: dem alursuñ **D.**

201⁵¹⁵

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

NAZMÎ

1. Yağar gülzârı gerçi âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül
Derûn-ı verde⁵¹⁶ te 'şîr eylemez feryâduñ ey bülbül
2. Güzellendi⁵¹⁷ çemen güldi açıldı ğonce-i gülşen⁵¹⁸
Senüñ ammâ açılmaz hâtır-ı nâ-şâduñ ey bülbül
3. Nedîm-i şâh-ı gülşen mahrem-i bezm-i bahâr olduñ
Yine güşına girmez şekve-i bî-dâduñ ey bülbül
4. Ġaraž teşhîr ise gülzârı hâşıl oldu maqşûduñ
Yine durmaz okursuñ rûz u şeb evrâduñ ey bülbül
5. Meger var ise taklîd eyledüñ Nazmî-i şeydâya
Senüñ kim⁵¹⁹ nâliş olmuş dâ'imâ mu' tâduñ ey bülbül

202⁵²⁰

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

BAHÂYÎ

1. 'Îtâb-ı la' l-i nâbuñdan göñül pür-pîç ü tâb olmaz
Bilür kim kân-ı âteşden çıkan hañçerde âb olmaz
2. Yıkılmaz dil pey-ender-pey çekerken cām-ı âzârı
Bu bezmüñ bâde-nüşı mest olur ammâ harâb olmaz

⁵¹⁵ Nazmî (Şeyh Mehmed) D., G. 122 (5 Beyit), s. 733.

⁵¹⁶ derûn-ı verde: derûn-ı derde D.

² D.'de 3. beyittir.

⁵¹⁷ güzellendi: gözilindi D.

⁵¹⁸ ğonce-i gülşen: ğonca vü gülşen D.

³ D.'de 2. beyittir.

⁵¹⁹ kim: de D.

⁵²⁰ Şeyhülislâm Bahâyî D., G. 15 (5 Beyit), s. 75.

3. ‘ Aceb mi küşteğān-ı kūy-ı dil-ber bī-şümār⁵²¹ olsa
Şehidān-ı belā-yı ‘ aşka maḥşerde ḥisāb olmaz
4. Şaḫunsun seng-diller pertev-i mihr-i⁵²² cemālünden
Ki zūr-ı tāb-ı ḥüsne dil degül dāğlar da tāb olmaz
5. Bahāyī her ne emr eylerse ol şāhenşeh-i devrān
Ser-i teslīm ḥāk-i ‘ aczden ğayrı cevāb olmaz

[16a]

203⁵²³

Muzāri‘

mef‘ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilün

[Ġazel]

RĀSİḤ

1. Bildüm o şūḥ-ı ‘ ālemi kim bī-vefā imiş
Yolında āh u nālelerüm hep hevā imiş
2. Gāhī cefā-yı yār [u] gehī ṭa‘ ne-i raḫīb
Yā Rab bu derd-i ‘ aşk ne müşkil belā imiş
3. Tīr-i cefāya ṭutsa o ḫaşı kemān seni
Teslīm ol ki çāh-ı ḫazāya rızā imiş
4. Ḥük-m-i ḫazā cefā imiş ehl-i dile ezel
Cevr-i felek meger bize bi’l-iḫtizā imiş
5. Rāsiḥ gözünde uçduğı besdür ḫayāl-i yār
Olmaz şikār kimseye ol bir hümā imiş

⁵²¹ bī-şümār: bī-ḥisāb D.

⁵²² mihr-i: ḥüs-n-i D.

⁵²³ Rāsiḥ D., G. 45 (5 Beyit), s. 285.

204⁵²⁴

Ahreb

mef'ülü mefâ'ilün mef'ülün fâ'

Rubâ'î

[LÂ-EDRÎ]

1. Bu devrde n'ider dem-i hayretdür bu
 'Âkıllere sermāye-i 'ibretdür bu
 Nām-ı keremi anmağa yokdur ruḥṣat
 Yā Rab ne belādur ne muṣibetdür bu

205⁵²⁵

Muzâri'

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

[Ġazel]

RÜŞDÎ

1. Bî-ḳayd olan gedālara dünyā belā imiş
 Āzādelik cihānda 'aceb ḥoş şafā imiş
2. Bî-hūde ḳann iderdüm anuḡ nālesin meger
 Bir şūḡ-ı dil-rübāya⁵²⁶ gönül mübtelā imiş
3. Bildüm ki ḡayra luṭf u kerem itmeden anuḡ
 Maḳşūdı ehl-i 'aşḡa hemān bir cefā imiş
4. Ḳann itme bu sitem saḡa bîḡāneden ola⁵²⁷
 Ey dil bu cevri saḡa iden āşinā imiş
5. Ben mübtelāyı terk idüp aḡyārı itdi⁵²⁸ yār
 Rüşdî o şūḡ bilmez idüm⁵²⁹ bî-vefā imiş

⁵²⁴ Rubâ'î'nin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

⁵²⁵ Rüşdî D., G. 76 (7 Beyit), s. 81.

⁵²⁶ şūḡ-ı dil-rübāya: şūḡ dil-rübāya D.

⁵²⁷ ola: oldu D.

⁵²⁸ aḡyārı itdi: aḡyāra oldu D.

⁵²⁹ bilmez idüm: bilmezem idim D.

206⁵³⁰

Ahreb

meʿ ūlū mefāʿ ilūn mefāʿ ilū fāʿ

Rubāʿī

[LĀ-EDRī]

1. Nūr ola ʔubūr-ı küremāʾ-yı eslāf
Kim anlar idi luṭṭla ʔavm-i eṣrāf
Erzāl ü aḥissā ile ṭoldı ʿālem
Taʿbīrleri luṭṭ u ṣeḥāya isrāf

207⁵³¹

Ahreb

meʿ ūlū mefāʿ ilū mefāʿ ilūn fāʿ

Rubāʿī

[LĀ-EDRī]

1. Şöhrettedür ol mertebe-şān-ı ḥisset
Yokdur keremün semine ʔaṭʿā raḡbet
Fevt olmaḡla ehl-i ümīd oldı yetīm
Luṭṭ u keremün rūḥına olsun raḥmet

208⁵³²

Remel

fāʿ ilātūn fāʿ ilātūn fāʿ ilātūn fāʿ ilūn

[Ġazel]

SĀMī

1. Pür-fitendür ġamze ʔeṣm-i nīm-ḥābuṇdan senün
Nıṣfı çıkmıṣ ṭiġ-i naḥvetdür⁵³³ ʔırābuṇdan senün
2. Bir daḡı nūṣ-ı mey-i nezzāreye ṭāḡat mi var
Öyle mestem bāde-i reng-i ḥicābuṇdan senün

⁵³⁰ Rubāʿînin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

⁵³¹ Rubāʿînin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

⁵³² Arpaemîni-zâde Sâmi D., G. 69 (5 Beyit), s. 334-335.

⁵³³ ṭiġ-i naḥvetdür: ṭiġdür ġüyâ D.

3. Perde-i çeşmünden eylerken güz̄er nūr-ı nigāh
Bu temāşādur güz̄ār itmez niķābuñdan senüñ
4. Cām-ı dil çün sāğar-ı naķş-ı ķadem işkestedür
Dest-i redd-i şīve-i pāy-ı şitābuñdan senüñ
5. Neş'eyi evvel bulur Sāmī mey-i güftārdan⁵³⁴
Mevc urup reng-i tebessüm la' l-i nābuñdan senüñ

209⁵³⁵

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

SĀMĪ

1. ' Ālem ġarībe nüşha-i ' ibret-nümā imiş
Her noķtası netīce-i şad-müdde' ā⁵³⁶ imiş
2. Ol mūmiyānı sīneye şarmak şeb-i vişāl
Üftāde-i çeh-i zeķana mūmiyā imiş
3. Kāl eyleyen dili nefes-i ehl-i hāldür
Hep ķil ü ķālī zāhid-i huşkuñ hevā imiş
4. Dervīş-i gūşe-gīr-i ķanā' at zamānede⁵³⁷
Ser-kişver-i şafā-yı dile pādişā imiş
5. Sāmī bu kār-hāne-i sīm-āb-esāsda
İksīre rağbet eylememek ķimiyā imiş

⁵³⁴ neş'e-yi evvel bulur Sāmī mey-i güftārdan: buldı Sāmī neş'e-yi evvel mey-i düşnāmdan **D.**

⁵³⁵ Arpaemīni-zāde Sāmī D., G. 57 (5 Beyit), s. 327-328.

⁵³⁶ netīce-i şad-müdde' ā: netīce-i her şad-ricā **M.**

⁵³⁷ dervīş-i gūşe-gīr-i ķanā' at zamānede: bu 'asrda gedā-yı nemed-pūş-ı gūşe-gīr **D.**

[16b]

210⁵³⁸

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

MANTİKÎ

1. 'Andelībün alma ey gül eşk-i çeşm-i pür-nemin
Nağş iden āb üzre nağş itmiş güzellik 'ālemin
2. Başına tel şokdı mağrūrāne sünbül gör hele
Rūzgārūn pençesinden kırtarur mı perçemin
3. Koyınına girdi şabā āheste āheste gülün
Birbirine katdı bülbül nağme-i zīr ü bemin
4. Neşter-i āzārını elden kımaz bir lahza hār
Yohsa şebnem zahm-ı gülden eksük itmez merhemini
5. Kābzā-i teşhīrine girse 'aceb mi rūzgār
Kullanur gonce Süleymān-ı zamānuñ hātemin
6. Sīnesin çāk itse sāķī şunsa la' lin neylerüz
'Ālemün āyīne-i İskender ü⁵³⁹ cām-ı Cemin
7. Mantıķınün kıddi dāl olsa hilālāsā n'ola
Doğduğı günden çeker çarhūn kemān-ı Rüstemin

211⁵⁴⁰

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[MANTİKÎ]

1. 'İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārumdan
Şavulsun başa seng-i rāh olanlar reh-güzārūmdan
2. Derūnında görürsün lāleveş bir dāğ-ı hasret var
Hevā-yı 'arızūnla bitse gül hāk-i mezārūmdan

⁵³⁸ Mantıkî D., G. 25 (7 Beyit), s. 137-138.

⁵³⁹ İskender ü: İskenderin D.

⁵⁴⁰ Mantıkî D., G. 21 (8 Beyit), s. 131-132.

3. Sürersün üstine ben hâksârûn rahş-ı bî-dâdı
Niçün âyîne-i hüsniñ şaķınmazsun gubârumdan
4. Ya dest-âvîz-i miñnetle gelür ya tuhf-e-i ğamla
Uşandum hâşılı âmed-şud-ı leyl ü nehârumdan
5. Çerâġı⁵⁴¹ âteş-i kahr-ı İlâhiden yaķar âhum
Hâzer itmek gerek dūd-ı dil-i düzeğ-şerârumdan
6. Ne tâli‘ dūr ki çeşm-i h‘âbnâk-i bahtum açılmaz
Kıyâmet fitnessi bî-dâr olurken âh u zârumdan
7. Niçün ġayr ola gül-çîn-i vişâlün hürrem olmışken
Gülistân-ı cemâlün feyz-i çeşm-i eşk-bârumdan
8. Eküp tohm-ı muhabbet bâr-ı miñnet hâşıl itmekdür
Şorarsağ Mantıķı bâġ-ı cihânda kiştzârumdan⁵⁴²

212⁵⁴³

Muzâri‘

mef‘ ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

[Ėazel]

ṬAYBİ

1. Ėam naġme-i sürürda müdgam degül midür
Dehrün tamâm-ı sūr-ile mâtem degül midür
2. Şekl-i ġinâ ġinâda nedem demle âşinâ
Lafz-ı elem mülâzım-ı ‘âlem degül midür
3. Pânzehr-i⁵⁴⁴ zehr ile bile dâhim devâ-ile⁵⁴⁵
Cüz’-i aķır-i merhemi⁵⁴⁶ gör⁵⁴⁷ hem degül midür
4. Şîr olsa ķalbi rîş olur elbet⁵⁴⁸ zamânede
Mekr ü sitem ser-efgen-i Rüstem degül midür

⁵⁴¹ çerâġı: çerâġın D.

⁶ D.’de 7. beyittir.

⁷ D.’de 6. beyittir.

⁵⁴² kiştzârumdan: kârzârumdan D.

⁵⁴³ Taybî D., G. 59 (6 Beyit), s. 82.

⁵⁴⁴ pânzehr-i: yaz her D.

⁵⁴⁵ devâ-ile: revâyile D.

⁵⁴⁶ merhemi: merhemini M.

⁵⁴⁷ gör: ġür D.

⁵⁴⁸ rîş olur elbet: rîş mi olmaz D.

5. Māl u menāl⁵⁴⁹ mümtezic ü nefis-i⁵⁵⁰ riḥ [u] renc
Dirhem bağılsa şüret-i derhem degül midür
6. Ṭaybī ümīd raḥmet-i Raḥmānadur hemān
Ol cümleden ʿibādına erḥam degül midür

213⁵⁵¹

Remel

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

ENVERİ

1. Zıkr ider vaşf-ı duʿāyı ḳadeḥi⁵⁵² pīr-i muḡān
Varalum biz de duʿāsın alalum o pīrün

[17a]

214⁵⁵³

Muzāriʿ

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

[Ġazel]

RĀMİ [MEḤMED PAŞA]

1. Āzürde oldı nāleden ol nev-civānumuz⁵⁵⁴
Yansun İläḥī āteşe āh u fiḡānumuz
2. Virdük göñül dehānına ammā ki nic’olur
Yā Rabb⁵⁵⁵ fāş olursa bu rāz-ı nihānumuz
3. Rūyuḡ görince maḡv-ı vüçüd eylerüz hemān
Bir seyr-i mäh-tāba fedādur ketānumuz

⁵⁴⁹ menāl: melāl **D.**

⁵⁵⁰ nefis-i: naḡs-ı **D.**

⁵⁵¹ Enverî D., G. 142 (5 Beyit), s. 112.

⁵⁵² ḳadeḥi: ḳadeḥ-i **D.**

⁵⁵³ Rāmî Mehmed Paşa D., G. 58 (9 Beyit), s. 31-32.

⁵⁵⁴ nev-civānumuz: dil-sitānumuz **D.**

² D.’de 8. beyittir.

⁵⁵⁵ yā Rabb: yā Rabbi **D.**

³ D.’de 2. beyittir.

4. Naḳd-i şekīb u şabrı virüp alduḳ ıztırāb
Çoḳdur bizüm bu dād u sitādda ziyānumuz
5. Şebnem gibi rübūde-i germiyyeti olup
Bir āftāba müncezib olmaḳda cānumuz
6. Fülk-i emel bu lücce-i endūhı tayy ider
Oldı nesebüm āh-ile pür bādbānumuz
7. Şimden girü virürse de ruḫşat nezzāreye
Medd-i nigāha ḳalmadı tāb u tüvānumuz
8. Görmez mi dūd-ı āh-ı şerer-pāşumuz o meh
Güş eylemez mi demdeme-i el-emānumuz
9. Olduḳ reh-i rızāda süvār-ı girān-rikāb
Teslīm idince dest-i ḳazāya ‘inānumuz
10. Yandūḳ ḳad-i ḥamīde ile nār-ı ḫasrete
Pervāne didi Rāmī görenler kemānumuz

215*⁵⁵⁶

Müctes

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

[Ġazel]

[RĀMÎ MEHMET PAŞA]

1. Zebān-dırāzlıḳ itme ḫabābına cāmuḡ
Doḳunma dīdesine zāhid[ā] mey-āşāmuḡ
2. Cihānda zevḳ tecerrüdledür temāşā ḳıl
Bürehnegān-ile germiyyetini ḫammāmuḡ

⁴ D.’de 3. beyittir.

⁵ D.’de 4. beyittir.

⁶ -D.

⁷ D.’de 5. beyittir.

⁸ D.’de 6. beyittir.

⁹ D.’de 7. beyittir.

¹⁰ D.’de 9. beyittir.

* Aynı şiir 6b numaralı sayfada da yer almaktadır.

⁵⁵⁶ Rāmî Mehmed Paşa D., G. 30 (9 Beyit), s. 18-19.

² D.’de 3. beyittir.

3. Ne deŋlü pest ise yanuŋda adrümü  ey meh
Fiġānumuzla bülend oldu ol adar nāmuŋ
4. Tamām-mertebe⁵⁵⁷ sermest iken gelüp sāı
Helāk⁵⁵⁸ ider beni te rīf-i nāb-ı hengāmuŋ⁵⁵⁹
5. Zuhūr-ı bād-ı muālifden olma āsüde
Mūsā  id olsa da ba r-ı emelde eyyāmuŋ
6. Raıbi tūı-i gūyā-yı bezm-i üns ideli
Nigāh-ı asretümüzdür amāme-i bāmuŋ

216⁵⁶⁰

Hezec

mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

[Ġazel]

 AKIB

1. Dil-i meksūr-ı yārān⁵⁶¹ nāle-senc-i inkisār olmaz
 adā-yı īn i i keste her dem āikār olmaz
2. Tayanma e k-i mazlūmān-ile cem  itdügün māla
Binā-yı⁵⁶² āb üzre oldua esāsi⁵⁶³ pāydār olmaz
3. ulūbuŋ birbirine   udesi hep sebatindendür
Cidāl-i āh⁵⁶⁴ terk olsa muzāfında⁵⁶⁵ ğubār olmaz
4. Gü ād-ı ğonce-i dil nev-bahār-ı iltifāt ister
Dem-i serd-i azānda ne ve-i luf-ı bahār olmaz
5. Yanup yaılmaġa āl-i dil-i sūzānuŋı  ākıb
Saa künc-i mi ende  em  gibi [bir] ġam-güsār olmaz

³ D.'de 7. beyittir.

⁵⁵⁷ tamām-mertebe: tamām mertebe D.

⁵⁵⁸ helāk: arāb D.

⁵⁵⁹ nāb-ı hengāmuŋ: tāb-ı hengāmuŋ D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 8. beyittir.

⁶ D.'de 9. beyittir.

⁵⁶⁰ Sākıb D., G.278 (5 Beyit), s. 561.

⁵⁶¹ yārān:   āı D.

⁵⁶² binā-yı: esās-ı D.

⁵⁶³ esāsi: bināsi D.

⁵⁶⁴ āh: cāh D.

⁵⁶⁵ muzāfında: mesāfında D.

217⁵⁶⁶

Ahreb

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fa'ül

Rubâ'î

FAŞİH

1. Ey mazhar-ı levlâkveşe nerm ü dürüşť
Fermānda ins ü cān u peydā vü nühüft
Muhtaş bilürüm zātuḡa fetḡ u retḡ
Kim ḡarḡ idüp itdüḡ yine eflāk-ı dürüst

[17b]

218⁵⁶⁷

Müctes

mefâ'ilün fe'ilātün mefâ'ilün fe'ilün

[Ġazel]

NAZÎM ÇELEBÎ

1. Çıkınca pîreheninden o sîne deryāda
Şadef ḡarām ola dürr-i şemîne deryāda
2. O üstüh'ān-ı raḡīḡ ü o sîne-i berrāḡ
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda
3. Leb-ā-leb itdi dili şevḡ-i buse-i la'li
Velī ne fā'ide olmış defîne deryāda
4. İḡāḡa eyledi gözyaşı çeşümü dirler⁵⁶⁸
Sefînde ola deryā sefine deryāda
5. Gören muḡīḡ-i sirişkümdede çarḡ-ı mīnāy⁵
Ḳıyās ider ḡadeḡ-i ābgîne deryāda

⁵⁶⁶ Fasîh mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁵⁶⁷ Nazîm D., G. 147 (8 Beyit), s. 430-431.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵⁶⁸ çeşümü dirler: cismümü didiler D.

⁵ D.'de 6. beyittir.

6. Şuyınca varsa eger rûzgâr-ı nâ-hemvâr
Bu deñlü olmaz idi mevc-i kîne deryâda
7. Naẓîm ʿabʿum olup âşinâ-yı baħr-ı sūħan
Muvaffaħ oldu bu tâze zemîne deryâda

219⁵⁶⁹

Remel

fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün

[Ġazel]

SÂMÎ

1. Bezm-i pâk-i ħüsne zîverdür o zülf ü ħâl ü ruħ
Dûd-ı ʿanber micmer-i zerdür o zülf ü ħâl ü ruħ
2. Gerden-i billûruñ üzre gūyiyâ bir şîşede
Sünbül ü şeb-bû gül-i terdür o zülf ü ħâl ü ruħ
3. Dâğ-ı ġam sevdâ-yı ser tâb-ı ciger ġitmek muħâl
Dilde kim dâʿim muşavverdür o zülf ü ħâl ü ruħ
4. Şuʿle-i âha sipend olmaħ süveydâ-yı derün
Yâda geldükçe muķarrerdür o zülf ü ħâl ü ruħ
5. Gülşen-i ħüsn içre dâm u dâne-yi âşûb-ile
Murğ-ı câna ħayd-ı digerdür o zülf ü ħâl ü ruħ
6. Sûz-ı ħasret merdüm-i çeşmi perîşân-ħʿâb ider
Tâ ki zîb-i rûy-ı dil-berdür o zülf ü ħâl ü ruħ

⁶ D.'de 7. beyittir.

⁷ D.'de 8. beyittir.

⁵⁶⁹ Arpaemîni-zâde Sâmi D., G. 22 (9 Beyit), s. 306-307.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁶ D.'de 8. beyittir.

220⁵⁷⁰

Ahreb

meʿ ūlū meʿāʿ ilū meʿāʿ ilūn fāʿ

Rubāʿī

[NĀBĪ]

1. Olduḡsa ne ġam pest miṣāl-i sāye
Şad şükr ki ħurşidleyüz hem-pāye⁵⁷¹
İllā gibi ħarf-i sine-çāküz ammā
Dil bağlamazuz meger ki müsteşnāya

221⁵⁷²

Remel

fāʿ ilātūn fāʿ ilātūn fāʿ ilātūn fāʿ ilūn

[Ġazel]

[SĀMĪ]

1. Cūşîş-i eşke dil-i pür-ĥūn bir mecrā iki
Ĥayf kim fülk-i güher-meşĥūn bir deryā iki
2. Şaġlarum ol ĥod-perest-i nāzdan āyīneyi⁵⁷³
Kʿistemez⁵⁷⁴ ʿ aşġ olmaġa Mecnūn bir Leylā iki
3. Ĥaṭṭ-ı pūşt-i leb ider ihām şemm-i buseyi
Mışraʿ -ı ber-ceste-i mevzūn bir maʿ nā iki
4. Mümtelizic dārū-yı iġbālî ĥumār ü neşʿeden
Rūzgāruġ virdüġi maʿ cūn bir eczā iki
5. Vaĥdeti seyr idemez aĥvel-nigāh-ı iştibāh
Hestî-i eşyāʿ-ı gūn-ā-gūn bir mücellā⁵⁷⁵ iki
6. Zevġ-yāb-ı luṭf-ı şîrîn ü ʿ itāb-ı telĥāyüz
Sāġar-ı laʿ l-i leb-i mey-gūn bir şahbā iki

⁵⁷⁰ Nâbî D., R. 180, s. 1223.

⁵⁷¹ hem-pāye: hem-sāye D.

⁵⁷² Arpaemîni-zâde Sâmi D., G. 141 (8 Beyit), s. 378-379.

⁵⁷³ ol ĥod-perest-i nāzdan āyīneyi: āyīneyi ol ĥod-perest-i nāzdan D.

⁵⁷⁴ kʿistemez: istemez D.

⁵ D.ʾde 6. beyittir.

⁵⁷⁵ mücellā: gūyā D.

⁶ D.ʾde 5. beyittir.

7. Müttehid ma' nāda şüretde digerdür hüsni ü ' aşk
Nūr u hurşid ü meh-i gerdün bir ammā iki
8. Bir gerekdür ārzū hātırdā ger Hāḡ-cūy isen
Sāmīyā olmaz dil-i meftūn⁵⁷⁶ bir sevdā iki

[18a]

222⁵⁷⁷

Remel

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

[Ġazel]

NĀBĪ

1. Zīb-i gūş itmege āvāz-ı niyāzuḡ cūşın
Bāb-ı erbāb-ı kerem ḡalkaveş açmış gūşın
2. Zillet erbābı olur bāb-ı İlāhīde ' azīz
ḡalk cāmī' de el üzre götürür pāpūşın
3. Gūş-māle olur elbette münebbih şāyān
Gelmedin⁵⁷⁸ sā' ati bāz itse leb-i ḡāmūşın
4. Loḡma-i ḡaşbdan olmaz mı dehen-şūy-ı ferāḡ
Gürbe aḡzında gören dār-ı fenānuḡ mūşın
5. Ey nevāl itmek içündür seni ḡarc-ı dendān
Şanma ḡammāllerin mesned-i rif' at dūşın
6. Kışrdan geçmeyicek lübbe zafer mūşkildür
ḡal' a girmez ele fetḡ itmeyicek varoşın
7. ' Aḡlın aldurmış iki māhveşüḡ beyninde
Görmedük ' āşıḡuḡ āyīne ḡadar medhūşın
8. ḡalk imsāki için arḡa virür dīvāra
Bāba iḡbāl olunur açmaḡ-ile āḡūşın
9. Böyle cūş itmeyicek ma' nā-yı şāf ey Nābī
Atmasun ḡum-ı devāt-ı şu' arā ser-pūşın

⁵⁷⁶ dil-i meftūn: dil-i maḡzūn **D.**

⁵⁷⁷ Nābī **D.**, G. 573 (9 Beyit), s. 892-893.

⁵⁷⁸ gelmedin: gelmeden **D.**

223⁵⁷⁹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

RÂŞİD

1. İsteyen bezm-i meyün cilve-i nüş-â-nüşın
Ser-be-mühr eylesün kîse-i naqd-i hüşın
2. Olur âzâde-ser abdâl-ı cihân-gerd-i fenâ
Gevher-i terk-i 'alâyıkdan iden mengüşın
3. Bundan eyle şerefın derk sükût u edebün⁵⁸⁰
Ġonce pejmürde olur açsa leb-i hāmüşın
4. Bed-sühândur yine güş itdügi bed-güyānuğ
Lâl âzürde-i ħarf-i sitem itmez güşın
5. İdebilsün mi der-âğüş-ı miyân-ı maḵsūd
Her büte naḵş-ı çelîpāveş açar âğüşın
6. Yetişür şâhid-i rüchân-ı tekâpū-yı beḳā
Mürdenün müḥmel-i rāh itmesi ḫalkuğ düşın
7. Râşidâ nazm-ı selîsünde ḫurüş-ı ma' nâ
Neşvenün bâdede aḡdurdı nihānî cüşın

224⁵⁸¹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[SEYYİD] VEHBÎ

1. Güş-ı zîb⁵⁸² itmege nîsân-ı 'aṭānuğ cüşın
Açar erbāb-ı emānî⁵⁸³ şadefāsâ güşın

⁵⁷⁹ Râşid D., G. 170 (8 Beyit), s. 406.

⁵⁸⁰ sükût u edebün: sükût edebün D.

⁷ D.'de 8. beyittir.

⁵⁸¹ Seyyid Vehbî D., G. 184 (9 Beyit), s. 628-629.

⁵⁸² güş-ı zîb: istimā' D.

⁵⁸³ emānî: ma' ānî D.

2. Deyrden sâhte mescid gibi dilden tevbe
Maḥv ider fikr-i günâhuṣ şuver-i menḵūşın
3. Zaḥm-ı zâlimden olur pâ-zedegân âsûde
Düzd-i şeb-gerd ider na' lçesüz pāpūşın
4. Çeker elbette zaḥm zīb-perestân ki zenân*
Şevḵ-i mengūş [ile] süfte iderler gūşın
5. Olamaz Ḳays nihādâna nedîm-i meclis
Meşreb-âmûz-ı cünûn eylemeyenler hūşın
6. Kâmilüñ feyz-i dili hoḳḳada çün nefḥa-i misk⁵⁸⁴
Bellidür itmese de bâz leb-i ḥāmūşın
7. İtmezüz dildeki endūha şafâyı tercîḥ
Virmezüz bülbüle vîrānemüzün bayḵuşın
8. Aldanan devlet-i dehre aṇa beṇzer ki ide
Ḥ'ābda yāra kemer-bend-i miyān āgūşın
9. Naẓm-ı Nâbîde ḥurūş-ı neşe 'ât-ı ma' nâ*
Vehb'ÿā bezmün unutturdı mey-i pür-cūşın

[18b]

225⁵⁸⁵

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

NESİB

1. Bir füsündür ki alur siḥr ile ḥalkuñ hūşın
Ḥırz-ı cān şanma fenānuñ direm-i menḵūşın

* Mısranın vezni aksamaktadır.

⁴ D.'de 6. beyittir.

⁶ D.'de 4. beyittir.

⁵⁸⁴ nefḥa-i misk: nefḥa-i müşg D.

⁷ D.'de 8. beyittir.

⁸ D.'de 7. beyittir.

* Mahlas beytinden dolayı bu gazelin Nâbî'ye nazîre olması mümkündür.

⁵⁸⁵ Nesîb D., G. 159 (9 Beyit), s. 450-451.

2. Farṭ-ı ülfetle olur cism-i ser-ā-pā dīde
Şeb-i deycūrda da pāy bulur pāpūşın
3. İbtidā' ı ilm-i fenā dersin okur kevne gelen
Lāya timşāl görür māderinün āgūşın
4. Rif' at-i sāhte-i⁵⁸⁶ erbābı olur ḥāk-nişin
Buldı⁵⁸⁷ gör nīze mekān itdi süvāruḡ dūşın
5. Müft bir kār görölmez ġamı def' itmez eger
Bāde ı ayyāşlaruḡ almasa naḡd-i hūşın
6. Berḡ-ile ḡande ider vaż'ına ehl-i kibrūḡ⁵⁸⁸
Mihr ü meh şanma tutar çarḡ [u]⁵⁸⁹ zemīne gūşın
7. Ḥüsn-i aḡlāḡ-ile maḡbūb-ı dil-i ı ālem olur
Gevher-i pend ü naşihatden iden mengūşın
8. Ğam u şādī elemin çekme ki zīrā dehrūḡ
Ğam-ı ferdāsı unutturdı şafā-yı dūşın
9. Dem-i üstād-ile kūyında olur ḡāme Nesīb
Açamaz ney nefes almasa leb-i ḡāmūşın

226⁵⁹⁰

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Ğamze-i dil-siyehūḡ kim niçe ḡanı vardur
Elde Behrām gibi tiġ ü kemānı vardur
2. İstimā' eylemesem ḡüsn-i bedī' -sūḡanın
Diyemezdüm ki anuḡ ġonce-dehānı vardur
3. Sūziş-i tāb-ı derūn oldı ı ayān rengümden
O perī-rüyā belī ı aşḡ-ı nihānı vardur

⁵⁸⁶ sāhte-i: sāhte D.

⁵⁸⁷ buldı: n'oldı D.

⁵⁸⁸ kibrūḡ: keremūḡ D.

⁵⁸⁹ çarḡ [u]: çarḡ-ı D.

⁵⁹⁰ Vesīm mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

4. Ney gibi iŋler isem zaĥmuma parmak başma
Kim ki derdli ola elbette fiġānı vardır
5. Ra‘ d-ı āhum n’ola gümlitse bu tās-ı çarĥı
Kim ki bīmār ola elbette fiġānı vardır
6. Dest-res yok şemer-i vuşlat-ı dildāra diyü
Ĥāmlık itme olur vaĥt ü zamānı vardır
7. Bu kadar gevher-i nā-süfte nedür sende Vesīm
Dilünün bir niçe gencine ü kānı vardır

227⁵⁹¹

Hezec

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Eşküml varak-ı ‘arız-ı cānāna düşürdüm
Efsüs o demi muşĥaf-ı ‘Oşmāna düşürdüm
2. Qaldum ġam u ālām-ile leb-teşne-i ĥasret
Delv-i dili bir çāh-ı zenaĥdāna düşürdüm
3. Bād aldı sebük-lenger imiş sāĥil-i ġamda
Keştī-i teni mevce-i ‘ummāna düşürdüm
4. İşkeste olup bāl-i taleb cevvi-i semāda
Murġ-ı emeli bī-*hūde* yābāna düşürdüm
5. Kūyında muķīm olmaġa ‘azm itdi o şūĥun
Cānum heves-i Ravza-i Rızvāna düşürdüm
6. Bülbül gibi hengām-ı seĥer giryeler⁵⁹² itdüm
Bu şebnemi berg-i gül-i ĥandāna düşürdüm
7. Ĥod-kāmī ü ser-geşteġī-i ġamla Vesīmā
Vaşl ister iken rāhumı hicrāna düşürdüm

⁵⁹¹ Vesīm D., G. 184 (7 Beyit), s. 741-742.

⁴ D.’de 5. beyittir.

⁵ D.’de 4. beyittir.

⁵⁹² giryeler: nāleler D.

228⁵⁹³

Hezec

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[VEHBİ]

1. Murğ-ı naẓarum çeşm-i füsün-sāza düşürdüm
Kebk-i dili ser-pençe-i şehbāza düşürdüm
2. Zülfün teline rabṭ idüp 'azā'-yı havāsum
Mecmū'a-yı fikre eyü şîrāze düşürdüm
3. Elden düşürüp nic'olur iller-ile şikest
Cām-ı dili bir mest-i mey-i nāza düşürdüm
4. Vaşf-ı ruḥ-ı gülgünun idüp zîver-i efkār
Ruḥsāre-i ma'nāya güzel ġāze düşürdüm
5. Hāk-i reh-i evşāfına anbār idüp anı
Bir ḳadr bilür ḥüsrev-i mümtāza düşürdüm
6. Geşt eyler iken levḥa-i āmed-şuda Vehbî
Hem-seng-i güher bir süḥan-sāza düşürdüm

[19a]

229⁵⁹⁴

Hafif

fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

[Ġazel]

NĀ'İLĪ

1. Biz ki ḥumm-ı şarāb der-bağalüz
Zerre-i āftāb der-bağalüz
2. Ders-i ḥayretde rūḥ-ı Ḳays ileyüz
H'āce-tāş-ı kitāb der-bağalüz
3. Rezme Mirriḥ ü bezme Nāhîdüz
Tîğ ber-kef rebāb der-bağalüz

⁵⁹³ Vehbî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁵⁹⁴ Na'ilî D., G. 139 (7 Beyit), s. 215.

4. Cāy idelden ruḥuñ süveydāda
Hāle-i māh-tāb der-bağalüz
5. ‘Āşık-ı sūz u tābdur sīne
Şu‘le-i ıztırāb der-bağalüz
6. Nā’ilī ḳa‘r-ı baḥr-ı ma‘nāda
Şadef-i dürr-i nāb der-bağalüz

230⁵⁹⁵

Ḥafif

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

[‘ABDURRAḤMĀN EFENDİ]

NAẒİRE-İ ḤAZRET-İ İMĀM-I EVVEL

1. Biz ne āteş ne āb der-bağalüz
Güher-i⁵⁹⁶ āb u tāb der-bağalüz
2. Āb u kildür zamīrümüz ammā
Çün sebū āftāb der-bağalüz
3. Olmazuz vaż‘-ı çarḫa āzürde
Dāne-yi āsyāb der-bağalüz
4. Çeşm-i nādāna dāğ u dānāya
Nokṭa-i her-kitāb der-bağalüz
5. Derd-i ebrū-yı zülf-i yār-ile biz
Ḥaste-i pīç ü tāb der-bağalüz
6. Fikr-i ḥālünle şevḳ-i la‘lün-ile
Sübḫa ber-kef şarāb der-bağalüz

⁴ D.’de 5. beyittir.

⁵ D.’de 6. beyittir.

⁶ D.’de 7. beyittir.

⁵⁹⁵ ‘Abdurrahmān Efendi’ye ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). ST-2, G. (6 Beyit), s. 314-315.

⁵⁹⁶ güher-i: güheriz **ST-2**

² **-ST-2**

³ **-ST-2**

⁴ Bu beyit ST-2’de 3. beyittir.

⁵ **-ST-2**

⁶ Bu beyit ST-2’de 5. beyittir.

7. Dīde pūr-ḥūn cigerde āteş-i ‘aşk
Mey be-sāgar kebāb der-bağalüz

231⁵⁹⁷

Ḥafif

fē‘ilātūn mefā‘ilūn fē‘ilūn

[Ġazel]

[VESİM]

1. Rind-i ‘aşkuz şarāb der-bağalüz
Kāse-i āftāb der-bağalüz
2. Ser-be-mihrüz şadefveş ammā kim
La‘l ü dürr-i hoş-āb der-bağalüz
3. Ḥırmınen-i nüh sipihre āteş-zen
Şu‘le-i berk [ü] tāb der-bağalüz
4. Cānda laḥt-ı cigerde sūziş-i⁵⁹⁸ hecr
Dāğ ber-dil kebāb der-bağalüz
5. Zaḥm-ı şemsīr-i çeşm-i⁵⁹⁹ dil-ber ile
Gül-i pūr-āb u tāb der-bağalüz
6. Vaşf-ı ḥāl ü ḥaṭ-ı ruḥıyla Vesīm
Ḥāme ber-kef kitāb der-bağalüz

⁷ Bu beyit ST-2’de 6. beyittir.

⁵⁹⁷ Vesīm D., G. 121 (6 Beyit), s. 675.

⁵⁹⁸ sūziş-i: āteş-i D.

⁵⁹⁹ çeşm-i: cevri-i D.

[19b]

232⁶⁰⁰

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

KELİM

1. Tā ki ħurşid-i ħayāl-i yāra me'vādur nigāh
Hem-ser olursa 'amūd-ı şubḥa ber-cādur nigāh
2. Sūre-i Nūn ve'l-ķalemdür çeşmi ol müjgānla
Saṭr-ı bi'smi'llāhdur ebrūsı ma' nādur nigāh
3. Nev-bahār-ı şerm-ile sīr-āb ider ruḥsārını
Şaṅki ol gülzāra ebr-i reşḥa-baḥşādur nigāh
4. Ḥaymedür çeşmüm ħayāl-i yāra müjgānum tınāb
Aṇa gūyā bir sūtün-ı sidre-bālādur nigāh
5. Rū'yet-i ķaddün idüp çün ḥūşe eşkümden müjem
Tākveş pīçide-i naḥl-i temāşādur nigāh
6. Ḥavz-ı gülzār-ı tecellā-yı cemāl oldukça çeşm
Her ser-i müjgānda çün fevvāre-peydādur nigāh
7. Ruḥşat-ı nezzāre-i la' l-i leb-i dildār-ile
Dīde bir ḥātemdür engüşt-i müḥennādur nigāh
8. Ṭāķ-ı ḥüsne çeşmi bir ķandıldür billürdan⁶⁰¹
Rişte-i müjgān fetil-i şu' leāsādur nigāh
9. Gör çemenzār-ı ħayāl-i ḥaṭṭuṇa yārün Kelīm
Eşkdür cūy-ı firāvān serv-i bālādur nigāh

⁶⁰⁰ Seyyit Mūsā Kelīm'e ait bir dīvān nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). NA., G. (3 Beyit), s. 365.

¹ -NA.

² -NA.

³ -NA.

⁴ -NA.

⁵ -NA.

⁶ -NA.

⁷ Bu beyit NA.'da 3. beyittir.

⁸ Bu beyit NA.'da 2. beyittir.

⁶⁰¹ billürdan: nürdan NA.

⁹ -NA.

233⁶⁰²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

VESİM

1. Bāğ-ı hüsne nürdan bir serv-i bālādur nigāh
Sünbül-i sır-āb-ı gülzār-ı temāşādur nigāh
2. Qalb-i 'ārif kim naẓargāh-ı Hudā-yı pākdur
Bir hümā-yı lā-mekān-ı 'arş-peymādur nigāh
3. Bir şebistāndur vişāl-i yār kim şeb tā seher
Ol şebistānda yanar şem' -i şeb-ārādur nigāh
4. Menzil alur ẓarfetü'l-' ayn içre çarha yā başar
Berķ-i hırmen-süz-ı gerdün şu' le-efzādur nigāh
5. Dīde vü dilden nihān olmaz hayāl-i çeşm-i yār
Qanda olsa ol perī-ruhsārı bīnādur nigāh
6. Qad kıyāmet ğamze āfet hayl-i müjgān kat-be-kat
Qahramān-ı çeşmine⁶⁰³ tīg-i mücellādur nigāh
7. Reng-i meyden ruḥları gül çeşmi mest-i cām-ı mül
Bezm-i 'aşka şūḥ bir sākī-i şahbādur nigāh
8. Heşt cennetden nişāndur heşt beytüm ey Vesīm
Mışra' -ı ber-ceste-i elfāza ma' nādur⁶⁰⁴ nigāh

⁶⁰² Vesīm D., G. 245 (8 Beyit), s. 808-809.

⁶⁰³ qahramān-ı çeşmine: qahramān çeşmine D.

⁶⁰⁴ elfāza ma' nādur: elfāz-ı ma' nādır D.

234⁶⁰⁵

Recez

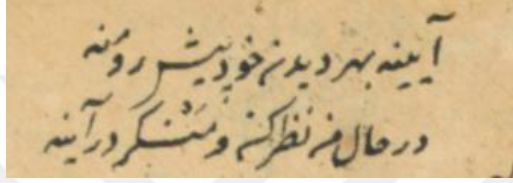
müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

VESİM

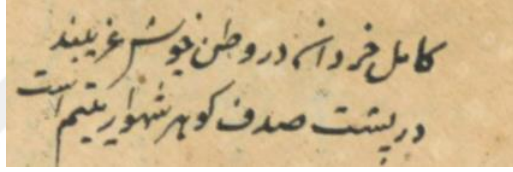
1. Şevk-i lebünle şermden gül eriyüp gül-âb olur
Tâb-ı ruḥuṇla sūzdan bülbül-i dil kebâb olur

235⁶⁰⁶

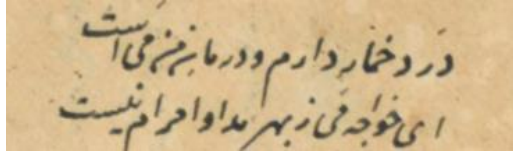
1.

236⁶⁰⁷

1.

237⁶⁰⁸

1.

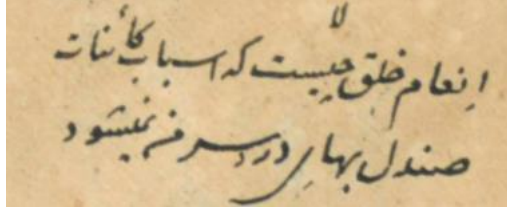
⁶⁰⁵ Vesîm mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁶⁰⁶ Farsça bir şiirdir.

⁶⁰⁷ Farsça bir şiirdir.

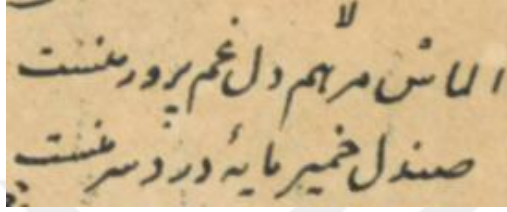
⁶⁰⁸ Farsça bir şiirdir.

238⁶⁰⁹

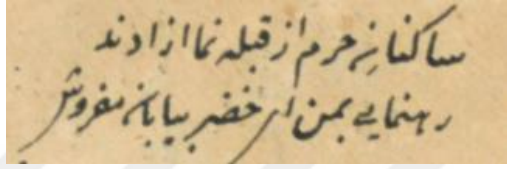
1.

239⁶¹⁰

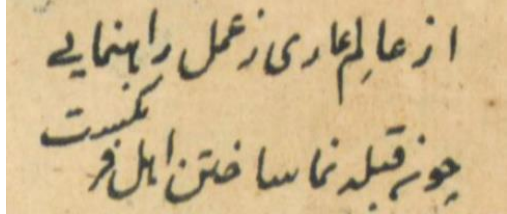
1.

240⁶¹¹

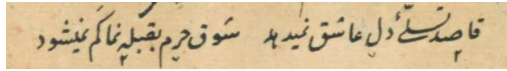
1.

241⁶¹²

1.

242⁶¹³

1.

⁶⁰⁹ Farsça bir şiirdir.

⁶¹⁰ Farsça bir şiirdir.

⁶¹¹ Farsça bir şiirdir.

⁶¹² Farsça bir şiirdir.

⁶¹³ Farsça bir şiirdir.

[20a]

243⁶¹⁴

ابتدا چون شعر را آدم صغی گفت
طبع موزون و حجت فرزند آدم بست

1.

244⁶¹⁵

یک عمر میتوان سخن از زلفیار گفت
در قید آن مباحث که مضمون نمادوست

1.

245⁶¹⁶

حسن توار و میدرخ خط کامیاب شد
بیغیر جمال تو صاحب کتاب شد

1.

246⁶¹⁷

آرزویشوم ز سرشکلی ظاهر
کامیابم با بنقطه آغاز میر

1.

⁶¹⁴ Farsça bir şiidir.

⁶¹⁵ Farsça bir şiidir.

⁶¹⁶ Farsça bir şiidir.

⁶¹⁷ Farsça bir şiidir.

247⁶¹⁸

دِه در سَوَد کَشَادِه سَوَد بَسْتِه کَرْدِي
اَنگِشْت تَرْجَمَان ز بَانَسْت لَال را

1.

248⁶¹⁹

وَلِه
خَلِيل وار تو انم شَسْت بر آسَر
وَلِيک از سِر کَوِشَر نِستوانِه بِر خَا

1.

249⁶²⁰

ز فَوْت مَطْلَب جَزِي مُشَو غَمِيزِ کِه مُلک
سَمَاءِ بَسِير دَو آفْتاب مَر آرد

1.

250⁶²¹

صَحْبَت پَر و جَوَانِ رَاسْت نِيَايِد با هم
تِيرِ کَلخَطَه در آغوشِ کَانِه مِيسَبَه

1.

251⁶²²

کَنه از بَسْکِه غَزِي رَاسْت بَدِيُونِه کَرَم
عَاصِي از جَرَم خُودا مِيد سَفَا عَت دَر د

1.

⁶¹⁸ Farsça bir şiirdir.

⁶¹⁹ Farsça bir şiirdir.

⁶²⁰ Farsça bir şiirdir.

⁶²¹ Farsça bir şiirdir.

⁶²² Farsça bir şiirdir.

252⁶²³

تحفه جرمی بدست آور که در دیوانه خشر
حانه معصومه ز جرم بے گناه میطپد

1.

253⁶²⁴

سجده سنگین لاله سر مایه نامحر
میل آهن کرسود خم حلقه در میشود

1.

254⁶²⁵

کج منشا جی نمیکیرد بزور بریت
حلقه در جوی کوبه فعل استرسید

1.

255⁶²⁶

ز شام تا دم صبحست وقت میخوران
میان روز بطمی خرو س بے محلت

1.

⁶²³ Farsça bir şiidir.

⁶²⁴ Farsça bir şiidir.

⁶²⁵ Farsça bir şiidir.

⁶²⁶ Farsça bir şiidir.

256⁶²⁷

وله
بیج کسر افراط از دور ز ما بهشت نمود
خواجه از دست غلامان ناله و بے زاده

1.

257⁶²⁸

شکوه از گردش کرد و نه ز بصیرت
شکوهی چون کانه قضا در حرکت مجبور

1.

258⁶²⁹

نغم نیاید بر ما به مدد و سپهر
طفل بے سعی پدر جانب سپهر

1.

259⁶³⁰

نه در نشود یکچند میانه خلق کردیم درنگ
زیشان نه وفای نه بوی دیدیم نه رنگ
آنکه به که چشم خلق پنهان کردیم
خواجه بے آهین و چو اسیر درنگ

1.

⁶²⁷ Farsça bir şiidir.

⁶²⁸ Farsça bir şiidir.

⁶²⁹ Farsça bir şiidir.

⁶³⁰ Farsça bir şiidir.

260⁶³¹

ت
جانا که ز نور شمع دود آوردی
یعنی که خط اریه خوش نبود آوردی
که دود دل منست یرت بگرفت
و ر خط نجات ماست زود آوردی

1.

261⁶³²

بناخن از سن خود استخوان برودم
که ناوک تو مبادا بر استخوان آید

1.

[20b]

262⁶³³

از برای دفع یا جوج هوا از آب خشک
فاکیا نهستی بروی آتش رسته اند

1.

263⁶³⁴

بسکه جوسد شعله حل گردد ازینا
سیشه را فواره آتش کند صهبای

1.

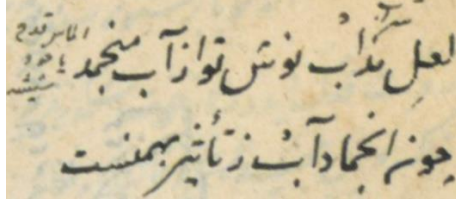
⁶³¹ Farsça bir şiidir.

⁶³² Farsça bir şiidir.

⁶³³ Farsça bir şiidir.

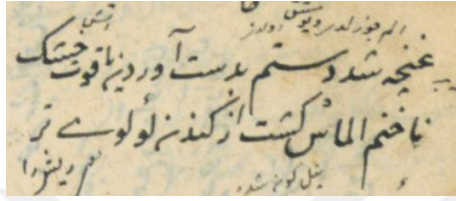
⁶³⁴ Farsça bir şiidir.

264⁶³⁵

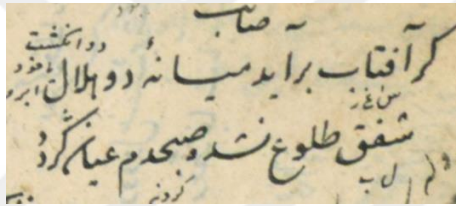
1.

265⁶³⁶

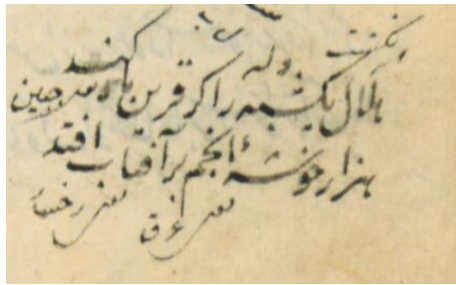
1.

266⁶³⁷

1.

267⁶³⁸

1.

⁶³⁵ Farsça bir şiirdir.

⁶³⁶ Farsça bir şiirdir.

⁶³⁷ Farsça bir şiirdir.

⁶³⁸ Farsça bir şiirdir.

268⁶³⁹

لب تو کرد چنان عام رسم اجیار
که میدهد باجل منصب یچار
بدیده خون دل خود حسنه کنم فال
بکاسه کم نتوان کرد آب در یار

1.

269⁶⁴⁰

راضی بجای نشود شنه دیدار
بروانه بهمناب سلی نتوان داشت

1.

270⁶⁴¹

ز سبک خاک در تنم دم برست سبزه تر
دل که جوش نمیکرد از بحر بدتر

1.

271⁶⁴²

منم حوآ تنگدل تو یه جوش کرم
مینا ما تو صحبت نجیب که در کبر

1.

272⁶⁴³

دستم قوی و کار دل من نه نیست
در در کبریه دواست علابر خلعت
دام بلا که اهل شیشه شیشه
نامش باصطلاح بنام بعد کاست

1.

⁶³⁹ Farsça bir şiirdir.

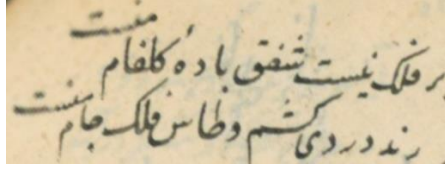
⁶⁴⁰ Farsça bir şiirdir.

⁶⁴¹ Farsça bir şiirdir.

⁶⁴² Farsça bir şiirdir.

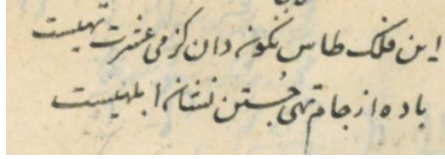
⁶⁴³ Farsça bir şiirdir.

273⁶⁴⁴

1.

274⁶⁴⁵

1.

[21a]

275⁶⁴⁶

Remel

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

[Kaşıde]

[NĀBĪ]

1. ' Arz-ı hāl itdi şeh-i ' āleme erkān-ı haşem
K'ey şehensāh-ı hümāyūn-ḳadem-i mesned-i Cem⁶⁴⁷
2. Şekve farṭ-ı felegūṅ⁶⁴⁸ vaz' -ı ḡalaṭḳārından
İstimā' it ki budur zābıṭa-i mülke elem
3. Cümle āzürdeyüz evzā' -ı felekden ammā
Bizden efzūn saṇadur ḡadri eyā şāh-ı kerem
4. Şimdi buyrulmaz⁶⁴⁹ ise fikrete⁶⁵⁰ tevcīh-i zamīr
' İlel-i salṭanat-ı devlet⁶⁵¹ olur müstaḥkem

⁶⁴⁴ Farsça bir şiirdir.

⁶⁴⁵ Farsça bir şiirdir.

⁶⁴⁶ Nābî D., K. 15 (111 Beyit), s. 104-114.

⁶⁴⁷ hümāyūn-ḳadem-i mesned-i Cem: hümāyūn-ḳadem ü mesned-i Cem D.

⁶⁴⁸ şekve farṭ-ı felegūṅ: şekvemüz var felegūṅ D.

⁶⁴⁹ buyrulmaz: buyurulmaz M.

⁶⁵⁰ fikrete: fikrine D.

⁶⁵¹ ' ilel-i salṭanat-ı devlet: ḡalel-i salṭanat u devlet D.

5. Gilemendüğ birisi mesned-i dīvān-ı Celāl
Birisi mihr-i hümāyūn-ı ırāzende-zimem⁶⁵²
6. Birisi pençe-i fermān birisi şahh-ı şahīh
Birisi şafha-i telhīş [ü] biri nevk-i kalem
7. Biri tuğrā-yı dil-ārā biri fermān-ı münīf^{*}
Biri şer' ü biri kânūn biri nāzm-ı 'ālem
8. Biri tertīb-i menāşīb biri tedbīr-i umūr
Biri teşhīş-i mekādīr birisi⁶⁵³ vaż' -ı hikem
9. Birisi 'arz-ı şadāret biri 'aql u biri dīn
Birisi ğayret-i devlet biri terfih-i ümem
10. Biri tedbīr-i hazā'in biri ta'mīr-i bilād
Birisi hıfz-ı memālik biri tertīb-i hadem⁶⁵⁴
11. Biri ervāh-ı vezīrān-ı selef k'olmuşdur
Şimdi mesnedleri⁶⁵⁵ ārayış-i dīvān-ı 'adem
12. Biri elķāb-ı hümāyūn şudūr-ı vūzerā
Ki o elķāb hilālindedür ism-i a'zam
13. Didiler birden eyā pādīşeh-i dīn-perver
Ey şehensāh-ı mülūk-ı 'Arab u Rūm [u] 'Acem
14. Bizüm ahvāl-i perīşānumuza merhamet it
Kendinüğ salṭanat u mülkine bizden aqdem
15. Cümle 'ālem bize ḥasret-keş iken lāyık mı
Olayuz pençe-i nā-ehlde pāymāl-i sitem
16. Biz şifā-baḥş-ı 'alīlān iken inşāf mıdur
Bizi nādānlar ide böyle giriftār-ı seḫam
17. İtdi emr ehline teslīm emānātı Hudā
Ne olur emr-i İlāhī daḫı bundan aḫkem
18. Kişver ü salṭanat Allāhuḡ emānetleridür
Kāfil-i emr gerek ola emānetle⁶⁵⁶ 'ālem

⁶⁵² zimem: raḫam D.

* “Münīf” kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple çizilmiştir.

⁶⁵³ birisi: biri D.

⁶⁵⁴ hadem: hikem D.

⁶⁵⁵ mesnedleri: mesnedeleri D.

⁶⁵⁶ emānetle: diyānetde D.

19. ‘İlm-ile ‘aql-iledür maşlahat-ı devlet ü dîn
Gör ne buyurdı hadîşinde Resûl-ı Ekrem
20. Kağı sultāna Hudā hayr murād itse virür
Ağa bir ‘aql-ile mevşûf vezîr-i a‘zam⁶⁵⁷
21. Anlayan kâ‘ide-i cengi hele ‘âlimdür
Ağı cāhil ne bilür olsa da farzā Rüstem
22. Devleti eylediler böyle perişān cūhelā
Nice teklîf olunur gürge mürā‘āt-ı ğanem
23. Müsta‘iddîni ararlardı mülûk-ı eslāf
Ki ide re‘yleri bâğ-ı cinānı⁶⁵⁸ hürrem
24. Hâzret-i Mūsā-yı ‘İmrān gibi ‘ālî-cāhuṅ
Emrine olmuş idi Hâzret-i Hārūn munzam

[21b]

25. Gör Süleymān gibi⁶⁵⁹ peygamber-i ‘ālî-şānuṅ⁶⁶⁰
Devleti olmuş idi Āşaf ile müstaḥkem
26. Vüzerā olmayıcağ ‘âlim ü ‘âkil olamaz
Mülk ma‘mūr mebanî-i hilāfet muḥkem
27. Görseñe şāhib-i ‘Abbād u Nizāmü’l-mülki
Olmağın ‘âlim u ‘âkil dağı söyler ‘âlem
28. ‘Ārif u ‘âlim u dānāyı vezîr eylerler
Hüsrev-i Çîn ü Haṭā pādîşeh-i Hind ü ‘Acem

⁶⁵⁷ a‘zam: ‘alem D.

²¹ D.’de 23. beyittir.

²² D.’de 24. beyittir.

²³ D.’de 25. beyittir.

⁶⁵⁸ cinānı: cihānı D.

²⁴ D.’de 27. beyittir.

²⁵ D.’de 26. beyittir.

⁶⁵⁹ gibi: gibi bir M.

⁶⁶⁰ ‘ālî-şānuṅ: ‘ālî-cāhuṅ D.

²⁶ D.’de 28. beyittir.

²⁷ D.’de 29. beyittir.

²⁸ D.’de 30. beyittir.

29. Pādiṣāhum kerem it salṭanatuḡ ḡaḡḡını vir
Şadr-ı a‘ lāya getür lāyıkın it müstaḡkem
30. Eyle bir āṣaf-ı yektāyı vekīl-i devlet
Ki diye şadr-ı vezāret daḡı ni‘ mel-maḡdem
31. Öyle bir kimseyi ārāyiş-i devlet⁶⁶¹ it kim
Bārī minnet-keş-i ikrām ola erkān u ḡıdem
32. Öyle bir kimseye aḡvālūḡı⁶⁶² tefvīz it kim
Şer‘ u ḡānūnı kıyās eylemeye cevır⁶⁶³ ü sitem
33. Öyle bir kimseye vir mühr-i ḡümāyūnı k’ola
Kendinūḡ ma‘ nā-yı elḡābına Bārī a‘ lem
34. Öyle bir kimseyi it devlet umūrına vekīl
Ne dimekdür bile ma‘ nā-yı nıṣāmü’l-‘ ālem
35. Li’llāhi’l-ḡamd zamānuḡda bir āṣaf var kim
Zātıdur mā-ḡaṣal-ı nüṣḡa-i esrār-ı ḡikem
36. Bir anuḡ gibi ḡüşāyende-i işkāl-i umūr
Şadr-ı devletde⁶⁶⁴ bile gelmedi Allāḡ a‘ lem
37. Bilürüz ekşerīnūḡ mā-ḡaṣal-ı aḡvālın
Kimi pāymāl-i ḡaraṣ kimisi ḡam-ḡār-ı şikem
38. Bir seferde saḡa sermāye-i fetḡ olmadı mı
Leşkerūḡ çekmiş iken vādī-i idbāra ‘ aleml
39. Düş-ber-düş yürür şadr-ile isti‘ dādı
Şadr maḡdūr olur ol itmez ise vaṣ‘ -ı ḡadem

²⁹ D.’de 31. beyittir.

³⁰ D.’de 32. beyittir.

³¹ D.’de 33. beyittir.

⁶⁶¹ devlet: dīvān D.

³² D.’de 36. beyittir.

⁶⁶² aḡvālūḡı: aḡkāmūḡı D.

⁶⁶³ cevır: zūlm D.

³³ D.’de 34. beyittir.

³⁴ D.’de 35. beyittir.

³⁵ D.’de 37. beyittir.

³⁶ D.’de 38. beyittir.

⁶⁶⁴ devletde: evvelde D.

³⁷ D.’de 39. beyittir.

³⁸ D.’de 40. beyittir.

³⁹ D.’de 41. beyittir.

40. O virür şadra şifā yoḥsa ne kâdir ğayrı
Şadr içün itmege tedbîr-i müdāvā-yı seḡam
41. Çevirür devleti mânende-i fânûs-ı ḡayāl
Şem^ç-i engüşt-i ḡiredle aḡa lâyıḡ ḡâtem
42. Gûş idüp Ḥüsrev-i devrân didi ni^ç met-tedbîr
Ḥüsn-i tedbîrünüze ben daḡı oldum mülzem
43. Ma^ç nâ-yı nüshâ-i aḡlāk Muḡammed Paşa
Ki ider âyîne-i re^çyine ḡurşîd ḡasem
44. Didiler cümlesi aḡsent zihî nûr-ı başa⁶⁶⁵
Pâdişāḡanuḡ olur ḡalb-i şerîfi mülhem
45. Oldur ol şems-i münîr-i ufuk-ı devlet kim
Görmedi mişlini çarḡ eyledi naşb-ı ḡıyam
46. Maḡz-ı tevfiḡdür ol Ḥüsrev-i devrâna k'ola
Öyle düstûr-ı ḡiredmend vezîr-i a^ç ḡam

[22a]

47. Getürüp mühr-i hümayûn-ile teşrîf itdi⁶⁶⁶
Mihreveş mühr ḡodı sîne-i çarḡ üzre ḡadem
48. İzṡırâb üzre iken ḡâtır-ı sevdâ-zedeveş
Buldı burcû'ş-şerefîn şems-i münîr-i ḡâtem
49. Geldi tebrîke ser-â-pây ḡıbâb-ı eflāk
Oldı dâmen be-miyân tehniyete levḡ ü ḡalem

⁴⁰ D.'de 42. beyittir.

⁴¹ D.'de 43. beyittir.

⁴² D.'de 44. beyittir.

⁴³ D.'de 46. beyittir.

⁴⁴ D.'de 47. beyittir.

⁶⁶⁵ başa: naḡar **D.**

⁴⁵ D.'de 48. beyittir.

⁴⁶ D.'de 49. beyittir.

⁴⁷ D.'de 50. beyittir.

⁶⁶⁶ teşrîf itdi: itdi teşrîf **D.**

⁴⁸ D.'de 51. beyittir.

⁴⁹ D.'de 52. beyittir.

50. Didiler cümle-i āfāk mübārek bādā
Li'llāhi'l-ḥamd Ḥudā eyledi itmām-ı ni' am
51. Salṭanat salṭanat oldu şeref-i zātı ile
Memleket memleket oldu açılup zülmet ü ğam⁶⁶⁷
52. Budur ol nuḥbe-i eyyām-ı mu' in-i İslām
Budur ol efdāl-i emşāl-i⁶⁶⁸ müşir-i efḥam
53. Kār-dān-ı vükelā cevher-i silk-i vüzerā⁶⁶⁹
Menba' -ı ' izz ü ' alā maşdar-ı āşār-ı himem
54. Gevher-i dānişi sencide-i mizān-ı ḥired
Rište-i binişi şākūl-i bīnā-yı ' ālem
55. ' İffet ü ' işmet ile ṭab' -ı şerīfi hem-zād
Himmet⁶⁷⁰ ü ğayret ile ṭab' -ı⁶⁷¹ laṭīfi tev'em
56. Mecma' -ı ḥilm ü ḥayā vü edeb ü ' ilm ü veḳār
Menba' -ı faẓl u kemāl u hüner u luṭf u kerem
57. Ğayret u himmet u inşāfda iḥde'l-' Ömereyn
' İffet u ' işmet u perhizde İbn-i Edhem
58. Fikr-i çālākine esrār-ı kaẓā nā-mestūr
' Aql-ı derrākına āşār-ı kader nā-mübhem
59. Şüret-i zāhire-i kevne tenezzül mi ider
Bām-ı ma' nāya kırar pertev-i ' aklı süllem
60. Cümle āviḥtedür miḥ-i süveydāsında
Deste-ber-deste meḳālīd-i umūr-ı ' ālem

⁵⁰ D.'de 53. beyittir.

⁵¹ D.'de 54. beyittir.

⁶⁶⁷ zülmet ü ğam: zülmet-i ğam **D.**

⁵² D.'de 55. beyittir.

⁶⁶⁸ efdāl-i emşāl-i: efdāl-i efdāl-i **M.**

⁵³ D.'de 56. beyittir.

⁶⁶⁹ silk-i vüzerā: mu' in-i İslām **D.**

⁵⁴ D.'de 57. beyittir.

⁵⁵ D.'de 58. beyittir.

⁶⁷⁰ himmet: himmem **D.**

⁶⁷¹ ṭab' -ı: ḳalb-i **D.**

⁵⁶ D.'de 59. beyittir.

⁵⁷ D.'de 60. beyittir.

⁵⁸ D.'de 61. beyittir.

⁵⁹ D.'de 62. beyittir.

⁶⁰ D.'de 63. beyittir.

61. Çākdur ḥasret-i şakḳ-ı kalem-ile mizāb
Teşnedür çāh-ı devātındaki āba zemzem
62. Kālemi vaḳ‘ a-serāyende-i āşār-ı Kelīm
Nefesi tāze-nümā-yı dem-i İbni Meryem
63. Mekremet ḥāşşiyet-i ḥilkati çün nūr-ı kamer
Merḥamet lāzime-i tıyneti çün dide-i nem
64. Nūr-ı ‘irfānı mezāyāsın ider istiş‘ār
Olmadın lafza güşāyiş-dih-i dervāze-i fem
65. Çeşm-i idrāki görür mā-ḥaşal-ı maḳşūdın
Urmadın ‘arza eḳāşī-i memālikde raḳam
66. Ḥall ider nāḥun-ı endāḥtesi ol girihi
K’idemez riştesin idrāk cemāhīr-i ümem
67. Derke ḳādir degül⁶⁷² ednā-yı bedihiyyātın
Ne ḳadar itse te’emmül ‘uḳalā-yı efham
68. Andan aḥsen giremez şūrete ‘aḳl-ı derrāk
Olsa ger muktesī-i şūret-i İbni Ādem
69. Dūr-bīnī-i nigāh-ı ḥiredindendür kim
Devletün zaḥmı zuhūr itmeden⁶⁷³ eyler merhem
70. Pençesinden olur āsūde şu‘ā‘-ı şemsün
Bāğ-ı ‘ahdinde gülün zīr-i perinde şebnem

[22b]

71. Ḥüsn-i eṭvārı naẓar-baḥş-ı deyācīr-i ‘amā
Luṭf-ı güftārı ḥarābın diḥ-i⁶⁷⁴ bünyān-ı şamem

⁶¹ D.’de 64. beyittir.

⁶³ D.’de 66. beyittir.

⁶⁵ D.’de 68. beyittir.

⁶⁶ D.’de 69. beyittir.

⁶⁷ D.’de 70. beyittir.

⁶⁷² degül: mi olur M.

⁶⁸ D.’de 72. beyittir.

⁶⁹ D.’de 73. beyittir.

⁶⁷³ itmeden: itmedin M.

⁷⁰ D.’de 74. beyittir.

⁷¹ D.’de 75. beyittir.

⁶⁷⁴ ḥarābın diḥ-i: ḥarābī-dih-i D.

72. Rānde-i bārgēh-i himmetidür māl u menāl⁶⁷⁵
Sille-ḥ̣ār-ı ‘adem-i rağbetidür rüy-ı direm
73. Zātıdur maḥẓ-ı kerem memleket-i İslāma
Cümle andan müteferri‘dür odur aṣl-ı kerem
74. Ne hünerdür ki anı olmaya ṭab‘-ı cāmi‘
Ne şerefdür ki aṇa olmaya zātı maḥsem
75. Müşkil-i devleti hep andan iderlerdi su’āl
Gerek eslāf-ı kirām u gerek eşnāf-ı ümem
76. Dehrde anlamayup bilmedügi ola meger
Ṭama‘ u buğẓ u nifāk u ḥased ü ğadr u sitem
77. Halk bu⁶⁷⁶ rāḥatı rü’yāda bile görmez idi
Başmasa re’y-i ḥakīm-i ḥıredi şubḥa⁶⁷⁷ ḳadem
78. Eylemiş zātını Allāh tılısım-ı āsār
Ḥāşdur ḥilḳatine fetḥ-i umūr-ı mu‘zām
79. Ḥātırında dir idüm kimseye yokdur ‘uḳde
Olmasa ism-i şerīfindeki mīm-i müdgām
80. Āşafā şāf-şiristā güher-i nā-yābā
Ey ser-i şadr-nişinān-ı pesendide-şiyem
81. Sensün ol gevher-i nā-yāb ki mişlün bulamaz
İtse ğavvāş-ı ḳader taḥliye-i kīse-i yem
82. Sensün ol nüṣḥa-i pākīze ki yokdur sende
Noḳṭa-i sehv ü ḥurūf-ı ğalaṭ u lafẓ-ı saḳam

⁷² D.’de 76. beyittir.

⁶⁷⁵ menāl: metā‘ D.

⁷³ D.’de 77. beyittir.

⁷⁴ D.’de 78. beyittir.

⁷⁵ D.’de 79. beyittir.

⁷⁶ D.’de 80. beyittir.

⁷⁷ D.’de 81. beyittir.

⁶⁷⁶ bu -D.

⁶⁷⁷ şubḥa: şulḥa D.

⁷⁸ D.’de 82. beyittir.

⁷⁹ D.’de 83. beyittir.

⁸⁰ D.’de 84. beyittir.

⁸¹ D.’de 85. beyittir.

⁸² D.’de 86. beyittir.

83. Hakk-ı inşâf budur nefy-i nazîründe senün
Hâniş olmam eger itsem dahı tekrîr-i kâsem
84. Medhûn itdükçe çıkar cümle beyân-ı vâkî⁶⁷⁸
Bulamaz medhûne lâıyık⁶⁷⁸ diyecek söz âdem
85. Medh için saña kâşîde dimenün farkı mı var
Eylemekden⁶⁷⁹ bir içim şuyı nişâr-ı ser-i yem
86. Tengdür⁶⁸⁰ bârgeh-i vaşfuña meydân-ı hayâl
Nice tayy itsün anı pây-ı raķam-gîr-i kâlem
87. Mîr Ebu'l-Feth ki Şâh Ekbere olmışdı vezîr
Var yine saña şebîh olacağında şübhem
88. Saña tanzîr-i 'Alî Şîr ne lâıyıkdur kim
Sen şehinden bile a'zamsun anuñ hem a'lem
89. Gûş idüp fazluñı ihsânunı⁶⁸¹ bundan soñra
Mîrzâ Tâhir ile fahr idemez şâh-ı 'Acem
90. İbni 'Abbâd u Nizâm olsa olur saña şebîh
Lîk rûtbe cihetiyle yine sensün a'zam
91. Zinde olsa⁶⁸² Pîrî Paşa ile Maḥmûd Paşa
Şân-ı fazluñda dimezlerdi meger harf-i ne'âm
92. Anlaruñ rûḥların Ḥazret-i Ḥak şâd itdi
K'oldı zâtuñla senün şadr-ı vezâret hürrem
93. Nice âsâyiş-i İslâma sen olduñsa sebeb
Yine ta'mîri yüzinden olur Allâh a'lem

⁸³ D.'de 87. beyittir.

⁸⁴ D.'de 88. beyittir.

⁶⁷⁸ lâıyık: şâyân **D.**

⁸⁵ D.'de 89. beyittir.

⁶⁷⁹ eylemekden: eylemekde **M.**

⁸⁶ D.'de 90. beyittir.

⁶⁸⁰ tengdür: teng iken **D.**

⁸⁷ D.'de 91. beyittir.

⁸⁸ D.'de 92. beyittir.

⁸⁹ D.'de 93. beyittir.

⁶⁸¹ ihsânunı: 'irfânunı **D.**

⁹⁰ D.'de 94. beyittir.

⁹¹ D.'de 95. beyittir.

⁶⁸² zinde olsa: olsa zinde **D.**

⁹² D.'de 96. beyittir.

⁹³ D.'de 97. beyittir.

94. İştibāh itme ki manzūrisun Ehlu'llāhuñ
Evliyānuñ nefesidür saña yār u hem-dem

[23a]

95. Naşr u tevfiķ saña 'ālem-i ma' nādandur
Olsun āyīne gibi ṭab'-ı şerīfūñ hürrem
96. Şadra rū'yā-yı fütūhāt-ile teşrīf itdün
Olasun kaşr-ı dilūñ pā-zede-i gerd-i elem
97. Maḥż-ı te'yīd-i İlāhī saña şāhid bes kim
Geldi tāriḥe⁶⁸³ de rū'yā-yı fütūhāt-ı etem
98. Yetişür saña düşen ḥayr du'ādur Nābī
Saña bīgāne gelür medḥ ü şenā nā-maḥrem
99. Kendi nūr-ı başaruñdur ne tekellūf k'idesün
Ecnebivār ney-i ḥāmeye teklīf-i nağam
100. Ṭotalum ḥāme sūkūt itmez imiş şevķinden
Püşt-i dest-i edeb ur ağızına olsun epsem
101. Tā ki dūlāb-ı vücūda ola cārī gerdiş
Ḥikmet-i şāni'-ile çeşme-i bī-āb-ı 'adem
102. Ḥaķ te'āla o kadar 'ömrini medd eyleye kim
İrmeye yüz yıla dek zāt-ı şerīfine⁶⁸⁴ herem
103. İtsün ol meşgaleden zātını Allāh emīn⁶⁸⁵
Ki ola vāsıta-i guşşa vü müstevcib-i ğam

⁹⁴ D.'de 98. beyittir.

⁹⁵ D.'de 99. beyittir.

⁹⁶ D.'de 100. beyittir.

⁹⁷ D.'de 101. beyittir.

⁶⁸³ tāriḥe: tāriḥi D.

⁹⁸ D.'de 103. beyittir.

⁹⁹ D.'de 104. beyittir.

¹⁰⁰ D.'de 105. beyittir.

¹⁰¹ D.'de 106. beyittir.

¹⁰² D.'de 107. beyittir.

⁶⁸⁴ zāt-ı şerīfine: dāmenine cezr-i D.

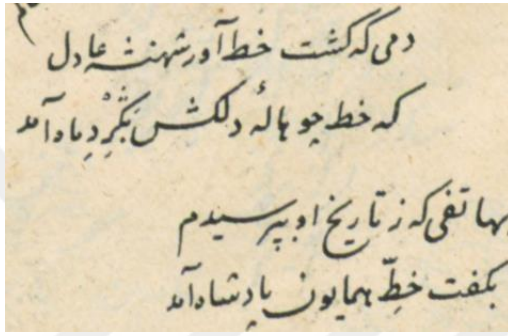
¹⁰³ D.'de 108. beyittir.

⁶⁸⁵ emīn: maşūn D.

104. İde teşhîr-i memâlik sipeh-i tedbîri
Olmadın cilve-nümâ tûğ-ı mu‘ anber-perçem
105. İtsün esbâb-ı murādâtı te‘ âkub olsun
Hâtır-ı nâziki hoş tab‘ -ı⁶⁸⁶ laîfî hürrem
106. ‘ Ahdi* mümted ola ber-ıtbk-ı ricâl-i⁶⁸⁷ eflāk
‘ Ömri efzûn ola ber-vefk-i murād-ı⁶⁸⁸ ‘ âlem

276⁶⁸⁹

NÂBÎ

1.

[23b]

277⁶⁹⁰

Remel

fâ‘ ilātün fâ‘ ilātün fâ‘ ilātün fâ‘ ilün

[Ġazel]

NEDÎM

1. Rû siyehdür sürme-çeşm-i⁶⁹¹ nîm-ẖābuñdan senüñ
Şerm ider reng-i tebessüm la‘ l-i nābuñdan senüñ

¹⁰⁴ D.’de 109. beyittir.

⁶⁸⁶ tab‘ -ı: kalb-i D.

¹⁰⁵ D.’de 110. beyittir.

* “‘ Ahdi” kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple çizilmiştir.

¹⁰⁶ D.’de 111. beyittir.

⁶⁸⁷ ricâl-i: recā-yı D.

⁶⁸⁸ murād-ı: ümîd-i D.

⁶⁸⁹ Farsça bir şiidir.

⁶⁹⁰ Nedîm D., G. 65 (6 Beyit), s. 211-212.

⁶⁹¹ rû siyehdür sürme-çeşm-i: nâz olur dem-beste çeşm-i D.

2. Bir dağı bezme⁶⁹² dönüp gelmek degüldi niyyetün
Gitdügün vaqt aňladum ʿömrüm şitābuñdan senün
3. Açılır elbet nesīm-i nev-bahār essün hele
Bend-i dil muhkem degül bend-i niķābuñdan senün
4. Zāhidā maʿ zūr ola⁶⁹³ cildün̄de şıķlet var biraz
Ġılzetün fehm olunur ĥacm-i kitābuñdan senün
5. Zülfi pür-çinün̄le hem-düş oldı cānā ķad çeküp
Sünbül-i ĥāb-ı tegāfül cāme-ĥābuñdan senün
6. Çeh degül sīb-i zenaĥdānında yir ķalmış Nedīm
Zaĥm-ı engüşti-i nigāh-ı intiĥābuñdan senün

278⁶⁹⁴

Remel

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Nerm-ten dil-berlerün āzārı da şirīn olur
Lezzetün telĥ eylemez çin-i cebīn pālūdenün

279⁶⁹⁵

Remel

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. ʿĀķıbet göñlüm esir itdün o ġisūlarla sen
Hey ne cādūsun ki āteş baġladuñ mūlarla sen

² D.'de 4. beyittir.

⁶⁹² bir dağı bezme: bezme bir dağı D.

³ D.'de 2. beyittir.

⁴ D.'de 3. beyittir.

⁶⁹³ ola: tut D.

⁶⁹⁴ Nedīm D., Kt. 78 (3 Beyit), s. 138.

⁶⁹⁵ Nedīm D., G. 101 (9 Beyit), s. 225.

2. Ben mi sākī olayum bezme tūrurken sevdüğüm
Böyle sīmīn saqlar billūr bāzūlarla sen
3. Şūḥdur tā şöyle reftāruḡ ki fark itmez gören⁶⁹⁶
Şöyle gitsen serv-i āzādum aḡar şularla sen
4. Nāzdan ḡāmūşsun yoḡsa zebānuḡ duymadan
İstesen biḡ dāstān sōylersūn ebrūlarla sen
5. Ġamze-i fettānınlā⁶⁹⁷ ḡoyduḡ ki yaḡduḡ⁶⁹⁸ ‘ālemi
Baḡse ṭalmışken ṡeh-i Bābilde cādūlarla sen
6. Böyle ṡāpūk geldūḡ ey ḡaṡṡ-ı siyeh ruḡsārına
Var ise pervāza meşḡ itdūḡ piristūlarla sen
7. Serv-i dil-cūyumdan ayrı geşṡ-i ḡülşen istemem
Var yūri istersen ey eşḡ-i revān cūlarla sen
8. Bū’l-‘aceb ‘ayyār-ı efsūngersūn ey kilḡ-i Nedīm
Çok ṡabī‘ at ser-ḡoş eylersūn bu dārūlarla sen

280⁶⁹⁹

Mużārī‘

mef‘ ūlū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Ey ḡaşı yā yüzūḡ beri dōnmez misūn daḡı
Ey ḡurre-i ūmīd ḡörünmez misūn daḡı
2. B’illāḡ ne saḡṡ āteş imişsūn ḡōḡul meger
Ġarḡ olduḡ eşḡ-i ḡūna sōyünmez misūn daḡı

² D.’de 4. beyittir.

³ D.’de 8. beyittir.

⁶⁹⁶ gören: bakan D.

⁴ D.’de 7. beyittir.

⁵ D.’de 2. beyittir.

⁶⁹⁷ fettān-ile: fettānını D.

⁶⁹⁸ yaḡduḡ: yıḡdı D.

⁶ D.’de 3. beyittir.

⁷ D.’de 6. beyittir.

⁸ D.’de 9. beyittir.

⁶⁹⁹ Nedīm D., G. 154 (5 Beyit), s. 247.

3. Kānı o giceler o ʔarablar terāneler
Ey defolup o vaḳti⁷⁰⁰ döğünmez misün daḥı
4. Kāfir kıızı dükenmedi mi mātem-i peder
Sāğar çeküp kıızılca sürünmez misün daḥı
5. Dil-berle mācerānı yeter şaḳladuḡ Nedīm
Naḳl eyleyüp biraz da öğünmez misün daḥı

[24a]

281⁷⁰¹

Müctes

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Dehānı ḥasreti ḥuṣḳ itmedük dehān mı ḳodı
Miyānı miḥneti ḥam ḳılmaduḳ miyān mı ḳodı
2. Metāʿ -ı vuṣlatına cān⁷⁰² virürdüm ammā kim
Amān o ġamze-i ḥūn-ḥāre bende cān mı ḳodı
3. Nice nişānlayabilsün gözüm o mekkārı
Niḳābını açıcak ʿaḳldan nişān mı ḳodı
4. Siyāh ḳaşları mı yoḥsa Ḳahramān-ı cemāl
İki ḳılıç ḳuşadup⁷⁰³ adın ebrūvān mı ḳodı
5. O ġüne zālime ʿarz-ı merāma kim ḳādir
Niğāh-ı ḥıṣm-ile lāl itmedük zebān mı ḳodı
6. Nedīm ḥaḳ bu ki bender-geh-i belāğatda
Ḳumāş-ı naẓm-ı terūḡ gezmedük dükān mı ḳodı

⁷⁰⁰ vaḳti: zevḳi D.

⁷⁰¹ Nedīm D., G. 146 (6 Beyit), s. 244.

⁷⁰² vuṣlatına cān: vaşlına cānlar D.

⁷⁰³ ḳuşadup: ḳuşanıp D.

282⁷⁰⁴

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
Āh [o] şahbā şatıcı ' aql alıcı kāfir kıızı
2. Elde şahbā ḥāne tenhā⁷⁰⁵ kelle germ ü yār nerm
Āh ey şabr u taḥammül ba' d-ezīn yāhū sizi
3. Sinesi destindeki peymāneden berrāḫ u şāf
Ruḥları sāğardaki⁷⁰⁶ şahbā-yı terden kırmızı
4. Germ olup meclisde oğluḡ buse⁷⁰⁷ ikrār eyledi
Dün kızuḡ da çignedi ey pīr-i mey ol saḫızı
5. Var mıdur bilmem Nedīmā bir daḡı onuḡ gibi
Dīn ü dil ḥaşmı riyā cellādı taḫvā ḥırsızı

283⁷⁰⁸

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Kaşların bālāda seyr it ruḥların gör zīrde
Gülsitān-ı ḥuldı seyr it⁷⁰⁹ sāye-i şemşīrde
2. Görse Şīrīn ḥ'ābda feyz-i⁷¹⁰ şafā-yı sā' idüḡ
Ṭatlu cānından elin yur cūybār-ı şīrde⁷¹¹

⁷⁰⁴ Nedīm D., G. 156 (5 Beyit), s. 247-248.

² D.'de 4. beyittir.

⁷⁰⁵ elde şahbā ḥāne tenhā: ḥāne tenhā elde şahbā D.

³ D.'de 2. beyittir.

⁷⁰⁶ sāğardaki: destideki D.

⁴ D.'de 3. beyittir.

⁷⁰⁷ meclisde oğluḡ buse: oğlun bize bir buse D.

⁷⁰⁸ Nedīm D., G. 137 (10 Beyit), s. 239-240.

⁷⁰⁹ gülsitān-ı ḥuldı seyr it: kıl temāşā ḥuldı zīr-i D.

⁷¹⁰ görse Şīrīn ḥ'ābda feyz-i: ḥ'ābda görseydi ger Şīrīn D.

⁷¹¹ elin yur cūybār-ı şīrde: varup el yurdu cūy-ı şīrde D.

3. Tār u pūdı terk-i tār u pūd-ı hestīdūr onun
Şāl-ı dervīşī doğunmaz kişver-i⁷¹² keşmīrde
4. Hāne-i āyīnede Leylāyı çoğdur seyr iden
Sen gönül Mecnūnı seyr it hāne-i zencīrde
5. Toz kıparur gör⁷¹³ Nedīmā sen de Nāmī Hān dahı
Gūy u çevgān oynadursa ‘arşa-i tanzīrde

284⁷¹⁴

Remel

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

[Ġazel]

[NEDİM]

1. Hatt-ı sebz olmış bedīd ol gerden-i kāfūrdan
Ey ‘aceb çıkmış zümürūd ma‘den-i billūrdan
2. Mey terāviş eyler emdükçe turunc-ı ğabğabın
Söyleşür ol çeşm-i nāzum neş‘e-yi pūr-zūrdan
3. Tā kemergāhında gördüm mevc ururdu muṭribin
Şöyle taşmış nağme-i ter kāse-i ṭanbūrdan
4. Mū-be-mū diğkatler itdüm kıl kadar fark itmedi⁷¹⁵
Kaşlarıñ b‘illāh begüm düşündeki semmūrdan
5. Dün cemende sevdüğüm naḥvetle⁷¹⁶ geçdün tuymaduñ⁷¹⁷
Serv reftāruñ görüp başın şalardı dūrdan
6. Sā‘idin būs eyledüm gel gel amān ey dil saña
Tāze şeftālū kıpardum ol nihāl-i nūrdan

³ D.’de 7. beyittir.

⁷¹² kişver-i: sevdigim D.

⁴ D.’de 6. beyittir.

⁵ D.’de 10. beyittir.

⁷¹³ toz kıparur gör: gör temāşayı D.

⁷¹⁴ Nedīm D., G. 105 (7 Beyit), s. 226-227.

⁴ D.’de 5. beyittir.

⁷¹⁵ itmedi: etmedim D.

⁵ D.’de 4. beyittir.

⁷¹⁶ naḥvetle: mestāne D.

⁷¹⁷ tuymadın: bakmadın D.

7. Nā-tüvānum şöyle kim mecrūh olur cismüm Nedīm
Geçse zīr-i sāye-i müjgān-ı çeşm-i mürdan

[24b]

285⁷¹⁸

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[NEDİM]

1. H̱asteliklerden amān görmeye çeşm-i siyehün
Mūmiyā bulmaya ‘ālemde şikest-i külehün
2. Sen ki āġāz idesün gerdişe çün nūr-ı nigāh
Perde-i çeşm-i perī-zāde döner cilvegehün
3. H̱ançeristān-ı müjeñden güzer eyler bī-bāk
Bü’l-‘aceb düzd-i cigerdārdur el-hāk nighün
4. Āh-ile def‘ ider erbāb-ı derün sūz-ı dilin
Serd olur germ hevālarda belī қа‘ rı⁷¹⁹ çehün
5. Sende ey kil-k-i Nedīmā ne bu sūz-ı taqrır
Kūçe-i hāne-i āyīne midür şāh-rehün

286⁷²⁰

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Baķmaz oldu dil-i mecrūhuma çeşm-i siyehün
Rište-i ülfeti kesdi gibi tīġ-i nighün
2. Bu leṭāfetle eyā reşk-i melā’ik n’‘aceb
Bāġ-ı Firdevs-i berīn olsa eger cilvegehün

⁷¹⁸ Nedīm D., G. 64 (5 Beyit), s. 211.

⁷¹⁹ belī қа‘ rı: şuyu D.

⁷²⁰ Vesīm D., G. (6 Beyit), s. 717-718.

3. Müstefîd olmasa ruhsâr u cebînünden eger
Nûr-bağş olmaz idi âyânesi mihr ü mehûn
4. Câm-ı der-dest-i Cem-i devre dönersün ey şûh
Bezmd e pür-şiken oldukça o taraf-ı külehûn
5. Şeref-i şöhet-i dildârı ümîd itme Vesîm
Hem-nişîni ola mümkün mi gedâ pâdişehûn

287⁷²¹

Müctes

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[SÂMÎ]

1. Olursa kişver-i hüsnuñde ger yaşağ-ı nigâh
Hayâl-i dîdeye gelmez yine ferâğ-ı nigâh
2. Pür olsa bâ' iş-i ser-mestî-i⁷²² taḥayyüürdür
Mey-i müşâhede-i yâr-ile ayağ-ı nigâh
3. Degül henüz hem-âgûş-ı ' aks-i ruhsârûn
' Aceb mi merdümek-i dîde olsa dâğ-ı nigâh
4. Fetîl-i⁷²³ tâfte-i kâr-hâne-i ḥayret
Hemîşe ser-be-girîbân olur çerâğ-ı nigâh
5. Taşavvur-ı ruḥ-ı rengîn-i yârdur Sâmi
Gül-i şükûfte-i gül-bün-tırâz-ı bâğ-ı nigâh

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁷²¹ Arpaemîni-zâde Sâmi D., G. 104 (5 Beyit), s. 356.

⁷²² ser-mestî-i: ter destî-i M.

⁷²³ fetîl-i: fetîli D.

1. Reng-i rüyunla olup müttehid eczā-yı nigāh
Şüret-i şu‘le-peżîr oldı heyulā-yı nigāh
2. Alma göz habsine ol Yūsuf-ı hüsni ey dil
Aña zindān olur āgūş-ı Züleyhā-yı nigāh
3. Kuvvet-i cāzibe-i hüsni gelū-sūzuñdan
Düşdi sîm-âb gibi ra‘şeye a‘zā-yı nigāh
4. Haţ degül eyledi mir ‘ât-ı ruñun gerd-âlūd
Farţ-ı âmed-şud-ı şad fevc-i temāşā-yı nigāh
5. Āb-ı yāķūt-ile yazdı raķam-ı şermi şikest
Şafha-i ‘arızuña kilik-i güher-zā-yı nigāh
6. Olsa her mūy-ı ten ābisten-i şad-nezzāre
Gelmez ey şūñ baña yine tesellā-yı nigāh
7. Kāle-i kes me-ħar-ı çār-sūy-ı naħvetdür
Ferş-i pāy-ı şeh-i hüsni olsa da dībā-yı nigāh
8. Yād-ı ruhsāre-i rengîn-i ‘araķ-rîzūñ ider
Eşķümüz⁷²⁵ revġan-ı gül zarfını mînā-yı nigāh
9. Şanma kim ber-zede-ruhsārdur ol meh Sāmī
Cā-be-cā zāhir olur naķş-ı teh-i pāy-ı nigāh

⁷²⁴ Arpaemîni-zāde Sāmī D., G. 105 (9 Beyit), s. 356-357.

⁷²⁵ eşķümüz: eşķimi D.

[25a]

289⁷²⁶

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

YAḤYĀ EFENDİ

1. Ne meclisler qurılmışdur ne sāğarlar sürilmişdür
Muḥabbet bādesine beñzer olmaz hep görilmişdür
2. Göñül mir'ātını şad-pāre gördüm rāh-ı zilletde
Muḥarrer bir cefā-cū seng-dil yāra urılmışdur
3. Senüñ būy-ı dil-āvizünle baḥşe eylemez cür'et
Buḥūr-ı Meryemün ey gonce-fem gūşı burılmışdur
4. Dilā 'ālem yıkılmaz göklere āhuñ direk olsa
Bu çetr-i lāciverdī anuñ üstine qurılmışdur
5. Dil-i meyyāl o servün ḥāk-i pāyında qarār itmiş
Bulandı bir zamān Yaḥyā hele şimdi durılmışdur

290⁷²⁷

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

SEYYİD VESİM

1. Sirişk-i nıl-gün kim fikr-i la' lünle durılmışdur
O seyl-āb sehimgīn üzre cısr-i ten qurılmışdur
2. Ruḥuñ vaşfinda esb-i 'arş-peymā vehm ü ṭab' ı dil ⁷²⁸
Bu vādide tek u dü ⁷²⁹ Türk-tāziden yorılmışdur
3. Ümīd-i pāy-būsuñla ruḥ-ı fersūde-i 'āşık
Mişāl-i sāye vü naḫş-ı ḫadem ḥāka sürilmişdür

⁷²⁶ Şeyhülislām Yahyâ D., G. 81 (5 Beyit), s. 64.

⁷²⁷ Vesîm D., G. 111 (8 Beyit), s. 663-664.

⁷²⁸ vehm ü ṭab' ı dil: dil ü ṭab' ım D.

⁷²⁹ dü: pū D.

4. Dem-i cān-baḥş-ı la‘ lüñdür dehānuñdan ḥaber aldum
Devā-yı derd-i dil ey ḥāzık-ı ‘ālem sorılmışdur
5. Saña hem-tā mı var ey mihr-i ‘ālem-tāb ḥübānda
Sipihr-i ḥüsnde çok māh-ı Ken‘ ānī görilmişdür
6. Yine pervāz kıldı murğ-ı dil bu lāne-i tenden
Kebūterveş meger bir çeşm-i şehbāza urılmışdur
7. Pençeger şaşt-ı āhen-dest idi deşt-i muḥabbetde
Keş-ā-keş birle zūr-ı pençe-i ‘aşka burılmışdur
8. Şaḫın kaşr-ı ḥitāna saht-ı tekye kılma ‘ālemde
Vesīmā bu binā bünyād-ı süst üzre kurulmuşdur

291⁷³⁰

Remel

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

[Ġazel]

ZĀTĪ

1. Bir melek⁷³¹ yüzlüye dil şem‘ ini yandurdum yine
Ben beni pervāneveş odlara yandurdum yine
2. Dün gice ol māhı vardum⁷³² menziline bulmadum
Peyk-i āhı⁷³³ göklere⁷³⁴ tokuz tolandurdum yine
3. Āhum işitmiş uyanmış dün gice bezm⁷³⁵ eylemiş
Ḥamdü-lillāh devletüm şem‘ in uyandurdum yine
4. Dostlar dil bağladum bir serv-ḳaddün zülfine
Cüy-ı eşkün sāḳīyā bendin⁷³⁶ boşandurdum yine
5. Okudum la‘ l-i leb-i yār üzre bir şir’in ğazel
Ehl-i zevḳün Zāṭīyā ağzın şulandurdum yine

⁷³⁰ Zātī D.-2, G. 1238 (5 Beyit), s. 149.

⁷³¹ melek: yalıḡ D.

⁷³² ol māhı vardum: vardum o māhı D.

⁷³³ āhı: āha D.

⁷³⁴ göklere: gökleri D.

⁷³⁵ bezm: raḥm D.

⁷³⁶ eşkün sāḳīyā bendin: eşküm şaḫınuḡ benden D.

292⁷³⁷

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

VECHÎ

1. Gönlümi şevkiyle bir meh-rûya yandurdum yine
Hıfte iken⁷³⁸ nücmün şem' in uyandurdum yine
2. Sâķiḡā⁷³⁹ mey-gün lebünden bûseler alup bugün
Döne döne sāġaruḡ aġzın şulandurdum yine
3. Da' vet-i⁷⁴⁰ aşķ itmede şādık degülüz⁷⁴¹ dir iken
Muşhaf-ı hûsnine and içdüm inandurdum yine
4. Görinen hınnā degüldür ellerinde Vechiḡā
Kānlu yaşumla anı sürḡa boyandurdum yine

293⁷⁴²

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[MĀNÎ]

1. Tıtuşdı bir kıl oġlınuḡ ruḡ-ı zībāsına⁷⁴³ dünyā
Ocaḡdan böyle yalıḡ yüzlü çoḡdan olmadı peydā

⁷³⁷ Vechî D., G. 163 (5 Beyit), s. 121.

⁷³⁸ iken: bigi D.

⁷³⁹ sāķiḡā: sāķinün D.

⁷⁴⁰ da' vet-i: da' va-yı D.

⁷⁴¹ degülüz: degülsün D.

⁷⁴² D.'de 5. beyittir.

⁷⁴³ Mânî D., Mat. 1, s. 102.

⁷⁴³ zībāsına: pür-tābına D.

[25b]

294⁷⁴⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

ŞERİF ŞABRÎ

1. Muḥabbet kūhına ser-cüş-ı deryā-yı belā dirler
Anuḡ Ferhādına seyli *hūr*-ı mevc-i fenā dirler
2. Resen-bāzān-ı 'aşkuḡ kıl ḡazer feryād u zārından
Ki anlar dem-be-dem hengāme-i ḡamda Ḥudā dirler
3. Beni 'ayb itme zāhid sen daḡı bed-nām-ı 'ālemsün
Baḡa mey-ḡāre dirlerse saḡa ehl-i riyā dirler
4. Felek naḡl-i ümīdi bārver gösterse aldanma
Cihānda aḡa ey ḡāfil dıraḡt-ı sīmiyā dirler
5. Ne mümkün zabt olunmak pend-i pīr-i 'aḡl-ile Şabrî
Dil-i āvāreye dīvāne-i ser-der-hevā dirler

295⁷⁴⁵

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

YAḤYĀ EFENDİ

1. Lisān-ı ehl-i dilde 'aşḡa ḡülzār-ı belā dirler
Civānuḡ ḡāmet-i mevzūnına naḡl-i cefā dirler
2. Yaḡın olmaz ḡüzeller 'āşık-ı mehcūr u şeydāya⁷⁴⁶
El öpmek ārzū itsek ırakdan merḡabā dirler
3. Ḥarābatı egerçi görmedük ammā görenlerden
İşitdük bir neşāt-efzā maḡām-ı dil-ḡüşā dirler
4. Niyāz eyle cefādan var gelsün cān-ı maḡzūna
Seni ey dil ḡam-ı cānāne ile āşinā dirler

⁷⁴⁴ Sabrî-i Şâkir D., G. 22 (5 Beyit), s. 132.

⁷⁴⁵ Şeyhülislâm Yahyâ D., G. 85 (5 Beyit), s. 66.

⁷⁴⁶ mehcūr u şeydāya: bî-şabr ārāmā D.

5. Hālāş olmaya gibi ‘ aşk elinden bir zamān Yaḥyā
Yine bī-çāreyi bir dil-rübāya⁷⁴⁷ mübtelā dirler

296⁷⁴⁸

Hezec

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

[Ġazel]

ŞABRÎ

1. Ne bezmün şem‘ isün pervāne-i bī-ṭāḳatün kimdür
Ne bircik māḥşün pertev-perest⁷⁴⁹ ṭal‘ atün kimdür
2. Kimünle leb-be-leb zānū-be-zānusun şafālarda
Sebūveş hem-nişinün cāmveş hem-şoḥbetün kimdür
3. Şikār-ı şaḥne-i hicrānuḡ oldum ben hele şimdi
‘ Aceb āsūde ser-mest-i gürür-ı vuşlatuḡ kimdür
4. Ölürken cāna resm-i dāğ-ı minnet şunduḡuḡ sāḡar
Senün ey çarḡ-ı dūn memnūn-ı cām-ı ‘ işretün kimdür
5. Maḳāmın bilseḡ ehl-i şevḳden kim tutdı Şabrīnün
‘ Aceb şimdi terennüm-rīz bezm-i midḡatuḡ kimdür

297⁷⁵⁰

Müctes

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

[Ġazel]

[ŞABRÎ]

1. Niyāz-ı nāme-i dil yāra bī-zebān oḡunur
Oḡunsa ger o perī meclise nihān oḡunur
2. Şadā-yı nāy⁷⁵¹ degül ḡarḡagāḡ-ı ḡamdur bu
Sefīne-i dil-i ser-keştede ezān oḡunur

⁷⁴⁷ dil-rübāya: bī-vefāya D.

⁷⁴⁸ Sabrî-i Şâkir D., G. 48 (5 Beyit), s. 143.

⁷⁴⁹ perest-i: perest D.

⁷⁵⁰ Sabrî-i Şâkir D., G. 51 (5 Beyit), s. 144.

⁷⁵¹ nāy: nāle D.

3. Yazılsa bir yire aḥvāl-i ‘ālem-i ‘aşkum
Mişāl-i şafḥa-i taḳvīm bir zamān okunur
4. Gider kitāb-ı riyyāy bu demde ey vā‘iz
Dükense nüṣḥa-i Cem nazm-ı dāstān okunur
5. Bizümle şulḥa boyun virdi çarḥ ey Şabrī
Şadā-yı şīşe degül nāme-i emān okunur

298⁷⁵²

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Müfred]

EHLİ

1. Sen bizüm ḳanumuza biz lebüne şuşamışuz
Demidür cür‘a gibi sāḳī hemān aç içelüm

299⁷⁵³

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[MAḲĀLİ]

1. Kime varup derūnum derdinüñ dermānını şorsam
Helāküm ḳaşdına ol dem şunar bir kāse-i pür-sem
2. Egerçi bir şikeste şīşedür tırmaz içinde āb
Ne mümkindür görem ey kūze-i çeşmüm seni bī-nem
3. Meşeldür bu ki dirler dem deme uymaz biḥamdillāh
Bugün yaşlar döker dün ḳan dökerdi merdüm-i dīdem
4. İñer şanmam vişālünle vücūdum mülkine şāhum
‘Adem iḳlīmine fīkr-i ḡamuñla öleyüm mīrem
5. Maḳālī başumı ṭop eyleyüp meydān-ı ‘aşḳında
Şorarlarsa eger çevgān-ı zülfinde diyem güyem

⁷⁵² Ehlî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁷⁵³ Makālî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

300⁷⁵⁴

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

BEHİŞTİ

1. Her şādlığın⁷⁵⁵ āhiri şanma ğama irmez
Fevt itme göñül fırsatı kim dem deme irmez

301⁷⁵⁶

Remel

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

[Kıṭ'a]

EMRİ

1. Kalemüm derd-i derün yazmada giryān oldu
Harfler gelmedi bir yire perîşān oldu

[26a]

302⁷⁵⁷

Muzāri'

mef'ülü fā'ilātü mefâ'ilü fā'ilün

[Ġazel]

BĀĶİ

1. Deryā-yı aḡzar oldu çemen mevc urup yatur
Rūy-ı zemīni faşl-ı bahār itdi yem yeşil

⁷⁵⁴ Behiştî D., G. 207 (5 Beyit), s. 340-341.

⁷⁵⁵ şādlığın: sâzlığın **D.**

⁷⁵⁶ Emrî D., Kt. 438 (1 Beyit), s. 379.

⁷⁵⁷ Bâkî D., G. 287 (5 Beyit), s. 277-278.

303⁷⁵⁸

Ḥafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[FEVRİ]

1. Dāğlar yaqdı sīneme dil-ber
Her birisi birer filori deger

304⁷⁵⁹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Ḳıṭ' a

[ṢABRİ]

1. Ḥāne-i ṣabri⁷⁶⁰ ḥarāb itdi o reftār o reviş
Aldı dil ḳal' asını pādiṣāhum bu yürüyiş
2. Seni taşra çıkarınca çıka yazdı cānum
Hāy sulṭān-ı kerem-pīşe⁷⁶¹ çıkışmaz bu çıkış

305⁷⁶²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ḳıṭ' a]

EMRİ

1. Çünkü bir ' aşık daḥı istersün ey meh⁷⁶³ kendüñe
Ġamze-i cellāduña emr it iki biçsün beni⁷⁶⁴

⁷⁵⁸ Fevrî Dîvânı üzerine yapılan “Fevrî, Hayatı-Şahsiyeti-Eserleri” isimli çalışmaya ulaşılamadığı için dîvânın yazma nüshası ile karşılaştırma yapılmıştır. Bkz. Fevrî D., G. (5 Beyit), vr. 98a

⁷⁵⁹ Sabrî (Galatalı)'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). RT., Kt. (2 Beyit), s. 204.

⁷⁶⁰ ṣabri: ḳalbi RT.

⁷⁶¹ pīşe: bize RT.

⁷⁶² Emrî D., Kt. 480 (2 Beyit), s. 387.

⁷⁶³ meh: şeh D.

⁷⁶⁴ ġamze-i cellāduña emr it iki biçsün beni: ġamzenüñ cellādı tiğ ile iki itsün beni D.

306⁷⁶⁵

Müctes

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

MAḲĀLĪ

1. Delindi nāyveş dil aḡma ḡālin çeşm-i giryānuḡ
Gör e sen de⁷⁶⁶ beni āḡir neye döndürdi hicrānuḡ

307⁷⁶⁷

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Maṭla']

[SELMĀN]

1. Çeşmeler aḡsa n'ola bu dīde-i nemnākdan
Başuma yağmur gibi yağar belā⁷⁶⁸ eflākdan

308⁷⁶⁹

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

NECĀTĪ

1. Zāhid iderse cennet-i kūy-ı ḡabībi terk
Bi'llāhi māni' olma ḡo gitsün cehenneme

⁷⁶⁵ Bu şiir Topkapı-M.'de Makālî'ye ait olarak kayıtlıdır. Ancak Makālî mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). Topkapı-M., G. 128 (5 Beyit), s. 101-102.

⁷⁶⁶ gör e sen de: güre sen de **Topkapı-M.**

⁷⁶⁷ Bu beyit MN.'de Selmân mahlasıyla kayıtlıdır. Ancak Selmân mahlaslı bu şairin kimliği tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁷⁶⁸ belā: ḡazā' **MN.**

⁷⁶⁹ Necâtî Beg D., G. 550 (14 Beyit), s. 430.

309⁷⁷⁰

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[FEVRÎ]

1. Şorarsaḡ raḡm idüp cānā ḡam-ı rāz-ı nihānumdan
Uşandum Ḥaḡ bilür baḡr-ı lebünle tatlu cānumdan

310⁷⁷¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[FEVRÎ]

1. Muṭavvel kışşadur sūzın kime yansun dil-i Fevrî
Yanar her kim işitse bir kelām-ı muḡtaşar benden

311⁷⁷²

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün

[Ġazel]

ZĀTÎ

1. Atı ṭoḡındı düşdüm didi o şehsüvārum
Bu daḡı bir düşüşdür ḡazṣ eyle hey fütāde

⁷⁷⁰ Fevrî Dîvânı üzerine yapılan “Fevrî, Hayatı-Şahsiyeti-Eserleri” isimli çalışmaya ulaşılamadığı için dîvânın yazma nüshası ile karşılaştırma yapılmıştır. Bkz. Fevrî D., G. (5 Beyit), vr. 149a

⁷⁷¹ Fevrî Dîvânı üzerine yapılan “Fevrî, Hayatı-Şahsiyeti-Eserleri” isimli çalışmaya ulaşılamadığı için dîvânın yazma nüshası ile karşılaştırma yapılmıştır. Bkz. Fevrî D., G. (5 Beyit), vr. 151b

⁷⁷² Zâtî D.-2, G. 1254 (7 Beyit), s. 159.

312⁷⁷³

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

RAĦMÎ

1. Hāk-i kūyuñ içre eşk-i çeşmüm⁷⁷⁴ ey Yūsuf-cemāl
Mısr içinde fi'l-meşel ' aynī olupdur baħr-ı⁷⁷⁵ Nıl
2. Āstānuñ Cennetü'l-Me'vādur ey hūrī-likā
Kāmetün Tübādur anda leblerüñdür selsebıl

313⁷⁷⁶

Hafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Kıt'a]

'ĀLÎ EFENDÎ

1. Gel 'Irāk u⁷⁷⁷ 'Arabda tutma maķām
Umma andan şaķın qarār u beķā
2. Bu cihān bir ħarābe menzildür
Kondı göçdi hezār mır livā
3. Mā'-i cārīdeki ħabābāsā⁷⁷⁸
Niçe biñ çetri kıldı nā-peydā
4. Hāk-i Bağdāda⁷⁷⁹ zeyn olan şeceri
Naħl-i ħurmā şanur gören ammā
5. Tūğlardur ki kıldı menzilde
Çekilüp gitdi leşker-i ħulefā

⁷⁷³ Rahmî D., G. 120 (5 Beyit), s. 203.

¹ D.'de 3. beyittir.

⁷⁷⁴ eşk-i çeşmüm: eşküm döküle M.

⁷⁷⁵ ' aynī olupdur baħr-ı: ' aynīdür anuñ cūy-ı D.

² D.'de 4. beyittir.

⁷⁷⁶ Gelibolulu 'Ālî D., Kt. (5 Beyit), s. 1308.

⁷⁷⁷ 'Irāk u: 'Irāk-ı D.

⁷⁷⁸ ħabābāsā: ħabāb gibi D.

⁷⁷⁹ Bağdāda: Bağdādı D.

314⁷⁸⁰

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

RAĦMÎ

1. Güneş ruhsāruñuñ nārını ey meh⁷⁸¹ nūra beñzeldüm
Ĥaṭuñ evvel⁷⁸² bahāra qarşu çıkmış mūra beñzeldüm

315⁷⁸³

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

EMRÎ

1. Muḥabbet şāhbāzınıñ yuvasıdur benüm başum
Görinen āşiyānında⁷⁸⁴ kanadı ucıdur qaşum

316⁷⁸⁵

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

EMRÎ

1. Levḥ-i dilde yazmağa taşvırüñi naḳḳāş-ı aşḳ
Çeşm-i pür-ḥūnum devāt-ı sürḥ ü⁷⁸⁶ müjgān kı⁷⁸⁷ kalem

⁷⁸⁰ Rahmî D., G. 135 (5 Beyit), s. 213-214.

⁷⁸¹ ey meh: cānā D.

⁷⁸² ḥaṭuñ evvel: ḥaṭuñ ol D.

⁷⁸³ Emrî D., G. 338 (5 Beyit), s. 192-193.

⁷⁸⁴ görinen āşiyānında: görünür āşiyānından D.

⁷⁸⁵ Emrî D., G. 314 (5 Beyit), s. 181.

⁷⁸⁶ ü -D.

⁷⁸⁷ müjgān kı: müjgānum D.

317⁷⁸⁸

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

RAĦMÎ

1. Tenümde reglerüm bu cism-i pür-efkâra⁷⁸⁹ şarmaşmış
Şararmış şarmaşıklardur qurı dīvāra şarmaşmış
2. Çemende yâsemenle servi ey gül-ruĥ görüp⁷⁹⁰ şandum
Biri birine ĥasretle iki bî-çāre şarmaşmış

318⁷⁹¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

RĀMÎ PAŞA

1. Ĥayāl-i la' l-i⁷⁹² nābuĥ cām-ı çeşm-i terde qalmışdur
Ĥumār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluĥ serde qalmışdur
2. Degüldür bende dil ser-germî-i fîkr-i nigāhuĥla
O bî-hūş-ı⁷⁹³ muĥabbetdür düşüp bir yirde qalmışdur
3. Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı 'ālem hep
Şafā-yı ĥātır ancak bādede sāġarda qalmışdur
4. Bu remzi keşfe⁷⁹⁴ bir müşkil-güşā-yı cūd gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bî-ma' nā gibi dillerde qalmışdur
5. Mücevher tāt-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmî
Niçe şāh-ı cihānuĥ çeşmi ol efserde qalmışdur

⁷⁸⁸ Rahmî D., G. 98 (5 Beyit), s. 187-188.

⁷⁸⁹ bu cism-i pür-efkâra: yer yer ki cism-i zāra D.

² D.'de 3. beyittir.

⁷⁹⁰ yâsemenle servi ey gül-ruĥ görüp: yâsemen servi der-āġuş edicek D.

⁷⁹¹ Rāmî (Abdurrahman) D., G. 108 (5 Beyit), s. 187.

⁷⁹² la' l-i: la' -i D.

⁷⁹³ bî-hūş-ı: sermest-i D.

⁷⁹⁴ remzi keşfe: sırr-ı 'aşka D.

[26b]

319⁷⁹⁵

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

YAḤYĀ EFENDİ

1. Olur gül gül kaçan şeftā/ıl̄ar alsam ' izārından
Bu bāğun mīvesi evvel irişürmiş bahārından
2. Degüldür gūşvār-ı la' l şan⁷⁹⁶ lü' lü-yi lālādur
Görinür sürḥ yārün reng-i rüy-ı tābdārından
3. Şehā pür-dāğ sinem tāze tāze zaḥm-ı tīgünle
Baḡa yegdür cihānuḡ gülşeninden lālezārından
4. İletdün būy-ı zülfin nāfenün bağrını ḥūn itdün
O miskīni çıkardun ey şabā āḡir diyārından
5. Yatur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb⁷⁹⁷ Yaḡyā
İçürmez mi o ḥūnı daḡı tīg-i ābdārından

320⁷⁹⁸

Hezec

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

[Ġazel]

[YAḤYĀ]

1. Yaklaşdı diyü ḡattını geçme o güzelden
Kim gördi ki evvel öle bir kimse ecelden
2. Dilden geçen ol māhı der-āğüşdur ammā
Dāmānına şarılmadur ancak gelen elden
3. Şimden girü bizden kerem it luṭfunı kesme
Öldük meded ey sāḡ-ı gül-çehre keselden

⁷⁹⁵ Şeyhülislām Yahyâ D., G. 281 (5 Beyit), s. 165.

⁷⁹⁶ şan: bir D.

⁷⁹⁷ teşne-leb: teşne-dil D.

⁷⁹⁸ Şeyhülislām Yahyâ D., G. 279 (5 Beyit), s. 164.

² -D.

4. Ezdi yüregüm seng-i ğam u derd-i firâķuñ⁷⁹⁹
 Ğısmet bize⁸⁰⁰ endüh u belâ imiş ezelden
5. Yârüñ ki miyânındadır ol ħançer-i ğaddâr
 Şimden girü Yahyâ geçemezsün sen o belden

321⁸⁰¹

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[YAĦYÂ]

1. Baķmaz yüzüme dide-i ħün-bârı ne bilsün
 Gelmez yanuma eyledüğüm zârı ne bilsün
2. Rûyında karar itmege yüz tutmuş idi dil
 Ardınca imiş ħaţ-ı siyehkârı ne bilsün
3. Şîrin düşürür sözlerin ol la' l-i şeker-bâr
 Tûtî ötüyor lezzet-i güftârı ne bilsün
4. Her dil ki degül râh-rev-i Ka' be-i kūyuñ
 Ol yolda olan serzeniş-i ħârı⁸⁰² ne bilsün
5. Yahyâ tatalum eyler eşer yâra⁸⁰³ ğubârıñ
 Ol mest-i mey-i nâz bu esrârı ne bilsün

322⁸⁰⁴

Hezec

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[YAĦYÂ]

1. Ol mâh-likâ zülf-i siyehkârını çözdü
 Şan Çîn ü Hıţâ tâciridür bârını çözdü

⁷⁹⁹ ğam u derd-i: ğam-ı dest-i **M.**

⁸⁰⁰ bize: baķa **D.**

⁸⁰¹ Şeyhülislâm Yahyâ D., G. 260 (5 Beyit), s. 154.

⁸⁰² serzeniş-i ħârı: serzenişkârı **D.**

⁸⁰³ yâra: yâr **M.**

⁸⁰⁴ Şeyhülislâm Yahyâ D., G. 425 (5 Beyit), s. 237.

2. Bir aḳ gli eyledi bir tıfl perīṣān
Dil-ber ki alup destine destārını çzdi
3. Encm taḡılup ṣanma ṭul eyledi ḥurṣīd
Ol sīm-beden tgme-i zer-tārını çzdi
4. Mjde idicek ey gl-i ter bād-ı ḳudmuṇ
Her ḡonce o dem kīse-i zerkārını⁸⁰⁵ çzdi
5. Yaḥyā diledi ṣarıla aṇa kemer-āsā
Ol kāfir-i bed-kīṣ ki znnārını çzdi

323⁸⁰⁶

Mctes

mefā'iln fe'ilātn mefā'iln fe'iln

[Ġazel]

[YAḤYĀ]

1. Açılmayınca göñller bahārdan ne biter
Bu ṣiddet zre olan rzgārdan ne biter
2. Mlāyim itmez ise yāri gelmesn ḥaṭṭı
Ṣafā baḡıṣlamayan sebzezārdan ne biter
3. Ne minnet eylerz aḡyāra yāra yalvaralum
Nihāldr virecek bārı ḥārdan ne biter
4. Gerekse mīve-i vaṣl ol nihāli eyle kenār
Kenār-ı bāḡda olan çenārdan ne biter
5. İderse merhem-i luṭfın dirīḡ o ṣeh Yaḥyā
Belālu āṣıḳa cism-i fiḡārdan ne biter

⁸⁰⁵ ḡonce o dem kīse-i zerkārını: ḡonce-i ter kīse-i dīnārını D.

⁸⁰⁶ Ṣeyhlislām Yahyā D., G. 52 (5 Beyit), s. 50.

324⁸⁰⁷

Serî^c

müfte‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

[Ġazel]

[YAḤYĀ]

1. Meykede şadrında bulunmazsa yir
Ḥum dibi mey-ḥâne bucağı yeter
2. Kūyuṇa kim varabilür toğrılup
Çekmese kullāb-ı muḥabbet eger
3. Bir gün alur yār ele luṭf-ile
Olmasun āyīne-i dilde keder
4. Bir kapudandur bilürüz feth-i bāb
Anı bilen nice⁸⁰⁸ olur der-be-der
5. Cānumuza itmese Yaḥyā cefā
İki ‘adū biri birinden beter

[27a]

325⁸⁰⁹

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[VEYSÎ]

1. Ḥālet-i vuşlat-ı dil-ber ne ‘aceb berler olur
Ādemüñ ‘aqlı gider zevk ü şafādan yer olur
2. Tār-ı mūy-ı siyehüñ ādeme⁸¹⁰ miskīnlik ider
Dil-i sevdā-zedeyi görse hemān ejder olur
3. ‘Āşıkūñ almaz iseñ tef-i semūm-ı āhın
Mīve-i bāğ-ı cemālūñ daḥı nāzikter olur

⁸⁰⁷ Şeyhülislām Yahyâ D., G. 47 (5 Beyit), s. 48.

⁸⁰⁸ nice: niçün D.

⁸⁰⁹ Veysî D., G. 14 (4 Beyit), s. 114/159/191/212. (Veysî Dîvânı’nın tenkitli metin çalışmasına ulaşılamadığı için eser üzerine yapılan “Veysî Divânı Tahlili” isimli çalışmada yer alan beyitler üzerinden karşılaştırma yapılmıştır).

⁸¹⁰ ādeme: illere D.

4. İtme şemşîr-i dili seng-i cefâ ile şikest
Şakın ey şûh ki her pâresi bir hançer olur
5. Def' iderler oturup bir yire hicrân elemün
Mey olur sāgar olur Veysî-i ğam-perver olur

326⁸¹¹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[HÜDÂYÎ]

1. Rām olur ' aşıkā meclisde o hūnī ber olur
Dem-i vuşlatda niçe cān virecek yirler olur
2. Virme hāk-i kadem-i pākūnī her isteyene
Yoķsa üftādelerün dilleri hākter olur
3. Nīze-i hār-ile āzürde görüp ğonceleri
Sūsenün her varaķı bāğda bir hançer olur
4. Dil-berün çeşm-i ğazālānına itdükçe nigāh
Tūrri-i zūlf-i girih-ġiri hemān ejder olur
5. Ey Hüdāyī şıkılup yār ' araķ-rīz olsa
Mīve-i bāğ-ı vişālī daķı nāzikter olur

327⁸¹²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[RİYÂZÎ]

1. Hāy u hūyda⁸¹³ ' aşķ-ile hūşyār eger mestāne hep
Zāhid-i hālvat-nişīn ü sākin-i mey-hāne hep
2. Beñzemez cānā biri saņa bu hūsn ü ān-ile
Ġirse perīler eger kim şūret-i insāna hep

⁸¹¹ Hüdâyî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁸¹² Riyâzî D., G. 8 (8 Beyit), s. 126-128.

⁸¹³ hūyda: hūy M.

3. Hüsniyyüñ bundan ziyâde olmaya i' cāzı kim
Rūyuñı seyr eyleyen kāfir gelür imāna hep
4. Mümkün olmadı şaçuñ baḥşinden itmek ḳāl ü ḳāl
Dilleri şarmışdı ' uşşāḳuñ mişāl-i şāne hep
5. Bāde-i la' l-i lebünnden mest olur āvāreler
Oldı ' āḳiller şaçuñ zencirine dīvāne hep
6. Mevleviler dönseler üstine⁸¹⁴ monlānuñ n'ola
Oldılar ol şem' -i bezm-i vaḥdete pervāne hep
7. Her kelāmı ' ārifeye bir dāstān-ı ' aşḳ idi
Gerçi Ḳaysuñ görünürdi sözleri efsāne⁸¹⁵ hep
8. Ey Riyāzī yine icād eyledüm bir tarz-ı ḥāş
N'ola teklif-i nazire eylesem yārāna hep

328⁸¹⁶

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[HĀLETİ]

1. Anuñ-içün varmaz oldum meclis-i rindāna hep
Ḳorḳarum⁸¹⁷ rāz-ı dilüm fāş eyleyüm mestāna hep
2. ' Aşḳa düşdi cān u dil ḳaldum ḳurı cism-ile ben
Şanki bir fülküñ metā' ın atdılar ' ummāna hep
3. Necm-i baḥtum itnese andan dem-ā-dem iktihāl
Ḥāk-i rāh-ı yāri ḳordum dīde-i giryāna hep⁸¹⁸
4. Söylemezdi ' aksini anuñ dem-ā-dem kūhsār
Olmasa Mecnūn-ı ' aşḳuñ sözleri yābāna hep

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁶ D.'de 5. beyittir.

⁸¹⁴ üstine: üstinde **D.**

⁸¹⁵ efsāne: yabana **D.**

⁸¹⁶ Azmi-zāde Hāletî D., G. 70 (5 Beyit), s. 253.

⁸¹⁷ ḳorḳarum: ḳorkarın **D.**

⁸¹⁸ giryāna hep: giryānıma **M.**

5. Hâtıruñ hoş tut elem çekme günāhuñ ‘afv ider
Söylerüz ey Hâletî ol hüsrev-i hûbāna hep

329⁸¹⁹

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Müfred]

[RÂMÎ PAŞA]

1. Merdüm-i dide-i giryānda hayāl-i ruḥ-ı yār
Güyyā sāhil-i deryāda bebek boğçasıdur⁸²⁰

330⁸²¹

Remel

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

[Maṭla‘]

ŞALĀḤÎ

1. Şiše-i çeşmümde eşküm seyr iden mānend-i mül
Kūze-i billür içinde şandılar bir dāne gül

[27b]

331⁸²²

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[HĀLETÎ]

1. Firākıyla ğubār-ālūdedür āyīne-i cānum
Benüm ḥālüm mükedder olduğın bilmez mi cānānum
2. Ġam-ı ḥaṭṭ-ı lebün cān gibi şaḳlardum derūnumda
Duyuldı tıfl-ı eşkümden velī esrār-ı pinhānum

⁸¹⁹ Mecmuada “Lâ-edrî” başlığı ile kayıtlıdır. Bu beyit Milli-M.’de Râmî Paşa’ya ait olarak gösterilmiştir. Ancak Râmî Paşa Dîvânı’nda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). Milli-M., Müf., s. 1364.

⁸²⁰ boğçasıdur: bağçesidür **Milli-M.**

⁸²¹ Salâhî mahlaslı şiiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁸²² Azmi-zâde Hâletî D., G. 534 (5 Beyit), s. 437-438.

3. Ne var her gice alsa beyt-i aḥzānumda luṭfindan
Benüm eksüklüğüme almasa ol māh-ı tābānum
4. o baḡsunlar doyunca rūyuḡa men‘ itme ‘uṣṣāḡı
Gözi yaşını alma kimsenüḡ ey mihr-i raḡṣānum
5. Ğubār-ı ḡaṭṭı sevdāsıyla vardum kūyına ammā
Beni güldürmedi ey Ḥāletī⁸²³ ol verd-i ḡandānum

332⁸²⁴

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ğazel]

[ḤĀLETİ]

1. Açıldı nergis-āsā maḡdemünle dīde-i cānum
Ne yeller esdi āyā bilsem ey gül-berg-i ḡandānum
2. Belā küncinde cismüm ḡāk-ile yeksān iken geldi
Beni yirden götürdi sāyeveṣ ol mihr-i raḡṣānum
3. Hemīṣe yanına cem‘ eylemezdi ḡayl-i ḡübānı
Eger kim çekmeseydi başḡa boy serv-i ḡırāmānum
4. O yārün ḡaküliyle zülfine dil mübtelā olmış⁸²⁵
Görün baḡt-ı siyāhum seyr idün ḡāl-i perīṣānum
5. ‘İzār-ı yār vaṣfın Ḥāletī ṣol deḡlū yazdı kim
Olupdur ḡayret-i evrāḡ-ı gül evrāḡ-ı dīvānum

⁸²³ güldürmedi ey Ḥāletī: ey Ḥāletī güldürmedi D.

⁸²⁴ Azmi-zāde Ḥāletī D., G. 535 (5 Beyit), s. 438.

⁸²⁵ olmuş: oldı D.

333⁸²⁶

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀDIRĪ]

1. Aḥker-i āteş-i rüyuñdur o la' lündeki ḥāl
Ki düşüp çeşme-i āb içre kızarmış fî'l-ḥāl
2. Kaşlaruñ zülf-i perîşānuñuñ altında gören
Şeb-i qadr içre sücūd itdi şanur iki nihāl
3. Al-ile duḡter-i rez la' lünj öpince yārün
Kızarup şerm-ile gūyā ki açıldı gül-i al
4. Saṭr-ı ser-meşķ idi beñzer ki ol ebrū-yı siyāh
Lebi üstinde beyān⁸²⁷ itdi yazup ḥaṭ-ı mişāl
5. Qalemün Nādirīyā şem' -i ziyā-küsterdür
Dūdı ḥaṭ nūrı süḥan olsa fetīli n'ola nāl

334⁸²⁸

Hezec

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

[Ġazel]

[HÜDĀYĪ]

1. Cān istese cānāne dime virmezem anı
Bī-minnet alur yoḥsa ecel virmez emānı
2. Olmaz ḥaṭ-ı yāķūt-ı lebün gibi şafā-baḥş
Taşvīr yazar ise n'ola cān virmeze Mānī

⁸²⁶ Ganî-zāde Nâdirî D., G. 82 (5 Beyit), s. 262.

⁸²⁷ beyān: beyāz D.

⁸²⁸ Hüdâyî-i Kadîm D., G. 209 (5 Beyit), s. 212.

335⁸²⁹

Ḥafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Maṭla']

[SEMĀ' İ]

1. Hem-demüz biz fiğān-ile ney ile
Dem ü laḥmuz kebāb ile mey ile

336⁸³⁰

Recez

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

[Ġazel]

[ḤAYĀLİ BEG]

1. Mey ayağa binmiş gezer peymāneden peymāneye
Düşmüş lebün sevdāsına mey-ḥāneden mey-ḥāneye⁸³¹
2. Mecnūn gibi oldum bugün ' aşk içre şāḥib-silsile
Zencir-i ğam mīrās imiş dīvāneden dīvāneye
3. Nūr-ı cemālinden eger ol şem' bir per yandura⁸³²
Yüz şu' le-i âteş düşe pervāneden pervāneye
4. Gāh erġanūn evtārına rühbānı eyler perde-sāz
Geh na' ra-i yā hū şalar kāşāneden kāşāneye
5. Pīr-i ḥarābātun sözi çıkdı Ḥayālī gerçege
Zāhid⁸³³ gibi şalmaz bizi efsāneden efsāneye

⁸²⁹ Semâ'î'ye ait bir dīvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). TŞ., B., s., 447.; TŞM., B., s. 148.

⁸³⁰ Hayālî Beg D., G. 510 (5 Beyit), s. 267.

⁸³¹ mey-ḥāneden mey-ḥāneye: ḥumḥāneden ḥumḥāneye D.

⁸³² per yandura: pertev şala D.

⁸³³ zāhid: vā' iz D.

337⁸³⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[LĀ-EDRĪ]

1. Ḥabāb-ı mey görünmez gözlere cism-i laṭif oldı
Mey-i engürı tenhāca şıkar 'ālem zārif oldı

338⁸³⁵

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

[Maṭla']

[ŞĀNİ'Ī]

1. Emicek la' l-i şafā-baḥşunı dil-i ḥürrem olur
Bir kadeḥ mey-ile kişi pādīşāh-ı 'ālem olur

339⁸³⁶

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Maṭla']

[TİĞİ]

1. Yıkar⁸³⁷ bir ayağ-ile⁸³⁸ 'ālemi bilmem ne ḥikmet var⁸³⁹
Şarāb-ı telḥ-ile sākīde beṇzer acı kuvvet var

⁸³⁴ Beytin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

⁸³⁵ Sānī'î'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). TŞ., B., s. 499.

⁸³⁶ Tîgî'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). HMN., B., s. 552.; RT., B., s. 97.; TŞ., B., 252.; ZE., B., s. 208.

⁸³⁷ yıkar: yaçar ZE.

⁸³⁸ ayağ-ile: ayağını TŞ.

⁸³⁹ ḥikmet var: ḥikmetdür RT.

[28a]

340⁸⁴⁰

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

LĀ BĪN KEMĀL PAŞA

1. Ey şabā başladı serd olmağa müşğın nefesün
Zülfi şevkinden anuñ gitdi⁸⁴¹ meger kim hevesün
2. N'ola ' aks-i lebi düşdiyse gözüm küşesine
Oldı şohbetüne Şirîn çü⁸⁴² kenârı Arasuñ
3. Nāle kılmaz gönül olmasa ğamuñ peykânı
Lā-büd efgān idemez gitse zebānı ceresün
4. Duymayup acısına şehd-i lebün firķatinün
İñleyüp başını dögmekdür işi her mekesün
5. Gül ruhuñ yādı ile düşdi ğama bülbül-i dil
Hoş nefes olduğıçün çekdi belāsın kafesün

341⁸⁴³

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[BELİĠİ]

1. Şol kadar pür yaradur cismüm görünmez yaradan
Yaradan halk eylemiş güyā vücūdum Yaradan
2. Bāliş-i zerkāra baş egmez cihānda Hüsrevā
Seng-i hār iken⁸⁴⁴ gelür Ferhāda rengin hāreden

⁸⁴⁰ İbn Kemāl D., G. 180 (5 Beyit), s. 110-111.

⁸⁴¹ gitdi: geçdi **D.**

⁸⁴² oldı şohbetüne Şirîn çü: şanki Şirîn ile zeyn oldı **D.**

⁸⁴³ Belîğî'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). Tarlan-M., G. 70 (5 Beyit), s. 65.

⁸⁴⁴ hār iken: hārā yeg **Tarlan-M.**

3. ‘ Aşk-ile yektā olup giydüm libās-ı vaḥdeti
‘ Āriyet bir hırkadır ten üç yüz altmış pāreden
4. Aramuzda yār-ile nāṣī gerekmez ey göñül
İki gözümün biri olursa çıksun aradan
5. Rāzī ol sen de yeme ‘ ālemde⁸⁴⁵ ferdā ḡuşşasın
Ey Belīḡī rızķunı elbette virür Yaradan⁸⁴⁶

342⁸⁴⁷

Muzāri‘

mef‘ ūlū fā‘ ilātün mef‘ ūlū fā‘ ilātün

[Ġazel]

[FUZŪLİ]

1. Muşḡaf dimek ḡaṭādur ser⁸⁴⁸-şafḡa-i cemāle
Bu bir kitābı⁸⁴⁹ sözdür fehmi iden ehl-i ḡāle
2. Ruḡsāre nokṡa olmak resm-i ḡaṭ olmasaydı
Düşmezdi menzil itmek ruḡsāruḡ ūzre ḡāle
3. ḡayrān-ı māḡ-ı rūyuḡ ḡurşide mihr şalmaz
Müşṡāķ-ı ṡāķ-ı ebruḡ⁸⁵⁰ eksik baķar hilāle
4. Devrān baḡa ķalem tek sevdā ķapusın açdı
Tā ķaddümi ḡamuḡdan döndürdi za‘ f-ı⁸⁵¹ ḡāle
5. Resm-i vefā Fuzūlī sende⁸⁵² kemāle yetmiş
ḡoş ķāmil-i zamānsun aḡsent bu kemāle

⁸⁴⁵ yeme ‘ ālemde: Belīḡī yeme **Tarlan-M.**

⁸⁴⁶ ey Belīḡī rızķunı elbette virür Yaradan: eksik etmez rızķını virür vücūduḡ yaradan **Tarlan-M.**

⁸⁴⁷ Fuzūlī D., G. 247 (6 Beyit), s. 251.

⁸⁴⁸ ser: ol **D.**

⁸⁴⁹ kitābī: kitāb **D.**

⁸⁵⁰ ebruḡ: ebrin **D.**

⁸⁵¹ za‘ f-ı: za‘ f **D.**

⁸⁵² D.’de 5. beyittir.

⁸⁵² sende: senden **D.**

343⁸⁵³

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NEV' İ]

1. Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aḡyār-ile görmek yārı
2. Dilde peykānı yiter dāḡ-ı cefālar yirine⁸⁵⁴
Elem-i ḥār olıcaḡ n'eyleyeyin gülzārı
3. Ḳucdururmuş bilin ol serv-i revān cān virene
Gel miyāncı olalum eyle göñül bāzārı
4. Neye döndürdi ḡam-ı noḡta-i ḥāl-i leb-i yār
O ten-i zār u nizār-ile görüñ perḡārı
5. Ey ṭabīb-i dil ü cān ḡo lebün öpsün Nev' i
Men' iderler mi şudan hīḡ ölecek bīmārı

344⁸⁵⁵

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[FUZÜLİ]

1. Bende Mecnūndan füzün 'āşıklık isti' dādı var
'Āşık-ı şādık benem Mecnūnuñ ancaḡ adı var
2. N'ola ḡan dökmeḡde māhir olsa çeşmüm⁸⁵⁶ merdümi
Nuṭfe-i Ḳābildurur⁸⁵⁷ ḡamzeñ gibi üstādı var
3. Ḳıl tefāḡūr kim senün hem var ben tek 'āşıkun
Leylānuñ Mecnūnı Şīrīnün eger Ferhādı var
4. Ehl-i temkīnüm beni beñzetme ey gül bülbüle
Derde yok şabrı anuñ her laḡza biñ feryādı var

⁸⁵³ Nev' i D., G. 535 (5 Beyit), s. 544.

⁸⁵⁴ yirine: ne belā D.

⁸⁵⁵ Fuzûlî D., G. 75 (7 Beyit), s. 167.

⁸⁵⁶ çeşmüm: çeşmi M.

⁸⁵⁷ Ḳābildurur: Ḳābildir ü D.

5. Ey Fuzûlî ‘aşk men‘in kılma nâşihden kabûl
‘Akl tedbîridür ol şanma ki bir bünyâdı var

345⁸⁵⁸

Recez

mef‘ûlû mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ûlün

[Ğazel]

[FUZÛLÎ]

1. Āh eyledüğüm serv-i hırāmānuñ içündür
 Ğan ağladuğum ğonce-i ħandānuñ içündür
2. Ser-geşteligüm kākûl-i müşğīnün ucından
 Āşüfteligüm zülf-i perīşānuñ içindür
3. Kırtarmağa yağmā-yı ğamuñdan dil ü cānı
 Sa‘yum nazār-ı nergis-i fettānuñ içündür
4. Cān vir göñül ol ğamzeye kim bunca zamāndur⁸⁵⁹
 Cān içre⁸⁶⁰ seni besledüğüm anuñ-içündür
5. Vā‘ız bize dün dūzahı vaşf itdi Fuzûlî
 Ol vaşf senün külbē-i aħzānuñ içündür

[28b]

346⁸⁶¹

Recez

müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

[Ğazel]

[NÂDİRÎ]

1. Ārāyiş-i nevrüz-ile oldı cihān bāğ-ı İrem
 Ğülşende sāz u söz-ile ‘ārifler itsün def‘-i ğam
2. Ğülşenleri ħandān idüp bülbülleri nālān idüp
 ‘Uşşākı ser-gerdān idüp essün⁸⁶² nesīm-i şubḥ-dem

⁸⁵⁸ Fuzûlî D., G. 105 (7 Beyit), s. 181.

⁸⁵⁹ zamāndur: zamānlar D.

⁸⁶⁰ içre: ile D.

⁸⁶¹ Ganî-zāde Nâdirî D., G. 84 (5 Beyit), s. 263.

⁸⁶² essün: esdi D.

3. Gül goncesi üzre seher bir kaatre nem düşmiş meger
Şandum ağız miski tutar ağızında yār-i gonce-fem
4. Sāgar çekilsün⁸⁶³ dil-bere güller saçılun sāğara
Düşsün figān bülbüllere itdükçe muṭribler nağam
5. Tā key gam-ı faşl⁸⁶⁴ u zuhūr ey Nādirī kıl fikr-i⁸⁶⁵ dūr
Ol keyf-i meyden kem-şu^cūr⁸⁶⁶ itme hayāl-i keyf ü kem

347⁸⁶⁷

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

HĀLETİ

1. Yetişür saña şaķın āh-ı dil-i nālānum
Dil-i sevdā-zededen kaçma benüm sulṭānum
2. Şulayup eşk-i firāvānum-ile yollaruñı⁸⁶⁸
Hāk-rüb eyliyeyüm⁸⁶⁹ pādişehüm müjgānum
3. Eylesün nüş dem-ā-dem mey-i hamrā yirine
Benüm ol gamze-i hun-h̄āra bağışla⁸⁷⁰ kanum
4. Öpüyorken dehenün la^c lüñe teslīm ideyüm
Yetiş ey şūh-ı cihān ağızuma geldi cānum
5. Şabr imiş Hāletīyā derd-i dilün dermānı
Şabrum elden gideli kalmadı hīç dermānum

⁸⁶³ çekilsün: içilsün D.

⁸⁶⁴ faşl: faẓl D.

⁸⁶⁵ fikr-i: fikri D.

⁸⁶⁶ kem-şu^cūr bī-şu^cūr D.

⁸⁶⁷ Azmi-zāde Hāletī D., G. 526 (5 Beyit), s. 434-435.

⁸⁶⁸ eşk-i firāvānum-ile yollaruñı: yollaruñı eşk-i firāvānumla D.

⁸⁶⁹ eyliyeyüm: eyliyeyin D.

⁸⁷⁰ bağışla: bağışlu M.

348⁸⁷¹

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

NECĀTİ

1. Bahār mevsimidür gülsitāna varıgörün
Güli müşāhede eylen cemāl-i yāri görün
2. Çiçekler ile bisāṭ-ı çemende itmege⁸⁷² ' ayş
Giceye gündüze katmış⁸⁷³ gelür bahārı görün

349⁸⁷⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[MEŞĀMİ]

1. Cefā vü mihrün ol fettān birin bilür birin bilmez
Ġam u şāduñ dil-i nālān birin bilür birin bilmez
2. Kitāb-ı şīveden bāb-ı vefādan hīç haber virmez
Dağı nev-restedür cānān birin bilür birin bilmez
3. Baña gel mescide mey-ḥāneden geç diyü bend eyler
' Acebdür vā' ız-i nādān birin bilür birin bilmez
4. Tarīḳ-i hecr ü rāh-ı vaşlını dil bilürüm dirse
İnanmañuz o ser-gerdān birin bilür birin bilmez
5. Ḥabīb ile raḳīb⁸⁷⁵ aḥvālını şormañ Meşāmiden
O bir dīvānedür yārān⁸⁷⁶ birin bilür birin bilmez

⁸⁷¹ Necâtî Beg D., G. 297 (5 Beyit), s. 293.

⁸⁷² itmege: kılmaga **D.**

⁸⁷³ katmış: katıp **D.**

⁸⁷⁴ Meşâmî'ye ait bir dîvân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). ZE., B., s. 504.

¹ -ZE.

² -ZE.

³ -ZE.

⁴ -ZE.

⁸⁷⁵ ḥabīb ile raḳīb: rākīb ile ḥabīb **ZE.**

⁸⁷⁶ yārān: zirā **ZE.**

350⁸⁷⁷

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

HĀLETİ

1. Kākülinden anılarum gönlüm perîşân olduġın
Ġamzesinden bilürüm bu⁸⁷⁸ bağrumuñ ıan olduġın
2. Sîne şahrāsına uğrar çünkü seyl-âb-ı sirişk
Hiç ta' accüb eylemeñ dil şehri vîrân olduġın
3. Derd-i 'aşk-ı dil-beri Mevlâ bilür kim her zamân
İsterüm cânım gibi sinemde pinhân olduġın
4. Gördüm olmış kaşları tuğrâ-yı menşür-ı cemâl
Bildüm⁸⁷⁹ ol şūhuñ hemân sulţân-ı hūbân olduġın
5. Hâletîye şimdi cevır itmek neden bilmez misün
Luţfuñ-ile bir zamân maşşüd-i akrân olduġın

351⁸⁸⁰

Muzâri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[NĀDİRİ]

1. Şehd-i lebünden itdi cüdâ çünkü baht-ı şūm
Şem'-i dil oldu yakmaġa cân riştesini mūm
2. Berbād idince hırmen-i hırşîdi âh-ı dil
Pervâne⁸⁸¹ düşdi bir tarafa şanmañuz nücūm

⁸⁷⁷ Azmi-zâde Hâletî D., G. 607 (5 Beyit), s. 468.

⁸⁷⁸ bu: hep D.

² -D.

³ -D.

⁸⁷⁹ bildüm: tıydum D.

⁵ -D.

⁸⁸⁰ Ganî-zâde Nâdirî D., G. 86 (5 Beyit), s. 263-264.

⁸⁸¹ pervâne: her dâne D.

3. Eṭrāf-ı rûyın almaz idi ol ḥaṭ-ı siyāh
Me'vā-yı kâfir olmasa serḥadd-i mülk-i Rûm
4. Çeşmün ki ḥayl-i 'āşıka ğamzenle kaşd ider
Mestānedür ki ḥalka ider tiğ ile⁸⁸² hücüm
5. Gördüm o şem' i ortaya almış raķībler
İtdi ihāṭa Nādir-āyā cānumı ğumüm

352⁸⁸³

Ḥafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Kaşide] *

[AḤMEDİ]

1. Ne vefā var cihānda vü ne qarār
Fe'tteķu'llāhe yā uli'l-ebşār⁸⁸⁴
2. Ey vefā isteyen bu dünyāda⁸⁸⁵
Leyse fi'd-dār ğayrahü⁸⁸⁶ 887 deyyār

[29a]

353⁸⁸⁸

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[ŞABRİ]

1. Çeküp tiğ-i ḥuşūmet cān dile dil cāna mestāne
Ḥayālün üzre ceng itdi iki dīvāne⁸⁸⁹ mestāne

⁸⁸² tiğ ile: tiğle D.

⁸⁸³ Ahmedî D., K. 21 (58 Beyit), s. 54.

* Mecmuada "Kıt'a" başlığı ile kayıtlıdır.

⁸⁸⁴ "Ey basîret sahipleri Allah'tan korkun!" anlamındadır.

⁸⁸⁵ dünyāda: dünyiden D.

⁸⁸⁶ ğayrahü: ğayraküm D.

⁸⁸⁷ "Evde, ev sahibinden gayrisi yoktur!" anlamındadır.

⁸⁸⁸ Sabrî-i Şâkir D., G. 142 (5 Beyit), s. 183.

⁸⁸⁹ dīvāne: hem-hāne D.

2. Mişāl-i murğ-ı peykān hurda pervāz itmeden kaldı
Yüz urdı pāy-ı şem² e³ ākıbet pervāne mestāne
3. Gene sākī-i nāz gider gönül tertīb-i hüküm itme
Ne vaż⁴ eyleser saña gamze-i cānāne⁸⁹⁰ mestāne
4. N'ola germ olsa bezm-i fikr-i vuşlat dilde ey Şabrī
Gözümde mey yanumda⁸⁹¹ şāhid-i kāşāne mestāne

354⁸⁹²

Muzāri⁴

mef⁴ ūlū fā⁴ ilātū mefā⁴ ilū fā⁴ ilün

[Ġazel]

YAḤYĀ

1. Hüm içre cūş ider mey-i pür-şūr mest olur
Bezm ehlini yıkar bu ne pür-zūr mest olur
2. Şemşir elinde fitne vü āşūba başladı
Çeşmi de gamzesi gibi meşhūr mest olur
3. Aldanma çeşm-i dil-beri gördünse⁸⁹³ nā-tüvān
Ey dil şaķın ki bir gün o maḥmūr mest olur
4. Şāyed ki bir tevāzu⁴ -ı mestāne eyleye
Yaḥyā kaçan o dil-ber-i maḡrūr mest olur

² D.'de 3. beyittir.

³ D.'de 4. beyittir.

⁸⁹⁰ cānāne: mestāne: **M.**

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁸⁹¹ yanumda: yanmada **D.**

⁸⁹² Şeyhülislām Yahyâ D., G. 78 (5 Beyit), s. 63.

⁸⁹³ gördünse: gördükde **D.**

⁴ D.'de 5. beyittir.

355⁸⁹⁴

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

[Ġazel]

[ŞABRÎ]

1. Dil-i bî-niyâz-ı ğayra der-i nâzı bāz idersün
Nağd-i⁸⁹⁵ niyâz idersem⁸⁹⁶ baña⁸⁹⁷ tâze nâz idersün
2. Meger âh u zârı ey gül saña hoş gelür hezârun
Geh hemîşe âşiyânın kafes-i niyâz idersün
3. Saña lâzım idi ey dil hele gûş-mâl-i tırta*
Niye böyle mest olursun niye keşf-i râz⁸⁹⁸ idersün
4. Eşer eylemez mi ey ğam saña şu' le-i derûnum
Yanar âteş içre bilsem nice terk-i tâz idersün
5. Sühan-ı şafâ-yı vaşlı⁸⁹⁹ nice ihtiyâr⁹⁰⁰ idersün
Sözi şerh-i ğamda Şabrî o kadar dırâz idersün

356⁹⁰¹

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[ŞABRÎ]

1. Nağl-i nevsün girye-i bî-ihtiyârımdan şakın
Seyl-i serv-endâz-ı eşk-i bî-ķarârımdan şakın
2. Tîr-i âhum zerre encümden geçer ey Zâl-i çarķ
Ġâfil olma nâvek-i cevşen-güzârımdan şakın

⁸⁹⁴ Sabrî-i Şâkir D., G. 121 (5 Beyit), s. 174.

⁸⁹⁵ nağd-i: nağddür M.

⁸⁹⁶ idersem: idersen D.

⁸⁹⁷ baña: bize D.

* Mısranın vezni aksamaktadır.

⁸⁹⁸ râz: zâr D.

⁸⁹⁹ vaşlı: vaşlın D.

⁹⁰⁰ ihtiyâr: ihtisâr D.

⁹⁰¹ Sabrî-i Şâkir D., G. 112 (5 Beyit), s. 170.

3. Āteşin-āhum ğazāl-ı mihre şalmışdur kemend
Kaçma benden gel kemend-i tâbdârumdan şağın
4. Kabrûme çeşm-i haķâretle nazâr kılma saña
H̱āb-ı bî-hūşı virür seng-i⁹⁰² mezârumdan şağın
5. Bir gün evc-i fitneden Şabrî⁹⁰³ iner dil murgına
Şāhbāz-ı zülf-i bāl-efşān-ı yârumdan şağın

357⁹⁰⁴

Remel

fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

[Ġazel]

[FUZÛLÎ]

1. Yağma cānum nāle-i bî-ihtiyārumdan şağın
Dökme şanum āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şağın
2. Şu virür her şubḥ-dem gözyaşı tîğ-i āhuma
Çok beni incitme tîğ-i ābdârumdan şağın
3. Gelme kabrüm üstine 'aşķ içre men tek olmayın
Ta' ne taşıdur saña seng-i mezârumdan şağın

[29b]

358⁹⁰⁵

Hezec

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[NEF'Î]

[Ġazel]

1. Nice mest olmasun 'aşık felek peymāne ğam şāhbā
Münāsib bezm-i 'aşķa haķ bu hem peymāne hem şāhbā

⁹⁰² seng-i: ḥāk-i D.

⁹⁰³ Şabrî: Şabrî-i D.

⁹⁰⁴ Fuzûlî D., G. 223 (7 Beyit), s. 239.

³ -D.

⁹⁰⁵ Nef'î D., G. 4 (6 Beyit), s. 212.

2. Ne feyz alur sıfāl-i bādeden pīr-i muğān bilse⁹⁰⁶
Çekerdi reşkden kândīl ile şeyhū'l-ḥarem şahbā
3. Ḥumār öldürdi⁹⁰⁷ hem⁹⁰⁸ ğam cānumuzdan eyledi bī-zār
Meded yok mı bize ey sāḳī-i şāhib-kerem şahbā
4. Ğam-ı rindān-ı 'ālemdür benüm de çekdügüm yoḥsa
Baḡa ne⁹⁰⁹ ḥūn-ı dīl nūş eylerüm ger bulmasam şahbā
5. 'Aceb tiryāk-i nāfi' dūr cihānuḡ⁹¹⁰ zehr-i ḳahrına
Ḳoma Neḡ' i elünden rind iseḡ mānend-i Cem şahbā

359⁹¹¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

RİZÂ

1. İderken 'āşık-ı şūrīdeden def'-i elem şahbā
Baḡa hecrünle virdi sāḳīyā envā'-ı ğam şahbā
2. Muḥaḳḳaḳ oldı ilhāmıyla şem'-i ḥāme-i dildür
N'ola kândilini per eylese şeyhū'l-ḥarem şahbā
3. Fezā-yı 'aşḳda seyr ile eyitdi bülbül-i gūyā
Beni ey sāḳī-i gül-çehre-i şāhib-kerem şahbā
4. Yaşaḡ-ı meyden āzürde-dil olmam künc-i miḡnetde
Dilā ḥūn-ı ciger nūş eylerüm ger bulmasam şahbā
5. Şafā-yı ḡatır istersenḡ bu miḡnetgāh-ı 'ālemde
Rızā bir dem elünden düşmesün mānend-i Cem şahbā

⁹⁰⁶ bilse -D

⁹⁰⁷ öldürdi: aldı M.

⁹⁰⁸ hem: hem u M.

⁹⁰⁹ baḡa ne: yegāne D.

⁹¹⁰ cihānuḡ: cihānda M.

⁹¹¹ Rızā mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

360⁹¹²

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Sirişinde anuñ kim nūr var albinde kīn olmaz
Muşaffā tıynetānuñ arf-ı ebrūsında īn olmaz
2. Hālāvet müstekīndür ab' -ı zenbūrān-ı aterde
Müseddes-hāne-i kevn ü mekān bī-engübīn olmaz
3. Sirişk-i eşümüme ehl-i nifāuñ i' timād itme
Esāsında binānuñ reş-i āb olsa metīn olmaz
4. Hāyālūñ gelse de itmez arār āyīne-i dilde
Zemīn-i şüre de gülşen de olsa dil nişīn olmaz
5. Olurdu bī-ta' ab müşrif temāşā-yı arābāta
Diriā pāre-i mīnā-yı meyden dūr-bīn olmaz
6. Miyān-ı eşm ü ebrūda nihānī güft ü gūlardan
Ne delū olsa da bī-vesvese āır emīn olmaz
7. İden hep reng ü būy-ı bāınīdūr cilve zāhirde
Anuñcūn ışr her sāde dıratuñ dārīn olmaz
8. Bilen āk-i Sitanbuldur rūsūm-ı şīve-i nāzı
Kenāruñ dil-beri nāzik de olsa nāzenīn olmaz
9. Sezā tāze maalle yapmaa beyt-i nezāyirden
Binā-yı nama Nābī böyle bir nāzik zemīn olmaz

⁹¹² Nābī D., G. 303 (12 Beyit), s. 684-685.

⁸ D.'de 10. beyittir.

⁹ D.'de 12. beyittir.

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[SĀMĪ]

1. Sirişk olmazsa levḥ-i dilde dāğ-ı āteşin olmaz
Muḳaddem şafḥa nemnāk olmasa naḳş-ı nigîn olmaz
2. Zaḥım-nā-ḥorde-dil la' l-i lebünden buse-çin olmaz
Ten-i mūm olmadın sūrāḥ sūrāḥ engübîn olmaz
3. Ḥalāvet der-‘ aḳabdur telḥ-i düşnām-ı la' lünde
Merāret māni' -i ṭa' m-ı leziz-i dār-ı çin olmaz
4. Tevāzu' itse de rūbeh-firibān⁹¹⁴ olma dil-beste
Binā ser-der-zemîn-i inḥirāf olsa metîn olmaz
5. Olan āyineveş vā-reste gerd-i ḥod-perestiden
Dilinde ‘ aks-i zişt-i kînenen çin-i cebîn olmaz
6. Olur sūdāgerān-ı naẓma nā-şāyeste-i rağbet
Metā' -ı ma' rifet kim zīb-i düş-ı āferîn olmaz
7. Per-i pervāne-i tedbîr buḥrānuḡdan⁹¹⁵ ey Sāmî
Ḥudānuḡ şem' -i taḳdîrine bād-ı āstîn olmaz

⁹¹³ Arpaemîni-zâde Sāmî D., G. 43 (8 Beyit), s. 319-320.

⁹¹⁴ rūbeh-firibān: şûret-perestân D.

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁶ D.'de 5. beyittir.

⁹¹⁵ buḥrānuḡdan: taḥrîkinden D.

⁷ D.'de 8. beyittir.

[30a]

362⁹¹⁶

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[ŞĀKİR]

1. Dimāğ-ı⁹¹⁷ cāna bŷy-ı kākŷl-i ' anber-şemīm aldum
Hevā-yı sŷnbŷlŷ dirler meşāma⁹¹⁸ bir nesīm aldum
2. İlik gibi geçŷrdŷm yağadan ŷksŷzce bir tıflı
Girībān-ı vişāle ya' *nī* bir dŷrr-i yetīm aldum
3. Yapışmak muhtemeldŷr sā' id-i berrāk-ı cānāna
Bu şeb rŷ 'yāda zīrā destŷme bir kŷlçe sīm aldum
4. Hevā-yı Leylā-yı zŷlf-ile ser-gerdān olup Şākir⁹¹⁹
' Aceb sevdāya dŷşdŷm başuma kayd-ı ' aẓīm aldum

363⁹²⁰

Muzārī'

mef' ŷlŷ fā' ilātŷ mefā' ilŷ fā' ilŷn

[Ġazel]

[ŞĀKİR]

1. Meyl⁹²¹ itmek-ile dil-ber-i mehveş bahāsına
Aldı ketān-ı şabrumı āteş bahāsına
2. Yağmā idince ġamze-i tātārı⁹²² dilleri
Virdŷm o şāha cānumı tirkeş bahāsına

⁹¹⁶ Şākir D., G. 49 (8 Beyit), s. 149.

⁹¹⁷ dimāğ-ı: meşām-ı D.

⁹¹⁸ meşāma: dimāğa D.

² D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 2. beyittir.

⁹¹⁹ Şākir: şimdi D.

⁹²⁰ Şākir D., G. 60 (5 Beyit), s. 155.

⁹²¹ meyl: nāz D.

⁹²² tātārı: tātār-ı D.

3. Çokdur niyāz-ı vaşl iderek⁹²³ naḳd-i cān be-kef
Nāz eylesün o Yūsuf-ı serkeş bahāsına
4. Çıkmazsa alma ḥaṭṭ-ı siyeh rüy-ı alına
Degmez metā[‘] -ı sāde münakkaş bahāsına
5. Sūḳ-ı hünerde bu ḡazel-i penc-beyt ile
Virdüm ḳumāş-ı naẓm-ı terüm⁹²⁴ beş bahāsına

364⁹²⁵

Müctes

mefā[‘]ilün fe[‘]ilātün mefā[‘]ilün fe[‘]ilün

[Ḡazel]

NEVRES

1. Ruḥuṅ ki şerm-ile eyler niḳābı āb-zede
Bir āftābdur eyler seḫābı āb-zede
2. ‘Araḳ-feşān[‘]-i la[‘] l-i lebün ider sāḳī
Ḥaṭ-ı piyāle vü mevc-i şarābı āb-zede
3. Dilüm güdāḫte itmekde tāb-ı ruḥsārı
Bu bezmün āteşi eyler kebābı āb-zede
4. ‘Aceb mi olsa nigāhumla rüyı ḥoy-kerde
Nem-i sirişkümler āftābı āb-zede
5. Sütür-ı mevcini maḥv itdi cūlaruṅ eşkümler
Hüner degül midür itmekde ābı āb-zede
6. O rütbe ḡarḳ-ı ‘araḳdur teb-i firāḳ-ile ten
Ketān-ı cismüm ider māh-tābı āb-zede
7. Pür-āb u tāb oḳudur şi[‘] r-i Nevres ü Rāḡıb
Ki itdi nüşḫa-i şad intihābı āb-zede

³ D.’de 4. beyittir.

⁹²³ niyāz-ı vaşl iderek: ümīd-i vaşl eder D.

⁴ D.’de 3. beyittir.

⁹²⁴ virdüm ḳumāş-ı nāẓm-ı terüm: Şākir metā[‘] -ı nāẓmımı ver D.

⁹²⁵ Nevres mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

365⁹²⁶

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[RÜŞDÎ]

1. Vefā umar dil-i ' aşık cefā maḥallinde
Cefā ider o ' acebdür vefā maḥallinde
2. Metā' -ı vaşlınā dīl naḳd-i cān virürse n'ola
Bulunsa birbirine āşinā maḥallinde
3. Nedür o şīve-i güftār o cünbiş-i ḥübī
Niyāza nāz u edāya edā maḥallinde
4. Ḥabāb-ı bādeyi kıl sākī dīdebān şāyed
Gelüp gider vire ḡam bir şafā maḥallinde
5. Derünḡden eyleme Rüşdīyi dūr cā'iz kim
Tefahḡuş eyleme sen iktizā maḥallinde

366⁹²⁷

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[RÜŞDÎ]

1. Leṭāfet ancaḡ o nev-ḡaṭṭ⁹²⁸ ' izāra ḡalmışdur
Belī şafā-yı gül evvel bahāra ḡalmışdur
2. Şaḡın şaḡın mey-i naḡvet be-ser olan ḡāfil⁹²⁹
Senünḡ de derd-i serünḡ bir ḡumāra ḡalmışdur
3. Sirişk-i çeşümümi çünkim ḡesāba şaymadı yār
Ne çāre çāresi rüz-ı şümāra ḡalmışdur

⁹²⁶ Rüşdî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁹²⁷ Rüşdî D., G. 41 (5 Beyit), s. 60.

⁹²⁸ nev-ḡaṭṭ: nev-ḡaṭṭ-ı D.

² D.'de 4. beyittir.

⁹²⁹ ḡāfil: ' ākil D.

³ D.'de 2. beyittir.

4. Güşāde olmağa Rüṣḍīye ḡonce-i ümmīd
Nesīm-i merḡamet-i⁹³⁰ Girdgāra ḡalmıṣdur

[30b]

367⁹³¹

Hezec

mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Rūyuṅ ṣanemā āyāne-i ehl-i nazardur
Ḥāk-i ḡademün kuḡl-ı cilā-baḡṣ-ı baṣardur
2. Fikr-i ruḡ u endiṣe-i nuḡl-ı leb-i laʿlün
Bezm-i dil ü cān içre hemān gül-be-ṣekerdür
3. Ey nūr-ı baṣar gerdenün üzre o siyeh ḡāl
ʿAks-i eṣer-i merdümek-i dīde-i terdür
4. Bu ḡüsn-ile ṣehr içre o ḡurṣīd-melāḡat
Berhem-zen ü ṣūriṣ-figen-i devr-i ḡamerdür
5. Kilk-i ḡüher-efṣānuḡa aḡsent⁹³² Vesīmā
Bu nazm degül riṣte-i elmās u düredür⁹³³

368⁹³⁴

Remel

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Zāhidā bāde benüm küze-i ṣād-āb senün
Kevṣer-i Ḥuld benüm kāse-i cüllāb senün

⁹³⁰ merḡamet-i: merḡamet D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁹³¹ Vesīm D., G. 42 (5 Beyit), s. 588-589.

⁹³² aḡsent: aḡsenet D.

⁹³³ düredür: ḡüherdir D.

⁹³⁴ Vesīm D., G. 172 (8 Beyit), s. 728-729.

2. Görelüm neş'e-fezā zevk-nümā kaḡısıdur
Cām-ı ser-şār benüm āyāne-i ān senüñ
3. Cān dimāğın görelüm kaḡısı eyler hoş-bū
Zülf-i dildār benüm sünbül-i sîr-âb senüñ
4. Kible-i rûyı baḡa secdegeh-i kūyı saḡa
Ebrû-yı yār benüm kûşe-i mihrâb senüñ
5. Ben deḡışmem külehüm tâc-ı zer-i şāhāna
Nemed-i faḡr benüm aḡlas u sincāb senüñ
6. Dil-berā gūş kıl efsāne-i rāz-ı dilümi
Kışsa-i 'aşk benüm çeşm-i girān-ḡ'āb senüñ
7. Kebş-i cān ḡamze-i ḡün-rîzûñe qurbān olsun
Dil-i mecrûḡ benüm tîḡ-i siyeh-tāb senüñ
8. Ḥükm-i taḡdîre Vesîmā gibi gel ḡursend ol
Zāhidā bâde benüm kûze-i şād-âb senüñ

369⁹³⁵

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[VESÎM]

1. Zāhidā ḡuld senüñ lezzet-i dîdār benüm
Kūy-ı dildār senüñ ḡal' at-ı dîdār⁹³⁶ benüm
2. Bū senüñ⁹³⁷ neş'e benüm naḡl senüñ nuḡl benüm
Gül-i sîr-âb senüñ sāḡar-ı ser-şār⁹³⁸ benüm
3. Saḡa ādāb-ı fûnün u⁹³⁹ baḡa sevdā-yı cünün
Cevher-i 'aḡl senüñ 'aşk-ı ciger-ḡ'ār benüm
4. Görelüm gevher-i şehvāreye kim mālîk olur
Sāḡil-i ḡuşk senüñ ḡulzum-ı zehḡār benüm

⁹³⁵ Vesîm D., G. 189 (6 Beyit), s. 746.

⁹³⁶ ḡal' at-ı dîdār: zevk-i ruh M.

⁹³⁷ bū senüñ: buseñ D.

⁹³⁸ ser-şār: şer-şār D.

⁹³⁹ u -D.

5. Cāme-i zerķ senüñ hırķa-i peşmîne benüm
Sübha vü şāl senüñ zülf-i siyehkār benüm
6. Kısmet-i Hakkı beyān itdi saña kilķ-i Vesīm
Fırķat-i yār senüñ vuşlat-ı dildār benüm

[31a]

370⁹⁴⁰

Muzāri^c

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

[Ġazel]

[VÂŞİF]

1. Geh rūy u gāhī kāküline dil rübüdedür
Şevket hayāli gibi gönül reng u budadur
2. Bulmaz ğinā gürisne-dil irād-ı cāhla
Çeşm-i habāb-ı sāğarı gör hep sebüdadur
3. Sūz-ı niyāz ider leb-i kāmıñ peride reng
Nilüfer-i bahār-ı ğinā āb-ı rüdadur
4. Āyine-ḥānedür bu cihān ḥüb eger ki zışt
Timşāl-i ḥālünge nigerān ol nümüdedür
5. İzhāra yok vesile-i dil-cüy Vāşifā
Gencine-i derūnda hüner tude tüdedür

371⁹⁴¹

Muzāri^c

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. La' lün mişāl-i ğonce ki cānā küşüdedür⁹⁴²
Dehre hezār çeşme-i cānı nümüdedür

⁹⁴⁰ Vâsıf mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

⁹⁴¹ Vesīm D., G. 50 (6 Beyit), s. 596.

⁹⁴² küşüdedür: kişverdedir **D**.

2. Çeşmün henüz ‘ işve ile kim günüdedür
Ğamzeñ hemîşe ‘ aşıkā hañçer nümüdedür
3. Mümkün midür kapılmaya⁹⁴³ hurşide jāle hîç
Ey āftāb-ı hüsñ saña dil rübüdedür
4. Mānend-i sāye pāyına bir serv-i ser-keşün
Eşk-i niyāz cū gibi her sūya sūdedür
5. Maḥşer dinilse kūyuña şāyestedür henüz⁹⁴⁴
Kim küşteğān-ı ‘ aşkuñ-ile tūde tūdedür
6. Mu‘ ciz-nümā ḥadīka-i nazm-ı Vesīmi gör
Nādīde hoş-zemīn ğazel-i nā-şenüdedür⁹⁴⁵

372⁹⁴⁶

Remel

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

[Ġazel]

[RÂŞİD]

1. Çāşnī-yāb olmağ içün⁹⁴⁷ ol leb-i gülfāmla
Yārdan birdür selāmuñ lezzeti düşünāmla
2. Dil-ḥırāş-ı ṭab‘ dur insāna kayd-ı iştihār
Ḥātem-i la‘ lin olur künde ümīd-i nāmla
3. İttiḥād-ı seng ü mīnādan ‘ aceb farkı nedür
Ehl-i zühdün imtizācı rind-i dürd-āşāmla
4. Bir dil-i pür-feyz dünyāyı ider mi kām-yāb⁹⁴⁸
Her maḥal pür-tāb olur mı ger^{m̃}-i ḥammāmla
5. Şīşe-i dil fikr-i çeşmünle olup leb-rīz-i ḥūn
Yandı ḳandīl-i ḥayālüm revġan-ı bādāmla

⁹⁴³ kapılmaya: muḳābele D.

⁹⁴⁴ henüz: seniñ D.

⁹⁴⁵ nā-şenüdedür: nā-neşīdedir D.

⁹⁴⁶ Râşid D., G. 218 (5 Beyit), s. 435.

⁹⁴⁷ olmağ içün: olduğu için D.

² -D.

⁹⁴⁸ kām-yāb: şād-kām D.

⁵ D.’de 2. beyittir.

6. Her ʔabî‘ at Rāşid olmaz böyle şüret-bîn-i feyz
Rû-be-rû olsa dağı âyîne-i ilhâmla

[31b]

373⁹⁴⁹

Hezec

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

[Ġazel]

[FĀ’İK]

1. Refîk-i nâ-muvâfıkdan dağı ma‘ kıldür reh-zen
Müsellemdür ‘ağılsız dostdan şâhib-ı hıred düşmen
2. Derûn-ı sîneye şad dâğ-ı hasret oldu tâb-efgen
Yine ey cism-i zâr [u] derd-perver dîdeler rûşen
3. İder âzürde bir zâlim de lâ-büd merdüm-i âzârı⁹⁵⁰
Alurmuş intikâm-ı zağm-ı pâyı hârdan sûzen
4. İderdi⁹⁵¹ hârlardan dâmen-i gül-ğonceyi âzâd⁹⁵²
Olaydı kârger şağn-ı çemende cezbe-i sûsen
5. Hârâb olsa göğül ‘ayn-ı zarardur dâğ-ı hicrânun
Olur bir gûne rahne hâne-i vîrâneye revzen
6. Hemân bende idersün âzmâyiş tîr-i müjgânun
Hemîşe ey kemân-ebrû nedür bu çekdügüm senden
7. Olur germiyyet-i hurşîd rûz-ı maşşere perde
Eger dest-i recâya vakf olursa kûşe-i dâmen
8. Dil-i sengîn-i yâri nerm ider âh-ı cihân-sûzum
Olur fersûde-i âteş ne deşlü saht ise âhen
9. Gümüş-hâne emîni oldu şandum kendümi Fâ’ik
İdince nâ’il-i vuşlat beni ol şûh-ı sîmîn-ten

⁶ D.’de 5. beyittir.

⁹⁴⁹ Mecmuada şiirin makta‘ beytinde yer alan “emîn” kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Ancak gazelin Fâ’ik’e ait olduğu tespit edilmiştir. Fâ’ik D., G. 98 (9 Beyit), s. 173-174.

⁹⁵⁰ âzürde bir zâlim de lâ-büd merdüm-i âzârı: zâlimi elbette bir zâlim de âzürde D.

⁹⁵¹ iderdi: olurdu D.

⁹⁵² gül-ğonceyi âzâd: gül-ğonce âzâde D.

374⁹⁵³

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[SĀMÎ]

1. Fūrūġ-ı luṭfı füzün itse mäh-peykerümüz
Sipihri-i baḥta ziyā-pāş olurdu aḥterümüz
2. Siyāh-mest-i cünün eyler 'āşık-ı zārı
Ne dem ki ola⁹⁵⁴ perişān-ṭurra dil-berümüz
3. Düşerse pertev-i ḥüsni piyāle-i ṭaraba
İder cihānı münevver⁹⁵⁵ ziyā-yı sāğarumuz
4. İderse muġbeçe-i 'işve-bāz⁹⁵⁶ sākîlik
Piyāle-i Cem olur sāğar-ı mücevherümüz
5. Felekde olmasa ḥurşid Sāmî dünyāya
Kifāyet eyler idi şem' -i dāğ-ı enverümüz

375⁹⁵⁷

Müctes

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[BEZMÎ]

1. Niḳāb iderse cemāle o mäh-peykerümüz
Çerāğ-ı mihri yaḳar āh-ı şu' le-perverümüz
2. Hilāl-i sāğarı sākî ideydi zīver-i dest
Sipihri-i ṭālî'e ḥurşid olurdu aḥterümüz

⁹⁵³ Arpaemîni-zâde Sāmî D., G. 46 (6 Beyit), s. 321-322.

⁹⁵⁴ ki ola: iderse D.

⁹⁵⁵ münevver: müşā' şa' D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁹⁵⁶ 'işve-bāz: 'işve-ḥiz M.

⁵ D.'de 6. beyittir.

⁹⁵⁷ Bezmî mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

3. Libās-ı al-ile görseñ o şāhid-i cānı
Mişāl-i şu‘le firūzān olurdı sāğarumuz
4. Aқardı şu gibi ma‘nā dilünđden ey zāhid
Göreydün āyāne-i rāz-ı hūsn-i cevherümüz
5. Terennüm eyle maқām-ı hicāzda Bezmī
Ki mūsikīden olur feyz-yāb dil-berümüz

376⁹⁵⁸

Müctes

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

[Ġazel]

[ṬĀLĪB]

1. Pür oldu vaşf-ı fūrūğ-ı ruḥuñla defterümüz
Şu‘ā‘-ı mihr n’ola olsa tār-ı mıştarumuz
2. Firāz-ı mevc-i yem-i meyde eylerüz pervāz
Per-i tezerv-i şūrāḥī olursa şeh-perümüz
3. Derūn-ı ḥāl-i süveydāyī eyledi i‘lām
O şūḥa āteşin izḥār idince micmerümüz
4. Yanup tutışdı ḥayāl-i ḥaṭ-ı ‘izār-ı güle
‘Aceb mi bizi de ağılatsa dūd-ı ‘anberümüz
5. Telāṭum-ı yem-i ğamdan ḥalāş bulduḳ hep
Olalı lenger-i keşti-i bāde lengerümüz
6. Yed-i qazāda cilādāde tiğ gördükçe
Nihān olur reg-i dilde ḥurūş-ı cevherümüz
7. Zamān-ı devlet-i iksīr-i eşk-i ḥūnīnden
Cihānı ḥātem-i yāḳūta döndürür zerümüz
8. Ne ki rehā bulamaz baḥt-ı tīre-i müjeden
Sipīhr-i dīdeden itse zūḥūr aḥterümüz
9. Şemīm-i sūnbül idüp beste ḥāṭıruñ Ṭālib
Hevā-yı kākül-i ḥoş-būda hem-serümüz

⁹⁵⁸ Ṭālib mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

[32a]

377⁹⁵⁹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[RĀŞİD]

1. Sühan kim vāyedār-ı çāšnīdūr la' l-i nābından
Olur gül-şekker-i lezzet-çekān zehr-i ' itābından
2. Hūrūş-ı mey hışār-ı rāhat-ı cān-ı mükedderdür
Bu bezmün ben hele ma' mūr-ı ter bilmem harābından
3. Yeter çekdük ekābirden şudā' -ı şandal-ı minnet
Bu bāguñ derd-i serdūr vāyemüz ancak kilābından
4. Hemān vakf-ı tekāpū-yı reh-i şevk olduğındandır
Ayağ-ı meyde olmak āb-ile peydā habābından
5. Kişi miqdārını bilmek gibi⁹⁶⁰ Rāşid şevāb olmaz
Zekātı dahı efzūn virmeyi sevmem şevābından⁹⁶¹

378⁹⁶²

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[RĀSİH]

1. Süzme çeşmün gelmesün müjgān müjgān üstine
Urma zaḥmı⁹⁶³ sīneme peykān peykān üstine
2. Dilde gam var şimdilik luṭf eyle gelme ey sürür
Olamaz bir ḥānede mihmān mihmān üstine

⁹⁵⁹ Rāşid D., G. 190 (5 Beyit), s. 418.

² -D.

⁴ D.'de 2. beyittir.

⁹⁶⁰ gibi: kadar D.

⁹⁶¹ şevābından: nişābından D.

⁹⁶² Rāsih D., G. 85 (5 Beyit), s. 325.

⁹⁶³ zaḥmı: zaḥm-ı D.

² D.'de 4. beyittir.

3. Yârdan mehcûr iken düŖdük diyâr-ı ğurbete⁹⁶⁴
Dehr gösterdi yine⁹⁶⁵ hicrân hicrân üstine
4. Rîze-i elmâs eker her açduğı zaĥma o Ŗûĥ
‘Ömri⁹⁶⁶ var olsun ider iĥsân iĥsân üstine
5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ĥaĥķına
Eylemişler Râsiĥe bühtân bühtân üstine

379⁹⁶⁷

Muzâri‘

mef‘ûlû fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

[Ėazel]

[NEDİM]

1. Zülf ü külâhı virdi ĥalel Maĝrib u Fasa
Çeşm-i kebûdı Ŗaldı aķın mülk-i Çerkese
2. Gelmiş ĥaĥ-ı siyeh ruĥına âĥ ey göñül
Semmûr ĥoş yakışmış o gül-penbe aĥlasa
3. Çâķ itmesün mi câme-i Ŗabrı⁹⁶⁸ görünce dil⁹⁶⁹
Baķ Ŗol⁹⁷⁰ yeşil muĥaddeme ol⁹⁷¹ kırmızı fese
4. Ney-zen bezimde⁹⁷² muĥribe hem-vâre kec baķar
Bilmem miyânlarında nedür bu münâfese
5. Ebrûlar üstine dökilüp kâküli Nedim
Taşvîr-i Çînî yazmış o tāk-ı muĥarnasa

³ D.’de 2. beyittir.

⁹⁶⁴ ğurbete: ğurbetde D.

⁹⁶⁵ yine: baĥa D.

⁴ D.’de 3. beyittir.

⁹⁶⁶ ‘ömri: luĥfı D.

⁹⁶⁷ Nedim D., G. 129 (5 Beyit), s. 236-237.

⁹⁶⁸ Ŗabrı: sebzın D.

⁹⁶⁹ dil: gül D.

⁹⁷⁰ Ŗol: Ŗu D.

⁹⁷¹ ol: Ŗol D.

⁹⁷² bezimde: bezmde D.

380⁹⁷³

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[KABŪLÎ]

1. Ol ki māha nūr⁹⁷⁴ tevcīh eylemiş⁹⁷⁵ rû koymış ad
Nürdan bir nûn peydā kılmış ebrû koymış ad⁹⁷⁶
2. Zerrece yok la' lden bir dürc kılmış⁹⁷⁷ fem dimiş
Jäleler dürc eylemiş dürc içre⁹⁷⁸ lü 'lû koymış ad
3. Sîmden bir levh⁹⁷⁹ taşvîr itmiş üstād-ı ezel
Rişteler taḥrîr idüp eṭrāfına mû koymış ad
4. Çehre-perdāz-ı teşāvîr-i nigāristān-ı kıuds
Bir mücellā çehre açmış rûy-ı nīgū⁹⁸⁰ koymış ad
5. Nokṭa deṅlû nuṭfeyi nuṭṭa getürmüş ol Ḥakīm
Ḥikmeti gör kim Kābūlî sūḥan-gū koymış ad

⁹⁷³ Kabûlî D., G. 44 (7 Beyit), s. 552-553.

⁹⁷⁴ nūr tevcīh: nūr u fer tevcīh D.

⁹⁷⁵ eylemiş: idüp D.

⁹⁷⁶ nürdan bir nûn peydā kılmış: meddāh-ı ' aşık ol rûya M.

² D.'de 3. beyittir.

⁹⁷⁷ zerrece yok la' lden bir dürc kılmış: bir müdevver la' lden bir ḥokṭa düzmiş D.

⁹⁷⁸ dürc eylemiş dürc içre: dizmiş anuṭ içinde D.

³ D.'de 2. beyittir.

⁹⁷⁹ sîmden bir levh: bir mücellā levḥa D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁹⁸⁰ bir mücellā çehre açmış rûy-ı nīgū: sâde bir peyker güşāyış eylemiş rû D.

⁵ D.'de 7. beyittir.

[32b]

381⁹⁸¹

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[RÂŞİD]

1. Çeküp şevk-i sülhan si pâre-i⁹⁸² ta' bire sed şimdi
Hamûş itdi beni bisyārî-i cûş-ı şaded şimdi
2. Hirâs-ı zaḥm-ı şemşîr-i sitemden olsun âsûde
Olan cevşen-be-dûş-ı halka-i çeşm-i ḥased şimdi
3. İder⁹⁸³ târâc-ı hûş âmed-şud-ı fikr-i melâl elbet⁹⁸⁴
Bize sermâye-i derd-i cünûn besdür⁹⁸⁵ ḥired şimdi
4. Tehîdür merd-i himmet-pîşeden meydân-ı istimdâd
Cihânda kimden itsün âdem ümmîd-i meded şimdi
5. Olurmuş ğamdan eymen hırkaya başın çeken ammâ⁹⁸⁶
Girîbân-ı ser-i endîşedür ceyb-i nemed şimdi
6. Maḥall-i Tûr-ı 'uzletdür qabûl-i şîve-i ülfet
Müreccaḥdur yanumda merḥabâdan dest-i red şimdi
7. Bahâr-ı reng ü bûy-ı bî-ḥazân-ı bâğ-ı ma' nâdan
Bu nazm-ı tâzedür Râşid gül-i rûy-ı seped şimdi

⁹⁸¹ Râşid D., G. 245 (7 Beyit), s. 450.

⁹⁸² si pâre-i: ḥayfâ reh-i D.

⁹⁸³ ider: idüp D.

⁹⁸⁴ fikr-i melâl elbet: sevdâ-yı ğam ḥayfâ D.

⁹⁸⁵ besdür: oldı D.

⁹⁸⁶ ammâ: âdem D.

382⁹⁸⁷

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[VAŞŞĀF]

1. Per-i bî-tābî-nezzāreme ey lāle-ḥad şimdi
Fiḡān kim cünbiş-i müjgānlarumdur dest-i red şimdi
2. Zihām-ı tavḳ-ı ḳumrî-i nigāh ‘aşıḳa ne medsün
Zırılı-ber dūş-ı rezm-i nāzdur ol serv-ḳad şimdi
3. Baḡal-gîr-i nigāh-ı mest idi müjgānın ol āfet
Dirîḡā bir niçe ḥün-ḥ‘ārı itmiş mu‘temed şimdi
4. Ümîd-i vuşlatı te‘yîd idüp ḥaṭṭ-ı dil-ārādan
Göñül mişāḳın itmiş bend idüp bir mūya sed şimdi
5. Bilinmez kāmîlū⁹⁸⁸ fevtinden evvel ḳadr-i⁹⁸⁹ āşārı
Meḥakk-ı ḥāk-ile sencîdedür ḥüsn-i ḥîred⁹⁹⁰ şimdi
6. Bün-i çāh-ı ḥîyelden cezbe ider bir Yūsuf-ı kāmı
Tevāzu‘-pîşedür ser-tā-ser ihvān-ı ḥased şimdi
7. Hümā-yı ṭab‘-ı dāniş üstüḡ‘ān-ı zār mübāhata
Gülü-yı i‘tibārın eylerüz Vaşşāf med şimdi

383⁹⁹¹

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[SĀMÎ]

1. Çeküp farṭ-ı hücūm-ı ḡuşşa rāh-ı ‘ayşa sed şimdi
Leb-i ḥamyāzekāra ḥod-be-ḥoddur dest-i red şimdi

⁹⁸⁷ Mecmuada şiirin makta‘ beytinde yer alan “dāniş” kelimesinin üzeri mahlas zannedilerek kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Ancak bu gazel, Dāniş mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir. ŞM. ve TN-3’te şiirin 5. beyti Vassāf’a ait olarak kaydedilmiştir (Bkz. Kaynakça). ŞM., Müf., s. 138.; TN-3, Müf., s. 404.

⁹⁸⁸ kāmîlū: ‘ārifū ŞM., TN-3

⁹⁸⁹ evvel ḳadr-i: ol ḳadr ü ŞM.; ol ḳadar TN-3

⁹⁹⁰ ḥîred: ḥurd TN-3

⁹⁹¹ Arpaemîni-zāde Sāmî D., G. 128 (7 Beyit), s. 371-372.

2. Şu 'ünāt-ı havādiş hep miḥak-pīrā-yı vaḥdetdür
Ber-ā-berdür yanumda imtiyāz-ı nīk ü bed şimdi
3. Metā' -ı kām-yāb-ı çār-sūy-ı bī-niyāzīdür
Müreccaḥdur libās-ı pādişāhiye⁹⁹² nemed şimdi
4. Sevād-ı cem' -i erḳām-ı kerem ber-' aks-i himmetdür
Ḥisāb itdüm tehīdür cümle-i şıfr-ı 'aded şimdi
5. Nigeh-senc-i taḥassürdür ḥarīm-i bezm-i iḳbāle
Mişāl-i ḥalka-i bīrūndur çeşm-i ḥased şimdi
6. Olurken ser-keşide gerdiş-i nezzāreden evvel
Kimün āgūş-zīb-i vaşlıdur ol serv-ḳad şimdi
7. Ḥarīdār-ı ḳumāş-ı ma' rifet nā-yābdur Sāmī
Nefesde ḳaldı ancaḳ germ-i dād ü sitem şimdi

[33a]

384⁹⁹³

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

[Ġazel]

[NAḤĪFİ]

1. Aḳduḳ o māha rāz-ı dil-i mübtelāmuızı
İtdük ifāde ḡamzesine müdde' āmuızı
2. Āh itmek-ile eglenürüz künc-i 'aşḳda
Dūd eyledük ḡamuñla muḥaşşal ḡıdāmuızı
3. Seyl-i sirişki pāyına yārün revān idüp
Ol serv-i nāza 'arz idelüm mācerāmuızı
4. 'Arz-ı şadāḳat itmiş idük dün ol āfete
Bā' iş bu oldu cevrine bildük ḥaṭāmuızı
5. Ḥayfā ki bir görür bizi āḡyār-ile o māh
Bilmez o nev-resīde ḥulūş u riyāmuızı

⁹⁹² pādişāhiye: pādşāhiden D.

⁹⁹³ Nahîfî D., G. 510 (7 Beyit), s. 514.

6. Dilden remīde oldı ğam-ı ʿ aşk-ı yār hayf
Bīgāne itdi baht-ı siyeh āşināmuzy
7. Minnet mi var huşul-ı murāda Nahī/ġyā
Eylerse Haq qarīn-i icābet duʿ āmuzy

385⁹⁹⁴

Mużārīʿ

mefʿ ūlū fāʿ ilātū mefāʿ ilū fāʿ ilün

[Ġazel]

[RĀĠIB PAŞA]

1. İtdün esīr-i tırta dil-i bī-nevāmuzy
Bilmezlik-ile dāma düşürdün hümāmuzy
2. Feryādumı resīde ʿ-ı gūş-ı gül⁹⁹⁵ it şabā
Miftāh-ı bāb-ı genc-i recā kıl şadāmuzy
3. Zencīr-i zülfdn bizi kendün ħalāş kıl
Dest-i şabāya itme ħavāle rehāmuzy
4. Gūş itmez oldı nālesini bülbul-i⁹⁹⁶ dilün
Duymış gibi o ğonce-dehen ibtilāmuzy
5. Rāh-ı vişāle irmedi dil Rāġibā henüz
Güm-kerde itdi baht-ı siyeh reh-nümāmuzy

386⁹⁹⁷

Remel

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

[Ġazel]

[RÜŞDİ]

1. Biz ʿadem rāhını ʿ aşkuñla ʿ ubūr eylemişüz
Zerreves mihr-i cemālünle zuhūr eylemişüz

⁹⁹⁴ Râgıb Paşa D., G. 175 (5 Beyit), s. 371.

⁹⁹⁵ gül: kabül D.

⁹⁹⁶ bülbul-i: bülbul D.

⁹⁹⁷ Rüşdî D., G. 68 (5 Beyit), s. 76.

2. Dil degül⁹⁹⁸ ʿāşıkā terk-i ser imiş⁹⁹⁹ lāzım olan¹⁰⁰⁰
Bilmedük¹⁰⁰¹ rāh-ı¹⁰⁰² muḥabbetde kuşūr eylemişüz
3. Bizde çün feyz-i tecellîye liyākat yokdur
Ṭotalum kim yirümüz Eymen-i¹⁰⁰³ Ṭūr eylemişüz
4. Olalı cilvegeh-i¹⁰⁰⁴ pertev-i envār-ı cemāl [olan]
Şevk-i ḥüsnünle dili ğarḳa-i nūr eylemişüz
5. ʿĀkıbet dilde ḳarār eyledi tîr-i emeli
Rüşdîyâ şöyle kemān-ı ğama zūr eylemişüz

[33b]

387¹⁰⁰⁵

Remel

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[SİRRÎ]

1. Şiveni māşîta-i ḥacle-i sūr eylemişüz
Ġamı dāmād-ı şeb-i bîkr-i sūrūr eylemişüz
2. Daʿ vet-i vaşlı ile öyle şitāb itdük kim¹⁰⁰⁶
Görmeyüp dergeh-i cānānı mürūr eylemişüz
3. Nāʿil-i ğurfe-i cennet olur¹⁰⁰⁷ aʿ mālüm yok
Ḥayf kim dār-ı fenā içre kuşūr eylemişüz
4. Gösterür şāhid-i maẓmūnı ḥayāl-i zülfi
Sāye-i dīde-i endīşede nūr eylemişüz

² D.'de 3. beyittir.

⁹⁹⁸ dil degül: ey göñül D.

⁹⁹⁹ imiş: etmiş D.

¹⁰⁰⁰ olan -D.

¹⁰⁰¹ bilmedük: bilmeden D.

¹⁰⁰² rāh-ı: resm-i D.

³ D.'de 4. beyittir.

¹⁰⁰³ Eymen-i: Vādî-i D.

⁴ D.'de 2. beyittir.

¹⁰⁰⁴ cilvegeh-i: cilvegeh D.

¹⁰⁰⁵ Sırrî D., G. 55 (6 Beyit), s. 304.

¹⁰⁰⁶ daʿ vet-i vaşlı ile öyle şitāb itdük kim: vaʿ de-i vuşlat ile şöyle şitāb itdi göñlüm D.

¹⁰⁰⁷ olur: ider D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

5. O perî da‘ vete gelmez mi ki târ-ı zülfin
Âteş-i micmer-i cân içre buğûr eylemişüz
6. Sûziş-i ‘aşk-ile biz na‘z-ı cünûnı şimdi
Şu‘le-i meş‘ale-yi rāh-ı şu‘ûr eylemişüz
7. Eyleyüp hüsni edā-ile müzeyyen Sırrı
Şāhid-i nazmumuzu ğayret-i hūr eylemişüz

388¹⁰⁰⁸

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Şevk-i hüsniyle dili maḥzen-i nūr eylemişüz
Dīdeyi¹⁰⁰⁹ revzene-i pertev-i Ṭūr eylemişüz
2. Ne idi encümen-i kurbda sūzān olmak
Düşeli gūşe-i hicrāna huzūr eylemişüz
3. Pāymāl eyler idi şimdi bizi leşker-i ğam
Haḫḫa minnet pül-i ümmīdi ‘ubūr eylemişüz
4. Biz o ḥāküz ki bün-i tākda āsūde idük
Şimdi dürd-i teh-i sāğarda zuhūr eylemişüz
5. Şu‘le-i ‘arızınun ‘aksi düşelden cāma
Eşkülümüz revġan-ı kandil-i şu‘ûr eylemişüz
6. Ġam degül dāmen-i dil olmuş ise āsūde
Hele pākīze-i çirk-āb-ı ğurūr eylemişüz
7. Nābīyā ḫaşd-ı cefā eylemedükçe bilmem
Ne zamān ḫātır-ı dildāra huṭūr eylemişüz

⁵ D.’de 4. beyittir.

⁶ -D.

¹⁰⁰⁸ Nâbî D. G. 268 (7 Beyit), s. 658-659.

¹⁰⁰⁹ dīdeyi: dīdemüz D.

389¹⁰¹⁰

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[ŞĀĶIB]

1. Mestî-i¹⁰¹¹ ‘aşk-ile biz terk-i şu‘ūr eylemişüz
 Çaysveş deşt-i melāmetde hūzūr¹⁰¹² eylemişüz
2. Eyleyüp ‘arız-ı hūy-kerde-i dildāra nazar
 Merdüm-i dīdeyi ġarķ-ı yem-i nūr eylemişüz
3. Mūyveş ḥasret-i ḥālünle ne zār olduk kim¹⁰¹³
 Ten-i zārı müje-i dīde-i mūr eylemişüz
4. Bād-ı ġam itse perīşān n’ola sāmānumuzı
 Pāyına düşmedi çün zūlf¹⁰¹⁴ kuşūr eylemişüz
5. Şākībā ḥāk olalı reh-güzer-i dil-berde¹⁰¹⁵
 Çeşm-i ehl-i ḥasedi reşk-ile kūr eylemişüz

[34a]

390¹⁰¹⁶

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[BEZMÎ]

1. Dil-i vīrān-şudeyi Eymen-i Ṭūr eylemişüz
 Her bün-i mūyumuzı Maşrık-ı¹⁰¹⁷ nūr eylemişüz

¹⁰¹⁰ Sākīb D., G. 243 (5 Beyit), s. 500.

¹⁰¹¹ mestî-i: neşve-i D.

¹⁰¹² Çaysveş deşt-i melāmetde hūzūr: ġam ile ülfet idüp redd-i sürūr D.

³ D.’de 4. beyittir.

¹⁰¹³ mūyveş ḥasret-i ḥālünle ne zār olduk kim: ‘af-ı derd ü elem-i ‘aşk ile mūya döneli D.

⁴ D.’de 3. beyittir.

¹⁰¹⁴ pāyına düşmedi çün zūlf: zūlfveş pāyına düşmekde D.

¹⁰¹⁵ Şākībā ḥāk oldu reh-güzer-i dil-berde: kūy-ı dil-berde olup ḥāk ile yeksān Şākīb D.

¹⁰¹⁶ Bu şiir Milli-M.’de Bezmî mahlası ile kayıtlıdır. Ancak şiirin Bezmî mahlası bu şairin kimliği tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). Milli-M., G. (5 Beyit), s. 824-825.

¹⁰¹⁷ Maşrık-ı: mehbî-i Milli-M.

2. Pertev-i mihr-i ruḥuṇ sāḡar-ı şahbāda görüp
Şaḡş-ı ‘aql u dili şad merḡale dūr¹⁰¹⁸ eylemişüz
3. Cilve ger āyṁe-i dilde fūrūḡ-ı ḡusni
‘Aql-ı derrākı¹⁰¹⁹ taşavvurda ḡuşūr eylemişüz
4. Mest-i şahbā-yı elestüz bizi ta‘yīb itme
Zāhidā tā ezeli būyla zuhūr eylemişüz
5. Bizüz ol mehbiṭ-i¹⁰²⁰ envār-ı hidāyet Bezmī
Zerre-i ḡākümüzi ḡayret-i ḡūr eylemişüz

391¹⁰²¹

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[FAŞİH]

1. Ne kefen fikri ne endişe-i gūr eylemişüz
Dili ḡafletle siyeh dideyi kūr eylemişüz
2. Vālih itmiş ser-i kūyuṇda temāşā-yı cemāl
Biz ferāmūş-ı der-i cennet ü ḡūr eylemişüz
3. Zāhidā vaşf-ı reh-i ‘aqlı dırāz eylemegil
Biz o rehden ṭaraf-ı ḡaḡḡa ‘ubūr¹⁰²² eylemişüz
4. Merd-i sermāye-i be-dest-i ḡiredüz ‘ālemde
Ne ziyān-ı ḡam u ne sūd-ı sürūr eylemişüz
5. Eşer-i kilik-i Faşīḡe¹⁰²³ n’ola olınsa nıḡeh¹⁰²⁴
Naẓar-ı sa‘dī¹⁰²⁵ ü ‘aṭṭārda¹⁰²⁶ zuhūr eylemişüz

¹⁰¹⁸ dūr: devr **Milli-M.**

³ Bu beyit Milli-M.’de 4. beyittir.

¹⁰¹⁹ ‘aql-ı derrākı: ‘aql u idrāk-i **Milli-M.**

⁴ Bu beyit Milli-M.’de 3. beyittir.

¹⁰²⁰ mehbiṭ-i: müşrif-i **Milli-M.**

¹⁰²¹ Fasīḡ D., G. 194 (5 Beyit), s. 366-367.

¹⁰²² ḡaḡḡa ‘ubūr: ‘ışḡa mūrūr **D.**

¹⁰²³ Faşīḡe: Fāşīḡā **D.**

¹⁰²⁴ nıḡeh: eger **D.**

¹⁰²⁵ sa‘dī: şa‘d-i **D.**

¹⁰²⁶ ‘aṭṭārda: ‘atā-rūda **D.**

392¹⁰²⁷

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[NĀZİM]

1. Fikr-i gīsū-yı büt-i tāze-ẓuhūr eylemişüz
Kişver-i cān u dili maḥşer-i şūr eylemişüz
2. N'ola memnūn-ı nihāl-i ḳad-i cānān olsak
Biz anuḡ sāye-i luṭfında ḥuẓūr eylemişüz
3. Yine bir iki ḳadeḥ bāde ile hem-çü ḥabāb
Dilümüz ḥāne-ber-endāz-ı şu'ūr eylemişüz
4. Biz şehīd-i nigh-i dil-ber-i muḡbeçe olup
Tūde-i merḳadümüz mehbuṭ-ı nūr eylemişüz
5. Ġam-ı ḥasret bizi pīr itse sezā Nāzımveş
Sa'y-ı taḥşīl-i civānānda ḳuşūr eylemişüz

[34b]

393¹⁰²⁸

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[SĀMĪ]

1. Dilümüz meş'al-i fānūs-ı sürūr eylemişüz
Rūzgār-ı ḡamı şad merḥale dūr eylemişüz
2. Olmazuz ḥāste-i zīver-i dehr-i bed-vaż'
Kūnc-i kāşāne-i miḥnetde ḥuẓūr eylemişüz
3. Eşk-i rīzān olalum¹⁰²⁹ dāmen-i 'işyānumuza
Āh kim resm-i 'ibādetde ḳuşūr eylemişüz
4. Revzen-i Ṭūr gibi āyīne-i dīdemüzi
Pertev-i ḥüsnüḡ-ile mehbiṭ-i nūr eylemişüz

¹⁰²⁷ Nāzım (İstanbullu) D., G. 86 (5 Beyit), s. 241.

¹⁰²⁸ Arpaemīni-zāde Sāmī D., G. 44 (7 Beyit), s. 320.

¹⁰²⁹ olalum: idelim D.

5. Zāhidā rind-i ḥarābātı görüp ‘ayb itme
Bāde-i vaḥdet-ile terk-i şu‘ūr eylemişüz
6. Leşker-i ḥayl-i müjen şaff-ı sipāh-ı āfet
Dil-i vīrānemüzi vādī-i şūr eylemişüz
7. Bilmezüz ma‘bed-i zühhād ü kilīsā Sāmī
Çekmege derd ü ğam-ı ‘aşkı zuhūr eylemişüz

394¹⁰³⁰

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Cismümüz nūr-ı tecellī ile Ṭūr eylemişüz
Dīde-i cān u dili maṭla‘-ı nūr eylemişüz
2. ‘Āzim-i āḥiret esbāb-ı sefer-ber-düşüz
Reh-güzār-ı pül-i dünyāyı ‘ubūr eylemişüz
3. Naẓramuz kūyuṅ-ile kıble-i rüyundur hep
Ne İrem fikri ne endīşe-i ḥūr eylemişüz
4. ‘Ālem-i ‘aşka naẓar biz o Süleymānlaruz
Za‘f-ile cismümüzü gerçi ki mūr eylemişüz
5. Fikr-i zülfünle ḥayāl-i ser-i kūyuṅla bu dem
Sāye-i sünbül-i cennetde ḥuzur eylemişüz
6. Dāye-i ‘aşkı gelüp bizden alır ‘ālem-i kıuds
Dil-i sevdā-zedeyi māye-i şūr eylemişüz
7. Gülde bu neş’eyüz ammā dil-i¹⁰³¹ reng-i mülde
Zühd ü rind-ile behem böyle zuhūr eylemişüz
8. Sālik-i ‘aşka Vesīmā çü ḥired reh-zendür
Bu ḥarābātda biz terk-i şu‘ūr eylemişüz

¹⁰³⁰ Vesīm D., G. 127 (8 Beyit), s. 681-682.

¹⁰³¹ dil-i: dil D.

395¹⁰³²

Remel

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Dil-i hicrān-keş-i vîrānda ğam olmaz da n’olur
Çeşm-i ḥasret-keş-i cānānda nem olmaz da n’olur
2. Ġam-ı dünyā çekenün lebleri mānende-i mūm
Ḥāfız-ı kīse-i naḳd-i elem olmaz da n’olur
3. Serini secde-i Bārīye fūrū itmeyenün
Ḳāmeti pīş-i edānīde ḥam olmaz da n’olur
4. Zîr-i keşf olmağa nāz eylese cirm-i maġmūr¹⁰³³
Ṭabla-i nāvek-i cev̄r ü sitem olmaz da n’olur
5. Ser-tereffu‘ ider¹⁰³⁴ ammā ki gelince seyre
Yine muḥtāc-ı ‘aşā-yı ḳadem olmaz da n’olur
6. Kesb-i nām-ı kerem itmekde saḥī sā’ilden
Çeşm-dārende-i luṭf u kerem olmaz da n’olur
7. Zîrve-i şāḥda dāmen-keş olan mīve-i nāz
Āḥir üftāde-i ḥabs-ı şikem olmaz da n’olur
8. Naḳd-i āşāyişini reh-zen-i ğam ğarret iden¹⁰³⁵
Çihre-sāy-ı der-i eyvān-ı¹⁰³⁶ Cem olmaz da n’olur
9. ‘Aks-i da‘vā-yı vüçūd eyler ise ey Nābī
Maḥfîl-i āyñede rū be-hem olmaz da n’olur

¹⁰³² Nābî D., G. 85 (9 Beyit), s. 522.

¹⁰³³ maġmūr: maġrūr D.

¹⁰³⁴ ider: şatar D.

¹⁰³⁵ iden: ide D.

¹⁰³⁶ eyvān-ı: dīvān-ı D.

[35a]

396¹⁰³⁷

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Elde sākī kadehün cām-ı Cem olmaz da n'olur
Ayağun halka-i bezme kerem olmaz da n'olur
2. Nağş-ı zülfünde teşāvīr-i haṭ ü hālünle
Deyr-i dil sāḥa-i beytü'ş-šanem olmaz da n'olur
3. Āşināya sitem ü yāda kerem ey bī-dād
Sen de inşāf ide derd ü elem olmaz da n'olur
4. Nefesün var ola muṭrib meyün¹⁰³⁸ efzün dā'im
Nağamun bu dil ü cāna ni' am olmaz da n'olur
5. Bī-leb-i la' lün eger āb-ı beḳā nūş itsem
Zulmet-i ğamda leb-i kāma sem olmaz da n'olur
6. Böyle ḳalursa eger seyl-i sirişk-i giryem
Şevḳ-i ruḥsāruḡ-ile mevc-i yem olmaz da n'olur
7. Yār ü sākī behem ü cām ü sebū āmāde
Bezmümüz reşk-dih-i ' ayn-ı Cem olmaz da n'olur
8. Pā-be-zencīr-i ser-i zülf-i girih-gīrün olan
Dehre Mecnūn gibi cānā ' alem olmaz da n'olur
9. Ḳad-i ḥam-geştemi çeng eyledi dest-i gerdün
Tende her tār-ı regüm zīr ü bem olmaz da n'olur
10. Secdegāh olalı ebrūlarun ehl-i ' aşḳa
Ser-i kūyun baṅa Beytü'l-Ḥarem olmaz da n'olur
11. Bir yire düşse tecellī-i ruḥ-ı pūr-nūruḡ
Vādī-i Eymen ü Bāğ-ı İrem olmaz da n'olur
12. Pāy-būsun hevesi ile ruḥ-ı zerd-i Vesīm
Rāh-ı ' aşḳunḡa çü nağş-ı ḳadem olmaz da n'olur

¹⁰³⁷ Vesīm D., G. 67 (12 Beyit), s. 615-617.

¹⁰³⁸ meyün: demek M.

397¹⁰³⁹

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[FĀ'İK]

1. Çarḥdur hem-şude-i ruḥ u¹⁰⁴⁰ ğam olmaz da n'olur
Kāmet-i¹⁰⁴¹ pīr-i kühen-sāl¹⁰⁴² ḥam olmaz da n'olur
2. Olur elbette za' ifāne kibāruṅ sitemi
Ḥār u ḥas sille-ḥor-ı mevc-i yem olmaz da n'olur
3. İder ārāyiş-i dünyāya perestiş aḥmak
Ber-hemen secde-güzār-ı şanem olmaz da n'olur
4. Dil-i bī-zaḥma bu bāzārda olmaz raġbet
Kıymet-i gevher-i nā-süfte kem olmaz da n'olur
5. İtme üftādeṅi gördükçe 'aṭādan maḥrūm
Ser-i rāhuṅda gedāya kerem olmaz da n'olur
6. Fā'ikā nazm-ı Raḥīmīye olunca pey-rev
Eşheb-i ḥāme serī'ü'l-ḳadem olmaz da n'olur

¹⁰³⁹ Fā'ik D., G. 18 (8 Beyit), s. 126.

¹⁰⁴⁰ ruḥ u: yār-ı D.

¹⁰⁴¹ kāmet-i: 'ākıbet-i M.

¹⁰⁴² kühen-sāl: köhne-sāl D.

² D.'de 3. beyittir.

³ D.'de 4. beyittir.

⁴ D.'de 6. beyittir.

⁵ D.'de 7. beyittir.

⁶ D.'de 8. beyittir.

398¹⁰⁴³

Ḥafif

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Kıṭ' a]

[LĀ-EDRĪ]

1. Bendünün tuhfesi saḡa ṣāhum
Nesi ola niyāzdan ḡayrı
2. Kime meyl eylesün fütāde göñül
Sen meh-i dil-nüvāzdan ḡayrı
3. Doğrılup varacağı yir yokdur
Sen boy-ı serv-i nāzdan ḡayrı

399¹⁰⁴⁴

Remel

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Ruḡların mir 'āt-ı İskender midür bilmem nedür
Leblerün cām-ı mey-i Kevşer midür bilmem nedür
2. Zülf-i müşğünün nesīm-i sünbül-i cennet mi yā
Nāfe-i āhū mıdur ' anber midür bilmem nedür
3. Her regüm cismümde bir fevvāre-i ber-cestedür
Fıkr-i müjgānuḡ ser-i neşter midür bilmem nedür
4. Çeşm-i şūḡuḡ kuḡl-ı nāz-ile siyeh-tāb eyledün
Her nigāhuḡ tıḡ mi ḡançer midür bilmem nedür
5. Dāmen-i kuhsār-ı ḡamda lāle-i ḡamrā mıdur
Dilde dāḡ-ı āteşin aḡker midür bilmem nedür
6. Reh-güzāruḡ hep pür olmış küşteḡān-ı ' aşḡ-ile
Sāḡa-i kūyuḡ ' aceb maḡşer midür bilmem nedür

¹⁰⁴³ Şiirin hangi şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir..

¹⁰⁴⁴ Vesīm D., G. 41 (7 Beyit), s. 587-588.

7. Lü 'lū-yi ma' nā-yı silk-i lafza nazm itdūñ Vesīm
Reşha-i kilik-i terūñ gevher midür bilmem nedür

[35b]

400¹⁰⁴⁵

Muzāri'

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

[Ġazel]

[NĀBĪ]

1. Gerdūn iderse minnet-i¹⁰⁴⁶ terk-i cefā ğalať
Bed-ḥ'āhdan şudūr-ı vefā muṭlaķā ğalať
2. Maḳdūrı deñlü cevır ü cefā eylemek şaḥīḥ
Miḳdār-ı zerre va' de-i mihr ü vefā ğalať
3. Mebsūt iken şaḥā 'ifī āfāķa ḥ'ān-ı rızķ
Deryā-yı hırşa ser¹⁰⁴⁷ zenīş-i dest ü pā ğalať
4. Eşķ-i niyāza eylemez ol serv ser-fürū
Ümmīd-i vaşl-ı dīl-ber-i ser der-hevā ğalať
5. 'Uşşāķ-ı sīne sūḥteye¹⁰⁴⁸ düşmez āh-ı serd
Ḥammām ḥalvetinde nesīm-i şabā ğalať
6. Şahbā-yı āl-reng-i Cem-ābād var iken
Efyūn u berşe dağdağa-i ibtilā ğalať
7. İtmez tenezzül ehl-i nefes nār u pūteye
'Anḳādur ehli yoḥsa degül ķimiyā ğalať
8. Nābī baķılsa çeşm-i ḥaķīķatle 'āleme
Taḳdīrle müşālahadan mā' adā ğalať

¹⁰⁴⁵ Nābī D., G. 367 (20 Beyit), s. 731-733.

¹⁰⁴⁶ minnet-i: niyyet-i D.

¹⁰⁴⁷ hırşa ser: hırşda D.

⁴ D.'de 5. beyittir.

⁵ D.'de 6. beyittir.

¹⁰⁴⁸ 'uşşāķ-ı sīne sūḥteye: baḥr-ı güle ḥaste-sūḥteye M.

⁶ D.'de 7. beyittir.

401¹⁰⁴⁹

Muzâri^ç

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[FÂ'İK]

1. Şekvâda olma çarḥdan ey bî-nevâ ğalaṭ
Devrinde eylemez bu kühen âsiyâ ğalaṭ
2. İtdüm kitâb-ı ülfet-i ḥalkı muṭâla^ç a
Bîgâneler dürüst okunur âşinâ ğalaṭ
3. Her ḥıyre-çeşm iderdi heves ḥâk-i küyuṇa
A^ç mâyâ olmasa ṭaleb-i tütîyâ ğalaṭ
4. Bir kerre neş'e virmedi bâde baṇa dirîğ
Meyden dimâğ-ı ḥâtıra bûy-ı şafâ ğalaṭ
5. Erbâb-ı ^ç aşḳ zînet-i dünyâyı n'eylesün
Bî-dest ü pâya ḥ'âhiş-i reng-i ḥınâ ğalaṭ
6. Her ne gelürse sū'-i ^ç amelden gelür cezâ
Olmaz cihânda kimseye cevır ü cefâ ğalaṭ
7. Fâ'ik muḥâldür dil-i mecrûḥda fiğân
Olsa ceres şikeste ümîd-i şadâ ğalaṭ

402¹⁰⁵⁰

Hezec

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Maṭla^ç]

[^ç ÂRİFİ]

1. Naşîḥat itdügümce¹⁰⁵¹ ben ^ç arak-rîz olma ḥüyuṇdur
Şaḳın ter düşme kim¹⁰⁵² cânâ murâdum âb-ı rüyuṇdur

¹⁰⁴⁹ Fâ'ik D., G. 71 (7 Beyit), s. 157-158.

¹⁰⁵⁰ ^ç Ârifî'ye ait bir divân nüshası ya da yayımlanmış bir akademik çalışma bulunamamıştır (Bkz. Kaynakça). KA., B., s. 170; LT., Mat., s. 357; MŞ., Mat., s. 448.

¹⁰⁵¹ itdügümce: eyledügümce KA., LT.

¹⁰⁵² ter düşme kim: incinme ki KA., LT.; incinme kim MŞ.

403¹⁰⁵³

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[‘ĀLĪ]

1. ‘İnāyet her kime yüz tutsa ‘iṣyānı hicāb¹⁰⁵⁴ olmaz
Güneş toğduḡda zīrā perde-i zulmet niḡāb¹⁰⁵⁵ olmaz
2. Çekenler muḡtesib mīzān-ı¹⁰⁵⁶ ḡavfin zāt-ı nāḡıṣdur
Kemāl ehlinde eksüklük bulunmaz ol ḡisāb olmaz
3. Recā yazusına dök eşk-i çeṣmi¹⁰⁵⁷ cūybār eyle
Ḳayırma nāme-i a‘ māli maḡv olmaz kitāb olmaz
4. Giceyle ḡāb [u] gündüz ḡaflet oldı ḡayrete bā‘ iṣ¹⁰⁵⁸
Bize dünyānuḡ inkārı gibi ḡāzır-cevāb olmaz
5. Ḥabībın sev dilerseḡ maḡfıret ümmīdin ey ‘Ālī
Raḡīb olmaḡ gibi Mevlāya rengin intisāb olmaz

404¹⁰⁵⁹

Ḥafif

fe‘ ilātün mefā' ilün fe‘ ilün

Ḳıṭ‘a

ŞĀBİRĪ

1. Nokṡadur lafz-ı femde ey dil-ber
Lebün üstinde ḡāl-i ‘anber-bū
2. Ya Bilāl-i Ḥabeṣ cinān içre
Āb-ı Kevṣerden içmek ister şu

¹⁰⁵³ Gelibolulu ‘Ālī D., G. 539 (7 Beyit), s. 768-769.

¹⁰⁵⁴ hicāb: niḡāb D.

¹⁰⁵⁵ niḡāb: hicāb D.

² D.’de 3. beyittir.

¹⁰⁵⁶ mīzān-ı: mizānı D.

³ D.’de 4. beyittir.

¹⁰⁵⁷ çeṣmi: çeṣmün D.

⁴ D.’de 6. beyittir.

¹⁰⁵⁸ ḡayrete bā‘ iṣ: bā‘ iṣ-i ḡayret D.

⁵ D.’de 7. beyittir.

¹⁰⁵⁹ Şābirī mahlaslı şiirlerin yer aldığı çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

[36a]

405¹⁰⁶⁰

Hezec

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Muḥiṭ eşküm yanında cū degül bir kaçre āb olmaz
Kıbāb-ı nüh sipihr ol baḥra nisbet bir ḥabāb olmaz
2. Bugün bir şeh-süvār-ı tevsen-i gerdüna kıl oldum
Hilāl-i şeb ki zîr-i pâyına zerrîn rikāb olmaz
3. Şumār eyler metā‘ -ı cilvesin bāzār-ı nāz-ile
Benüm naḳd-i niyāzum cevher-i cānum ḥisāb olmaz
4. Haṭ-ı ser-sebzden gelmez naḳīza rûy-ı cānāna
Belî bî-ḥāşiye tefsîr-i āyāt-ı kitāb olmaz
5. Neye baksa nümāyāndur tecellî-i cemāl-i dost
Nigāh-ı ‘arş-sāye çeşmüm ‘irfāna ḥicāb olmaz
6. Nice teşbîh olur ol māh-ruḥsāra gül-i ḥurşid
Vesīmā çeşme-i ḥurşidde bu āb u tāb olmaz

406¹⁰⁶¹

Ḥafif

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Kıt‘a

[AḤMED PAŞA]

1. Ḥāṭır-ı ‘āşık¹⁰⁶² ābgîne gibi
Şınmadan pür-şafā güher görünür
2. Şınıcaḳ key ḥaz̄er kıl¹⁰⁶³ andan kim
Başdan ayağa nişter görünür

¹⁰⁶⁰ Vesīm D., G. 122 (6 Beyit), s. 676.

¹⁰⁶¹ Mecmuada şairin mahlası “Sâbirî” olarak kayıtlıdır. Ancak bu kıt‘anın “Ahmed Paşa”ya ait olduğu tespit edilmiştir. Bkz. Ahmed Paşa D., Kt. 16 (2 Beyit), s. 381.

¹⁰⁶² ‘āşık: şa‘ir D.

¹⁰⁶³ key ḥaz̄er kıl: gâfil olma D.

407¹⁰⁶⁴

Hezec

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[VESİM]

1. Dem-i tığ-i himemle ' uqde-i inkārı kesdüm ben
Miyân-ı cān u dilden rişte-i zünnārı kesdüm ben
2. Ben ol merd-i fezā-yı gayretüm kim seyf-i himmetle
Ser-i gāv-ı semîn-i nefis-i mer' ā-h'ārı kesdüm ben
3. Metā' -ı vaşlına bu cevher-i cānı nişār itdüm
O reşk-i hüsni Yūsuf yār-ile bāzārı kesdüm ben
4. Bu gülşende ben ol pervāne-meşreb bülbül-i zārum
Ki sūz-ı şem' -i ' aşk-ı gül-ruhānla zārı kesdüm ben
5. Toķındı pāyı seng-i inkisāra kūy-ı dıl-berde
Vesīmā cünbiş-i āmed-şud-ı aġyārı kesdüm ben

408¹⁰⁶⁵

Remel

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Kıt' a

RŪĤĪ

1. Kimseye cevri idici olma huşuṣā güzelüm
Mālîk-i ṭab' a ki ġāyet de mizācı ter olur
2. Şā' irün ħalbini āyîneye beñzetmişler¹⁰⁶⁶
Şınmasun yoḥsa ki her pāresi bir nişter olur

¹⁰⁶⁴ Vesīm D., G. 216 (5 Beyit), s. 776.

¹⁰⁶⁵ Bağdatlı Rûhî D., Kıt. 13. (2 Beyit), s. 1056.

¹⁰⁶⁶ ħalbini āyîneye beñzetmişler: gerçi ki āyîne durur ħalbi velî D.

SONUÇ

Mecmû'a-i Eş'âr'ın 1b-36a varakları arasında 408 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 362'si Türkçe, 46'sı Farsçadır. İnceleme kısmı 362 Türkçe şiir esas alınarak oluşturulmuştur. Farsça şiirler inceleme kısmına dahil edilmemiştir. 362 Türkçe şiir gazel (250), matla' (44), müfred (26), kıt'a (24), rubâ'î (11), mesnevî (3), kasîde (2) ve nazm (2) olmak üzere 8 farklı nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Tür olarak da mecmuada 1 lugaz ve 1 tevhîd örneği bulunmaktadır.

Çalışmamızın konusu olan bölümde yer alan şiirler ahreb, remel, hezec, muzârî', müctes, cedîd, recez ve serî' olmak üzere 8 farklı bahirle yazılmıştır. Toplam 22 aruz kalıbı kullanılmıştır. En çok şiir (122) remel bahri kalıplarıyla kaleme alınmıştır.

Mecmû'a-i Eş'âr'ın bizim okuduğumuz varakları arasında yer alan şiirler 15-19. yüzyıl arasında yaşamış mahlasını tespit edebildiğimiz 133 şair tarafından kaleme alınmıştır. En çok şiir 17. yüzyılda (114) yazılmıştır. Mecmuayı şairlerin yaşadığı yüzyıllar bakımından incelediğimizde ilk sırada 17. yüzyıl (47) şairlerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Nâbî, 38 şiirle mecmuada en çok şiiri bulunan şairdir. Onu 18 şiirle Vesîm ve 14 şiirle Sâmi takip etmektedir. Mecmuada Nedîm, Hâletî, Şeyhülislâm Yahyâ, Emrî, Fuzûlî gibi şairlerin de pek çok şiiri bulunmaktadır. 81 şair ise mecmuada 1 şiirle yer almıştır.

Mahlas beyti ve başlığı bulunmayan 130 şiirden 103 tanesinin şairinin mahlası tespit edilmiştir. Ancak 27 şiirin şairinin mahlası belirlenememiştir. Bu şiirler araştırmacıların dikkatine sunulmuştur. Hem Şehrî hem de Nâbî dîvânında yer alan 46 (3a) numaralı şiirin kime ait olduğu belirlenirken şairlerin biyografileri dikkate alınmış ve şiirin Şehrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Muhtelif tezkirelerde Hâtemî'ye ait olarak kaydedilen ve Bosnalı Sâbit Dîvânı'nda da yer alan 68 (3b) numaralı şiirin ilgili şairlerin yaşadıkları yüzyıllar dikkate alınarak Hâtemî'ye ait olduğu belirlenmiştir.

Mecmuanın tertibinde şair, nazım şekli, kafiye ve redif gibi bir düzen gözetilmemiştir. Ancak 4b numaralı sayfanın "hatt" kelimesini içeren şiirlerden oluşması dikkat çekicidir.

Mecmuada harf, ek, kelime, mahlas, nazım şekli, kafiye ve redif konusunda hatalar yapılmıştır. Bu hatalara inceleme kısmında maddeler halinde yer verilmiştir. Harf, ek ve kelime hataları düzeltilerek metne alınmıştır. Mahlas ve nazım şekli konusundaki hatalar

dipnotlarla açıklanmıştır. Redif ve kafiye konusundaki yanlışların doğru şekilleri köşeli parantez içinde verilmiştir.

Şiirlerine yalnızca Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde bulunan Seyfettin Özege Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu'ndaki "ASL 568, Mec 26" numaralı eserde rastlanan Zülfî'nin bu eserde yer almayan bir şiiri (182/13b) mecmuamızda bulunmaktadır. Bu husus bilinmeyen veya az bilinen şairlerin şiirlerinin bir araya getirilmesi bakımından önemlidir.

Mecmuada dîvânı bulunan bazı şairlerin dîvânlarında yer almayan şiirlere rastlanmış olma ihtimali bulunmaktadır. Bu şiirlerin kesin olarak ilgili şairlere ait olduğunu söylemek zordur. Ancak MESTAP kapsamında yapılmış ve yapılacak olan diğer mecmua çalışmalarıyla bu bilgiler desteklendiğinde, şiirler üzerine üslup çalışmaları yapıldığında daha belirgin sonuçlara ulaşmak mümkün olacaktır. Mecmuamızda Vesîm mahlaslı 20 şiirden 18'i Abbas Vesîm'e aittir. Ancak 2 şiir (226/18b-234/19b), şairin dîvânında tespit edilememiştir. Fasîh mahlaslı 3 şiirden 2'si Fasîh Ahmed Dede'ye aittir. Ancak 1 şiir (217/17a) şairin dîvânında bulunmamaktadır. Hüdâyî mahlaslı 2 şiirden 1'i Hüdâyî-i Kadîm'e aittir. Diğer şiirin (326/27a) şairinin kimliği tespit edilememiştir. Aynı durum Kâmî mahlaslı 2 şiirden 1'i (12/2a) için de geçerlidir. Mecmuada Nedîm mahlaslı iki şair yer almaktadır. Bunlardan biri Ahmed Nedîm, diğeri ise Nedîm-i Kadîm'dir. Mecmuada yer alan 12 şiir Nedîm Ahmed'e, 1 şiir ise Nedîm-i Kadîm'e aittir. Ancak Nedîm mahlaslı 2 şiir (135/7a-142/7b) bu şairlerin dîvânlarında tespit edilememiştir. Vehbî mahlaslı 7 şiirden 3'ü Seyyid Vehbî'ye aittir. Ancak 4 şiir (108/5a-109/5a-118/5b-228/18b), şairin dîvânında yer almamaktadır. Rüşdî'ye ait 6 şiirden 1'i (365/30a) ve Tâlib'e ait 3 şiirden 1'i (376/31b) de şairlerin dîvânlarında tespit edilememiştir. Bu şiirlerin yukarıda belirttiğimiz gibi ilgili şairlere ait olma ihtimali bulunmaktadır.

Kimliği tespit edilen şairlerle aynı mahlası taşımayan; dîvân, tezkire, mecmua vb. eserlerde ilgili şiirlere ulaşamadığımız şairler şunlardır: Abdülhalîm (5/2a), Abdülbâkî (17/2b), Ârifî (83/4b), Sâlim (127/6b-129/6b), Lebîb (133/7a-138/7b), Hâdî (148/8a), Yümnî (161/10a), Tarzî (166/11a), Zihnî (172/12b), Ahdî (181/13b), Vâkî (192/14b), Şerîf (195/15a), Âzîm (198/15a), Ehlî (298/25b), Makâlî (299/25b-306/26a), Selmân (307/26a), Salâhî (330/27a), Rızâ (359/29b), Nevres (364/30a), Vâsîf (370/31a), Bezmî (375/31b-390/34a), Sâbirî (404/35b).

Dîvânı bulunan şairlerin bazı şiirlerinde yer almayan beyitler de çalışmamızda mevcuttur (Şehrî: 134/7a/3. B.-Arpaemîni-zâde Sâmi: 174/12b/8. B., 10. B.-Dürrî: 176/13a/4. B.-Râmî Mehmed Paşa: 214/17a/6. B.-Şeyhülislâm Yahyâ: 320/26b/2. B.-Azmi-zâde Hâletî: 350/28b/2. B., 3. B., 5. B.-Fuzûlî: 357/29a/3. B.- Râşid: 372/31a/2. B.-Sırrî: 387/33b/6. B.). Ayrıca yayımlanmış dîvânlarda yer alan vezin ve anlam hatalarını giderebilecek bazı örnekler metne alınmış, dîvândaki şekilleri dipnot olarak gösterilmiştir.

Çalışmamızda tespit ettiğimiz bu bilgilerin saha araştırmalarına katkı sağlamasını ümit ediyoruz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- ABDULKADİROĞLU, Abdülkerim, *İsmail Belîğ Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*, AKMB Yay., Ankara 1999.
- AÇIKGÖZ, Namık, *Riyâzî Divanı'ndan Seçmeler*, KB Yay., Ankara 1990.
- AÇIKGÖZ, Namık, *Riyâzü's-Şu'arâ Riyâzî Muhammed Efendi*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*, Uludağ Üniversitesi Yay., Bursa 2001.
- AKDOĞAN, Yaşar, *Ahmedî Divan*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10591,ahmedidivaniyasarakdoganpdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- AKKUŞ, Metin, *Nefî Divanı*, Ankara 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- AKSOYAK, İ. Hakkı, *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı*, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- AKYÜZ, Kenan -BEKEN, Süheyl -CUNBUR, Müjgan -YÜKSEL, Sedit, *Fuzûlî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 2000.
- ALTUN, Kudret, *Tezkire-i Mucîb (İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin-Sözlük)*, AKM Yay., Ankara 1997.
- ARSLAN, Mehmet, *Mecma'-i Şu'arâ ve Tezkire-i Üdebâ Mehmed Sirâceddîn*, Ankara 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58597,mecma-i-suara-ve-tezkire-i-udeba-pdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- AYDEMİR, Yaşar, *Behîştî Dîvânı (Behîştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni)*, MEB. Yay., Ankara 2000.
- BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı*, C. I-II, Akçağ Yay., Ankara 2011.

- CANIM, Rıdvan, *Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ Latîfî*, Ankara 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60327,latifi-tezkiretus-suara-ve-tabsiratun-nuzamapdf.pdf?0> (ET: 05.10.2019).
- ÇAPAN, Pervin, *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr min Fevâ'idü'l-Eş'âr) İnceleme-Metin-İndeks*, AKM Yay., Ankara 2005.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed -TANYERİ, M. Ali, *Zâtî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı, C. III.*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1987.
- ÇİPAN, Mustafa, *Fasih Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, MEB Yay., İstanbul 2003.
- DEMİREL, Mustafa, *İbn-i Kemal Dîvânı*, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1995.
- DEMİREL, Mustafa, *Kemalpaşazâde Yusuf u Züleyha*, KB Yay., Ankara 1983.
- DEMİREL, Şener, *Şehri (Malatyalı Ali Çelebi) Dîvânı*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- DEMİREL, Şener, *16. Yüzyıl Dîvân Şâirlerinden Mânî Dîvân ve Şehr-engîz-i Bursa (İnceleme-Metin)*, Ankara 2011. <https://docplayer.biz.tr/12811279-16-yuzyil-divan-sairlerinden-mani-divan-ve-sehr-engiz-i-bursa-inceleme-metin-doc-dr-sener-demirel.html> (ET: 04.10.2019).
- Dîvân-ı Dürrî, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi, Nr. 3409.
- Dîvân-ı Fevrî, Süleymaniye Kütüphanesi Lala İsmail, Nr. 474.
- ERBAY, Nazire, *Bayburtlu Zihnî Dîvânı*, Bayburt Üniversitesi Yay., Erzurum 2014.
- ERDEM, Sadık, *Râmiz ve Âdâb-ı Zuraî'sı (İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks-Sözlük)*, AKMB Yay., Ankara 1994.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet, *Neşâtî Hayatı ve Eserleri*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul 1933.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet, *Rami Paşa (Hayatı ve Eserleri)*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul 1933.
- ERİŞEN YAZICI, Gülgün, *Kâmî Dîvânı, Edirneli Kâmî*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0> (ET: 08.10.2019)
- ERTAN, Mehmet Emin, *Urfalı Şair Abdî*, Şurkav Yay., Şanlıurfa 1997.
- ERTEM, Rekin, *Yahyâ Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1995.

- GENÇ, İlhan, *Esrar Dede Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevlevîyye*, Ankara 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57762,tezkire-i-suara-yi-mevleviyyepdf.pdf?0>
(ET: 26.12.2019).
- GIYNAŞ, Kamil Ali, *Pervâne Bey Mecmuası Pervâne b. Abdullah*, Ankara 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- GÜLTEKİN, İbrahim, *Kilisli Zihnî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Kesit Yay., Ankara 2014.
- GÜRBÜZ, Mehmet, *Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr Kâbilî*, Ankara 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58582,sultan-i-hubana--munasib-esarpdf.pdf?0>
(ET: 26.12.2019).
- GÜZELBEY, Cemil Cahit, *Gaziantep Büyükleri ve Meşahirine Ek*, Ajans-Türk Matbaa, Ankara 1988.
- HORATA, Osman, *Nedîm-i Kadîm Dîvânçesi*, KB Yay., Ankara 1987.
- İNCE, Adnan, *Tezkiretü's-Şu'arâ Mirzâ-zâde Mehmed Sâlim Efendi*, Ankara 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57124,mirza-zade-mehmed-salim-tezkiretu39s-su39arapdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- İPEKTEN, Haluk, *İsmetî Dîvânı (Edisyon Kritik)*, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., Ankara 1974.
- İPEKTEN, Haluk, *Nâ'ilî Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara 1990.
- İSEN, Mustafa, *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı Gelibolulu Mustafa Âlî*, Ankara 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0>
(ET: 05.10.2019).
- KAHRAMAN, Bahattin, *Nâlî ve Dîvânı*, Kömen Yay., Konya 2010.
- KAPLAN, Yunus, *Yümnî Dîvânı (İnceleme-Metin-Sözlük)*, Kesit Yay., İstanbul 2015.
- KARACAN, Turgut, *Bosnalı Alaeddin Sabit Dîvân*, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., Sivas 1991.
- KARAHAN, Abdülkadir, *Kanunî Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figanî ve Divançesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1966.
- KAYA, Bayram Ali, *Azmizâde Hâletî Dîvânı*, Sakarya 2017.

- <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56159,azmizade-haleti-divanipdf.pdf?0> (ET: 02.10.2019)
- KILIÇ, Filiz, *Âşık Çelebi Meşâ'irü's-Şu'arâ*, Ankara 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- KIRBIYIK, Mehmet, *Kâtip-zâde Sâkıb Dîvânı*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56426,katib-zade-sakib-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- KÖKSAL, M. Fatih, *Edirneli Nazmî Mec'ma'un-Nezâ'ir*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- KURTOĞLU, Orhan, *Lebib Dîvânı Diyarbakırlı Lebib*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55756,lebib-divanipdf.pdf?0> (ET: 07.10.2019).
- KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha, *Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmi Dîvân*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0> (ET: 02.10.2019).
- KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha -KONCU, Hanife -ÇAKIR, Müjgan, *Kâfile-i Şu'arâ Mehmed Tevfik*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56163,mehmed-tevfik-kafile-i-su39arapdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- KURTOĞLU, Orhan, *Zatî Dîvânı -Gazeller Dışındaki Şiirler-*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı (Tenkitli Basım)*, TDK Yay., Ankara 2015.
- MACÎT, Muhsin, *Erzurumlu Zihnî Divanı*, KB Yay., Ankara 2001.
- MACÎT, Muhsin, *Nedîm Dîvânı*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- MERMER, Ahmet, *Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, AKM Yay., Ankara 1991.
- ÖZDEMİR, Mehmet, *Mecmûa-i Gazeliyyât Nûh b. Mustafa Konevî*, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868,nuh-b-mustafa-konevi-mecmua-i-gazeliyyatpdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- SAKAOĞLU, Saim, *Bayburtlu Zihnî*, KB Yay., İstanbul 1988.

- SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Divanı*, Eren Yay., İstanbul 2002.
- SARAÇ, M. A. Yekta, *Şeyhülislâm Kemalpaşazâde*, Şûle Yay., İstanbul 1999.
- SOLMAZ, Süleyman, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin)*, Ankara 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- SUNGURHAN, Aysun, *Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ*, Ankara 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).
- TARLAN, Ali Nihad, *Ahmed Paşa Divanı*, MEB Yay., İstanbul 1966.
- TARLAN, Ali Nihad, *Hayâlî Divanı*, Akçağ Yay., Ankara 1992.
- TUĞLUK, İbrahim Halil, *Ahmed Vesîm Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Salkımsöğüt Yay., Erzurum 2010.
- TULUM, Mertol -TANYERİ, M. Ali, *Nev'î Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.
- YAKAR, Halil İbrahim, *Antepli Divan Şairleri*, Yaşar Cevizli Mağazaları, Gaziantep 2013.
- YAVUZ, A. Fikri -Özen, İsmail, *Osmanlı Müellifleri Bursalı Mehmed Tâhir Efendi*, İstanbul 1972-75.
- YENİKALE, Ahmet, *Sünbülzâde Vehbî Dîvânı*, Ankara 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (ET: 28.01.2020).
- YILMAZ, Ozan, *Necâtî Beg Dîvânı*, AKMB. Yay., Ankara 2015.
- ZAVOTÇU, Gencay, *Rızâ Tezkiresi Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ*, Ankara 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60735,riza-tezkiresipdf.pdf?0> (ET: 26.12.2019).

Süreli Yayınlar

- AYDEMİR, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies*, Volume: 2/3, Ankara 2007, s. 123-132.
- ERSOY, Eren, XIV. Asır Şairi Azîzî'nin (ö. 1585) Bazı Gazelleri, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10, S. 1, Manisa 2012, s. 140-160.

GÜRBÜZ, Mehmet, Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine, *Turkish Studies*, Volume 8/1, s. 316.

İÇLİ, Ahmet, Zülfî ve Şiirleri, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 1, 2019, s. 182-204.

KAPLAN, Orhan, Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2701 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasında Yer Alan Türkçe Şiirler (İnceleme-MESTAP-Karşılaştırmalı Metin), *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 21, İstanbul 2018, s. 326.

KAPLAN, Yunus, Dîvânı Meçhul Bir 16. Yüzyıl Şairi: Edirneli Tîğî ve Şiirleri, *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 7/16, Samsun 2018, s. 104-147.

KOYUNCU, Fatih, Alaşehirli Makâlî Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri, *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 9, S. 2, Manisa 2011, s. 303-322.

KÖKSAL, M. Fatih, Metin Neşrinin Ana Esasları, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 31, Ankara 2012, s. 181.

KÖKSAL, M. Fatih, Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematiği Tasnifi Projesi’ (MESTAP), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII.*, *Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, haz. Hatice Aynur vd., Turkuaz Yay., İstanbul 2012.

ÜNVER, İsmail, Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *Türkoloji Dergisi*, C. XI, S. I, s. 51- 89.

Diğer Yayınlar

AÇIKGÖZ, Namık, “Riyâzî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.

AFYONCU, Erhan, “Şemsi Ahmed Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 38, İstanbul 2010.

AHISHALI, Recep, “Râmî Mehmed Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.

AK, Coşkun, “Rûhî-yi Bağdâdî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.

AKKAYA, Mehmet, *Şemsi Paşa Divânı (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 1992.

AKKUŞ, Metin, “Nef’î”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Ârif, Abdülbâkî Ârif Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2113> (ET: 11.10.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Emînî, Mehmed Emîn Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3506> (ET: 26.10.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Fâiz, Mustafâ, Börekçizâde”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2112> (ET: 13.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Fennî, Mehmet Fennî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6807> (ET: 13.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Kâşîf, Es‘adzâde Seyyid Sa‘deddin Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1795> (ET: 15.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Nâdirî, Abdülganîzâde Mehmed Nâdir Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7146> (ET: 20.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Nâzım, Mehmed Nâzım Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1219> (ET: 16.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Nâzım, Ördëkzâde Mustafâ Nâzım Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2098> (ET: 16.11.2019).

AKSOYAK, İ. Hakkı, “Râmî, Abdurrahman Râmî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3262> (ET: 20.11.2019).

- AKSOYAK, İ. Hakkı, “Ref’etî, Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1089> (ET: 20.11.2019).
- AKSOYAK, İ. Hakkı, “Rüşdî, Ahmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6278> (ET: 21.11.2019).
- AKSOYAK, İ. Hakkı, “Sabrî, Ahmed Sabrî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1944> (ET: 21.11.2019).
- AKSOY, Hasan, “Kınalızâde Ali Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 25, Ankara 2002.
- AKSOY, Hasan, “Nazmi Efendi, Mehmed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.
- ALTUNEL, Melek, *Neyyir Abdülhalim Dede Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı’nın Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1995.
- ARSLAN, Fatma Şennur, *Âsım Ârif-zâde Divançesi (İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2010.
- ARSLAN, Mehmet, “Seyyid Vehbî, Hüseyin”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2018> (ET: 22.11.2019).
- ARSLAN, Ömer, *‘Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2013.
- ATALAY, Veli, *Vechî, Dîvân-ı Vechî*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum, 2017.
- AYDEMİR, Yaşar, “Behiştî, Ramazan b. Abdülmuhsin”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959> (ET: 26.10.2019).
- AYDINER, Mesut, “Râgıb Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.

- AYPAY, A. İrfan, *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)*, C-I, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya 1992.
- BALTACI, Cahit, “Abbas Vesîm Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul 1988.
- BEKTAŞ, Ekrem, “Nazmî, Şeyh Mehmed Nazmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4426> (ET: 20.11.2019).
- BEKTAŞ, Halime, *Şeyh Mehmed Nazmî Dîvânı (Edisyon Kritik, İnceleme)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas 2005.
- BİLKAN, Ali Fuat, “Nâbî, Yûsuf Nâbî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1846> (ET: 16.11.2019).
- BİLKAN, Ali Fuat, “Râmî, Râmî Mehmet Paşa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1988> (ET: 20.11.2019).
- BİLTEKİN, Halit, “Râşid, Mehmed Râşid Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3736> (ET: 21.11.2019).
- BOZYİĞİT, Eda, *Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de Kayıtlı Mecnû'a-i Eş'âr (Vr. 280b-360a) (İnceleme-Metin)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2015.
- BULAN, Ayşe, *Hâşimî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1993.
- BULAN, Halil İbrahim, *Taybî Mehmed Çelebi Hayatı- Eserleri- Edebî Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1995.
- BÜLBÜL, Tuncay, “Keşfî, Mustafâ Keşfî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1952> (ET: 15.11.2019).
- BÜYÜKYILDIRIM, Ayşe, *Kâşif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Elazığ 1998.

- CEYHAN, Adem -DURU, Necip Fazıl, “Nesîb, Yusuf”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2403> (ET: 20.11.2019).
- ÇAKIR, Müjgan, “Tayyibî, Mehmed Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4283> (ET: 26.12.2019).
- ÇALDAK, Süleyman, “Veysî, Üveys Çelebi, Üveys b. Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2843> (ET: 22.11.2019).
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmet, “Bâkî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 4, İstanbul 1991.
- ÇEÇEN, Mehmet Korkut, “Sabrî, Mehmed Şerîf”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=880> (ET: 21.11.2019).
- ÇETİN, İsmail, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı-Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ 1993.
- ÇIPAN, Mustafa, Fasîh Ahmed Dede, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul 1995.
- ÇINAR, Bekir, “Âsım, Ârif-zâde Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=82> (ET: 26.12.2019).
- DEMİR, Tarık, *Edirneli Fâiz Divanı İnceleme-Metin-Dizin*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2006.
- DEMİRALAY, Mehmet, *Hüdâyî-i Kadîm (16. yy.) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Isparta 2007.
- DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Van 1999.
- DEMİREL, Şener, “Mânî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=975> (ET: 16.11.2019).

- DEMİREL, Şener, “Şehrî, Malatyalı Ali Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=929> (ET: 21.11.2019).
- DİKMEN, Hamit, “Seyyid Vehbî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 37, İstanbul 2009.
- DİKMEN, Hamit, *Seyyid Vehbî ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 1991.
- DONUK, Suat, “Ref’î”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=196> (ET: 20.11.2019).
- EKİNCİ, Ramazan, “Emîn, Abdülhâdîzâde Seyyid Mehmed Emîn Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1619> (ET: 13.11.2019).
- ERDEM, Melike, *Bursalı Tâlib ve Divanı (Tenkidli Metin ve İnceleme)*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 1994.
- ERDEM, Sadık, “Sabrî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Kabûlî, Gedizli”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=314> (ET: 15.11.2019).
- ERDOĞAN, Mustafa, *Kabûlî İbrahim Efendi Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2008.
- ERDOĞAN, Mustafa, “Rahmî, Bursalı Pîr Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=315> (ET: 21.11.2019).
- EREN, Aysun, *Defterdâr-zâde Ahmed Cemâlî’nin Metâli’-i Cemâlî ve Şehr-engîz-i İstanbul Adlı Eserleri (İnceleme-Metin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2012.
- ESİR, Hasan Ali, *Hafız-zâde Seyyid Mehmed Sa’dî Çelebi Dîvânı (İnceleme-Metin-Sözlük-İndeks)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, İstanbul 1994.

- HİDAYETOĞLU, Ahmet Selahattin, *Nesîb Dede, Hayâtı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya 1996.
- GÜFTA, Hüseyin, *Sâlim (Mirzâ-zâde) Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Erzurum 1995.
- GÜMÜŞ, Nevin, “Nazîm, Yahyâ Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5123> (ET: 16.11.2019).
- GÜMÜŞ, Nevin, *Yahya Nazîm Dîvânı I (İnceleme-Metin)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kayseri 1992.
- GÜNAY, Fatih, “Râşid Mehmed Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.
- GÜNAY, Fatih, *Râşid (Vak'anüvis) Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Edirne 2001.
- GÜZEL, Bilal, *Kemiksiz-zâde Safvet Mustafa ve “Nuhbetü'l-Âsâr Min Ferâidi'l-Eş'âr” İsimli Şair Tezkiresi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2012.
- HAYAT, İlker, *Mecmua-i Eş'âr [AEMnz] (Metin-İnceleme)*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2016.
- HOCA, Fadıl, *Veysî Divânı Tahlili*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2002.
- HORATA, Osman, “Nedîm-i Kadîm, Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=15> (ET: 20.11.2019).
- HORATA, Osman, “Nedîm-i Kadîm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.
- İÇLİ, Ahmet, “Zülfî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7874> (ET: 22.11.2019).
- İPEKTEN, Haluk, “Azmîzâde Mustafa Hâletî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 4, Ankara 1991.

İPEKTEN, Haluk, “Atâî, Nev‘îzâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 4, Ankara 1991.

İPEKTEN, Haluk, “Atâî, Nev‘îzâde”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5326> (ET: 16.11.2019).

İPEKTEN, Haluk, “İsmetî, Mehmed”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 23, İstanbul 2001.

İPŞİRLİ, Mehmet, “Vassâf Abdullah Efendi” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul 2012.

İSEN, Mustafa- AKSOYAK, İ. Hakkı, “Âlî/Çeşmî, Gelibolulu Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943> (ET: 11.10.2019).

İSEN, Mustafa, “Ârifî Hüseyin Çelebi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 3, İstanbul 1991.

İSEN, Mustafa, “Rezmî, Bahadır Giray”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1766> (ET: 20.11.2019).

KADIOĞLU, İdris, *Lebîb-i Âmidî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divân'ının Tenkitli Metni*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Diyarbakır 2003.

KALPAKLI, Mehmet, “Fevrî, Ahmed”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5905> (ET: 26.12.2019).

KALPAKLI, Mehmet, “Fevrî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul 1995.

KARTAL, Ahmet, “Ahmedî, Tâceddîn İbrâhîm bin Hızır”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6551> (ET: 05.10.2019).

KAPLAN, Mahmut, Neşâtî, “Ahmed Dede”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2177> (ET: 16.11.2019).

- KAPLAN, Hasan -MACİT, Muhsin, “Bâkî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2462> (ET: 01.11.2019).
- KAPLAN, Mustafa, *Milli Kütüphane 06 Mil Yz FB 402 Numarada Kayıtlı Mecnû‘â-i Ebyât’ın Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi (Vr. 1b-113b)*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2019.
- KAPLAN, Yunus, “Cemâlî, Defterdar-zâde Ahmed Cemâlî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1683> (ET: 01.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Hâtemî/Mâtemî, İbrahim Bey”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1121> (ET: 13.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Kadîmî, Hafid-i Hamdî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4830> (ET: 15.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Kelîm, Seyyid Kelîm Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=839> (ET: 15.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Kurbî, Emîr Şâh Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kurbi-emir-sah-celebi> (ET: 25.03.2020).
- KAPLAN, Yunus, “Meşâmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mesami> (ET: 25.03.2020).
- KAPLAN, Yunus, “Meşkî, Mehmed Meşkî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4325> (ET: 15.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Reşîd, Hüseyin Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4380> (ET: 20.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Sânî‘î, Yoluk Mehmed Çelebi-zâde Mahmud Sâni‘î Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1580> (ET: 21.11.2019).

- KAPLAN, Yunus, “Selîm, Kavsara-zâde Mehmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1410> (ET: 21.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Semâ‘î, Solak-zâde Hasan”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1477> (ET: 21.11.2019).
- KAPLAN, Yunus, “Vânî, Mehmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5931> (ET: 22.11.2019).
- KARABEY, Turgut, “Ahmed, Veliyüddîn-zâde Ahmed Paşa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4615> (ET: 07.10.2019).
- KARACAN, Turgut, “Sâbit”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 35, İstanbul 2008.
- KARADENİZ, Mustafa Uğur, *Süleymaniye Kütüphanesi, 34-Sü-Tarlan 67/1 Numaralı Şiir Mecmuası (1a-54a Varak) (İnceleme-Metin)*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kocaeli 2014.
- KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî Bey, Hayâlî, Mehmed Hayâlî Bey, Bekâr Memî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318> (ET: 15.11.2019).
- KARAHAN, Abdülkadir, “Figânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul 1996.
- KARAHAN, Abdülkadir, “Fuzûlî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul 1996.
- KARAHAN, Abdülkadir, “Nâbî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.
- KARAKÖSE, Saadet, *Nev‘i-zade Atayi Divanı (Kısmi Tahlil-Metin)*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Malatya 1994.
- KARAVELİOĞLU, Murat Ali, “Gavsî Ahmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3125> (ET: 13.11.2019).

KARAVELİOĞLU, Murat Ali, “Nahîfî, Süleyman”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2663> (ET: 16.11.2019).

KARDAŞ, Sedat -KÖKSAL, M. Fatih, “Tâli‘î”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1096> (ET: 21.11.2019).

KAVRUK, Hasan, “Şeyhülislâm Yahyâ”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3604> (ET: 22.11.2019).

KAVUKÇU, Fatma Zehra, *Râmî Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Bursa 2000.

KAYAALP, İsa, “Kabûlî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 24, İstanbul 2001.

KAYA, Bayram Ali, “Hâletî, Azmîzâde”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=280> (ET: 13.11.2019).

KAYA, Bayram Ali, “Necâtî Bey, Îsâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=217> (ET: 16.11.2019).

KAYA, Bayram Ali, “Necâtî Bey”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.

KAYA, Bayram Ali, “Neşâtî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul 2007.

KAYA, Bayram Ali, “Veysî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 43, İstanbul 2013.

KAYA, Bayram Ali, “Yahyâ Efendi, Zekerîyyâzâde” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 43, İstanbul 2013.

KAYA, Bilge, *Hisâlî, Hayatı-Eserleri ve Metâliü’n-Nezâir Adlı Eserinin Birinci Cildi (İnceleme, Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2003.

KAYA, Bilge, *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1991.

- KAYA, Resul, *Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilî'si* (s. 301- 400), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Balıkesir 2008.
- KAYABAŞI, Bekir, *Kâf-zâde Fâ'izî'in Zübdetü'l-Eş'âr'ı*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Malatya 1997.
- KAYA YİĞİT, Bilge, “Mantıkî, Ahmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1432> (ET: 16.11.2019).
- KAZAN, Şevkiye, “Sırrî, İbrâhim Sırrî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=281> (ET: 21.11.2019).
- KAZAN, Şevkiye, “Sırrî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 37, İstanbul 2009.
- KAZAN, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divan'ı (Tenkitli Metin-İnceleme ve Şerhu Medhi'n-Nebî*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2003.
- KESİK, Beyhan, “Abdurrahman Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2626> (ET: 01.11.2019).
- KESİK, Beyhan, “Bâhir, Arabzâde Abdurrahman Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2469> (ET: 26.10.2019).
- KESİK, Beyhan, “Koca Râgıb Paşa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3207> (ET: 20.11.2019).
- KESİK, Beyhan, “Râgıb, Bursevî Râgıb Ali Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2911> (ET: 20.11.2019).
- KESİK, Beyhan, “Şâkir, Gümrükçü Hüseyin Paşazâde Hüseyin Şâkir Bey”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2831> (ET: 26.12.2019).

- KESKİN, Neslihan İlknur, “Mezâkî, Süleymân”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7500> (ET: 16.11.2019).
- KILIÇ, Mustafa, “İsmetî, Mehmed İsmetî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7877> (ET: 15.11.2019).
- KIRBIYIK, Mehmet, “Sâkıb, Kâtibzâde Mustafa”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=73> (ET: 21.11.2019).
- KOÇAK, Fatma, *Fâik Mahmud ve Dîvânı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2006.
- KÖKSAL, M. Fatih, “Ârifî, Hüseyin Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=395> (ET: 11.10.2019).
- KÖKSAL, M. Fatih, “Figânî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5422> (ET: 13.11.2019).
- KÖKSAL, M. Fatih, “Fîrâkî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=375> (ET: 11.10.2019).
- KÖKSAL, M. Fatih, “Vechî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=344> (ET: 21.11.2019).
- KURNAZ, Cemal, “Hayâlî Bey”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, İstanbul 1998.
- KURTOĞLU, Orhan, “Zâtî, Ivaz”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=802> (ET: 22.11.2019).
- KUT, Günay, “Ahmedî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 2, İstanbul 1989.
- KUT, Günay, “Ahmed Paşa, Bursalı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 2, İstanbul 1989.
- KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha, “Mustafa Sâmî Bey”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 31, İstanbul 2006.

- KUTLAR OĞUZ, Fatma Sabiha, “Sâmî, Arpaemînizâde Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=14>
(ET: 21.11.2019).
- KÜLAHLIOĞLU, Mehmet, *Kadrî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Transkripsiyonlu Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2008.
- KÜLEKÇİ, Numan, *Ganî-zâde Nâdirî Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şehnâmesi'nin Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yayınlanmamış DT, Erzurum 1985.
- KÜTÜKOĞLU, Bekir, “Âlî Mustafa Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 2, İstanbul 1989.
- MACİT, Muhsin, “Fuzûlî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624>
(ET: 13.11.2019).
- MACİT, Muhsin, “Nedîm, Ahmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=573>
(ET: 16.11.2019).
- MERMER, Ahmet, “Mezâkî Süleyman Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 29, Ankara 2004.
- ODABAŞI, Mıhrıcan, *Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva 1. Cilt s. 234-467*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas 2009.
- ÖRDEK, Şerife, “Nîmetî, Nîmetullâh Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4674>
(ET: 16.11.2019).
- ÖRDEK, Şerife, “Şemsî, İsfendiyâr-zâde Şemsî Ahmed Paşa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2297>
(ET: 21.11.2019).
- ÖRDEK, Şerife, “Tîgî, Mehmed Bey”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*,
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2365>
(ET: 22.11.2019).

- ÖZCAN, Abdülkadir, “Şehid Ali Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 38, İstanbul 2010.
- ÖZCAN, Nuri, “Abdurrahman Bâhir Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul 1988.
- ÖZCAN, Nuri, “Tâlib Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 39, İstanbul 2010.
- ÖZCAN, Nuri -UZUN, Mustafa, “Nazîm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.
- ÖZEROL, Nazmi, *Topkapılı Feyzî Dîvânı*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ 1996.
- ÖZTEKİN, Özge, *Râsih Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 1997.
- ÖZTOPRAK, Nihat, “Rûhî, Bağdatlı”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428> (ET: 20.11.2019).
- ÖZTÜRK, Murat, “Dürrî-i Yek-Çeşm (Vâfi), Ahmed”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4731> (ET: 13.11.2019).
- ÖZYILDIRIM, Ali Emre, “Sâbit, Alâaddin (Ali)”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6939> (ET: 21.11.2019).
- ÖZYILMAZ, Kezban, *Kâmî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1994.
- PAZARBAŞI, Erdoğan, “Mehmed Efendi, Vânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003.
- PEKTAŞ, Mehmet, “Beliği”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=421> (ET: 26.10.2019).
- SAĞLAM, Hacer, *Abdî-i Karahisârî ve Divanı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2011.

- SAK, Vesile, *Nâzım (İstanbul) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 1994.
- SARAÇ, Yekta, “Emrî, Emrullah”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3630> (ET: 15.11.2019).
- SARAÇ, Yekta, “Emrî, Emrullah”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 11, İstanbul 1995.
- SARAÇ, Yekta, “İbn Kemal”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798> (ET: 15.11.2019).
- SEFERCİOĞLU, Mustafa Nejat, “Nev‘î” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul 2007.
- SEFERCİOĞLU, Mustafa Nejat, “Nev‘î, Yahyâ”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3071> (ET: 16.11.2019).
- SELÇUK, Bahir, “Nâlî, Mehmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=282> (ET: 16.11.2019).
- SELÇUK, Bahir, “Nef‘î, Ömer Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=911> (ET: 16.11.2019).
- SELÇUK, Engin, “Râsih, Balıkesirli Râsih Ahmed Bey”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1377> (ET: 20.11.2019).
- SERDAROĞLU COŞKUN, Vildan, “Zâtî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 44, İstanbul 2013.
- SABUNCU, Zeynep, *Enverî: Hayatı, Divanı*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Eser, İstanbul 2000.
- SAVRAN, Ömer, “Enverî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4825> (ET: 26.12.2019).

ŞAHİN, Ali, *Abdûlbâkî Ârif Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2002.

ŞAHİN, Esmâ, “Ulvî, Terzi-zâde Mehmed Ulvî Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891> (ET: 22.11.2019).

ŞANLI, İsmet, “Ubeydî, Abdurrahman Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1694> (ET: 22.11.2019).

ŞENER, Osman Zahit, *Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (II. Cilt, s. 1000-1263)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas 2013.

ŞENÖDEYİCİ, Özer, “Nâ‘ilî-i Kadîm, Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7136> (ET: 20.11.2019).

TALAY, Aydın, “Dürrî Ahmed Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 10, İstanbul 1994.

TİĞLİ, Fatih, *Bursalı Rahmî Çelebi ve Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul 2006.

TİĞLİ, Fatih, “Rahmî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul 2007.

TUĞLUK, İbrahim Halil, *Abbas Vesîm Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Divanı’nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Ankara 2007.

TUĞLUK, İbrahim Halil, “Abdî (Vassâf), Abdullah Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1181> (ET: 22.11.2019).

TUĞLUK, İbrahim Halil, “Ali Çelebi, Kınalızade”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6171> (ET: 02.10.2019).

TUĞLUK, İbrahim Halil, “Azîzî, Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1366> (ET: 11.10.2019).

- TUĞLUK, İbrahim Halil, “Tâlib”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1421> (ET: 21.11.2019).
- TUĞLUK, İbrahim Halil, “Vesîm, Abbas”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=710> (ET: 22.11.2019).
- TUNADURUR, Melike, *Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Edirne 2012.
- TURAN, Şerafettin -ÖZEN, Şükrü -ÇELEBİ, İlyas -SARAÇ, M. A. Yekta, “Kemalpaşazâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 25, Ankara 2002.
- TÜRK BEN, Hakan, *Fahrî Dede ve Mecmuası (İnceleme ve Seçme Metinler)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya 2008.
- ULUDAĞ, Erdoğan, “Bahâyî, Mehmed Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572> (ET: 11.10.2019).
- ULUDAĞ, Erdoğan, *Şeyhülislâm Bahayî Divânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum 1992.
- ULUDÜZ, Ekim Ortaç, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_O0043 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası'nın (1b-75a) Transkripsiyonlu Metni ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Zonguldak 2018.
- UZUN, Mustafa, “Abdûlbâki Ârif Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul 1988.
- UZUN, Mustafa, “Behîştî Ramazan Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1992.
- UZUN, Mustafa, “Ganîzâde Mehmed Nâdirî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul 1996.
- UZUN, Mustafa, “Mecmua” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, Ankara 2003.

- ÜNAL, Mehmet, “Fâsîh, Ahmed Fasîh Dede”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4981> (ET: 26.12.2019).
- ÜNLÜ AYDIN, Yücel, *Mecmû‘a-i Eş‘âr (Milli Kütüphane FB 533) İnceleme-Metin*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Gaziantep 2018.
- ÜSTÜNER, Kaplan, “Fâik, Mahmud Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1485> (ET: 13.11.2019).
- YAKAR, Halil İbrahim, “Kadrî, Abdülkadir Çelebi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4403> (ET: 15.11.2019).
- YAKAR, Halil İbrahim, “Kelîm, Mehmed Kelîm Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4489> (ET: 15.11.2019).
- YANMAZ, Eşref, *Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divânı’nın Karşılaştırmalı Metni)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum 1995.
- YAVUZ, Beytullah, *Milli Kütüphane Adnan Ötüken Koleksiyonu 06 HK 984’te Kayıtlı Mecmûa ‘-ı Eş‘âr (Vr. 1-135) (İnceleme-Metin)*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Antalya 2018.
- YAZICI, Gülgün, “Kâmî, Edirneli Mehmed Kâmî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4386> (ET: 21.11.2019).
- YAZICI, Gülgün, “Kâmî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 24, İstanbul 2001.
- YEKBAŞ, Hakan, “‘Alî, Damad Şehid ‘Alî Paşa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1898> (ET: 11.10.2019).
- YEKBAŞ, Hakan, “Hüdâyî-i Kadîm, Mustafa”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=145> (ET: 13.11.2019).

- YEKBAŞ, Hakan, “Vecdî, Abdülbâkî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900> (ET: 22.11.2019).
- YEŞİLOĞLU, Ayşegül Mine, “Nâilî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.
- YILDIZ, Ayşe, “Hâşimî, Bakkâlzâde Seyyid Mehmed Çelebi” *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5079> (ET: 13.11.2019).
- YILDIZ, Ayşe, “Riyâzî, Mehmed Riyâzî Efendi”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5056> (ET: 21.11.2019).
- YILDIZ, Seyhan, *XVIII. Yüzyıl Divan Şairi Şâkir Hayatı, Eseri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara 2002.
- YILMAZ, Müslim Cahid, *Sabrî-i Şâkir Dîvânı*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kütahya 2010.
- YORULMAZ, Neslihan, *Şem‘î Mecmu‘ası (Çeviriyazılı Metin-İnceleme)*, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Gaziantep 2011.
- YUVACI, Bünyamin, *Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (II. Cilt s. 735-999)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas 2014.

TIPKIBASIM

لا بن کمال
همت لیدرید بیضاون ارفیدر دم عیسی اون
همشله بولدی شرف آدمی همشله طودی طون عالم

صوفی بجا آید یار مجسم
عالم کس به بدی کندی تقصیرم
بر کوه هم که خاک سبزه با جودم
شرف دهر بزیست نور و تقصیرم

انصار کس لستد بچو کویا
بجایک فاشده لبالب فیه
منبر و منبر خرم و خستد
جو خطینه پیکر فیه

عالم کس کس کل در آید
بجایک فاشده لبالب فیه
کعبه و در سینه یار شری
کیست با کس لستد یار شری

قطعه
نقد و نقد در هیچ
بلدی نند و بوی
بر کوه هم که خاک سبزه با جودم
شرف دهر بزیست نور و تقصیرم

نقد و نقد در هیچ
بلدی نند و بوی
بر کوه هم که خاک سبزه با جودم
شرف دهر بزیست نور و تقصیرم

نقد و نقد در هیچ
بلدی نند و بوی
بر کوه هم که خاک سبزه با جودم
شرف دهر بزیست نور و تقصیرم

عمر لیدر سه خدا قیامت
کویم کس کلش ارمی
عفواید سه کنایم اول
کنید سه لافم کنید شک کری

عمر لیدر سه خدا قیامت
کویم کس کلش ارمی
عفواید سه کنایم اول
کنید سه لافم کنید شک کری

عمر لیدر سه خدا قیامت
کویم کس کلش ارمی
عفواید سه کنایم اول
کنید سه لافم کنید شک کری

آریه کس کلش ارمی
عفواید سه کنایم اول
کنید سه لافم کنید شک کری

سلام
 ز قلعه دل مشوق و کلک خنجر
 کو یک شمشیر کله بر آید
 صندلانی تنی ملک و قهر اولوب
 دستنه بول چو علم بر باره ناز
 ز کله خنجر که دلاکسر اولوب
 لکری اولوب راه روی ابرو ناز
 ز کله نازین لایم اندک لبان
 ز کله نازین شربت ابله ناز
 سلام و صبح با بستم چمنستان
 او سنده و دوا هم آهین سبایان
 نماند
 خدای تیغ اولو صیقل بجا و لیس
 خدای تیغ در آسوم درم کار و بوز
 جمعی شانه آسما جان کز دل عشق
 سپاه خط نو فینه قفا در کوه
 کسور

سلام
 ظهور خطه اولور دی نعلک نایاب
 فرخ مهری اید پرده سحاب نایاب
 دکل منضم شرم نایاب
 خواجه جاده اولوب در خوشایان
 بر نیل شکر کله ما خوش شین
 خیزد قنده دل شین شین نایاب
 بود در صحره کندی قیق کل ایتم
 کلن آغده در کدره کلب نایاب
 لیسند لطف ششم اغوش نایاب
 نکاه در کسر سنده خنجر نایاب
 الهم کبریه اگر طلس حرج کرد
 باره کردم آن هر کوه طوقی طوق
 ز باره زاری نیم جیانه جاک
 دو غمیده شمشیر نایاب
 جهانده و دوی خیر دله در شایان
 بر بند کله کرسی شین جاک
 ز کله بیست لیسند اولور لاف
 فغانه لیسند اولور لاف
 تمام تره سیم سیم کل ایتم
 ملک ایدری شین شین نایاب
 ظهور با خافند لیسند لیسند
 سعاد لیسند لیسند لیسند
 نکاه جسر کور در جاک نایاب

لکله تیغ ای نیک آفتاب
 فرخ دیده ز لکله آفتاب
 مرده کس نیک نیشین بگلک
 ایدری بید نیشین بگلک
 آغده جام الک کل اولور شین
 لکله کله شین شین نایاب
 دل زار کس لکله شین شین
 صبا اولور لیسند لیسند
 نیشین جاک در نیشین شین شین
 ز نیشین جاک در نیشین شین شین
 پنجه اعدایه دوشد و آه و دست
 سمدر الهم شین شین لیسند لیسند
 ظاهر مدینه با طم لیسند لیسند

لکله کس کس کس کس
 او دود و شین شین شین
 نیشین شین شین شین شین
 بونور لیسند لیسند لیسند
 کله لیسند لیسند لیسند
 صدف شین شین شین شین
 کله لیسند لیسند لیسند
 نیشین جاک در نیشین شین شین
 ز نیشین جاک در نیشین شین شین
 پنجه اعدایه دوشد و آه و دست
 سمدر الهم شین شین لیسند لیسند
 ظاهر مدینه با طم لیسند لیسند

نه خدای زنده در محبت اینست اولی
 نه در دینی استکار و زشتی است اولی
 خلافتش بر خدای زنده قدر بود درین
 زما نه خلقه و من است که است اولی
 نشاندید در دین است که است اولی
 فکلی دید که نامش است که است اولی
 نه ای که بگویند عذرت در خلیف
 بر کسی که بگویند عذرت در خلیف
 عذر کار که بگویند عذرت در خلیف
 نه ای که بگویند عذرت در خلیف
 قوه ناک و کلک و کبر بود در آن
 ای جعد را و قره یوز و کس تا فغان
 کورن دیر قصه بد که کرد با دشت و ناموس
 سماعه فوبدی ایملانک هواسی خاک مجنون

فقه خود و کجا او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 جینت است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 سینه زشت و خفاقی کس که بود
 دینش و خفاقی کس که بود
 کبریا کار از خود خوشتر کس که بود
 ماجر او را و کس که بود
 نایب است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 کبریا کار از خود خوشتر کس که بود
 ماجر او را و کس که بود
 نایب است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود

فقه خود و کجا او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 جینت است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 سینه زشت و خفاقی کس که بود
 دینش و خفاقی کس که بود
 کبریا کار از خود خوشتر کس که بود
 ماجر او را و کس که بود
 نایب است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود
 کبریا کار از خود خوشتر کس که بود
 ماجر او را و کس که بود
 نایب است و بد قدر او را کیم بود
 بد قدر او را بخود نکست و دم بود

دلبر غلامی کلنگی که ورده کوته
 کل غلبه بر روی خوراک ده کوته
 پیچیده و سحر آمل از ورده زلفی
 انجمن از دست سحر آمل از ورده زلفی
 جسد نه از دست سحر آمل از ورده زلفی
 رنگ شرک بگذرد با سحر آمل از ورده زلفی
 دلبر آید به خوراک ده کوته
 مسئله به خاک برده کوته
 غوطه و قیقه منور علی برین دل
 داغ درون دهر از برده کوته

او اظہار کند و بیخ دیوار در کونست
 بر آسمان کانی نہ انور در کونست
 نو خط سبز نیز اولوب خط کاه
 و بر خیزم خنجر دیل یزد کونست
 و منسجہ الی کہ گویا جاملے
 و من خنجر کانی کونست در کونست
 عاشق و در کونست عشق نال الی
 کند بہشت شکل سندر در کونست
 و بر خیز طرز نو ملک تابی
 اجماعی بر نسل سر در کونست

طاعتك خوار و نازاری فریادین
ایده و فتنه بدو دایه و اماندین
دل مجروح و حرم طاهره قاصد و امانده
شکسته بال و کلاه غمی ایوان و امانده
ایستاده کعبه و حرم و امانده
خونگشای او بجهت و امانده
و رو بیک و امانده
بند و فتنه و حرم و امانده
کوزل تصویر ایستاده خال و امانده
فستق و امانده
بکارت و امانده
تخلف و امانده

[illegible]

سبب
 مخرج کسب رازی بیلور
 او چنانکه در کتب معتبره
 سبب خدایت و در کتب معتبره
 فراتر از دشت انتظار بیلور
 منافع صیقل بدست بیلور
 تلاش خاطر انبساط بیلور
 عدوی که در کتب معتبره
 سبب سحر انتظار بیلور
 لکن بهمانه ایله با اولور ویران
 بنسار و عده ناستوری بیلور
 کوردم را اسیر که رجاء غیری
 بولدم حصن بنسار غیری
 روزه دار بولدم بنسار غیری
 روضه فخره اولان غیری
 نایاب بارگاه بولور و در ویران
 بکریم دو شهر راه امید توکل

دردم سیر و دوا کمال بیلور
 شوقم سیر و دوا کمال بیلور
 کمال طاعت سیر و دوا کمال بیلور
 چشم غم سیر و دوا کمال بیلور
 دوا عشق اندوه بیلور
 آهین دین بیلور
 اولور و کمال بیلور
 جو فکله بیلور
 کیم و سیر بیلور
 اناس بیلور
 انتم طلب صلح بیلور
 جنود صفت بیلور
 دشمنی غصه کمال بیلور
 آماج تیر طعن بیلور
 واقع عالم و یاج او بیلور
 بجز آنکه بیک سینه بیلور

قدر
 چیتار و کمال بیلور
 قویار و کمال بیلور
 اینو بیلور
 خطایک بیلور
 جفا بیلور
 او صورا بیلور
 بهمانه بیلور
 او مندی بیلور
 الک فوسنه بیلور
 بکم بیلور
 ریاضی بیلور
 عکس بیلور
 نایب بیلور
 اول بیلور
 ایند بیلور

سبب
 بار و دوی بیلور
 کو بیک بیلور
 سینه بیلور
 کور بیلور
 زینت بیلور
 عیض بیلور
 اعیان بیلور
 یارک بیلور
 غایت بیلور
 آفتاب بیلور
 عمل بیلور
 بار بیلور
 بن بیلور
 دکر بیلور
 قانون بیلور
 ای خاتم بیلور

دردی
 او شب که سانی بیلور
 ایام و جمع واجب بیلور
 نه حاله بیک بیلور
 اعیان بیلور
 بهار بیلور
 بولش بیلور
 دوست بیلور
 مشک بیلور
 بلور بیلور
 اگر بیلور
 خانم بیلور
 کرد بیلور
 احوال بیلور
 بالاتر بیلور
 اول بیلور

رنگ رخسار مشکین خود روی
 بار رخسار مشکین خود روی
 اضطراب و نگرانی
 جو خفا و خجالت
 بسجوی می جو خفا و خجالت
 آفتاب و لعل
 تاب شکسته بلور خیم و چای
 ناله کس ساقی ساء کف خور
 مانعی نشسته مخور قیج جوی
 دل و لاله می نشسته
 بجز یک عالم خفا و خجالت
 دل و لاله می نشسته
 بجز یک عالم خفا و خجالت
 رنگ رخسار مشکین خود روی
 بار رخسار مشکین خود روی
 اضطراب و نگرانی
 جو خفا و خجالت
 بسجوی می جو خفا و خجالت
 آفتاب و لعل
 تاب شکسته بلور خیم و چای
 ناله کس ساقی ساء کف خور
 مانعی نشسته مخور قیج جوی
 دل و لاله می نشسته
 بجز یک عالم خفا و خجالت
 دل و لاله می نشسته
 بجز یک عالم خفا و خجالت

بلدم او شوخ عالمی که می شوخ فاش
 یولنده آه و ناله لرم ایست
 کای جسته بار کی طبع قیج
 یارب بود عشق و مشکین لایب
 تر خضای طوقه و قیج کای
 نسیم اول که قیج طایر
 حکم قضا بقضائش لایزال
 جو خفا و خجالت
 راسخ کوز که بد و خفا لایب
 اولر شکاکه اولر لایب
 بود در دین و دم و جود
 عاقله سربایه غیر و بو
 نام کر است آنگه بود قدرت
 یارب بلاده نصیب و بو
 بلدم او شوخ عالمی که می شوخ فاش
 یولنده آه و ناله لرم ایست
 کای جسته بار کی طبع قیج
 یارب بود عشق و مشکین لایب
 تر خضای طوقه و قیج کای
 نسیم اول که قیج طایر
 حکم قضا بقضائش لایزال
 جو خفا و خجالت
 راسخ کوز که بد و خفا لایب
 اولر شکاکه اولر لایب
 بود در دین و دم و جود
 عاقله سربایه غیر و بو
 نام کر است آنگه بود قدرت
 یارب بلاده نصیب و بو

نفیسم چو بخت از سینه دریا ده
 صدق و حق و سینه را ق
 او بخت و حق و سینه را ق
 و دوشور می موج های برین دریا
 لب لباب بندای عشق بوسه الهی
 سینه خنده و سینه دریا ده
 احاطه لید کویا خشی در در
 سینه در اول دریا سینه دریا ده
 کویا خشی سینه دریا ده
 قیاس بدشعرا کینه دریا ده
 صوچ و دریا در کار نا اهور
 بود و فلک و دریا کج کینه دریا ده
 نفیسم چو بخت از سینه دریا ده
 موق و لیدی با تاز و سینه دریا ده
 الابر و سینه چاکرانا
 دل بغل ز کر که سینه

اگر که دراز و خاوه که حق است
 ساسا اول و دل مفتون بود در آن

نسیب کوشن و سینه دریا ده
 باب ارباب سینه دریا ده
 ذلت ارباب و سینه دریا ده
 خلق جابجده ال در کور و سینه دریا ده
 کوشن اول و سینه دریا ده
 کلین ساقی از سینه دریا ده
 نفیسم چو بخت از سینه دریا ده
 کریم اخراج کور و سینه دریا ده
 ای نوال کج و سینه دریا ده
 صانع حاکم و سینه دریا ده
 قشیر و سینه دریا ده
 قلعه و سینه دریا ده
 عقلن و سینه دریا ده
 کور و سینه دریا ده
 عشق ساسا کج و سینه دریا ده
 نسیب کوشن و سینه دریا ده
 باب ارباب سینه دریا ده
 ذلت ارباب و سینه دریا ده
 خلق جابجده ال در کور و سینه دریا ده
 کوشن اول و سینه دریا ده
 کلین ساقی از سینه دریا ده
 نفیسم چو بخت از سینه دریا ده
 کریم اخراج کور و سینه دریا ده
 ای نوال کج و سینه دریا ده
 صانع حاکم و سینه دریا ده
 قشیر و سینه دریا ده
 قلعه و سینه دریا ده
 عقلن و سینه دریا ده
 کور و سینه دریا ده
 عشق ساسا کج و سینه دریا ده

نظم نامه و خوش شایسته
 و سبب از کج و نون در می چون

کوشش نام بر منبر عالیشان
دولتی از دست اصفیای حکیم
وزرا از یقین عالم و جان دل
حکمت عمور و سباحت غلات محکم
کورسک صاحبان در نظام الملک
اولین عالم و عاقل منی سوار عالم
عارف عالم و دایره و دریا عالم
ضمیر و حق و خطایا و شبهه عالم
پادشاه کمالات و سلطنت خفیه
صدر عالم و آفتاب و قوت است حکیم
ایلیه اصفیای کمال دولت
که در صد و زار دایه عالم
او بیرون است از این غرض است حکیم
بهرشتن کس از اولاد و کافر ختم

اولی که بر کسب و در هر جا بیفتد
کنیک مغرور القای ساری اعظم
او بعد یک شایسته دولت نظام عالم
نه دیگر بدست اصفیای حکیم
نه که در عالم و اصفیای حکیم
نه که در عالم و اصفیای حکیم
نه که در عالم و اصفیای حکیم
نه که در عالم و اصفیای حکیم

او در بر صدر خفا و خفته و کار عالم
صدی که بر کسب و در هر جا بیفتد
چو در دولت و شایسته و قانون خیال
نفع از شایسته و در کار عالم
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد

اولی که بر کسب و در هر جا بیفتد
شرح و قانون قیاس اعلیای حکیم

دوش بر دوش و در هر جا بیفتد
صدر معذور و اولیای تیره و خفته

محض توفیق و اولیای خنده و در هر جا بیفتد
اولی که بر کسب و در هر جا بیفتد

کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد

کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد

کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد

کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد
کوشش و در هر جا بیفتد

ایلمس ذاتی الله طسم انا
خا ص د ر خلقتی فتح امور عظم

مدح و تحسین کا قصیدہ دیکھ کر فرور
 بول نہ مدح کے لائق دیر تک پور

انگشت اولی
کامله ز احلام
چو کبایت اسلامه اول کاتب
به تعمیر و زینت عالم

طوغم نام سکو تا بنامش شود
بشت راست ابد و آخر و ابد و آخر

که خط خود را به دست خط او سپردیم
و در کشت خط او و نهشت عادل
فانے

بہا لعلی
بکفت خط بہا

بیم
شرم ایبریک
برخی بر دوش کلک
کند و گشت
آلوده است
بندول حکم
زاد سوز
غلطک فم
سین قیافه

عاقبت کو کلک
بنی ساقه
شوقه
نار و نهان
استه
غمزه
بخت
بویله
واریه
سرد و جوید

افغانی
ایست
غرق
قافه
ار و قافه
کاف و قاف
دلبره
نقل

دانه
مستاع
ایمان
نخچه
سپاس
ایکن
اوگو
نکاح
ندیم
قماش
دلبر
آه

دانه
مستاع
ایمان
نخچه
سپاس
ایکن
اوگو
نکاح
ندیم
قماش
دلبر
آه

دانه
مستاع
ایمان
نخچه
سپاس
ایکن
اوگو
نکاح
ندیم
قماش
دلبر
آه

نرم
لذت

الده
آه

نور
کوره

[illegible]

دل و دران شده این طو را بنشیند
هر بنویزمی شوق نور را بنشیند
بر نو فیر ملک باغ صبا که در
شخص عقل و دل صدمه دور را بنشیند
جلوه که اینک دلده فروغ را بنشیند
عقل در آن تصور و تصویر را بنشیند
مست صبا که بنشیند زیر تعبیه را بنشیند
زاهدان از این بوی ظهور را بنشیند
بزرگوار و مبط انوار است بر
زده خاک درین حور را بنشیند
از کلک و غبار غم و غم را بنشیند
نظر سعدی و غلام ظهور را بنشیند
فکر کسی است تا ز ظهور را بنشیند
کتوب با و دل مشغور را بنشیند
نور از نهال قد با او را بنشیند
ز آنک سایه لطیفه حضور را بنشیند
نه از این قبح با و این محبوب را بنشیند
دل و خانه را در شور را بنشیند
بزرگوار و مبط انوار است بر
زده خاک درین حور را بنشیند
از کلک و غبار غم و غم را بنشیند
نظر سعدی و غلام ظهور را بنشیند
فکر کسی است تا ز ظهور را بنشیند
کتوب با و دل مشغور را بنشیند
نور از نهال قد با او را بنشیند
ز آنک سایه لطیفه حضور را بنشیند
نه از این قبح با و این محبوب را بنشیند
دل و خانه را در شور را بنشیند

و در مثل فانوس و در ایست
 روز کار قصه و طبله و در ایست
 بعد از خواب و در ایست
 هیچ کارخانه بخند و حضور ایست
 آشوب و زلزله و در ایست
 آویم و غم و در ایست
 روز و طبله و در ایست
 روز و طبله و در ایست
 ز باران و در ایست
 باده و در ایست
 سکه خیل و در ایست
 دل و در ایست
 ناله و در ایست
 حمله و در ایست

جگر تو را علی بن ابی طالب
 دید جان و دل و طبع تو را
 عازم از سر با منم
 بکار علی فدای تو شد
 نظر تو که فلک را زان
 عالم نظر او شد
 ضعیف جسم من که بودم
 قار الصفا کسر کجک
 سایه حسن خند و صفای
 و عشق کلوب زدم عالم
 دل سو زدم به مایه
 کله دوست یوز ناما دل
 بدو زدم به هم بودم

دلجو کشم و رانده ام اولرد نورد
 چشم کشم چنانده ام اولرد نورد
 نمودنیا که بلدی را منده بم
 حافظ کشته نقد الم و از نورد
 سینه سی سجده باری به فرو نیک
 قاسمی پس دینده ام اولرد نورد
 یکفش و نقض اریسمه بم
 طلبه واک و جور و ستم اولرد نورد
 سر سر قع صابور ایا که کج
 نه حاج عطای قدم اولرد نورد
 کشیم کرم آتکه و می سالدن
 چشم دانه لطف کرم اولرد نورد
 زدوده شاد و دینار اولرد نورد
 اخراقتا حبس کرم اولرد نورد
 نقض سالتی زین غبار ایست
 همه سالی در ایو چشم اولرد نورد
 عکس دوی و جو دایر ایست
 معقل کشیدم رو بهم اولرد نورد

الدمشاق فكمك جام اولم اولم اولم
 اياك خلقه زم زم کرم اولم اولم اولم
 نقش خلقکم تصاویر خط و خاکمه
 زیر دل صاحب بیت القسم اولم اولم
 آشنایستم واده کرم ای بیداد
 سزا نصایید و دود و الم اولم اولم
 نفسک و او را بطریق کافور دلم
 زغلب بول جانم نعم اولم اولم
 بیایب لعلک آری بقا تو من نیم
 خلقت خنده لب کانه سم اولم اولم
 بویله فالور سکر سبیل سر کیم
 متوق خسار کله موج نیم اولم اولم
 بار و سببیم و جام و سبب اولم اولم
 ز غرر شک و دین جم اولم اولم
 ز غرر سبب زلف کرم کرم اولم اولم
 دهر و مجنون جان غم اولم اولم
 قدحک شمع چنگ ایله دست کرم
 سنده هرنار کرم زیر بوم اولم اولم

[illegible]

کردن این دست که جفا غلط
 بخواند نه صد و ده غلط غلط
 مقدوی که دو جرم جفا یک صحیح
 مقدار زرد و علت مهر و غلط
 عیسوی که صحیف آقا دو تیرین
 در پای حصه شش است با غلط
 استکبار اول و سر دروغ غلط
 امید وصل بر سر دروغ غلط
 چو کجاست موقوفه و غلط غلط
 تمام حق و نیم صبا غلط
 صبا مال که جم آباد و این
 افیوم و زهره و غلط غلط غلط
 اینم تر ابل نقص نار و تو به
 عنقار ابل بخسته و کل غلط غلط
 ناله نقاب چشم حقیقت عالمه
 نقد آریه مسک و نه ما غلط غلط

شکوه اوله خردم ای غافل
دورنده ایلمز کونیا غافل
ایتم تالیب القی خلق طالع
یکانه درست و دور شغل
ماهر چهره بد روی سونیا کیم
امتیاز اولم طلب تو یا غافل
یکه زنده در دریا کادو غافل
میدم داغ خاطر تو یا غافل
ارباش عشق زلفت دلم غافل
به دست دیار من و تو غافل
هرگز سوسو غلام کلام غافل
اولم خانه کیم به جور و جفا غافل
فانی خال دلایع و عده غافل
اولم بر تن کیم است امید غافل

غایت کبر که در اولت عیسا جاب اولد
 کوشن طوفانده در بارده اولد
 چنگل محسب نیردن ذات انصاف اولد
 کمال اینه آک کلک بلور اولد
 رجا یار و سینه درل تنگ شنی چو بار اید
 قایم نامه احوال و اولدن با اولد
 کیمچیز خوب کوز غفلت اولد
 سوز دنیا کفکار کیم ^{مهم} خاشاک اولد
 جبین سوز بیک سفر تبه نای اولد
 رقیب اولدن کیم مولایه دکن قیاس اولد
 قطعه صبری
 نقطه در لفظ فزده ای دلبر
 لیکه استند فعال غریب
 یا بلال حسر خنایا بجز
 آب کوز درم حکم صبر

محبت کیم مانند بود کل قطره اوله
 قبات سپهر اول که نیست بر جایله اوله
 بگویند شمس و زین که در دونه اوله
 بلال کبک بر پائنه زین کاب اوله
 شمار اید متاع خلوه بازار نازله
 بنم آفاق و جهر خانم حساب اوله
 خط سربسته و حکم لغت کیم ادا اوله
 بلای حاجت نفسیات کتاب اوله
 نیر با قسه نمانده سخن جمال دوست اوله
 نکاه عرض ساجی چشم غایب چو اوله
 نخت نشید او اولی از خساره کل چو اوله
 و کیم چشمه دور شد و بویان اوله
 قطعه صبا
 روحی

حافظ عاشق آئینہ کی
 صحنہ دہر برفا کھڑا
 صبحی کے خدرِ قلند نیم
 باشد تا باغہ نہ شکر کوینہ

ÖZGEÇMİŞ

Büşra ÇETİNKAYA, 1990 yılında Sakarya’da doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimini Sakarya’da tamamladı. 2013 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki lisans eğitiminden 2017 yılında mezun oldu ve aynı yıl Sakarya Üniversitesi’nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Yine aynı yıl başladığı Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans eğitimine halen devam etmektedir.

